

Handwritten signatures at the top of the page.

NOWA METODA

NAUCZENIA SIĘ ŁATWYM SPOSOBEM

PIERWSZYCH ZASAD

JĘZYKÓW:

POLSKIEGO, ROSSYJSKIEGO, FRANCUZKIEGO I NIEMIECKIEGO
DLA MŁODZIEŻY.

T. Szersziewski

Пен

НОВАЯ МЕТОДА
ЛЕГКАГО ИЗУЧЕНИЯ
ОСНОВАТЕЛЬНЫХЪ ПРАВИЛЪ

ЯЗЫКОВЪ:

ПОЛЬСКАГО, РОССІЙСКАГО, ФРАНЦУЗСКАГО и НѢМЕЦКАГО

ДЛЯ ЮНОШЕСТВА

ПРАКТИЧЕСКИ ИЗЛОЖЕНА

ВЪ СЛОВАХЪ РАЗГОВОРАХЪ И ПРЫМЪРАХЪ,

ВМѢСТѢ

СЪ ПРАВИЛАМИ ПРОЗОДИИ.

Изданіе 12 исправленное и умноженное

ВАРШАВА.

Изданіемъ О. БЛАШКОВСКАГО, Книгопродавца,
при Краковскомъ-Предмѣстѣ, Н. 22.

1863.

NOWA METODA

NAUCZENIA SIĘ ŁATWYM SPOSOBEM

PIERWSZYCH ZASAD

JĘZYKÓW: POLSKIEGO, ROSSYJSKIEGO, FRANCUZKIEGO I NIEMIECKIEGO

DLA MŁODZIEŻY PRAKTYCZNIE WYŁOŻONA

w Wokabulach, Rozmowach i Przykładach

Z DODANIEM

NIEZBĘDNYCH PRAWIDEŁ PROZODY.

Wydanie 12 starannie poprawione.

WARSZAWA.

Nakładem Księgarni J. BŁASZKOWSKIEGO.

Ulica Krakowskie-Przedmieście, Nr 22.

1863.

Nr inw. 33687.02

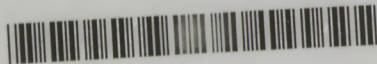
808.4-15 + 808.2-15 + 804.0-15 + 803.0-15

Wolno drukować, z warunkiem złożenia w Komitecie Cenzury, po wydrukowaniu prawem przepisanej liczby exemplarzy.

w Warszawie, dnia 17/29 Września, 1862 r.

Starszy Cenzor, Assesor Kollegjalny, T. Hertz.

Wojewódzka Biblioteka Publiczna
w Olsztynie

010-033687

Akc 228 / 95

W DRUKARNI ALEXANDRA GINSA.

GI
W
Lo
Cz
Sk
Us
Br
Po
Oc
Ok
Żr
Tw
No

NOWA METODA.

НОВАЯ МЕТОДА.

O ciele ludzkim.

О тѣлѣ человѣ-
ско.мъ.

Du corps humain.

Vom menschlichen
Körper.

Głowa
Włosy
Loki
Czoło
Skroń
Uszy
Brwi
Powieki
Oczy
Oko
Żrenica
Twarz
Nos

Голова
Волоса
Локны
Лобъ, челó
Висóкъ
Уши
Брови
Вѣки
Глаза, óчи
Глазъ, óко
Зрачѣкъ
Лицѣ
Носъ

la tête
les cheveux
les boucles
le front
la tempe
les oreilles
les sourcils
les paupières
les yeux
l'oeil
la prunelle
le visage
le nez

der Kopf
die Haare
die Locken
die Stirn
die Schläfe
die Ohren
die Augenbraunen
die Augenlieder
die Augen
das Auge
der Augapfel
das Gesicht
die Nase

Jagody
 Usta
 Wargi
 Zęby
 Ząb
 Język
 Podniebienie
 Podbródek
 Broda
 Wąs
 Żołądek
 Gardło
 Piers
 Brzuch
 Kolano
 Goleń
 Noga
 Pięta
 Łydka
 Ręka
 Ramię
 Palec
 Wielki palec u ręki

Щеки
 Ротъ, уста
 Губы
 Зубы
 Зубъ
 Языкъ
 Небо
 Подборóдокъ
 Борода
 Усы
 Желудокъ
 Горло
 Грудъ
 Брюхо
 Колѣно
 Гóлень
 Нога
 Пятка
 Икра
 Рука
 Плечó
 Палець
 Большой палець

у рукѣ

Спина
 Ногти
 Лопатки
 Кóсти

les joues
 la bouche
 les lèvres
 les dents
 la dent
 la langue
 le palais
 le menton
 la barbe
 la moustache
 l'estomac
 la gorge
 la poitrine
 le ventre
 le genou
 le jambe
 le pied
 le talon
 le mollet
 la main
 le bras
 le doigt
 le pousse

le dos
 les ongles
 les épaules
 les os

die Wangen
 der Mund
 die Lippen
 die Zähne
 der Zahn
 die Zunge
 der Gaumen
 das Kinn
 der Bart
 der Knebelbart
 der Magen
 die Kehle
 die Brust
 der Bauch
 das Knie
 das Bein
 der Fuß
 die Ferse
 die Wade
 die Hand
 der Arm
 der Finger
 der Daumen

der Rücken
 die Nägel
 die Schultern
 die Knochen

Grzbiet
 Paznokcie
 Łopatki
 Kości

Skóra
Żyły
Członki
Ciało ludzkie

O mieszkaniu.

Staneya, pokój
Przedpokój
Sypialny pokój
Okno
Okiennica
Stół
Obrus
Serweta
Krzeszło
Kanapa
Sofa
Fotel
Zwierciadło
Szafa
Drzwi
Próg u drzwi
Zamek
Klucz
Mur, ściana

Кожа
Жилы
Члены
Человѣческое
мѣло

О жилищѣ.

Кóмната
Передняя
Спáльня
Окно́
Ста́вня
Сто́ль
Ска́терть
Салфе́тка
Крѣсло, стуль
Дива́нъ
Софа́
Крѣсла
Зѣркало
Шка́фъ
Две́рь, двѣри
Поро́гъ
Замóкъ
Ключъ
Стѣна́

la peau
les veines
les membres
le corps humain

De la chambre.

la chambre
l'anti-chambre
le cabinet
la fenêtré
le volet
la table
la nappe
la serviette
la chaise
le canapé
le sofa
le fauteuil
le miroir
l'armoire
la porte
le seuil
la serrure
la clef
la muraille

die Haut
die Adern
die Glieder
der menschliche Körper

Vom Zimmer.

das Zimmer
das Vorzimmer
das Schlafzimmer
das Fenster
der Fensterladen
der Tisch
das Tischtuch
die Serviette
der Stuhl
das Kanapee
das Sopha
der Armstuhl
der Spiegel
der Schrank
die Thür
die Schwelle
das Schloß
der Schlüssel
die Mauer, Wand

Framuga

Sufit

Podłoga

Łóżko

Poduszka

Nakrycie

Prześcieradło

Piec

Kafel

Firanki

Komoda

Biórko

Toaleta

Kufer

Szyba

Miednica

Ręcznik

Spluwaczka

Dywan

Sala

Meble, sprzęty

O kuchni.

Kuchnia

Ognisko

Простѣнокъ,

нишь

Потолокъ

Полъ

Кровать

Подушка

Одѣяло

Простыня

Печь, печка

Изразецъ

Занавѣсы

Комодъ

Канторка

Ларчикъ, шка-

тулка

Сундукъ

Стекло

Тазъ

Полотенце

Плевальница

Ковѣръ

Зала, палата

Мѣбель

O кѣхнѣ.

Кѣхня

Очагъ

la niche

le plafond

le plancher

le lit

le coussin

la couverture

le drap de lit

le poêle

le carreau

les rideaux

la commode

le pupitre

la toilette

le coffre

la vitre

la cuvette

l'essuie-mains

le crachoir

le tapis

le salon

les meubles

De la cuisine.

la cuisine

le foyer

die Nische

die Zimmerdecke

der Fußboden

das Bett

das Kissen

die Decke

das Betttuch

der Ofen

die Kachel

die Vorhänge

die Komode

der Schreibtisch

die Toilette

der Koffer

die Fensterscheibe

das Waschbecken

das Handtuch

der Spuckkasten

der Teppich

der Saal

das Hausgeräthe

Von der Küche.

die Küche

der Heerd

Drzewo
Ogień
Garnek
Dzbanek

Talerz
Półmisek
Łyżka
Łyżka wazowa
Nóż

Widelec
Szkłanka
Filiżanka
Rożen

Karafka
Butelka
Kocioł
Wegle

Miotła
Lichtarz
Świeca

Woskowa świeca
Świeca, światło
Szczypce
Kominek

Дрова
Огонь
Горшокъ
Кувшинъ, кружка

Тарелка
Блюдо
Ложка
Ложка къ супу

Ножъ
Вилка
Стаканъ
Чашка

Вертель
Графинъ
Бутылка
Котёлъ

Угли
Метла
Подсвѣчникъ
Свѣча

Восковая свѣча
Свѣтъ, огонь
Щипцы
Каминъ, камелькъ

le bois
le feu
le pot
la cruche

l'assiette
le plat
la cuiller
la cuiller à potage

le couteau
la fourchette
le verre
la tasse

la broche
la carafe
la bouteille
le chaudron

les charbons
le balai
le chandelier
la chandelle

la bougie
la lumière
les mouchettes
la cheminée

das Holz
das Feuer
der Topf
der Krug

der Teller
die Schüssel
der Löffel
der Vorlegelöffel

das Messer
die Gabel
das Glas
die Tasse

der Bratspieß
die Wasserflasche
die Flasche
der Kessel

die Kohlen
der Besen
der Leuchter
das Licht

das Wachlicht
das brennende Licht
die Lichtscheere
der Schornstein

<i>O domie.</i>	<i>О домѣ.</i>	<i>De la maison,</i>	<i>Vom Hause.</i>
Dom	Домъ	la maison	das Haus
Dach	Крыша, Крѡвля	le toit	das Dach
Pierwsze piętro	Первый этажъ	le premier étage	der erste Stock
Drugie piętro	Второй этажъ	le second étage	der zweite Stock
Trzecie piętro	Третій этажъ	le troisième étage	der dritte Stock
Na pierwszym pięt- rze	На первомъ эта- жѣ	au premier	im ersten Stock
Na drugim piętrze	На второмъ эта- жѣ	au second	im zweiten Stock
Na trzecim piętrze	На третьемъ этажѣ	au troisième	im dritten Stock
Schody	Лѣстница	l'escalier	die Treppe
Przysionek	Прихожая	le vestibule	die Hausflur
Dziedziniec	Дворъ	la cour	der Hof
Podwórze	Скотный дворъ	la basse-cour	der Hühnerhof
Stajnia	Конюшня, стой- ло	l'écurie	der Stall
Dachówka	Черепица	la tuile	die Ziegel
Chorągiewka	Флюгеръ	la girouette	die Wetterfahne
<i>O ubiorze.</i>	<i>Объ одеждѣ.</i>	<i>Du vêtement.</i>	<i>Von der Kleidung.</i>
Ubranie	Одежда, убѡръ	l'habit	das Kleid
Suknia	Платье	la robe	der Rock
Szlafrok	Халатъ	la robe de chambre	der Schlafrock
Koszula	Рубашка	la chemise	das Hemd

Półkoszulek	Манишка	la chemisette	das Vorhemd
Chustka na szyję	Шейный пла- тѣкъ	la cravate	das Halstuch
Chustka krzyżówka	Косынка	le fichu	das Umschlagetuch
Gatki	Подштанники	les caleçons	die Unterhosen
Spodnie	Панталоны, брюки	le pantalon	die Hosen
Bóty	Сапоги	les bottes	die Stiefel
Trzewiki	Бахмаки	les souliers	die Schuhe
Pantofle	Туфли	les pantoufles	die Pantoffel
Surdut	Сюртукъ	la redingote	der Ueberrock
Frak	Фракъ	le frac	der Frack
Пłaszcz	Шинель, плащъ	le manteau	der Mantel
Salopa	Салопъ	le manteau	die Saloppe
Kapelusz	Шляпа	le chapeau	der Hut
Słomiany kapelusz	Соломенная шляпа	le chapeau de paille	der Strohhut
Chustka od nosa	Носовой пла- тѣкъ	le mouchoir	das Schnupstuch
Kieszeń	Карманъ	la poche	die Tasche
Czapka	Шапка	le bonnet	die Mütze
Przykrycie głowy	Капишонъ	le bonnet	das Kopfzeug
Czepek	Чепецъ	la coiffe	die Haube
Kaptur, zawój	Колпакъ	le chaperon	das Käppchen
Rękawiczki	Перчатки	les gants	die Handschuhe
Guzik	Пуговица	le bouton	der Knopf
Kołnierż	Воротникъ	le collet	der Kragen

Kryza
Spodnica
Szelki

Sprzączka
Grzebień
Podwiązka
Pierścionek
Obrączka
Kolczyki

Zégar
Łańcuch
Łańcuszek
Fartuch
Naramiennik
Pończochy
Jedwabne pończochy
Parasol
Parasolik
Woreczek
Szczotka do sukien

O mieście.

Przedmieście
Miasto

Воротничёкъ
Юбка
Помочи, под-
тяжки

Пряжка
Гребень
Подвязка
Перстень
Кольце
Сérьги

Часы
Цѣпь
Цѣпочка
Передникъ
Зарукавье
Чулки
Шёлковые
чулки
Зóнтикъ
Зóнтикъ
Кошелёкъ
Платяная щётка

O гóродѣ.

Предмѣстie
Гóродъ

la fraise
le jupon
les bretelles

la boucle
le peigne
la jarretière
la bague
l'anneau
les boucles d'o-
reille

la montre
la chaîne
le collier
le tablier
le bracelet
les bas
les bas de soie

le parapluie
le parasol
le ridicule
la brosse

De la ville.

le faubourg
la ville

die Halskrause
der Unterrock
die Hosenträger

die Schnalle
der Kamm
das Knieband
der Ring
der Ring
die Ohrringe

die Uhr
die Kette
das Halsband
die Schürze
das Armband
die Strümpfe
seidene Strümpfe

der Regenschirm
der Sonnenschirm
der Strickbeutel
die Kleiderbürste

Von der Stadt.

die Vorstadt
die Stadt

Stolica	Столица	la capitale	die Hauptstadt
Forteca	Крѣпость	la forteresse	die Festung
Ulica	Улица	la rue	die Strasse
Bruk	Мостовая	le pavé	das Pflaster
Pałac	Дворецъ	le palais	der Pallast
Kościół	Церковь	l'église	die Kirche
Wieża	Башня	la tour	der Thurm
Dzwon	Колоколъ	la cloche	die Glocke
Dzwon na trwogę	Набатный коло- коль	le tocsin	die Sturmglocke
Zegar wieżowy	Часы (на башнѣ)	l'horloge	die Thurmuhr
Ratusz	Ратуша	l'hôtel de ville	das Rathhaus
Dom zajezdny	Постоялый дворъ	l'hôtel	das Wirthshaus
Austerya	Гостинница, го- стинный дворъ	l'auberge	das Einkehrhaus
Sklep	Лавка	la boutique	der Laden
Zamek	Замокъ	le château	das Schloß
Zamek królewski	Королёвскій за- мокъ	le château royal	das Königliche Schloß
Rynek	Рынокъ, базаръ	le marché	der Markt
Teatr	Театръ	le théâtre	das Schauspielhaus
Dom sierot	Сиротскій домъ	les Orphelins	das Waisenhaus
Dom podrzutków.	Воспитатель- ный домъ	les Enfants-trouvés	das Findelhaus
Szpital	Больница	l'hôpital	das Krankenhaus
Rogatki	Застава	la barrière	der Schlagbaum
Cmentarz	Кладбище	le cimetière	der Kirchhof

Klasztor
Chodnik
Latarnia

Монастырь
Тротуарь
Фонарь

le couvent
le trottoir
la lanterne

das Kloster
das Seitenpflaster
die Laterne.

*O ogrodzie, drzewach
i kwiatach.*

*О садъ, деревьяхъ
и цвѣтахъ.*

*Du jardin, des arbres
et des fleurs.*

Vom Garten, von den
Bäumen und den
Blumen

Ogród
Alea
Ławka
Ławka z darni

Садъ
Аллея
Скамейка
Дерновая ска-
мейка

le jardin
l'allée
le banc
le banc de gazon

der Garten
die Allee
die Bank
die Rasenbank

Altana
Drzewo
Liść
Pień
Gałąź
Korzeń
Topola
Jabłoń
Gruszkowe drze-
wo

Бесѣдка
Дерево
Листъ
Стволъ, пень
Вѣтвь
Корень
Тополь
Яблонь
Грушевое дере-
во

la tonnelle
l'arbre
la feuille
le tronc
le rameau
le racine
le peuplier
le pommier
le poirier

die Laube
der Baum
das Blatt
der Stamm
der Zweig
die Wurzel
die Pappel
der Apfelbaum
der Birnbaum

Drzewo śliwkowe
Wiśniowe drzewo
Cytrynowe drze-
wo

Сливное дерево
Вишневое дерево
Лимонное дерево

le prunier
le cerisier
le citronnier

der Pflaumenbaum
der Kirschbaum
der Zitronenbaum

Morelowe drzewo	Абрикосовое де- рево	l'abricotier	der Aprikosenbaum
Wierzba	Вѣрба, ива	le saule	der Weidenbaum
Kwiat	Цвѣтъ	la fleur	die Blume
Lodyga	Стѣбель	la tige	der Stengel
Róza	Рóза	la rose	die Rose
Tulipan	Тюльпанъ	la tulipe	die Tulpe
Gwoździk	Гвоздика	l'oeillet	die Nelke
Fijolek	Фиалка	la violette	das Veilchen
Niezapominajka	Незабудка	le gremillet	das Bergfameinicht
Bukiet	Букѣтъ	le bouquet	der Blumenstrauß
Doniczka	Горшѣкъ для цвѣтовъ	le pot à fleur	der Blumentopf

*O roku, miesiącach,
tygodniach, świętach
i porach roku.*

*О годѣ, мѣсяцахъ,
недѣляхъ, праздни-
кахъ и временяхъ
года.*

*De l'année, des mois,
des semaines, des
fêtes et des saisons.*

*Von dem Jahre, den
Wochen, den Feiertagen
und den Jahreszeiten.*

Rok
Nowy rok
Miesiąc
Styczeń
Luty
Marzec
Kwiecień
Maj
Czerwiec

Годъ
Новый годъ
Мѣсяць
Январь
Февраль
Мартъ
Апрѣль
Май
Юнь

l'an
le nouvel an
le mois
Janvier
Février
Mars
Avril
Mai
Juin

das Jahr
das Neujahr
der Monat
Januar
Februar
März
April
Mai
Juni

Lipiec
Sierpień
Wrzesień
Październik
Listopad
Grudzień
Tydzień
Dzień
Niedziela
Poniedziałek
Wtorek
Środa
Czwartek
Piątek
Sobota
Święto
Boże narodzenie

Wielkanoc

Zielone Świątki
Post
Cztery pory roku

Wiosna
Lato
Jesień
Zima

Июль
Августъ
Сентябрь
Октябрь
Ноябрь
Декабрь
Неделя
День
Воскресение
Понедельникъ
Вторникъ
Среда
Четвертокъ
Пятница
Суббота
Праздникъ
Рождество Хри-
стово
Воскресение
Христово
Пятидесятница
Постъ
Четыре времени
года
Весна
Лето
Осень
Зима

Juillet
Août
Septembre
Octobre
Novembre
Décembre
la semaine
le jour
Dimanche
Lundi
Mardi
Mercredi
Jeudi
Vendredi
Samedi
Un jour de fête
la fête de Noël
Pâques
la pentecôte
le carême
les quatre saisons
le printemps
l'été
l'automne
l'hiver

Juli
August
September
October
November
December
die Woche
der Tag
Sonntag
Montag
Dienstag
Mittwoch
Donnerstag
Freitag
Sonntag
ein Feiertag
Weihnachten
Ostern
Pfingsten
die Fastenzeit
die vier Jahreszeiten
der Frühling
der Sommer
der Herbst
der Winter

<i>O potrawach</i>	<i>O Кушаньях.</i>	<i>Des mets.</i>	Von den Speisen.
Potrawa	Кушанье	le mets	das Gericht
Wety	Десертъ	le dessert	der Nachtsich
Chléb	Хлѣбъ	le pain	das Brod
Bułka	Булка, бѣлый хлѣбъ	le pain blanc	die Semmel
Mięso	Мясо	la viande	das Fleisch
Pieczeń	Жаркое	le rôti	der Braten
Masło	Масло	le beurre	die Butter
Mleko	Молоко	le lait	die Milch
Maślanka	Сыворотка	le babeurre	die Buttermilch
Woda	Вода	l'eau	das Wasser
Piwo	Пиво	la bière	das Bier
Wino	Вино	le vin	der Wein
Kawa	Кофе	le café	der Casee
Cukier	Сахаръ	le sucre	der Zucker
Imbryczek do her- baty	Чайникъ	la théière	die Theekanne
Herbata	Чай	le thé	der Thee
Imbryczek do kawy	Кофейникъ	la cafetière	die Casekanne
Cukiernicza	Сахарница	le sucrier	die Zuckerdose
Miód	Мёдъ	le miel	der Honig
Wódka	Вódка	l'eau de vie	der Brandwein
Arak	Ромъ	l'arac	der Arack
Likier	Ликёръ	la liqueur	der Liqueur
Ciasto	Пирожное	le gâteau	der Kuchen

Cukierek
Cukierki
Jabłko
Gruszka
Wiśnie
Śliwki
Cytryna
Morela
Poziomki
Malina
Porzeczka
Agrest
Kartofel
Mąka
Legumina
Bulion
Zupa
Rosół
Jarzyna
Rzepa
Marchew
Ogórk
Kasza
Jaglana kasza
Proso
Fasola
Groch
Sałata

Конфѣктъ
Конфѣкты
Яблоко
Груша
Вишни
Сливы
Лимонъ
Априкось
Земляники
Малина
Смородина
Крижовникъ
Картфель
Мука
Каша
Бульонъ
Супъ
Говяжий супъ
Зелень
Рѣпа
Морковь
Огурцы
Каша
Просяная каша
Просо
Турецкіе бобы
Горѣхъ
Салатъ

le bonbon
des sucreries
la pomme
la poire
les cerises
les prunes
le citron
l'abricot
les fraises
la framboise
la groseille
la groseille verte
la pomme de terre
la farine
un mets de farine
le bouillon
la soupe
le potage
les légumes
la rave
la carotte
les concombres
le gruau
le froment mondé
le millet
la fève
les pois
la salade

der Bonbon
Zuckerwert
der Apfel
die Birne
die Kirſchen
die Pflaumen
die Zitrone
die Aprikose
die Erdbeeren
die Himbeere
die Johannisbeere
die Stachelbeere
die Kartoffel
das Mehl
eine Mehlspeise
die Fleischbrühe
die Suppe
die Fleischsuppe
das Zugemüse
die Rübe
die Möhre
die Gurken
die Grütze
die Graupe
die Hirse
die Bohne
die Erbsen
der Salat

Kapusta	Капуста	le chou	der Kohl
Kwaśna kapusta	Кислая капуста	la choucroûte	das Sauerkraut
Śniadanie	Завтракъ	le déjeuner	das Frühstück
Obiad	Обѣдъ	le diner	das Mittagbrod
Podwieczorek	Полдникъ	le goûter	das Vesperbrod
Kolacya	Ужинъ	le souper	das Abendbrod
Konfitury	Варенье	les confitures	die Konfituren
<i>O piśmiennych mate- ryałach.</i>	<i>O пісьменних ма- теріалахъ.</i>	<i>Des matériaux à écrire</i>	Von den Schreibe- materialien.
Książka	Книга	le livre	das Buch
Zeszyt	Тетрадь	le cahier	das Schreibbuch
Brulion	Черновая те- традь	le brouillon	das Schmierbuch
Papiér	Бумага	le papier	das Papier
Atrament	Чернила	l'encre	die Dinte
Bibuła	Пропускная бу- мага	du papier brouil- lard	Löschpapier
Kałamarz	Чернильница	l'encrier	das Dintensaß
Pióro	Перо	la plume	die Feder
Piórnik	Футляръ для перьевъ	le calmar	die Federbüchse
Scyzoryk	Перочинный но- жикъ	le canif	das Federmesser
Piasek	Песокъ	le sable	der Streusand
Piaseczniczka	Песочница	le poudrier	die Streusandbüchse

Ołówek	Карандашъ	le crayon	die Bleifeder
Linia	Линія	la règle	das Linial
Wzór	Образецъ	l'exemple	die Vorschrift
Pismo	Письмо, писаніе	l'écriture	die Schrift
Rękopism	Рукопись	la main	die Handschrift
List	Письмо	la lettre	der Brief
Bilet	Записка	le billet	das Billet
Głoska	Буква	la lettre	der Buchstabe
Pieczęć	Печать	le cachet	der Siegel
Lak	Сургучъ	la cire à cacheter	der Siegellack
Opłatki	Облатки	des pains à cacheter	Oblaten

O szkole i nauczycielach.

Объ училищъ и учителей.

De l'école et des précepteurs.

Von der Schule und von den Lehrern

Szkoła	Училище	l'école	die Schule
Uczeń	Ученикъ	l'écopier	der Schüler
Uczennica	Ученица	l'écolière	die Schülerin
Pensya	Пансіонъ	la pension	die Lehranstalt
Pensyonarz	Пансіонёръ	la pensionnaire	der Kostschüler
Wychowawiec	Воспитаникъ	l'élève	der Zögling
Klasa	Классъ	la classe	die Klasse
Pierwsza klasa	Первый классъ	la première classe	die erste Klasse
Druga klasa	Второй классъ	la seconde classe	die zweite Klasse
Trzecia klasa	Третий классъ	la troisième classe	die dritte Klasse
Czwarta klasa	Четвертый классъ	la quatrième classe	die vierte Klasse

Nauczyciel	Учитель	le précepteur	der Lehrer
Nauczyciel kalli- grafii	Учитель Чисто- писанія	le maître d'écriture	der Schreibelehrer
Nauczyciel języka	Учитель языка́	le maître de langue	der Sprachlehrer
Nauczyciel rysun- ków	Учитель рисо- ванія	le maître de dessin	der Zeichenlehrer
Nauczyciel tańców	Учитель танцо- ванія	le maître de danse	der Tanzlehrer
Professor	Профессоръ	le professeur	der Professor
Nauczyciel	Учитель	le maître d'école	der Schulmeister
Rektor	Ректоръ	le recteur	der Rektor
Ochmistrzyni	Воспитатель- ница	la maîtresse de pension	die Schulmeisterin
Guwernantka	Гувернантка	la gouvernante	die Gouvernante
Kalligrafia	Чистописаніе	la calligraphie	die Schönschreib- kunst
Geografia	Географія, зем- леописаніе	la géographie	die Erdkunde
Pisownia	Правописаніе	l'orthographe	die Rechtschreibung
Arytmetyka	Арифметика	l'arithmétique	die Rechenkunst
Geometrya	Геометрія	la géometrie	die Erdmessung
Matematyka	Математика	les mathématiques	die Messkunst
Muzyka	Музыка	la musique	die Tonkunst

<i>O rodzicach, przyjaciółach, robotnikach i służących.</i>	<i>О родителѣхъ, друзьяхъ, работникахъ и слугахъ.</i>	<i>Des parents, des amis des ouvriers et des domestiques.</i>	<i>Von den Eltern, den Freunden, den Handwerkern und den Bedienten.</i>
Ojciec	Отѣць	le père	der Vater
Matka	Мать	la mère	die Mutter
Dziecię	Дитя	l'enfant	das Kind
Dziad	Дѣдъ	le grand-père	der Großvater
Babka	Бабушка	la grand-mère	die Großmutter
Brat	Братъ	le frère	der Bruder
Syn	Сынъ	le fils	der Sohn
Siostra	Сестра	la soeur	die Schwester
Córka	Дочь	la fille	die Tochter
Wuj, stryj	Дядя	l'oncle	der Vetter
Ciotka	Тётка	la tante	die Nichte
Synowiec	Племѣнникъ	le neveu	der Neffe
Synowica	Племѣнница	la nièce	die Nichte
Kuzyn	Рѣдственникъ	le cousin	der Cousin
Kuzynka	Рѣдственница	la cousine	die Cousine
Przyjaciół	Пріятель, другъ	l'ami	der Freund
Przyjaciołka	Подруга	l'amie	die Freundin
Towarzysz	Товарищъ	le camarade	der Gefährte
Towarzyszka	Товарища	la compagne	die Gefährtin
Przyjaciół domu	Пріятель дома	l'ami de la maison	der Hausfreund
Krawiec	Портиой	le tailleur	der Schneider
Szewc	Санѣжникъ	le cordonier	der Schuster
Piekarz	Хлѣбникъ	le boulanger	der Bäcker

Cukiernik	Кондиторъ	le confiseur	der Zuckerbäcker
Cieśla	Плотникъ	le charpentier	der Zimmermann
Stolarz	Столяръ	le menuisier	der Tischler
Tokarz	Токаръ	le tourneur	der Drechsler
Kramarz	Торговецъ	le marchand en détail	der Krämer
Kramarka	Торговка	la marchande en détail	die Krämerin
Szczotkarz	Щеточникъ	le brossier	der Bürstenbinder
Mydlarz	Мыльникъ	le savonnier	der Seifensieder
Młynarz	Мельникъ	le meunier	der Müller
Młynarka	Мельничиха	la meunière	die Müllerin
Grzebieniarz	Гребенщикъ	le peignier	der Kammacher
Kominiarz	Трубочистъ	le ramoneur	der Kaminfeger
Kupiec	Купецъ	le marchand	der Kaufmann
Modniarka	Модистка	la marchande de môdes	die Puthändlerin
Rodzice	Родители	les parens	die Eltern
Krewny	Родственникъ	le parent	der Verwandte
Guwerner	Гувернёръ	le gouverneur	der Hauslehrer
Guwernantka	Гувернантка	la gouvernante	die Hauslehrerin
Bona	Нянька	la bonne	die Kinderaufseherin
Służący	Слуга	le valet	der Knecht
Służąca	Служанка	la servante	die Magd
Domownik	Дворовый	le domestique	der Bediente
Kamerdyner	Камердинеръ	le valet de chambre	der Kammerdiener
Młodsza	Горничная	la femme de cham- bre	das Kammermädchen

Lokaj
Kucharz
Kucharka
Kuchcik

Woźnica
Parobek

*O czworonożnych
zwierzętach i ptakach.*

Koń
Konie
Wół
Krowa
Ciele
Świnia
Dzik
Owca
Jagnię
Skop
Pies
Suka
Zając
Jeleń
Sarna
Lis

Лакей
Поваръ
Кухарка
Поварскій по-
мощникъ по-
варёнокъ

Кучеръ
Батракъ

*O четвероногихъ
животныхъ и
птицахъ.*

Лошадь
Лошади
Волъ
Корова
Телёнокъ
Свинья
Кабанъ
Овца
Ягненокъ
Баранъ
Собака
Сукa
Заяцъ
Олень
Дикая коза
Лисица

le laquais
le cuisinier
la cuisinière
le marmiton

le cocher
le palefrenier

*Des quadrupèdes
et des oiseaux.*

le cheval
les chevaux
le boeuf
la vache
le veau
le cochon
le sanglier
la brebis
l'agneau
le mouton
le chien
la chienne
le lièvre
le cerf
la biche
le renard

der Lakaj
der Koch
die Köchin
der Küchenjunge

der Kutscher
der Stallknecht

Von den vierfüßigen
Thieren und Vögeln.

das Pferd
die Pferde
der Ochse
die Kuh
das Kalb
das Schwein
das wilde Schwein
das Schaafe
das Lamm
der Schöpse
der Hund
die Hündin
der Haase
der Hirsch
der Hirschkuh
der Fuchs

Kozioł
Koza
Osioł
Oślica
Lew
Lwica
Niedźwiedź
Wilk
Wilczyca
Królik
Wiewiórka
Mysz
Szczur
Kogut
Kura
Gęś
Kaczka
Indyk
Indyczka
Gołąb'
Ptak
Orzeł
Wróbel
Jaskółka
Słowik
Kanarek
Skowronek
Papuga

Козѣль
Коза
Осѣль
Ослица
Левъ
Львица
Медвѣдь
Волкъ
Волчиха
Крѣликъ
Бѣлка
Мышь
Крыса
Пѣтухъ
Курица
Гусь
Утка
Индюкъ
Индѣйка
Голубъ
Птица
Орѣль
Воробѣй
Ласточка
Соловѣй
Канарейка
Жаворонокъ
Папугай

le bouc
la chèvre
l'âne
l'ânesse
le lion
la lionne
l'ours
le loup
la louve
le lapin
l'écureuil
la souris
le rat
le coq
la poule
l'oie
le canard
le dindon
la dinde
le pigeon
l'oiseau
l'aigle
le moineau
l'hirondelle
le rossignol
le serin
l'alouette
le perroquet

der Boock
die Ziege
der Esel
die Eselin
der Löwe
die Löwin
der Bär
der Wolf
die Wölfin
das Räninchen
das Eichhörnchen
die Maus
die Raze
der Hahn
die Henne
die Gans
die Ente
der Trutthan
die Trutthenne
die Taube
der Vogel
der Adler
der Sperling
die Schwalbe
die Nachtigal
der Kanarienvogel
die Lerche
der Papagay

O polu, lesie i o wsi.

*О по́лю, лѣсѣ
и о деревнѣ.*

*Du champ, de la forêt
et du village.*

*Vom Felde, vom Walde
und vom Dorfe.*

Pole	По́ле	le champ	das Feld
Bruzda	Бразда́	le sillon	die Furche
Rolnictwo	Хлѣбопашество	l'agriculture	der Ackerbau
Rolnik	Хлѣбопашецъ	le laboureur	der Ackermann
Pług	Плугъ	la charrue	der Pflug
Sierp	Серпъ	la faucille	die Sichel
Kłos	Коло́съ	l'épi	die Aehre
Zboże	Хлѣбъ	le blé	das Getreide
Żyto	Рожь	le seigle	das Korn
Pszenica	Пшеница	le froment	der Weizen
Jęczmień	Ячмѣнь	l'orge	die Gerste
Len	Лѣнь	le lin	der Flachs
Konopie	Конопля́	le chanvre	der Hauf
Owies	Овьесъ	l'avoine	der Hafer
Trawa	Трава́	l'herbe	das Gras
Siano	Сѣно	le foin	das Heu
Słoma	Соло́ма	la paille	das Stroh
Oset	Репейникъ	le chardon	die Distel
Chwast	Сорная трава́	les mauvaises herbes	das Unkraut
Las	Лѣсъ	la forêt	der Wald
Gaj	Роща́	le bocage	der Hain
Krzaki	Кустарники	les broussailles	das Gesträuch
Dąb	Дубъ	le chêne	die Eiche
Jodła	Ель	le sapin	die Tanne

Topol
Lipa
Dół
Rów
Most
Wioska
Chata
Dach słomiany

Wieśniak
Wieśniaczka
Karczma
Wóz
Sanie
Ul
Studnia

O człowieku.

Człowiek
Mąż
Żona
Chłopiec
Dziewczyna
Serce
Dusza
Rozum
Rozsądek

Тополь
Липа
Яма
Ровъ
Мостъ
Деревня
Хижина
Соломенная
крыша
Крестьянинъ
Крестьянка
Кабакъ
Возъ
Сани
Улей
Колодезь

O człowieku.

Человѣкъ
Мужъ, супругъ
Женá, супруга
Мальчикъ
Дѣвочка
Сѣрдце
Душá
Рáзумъ
Разсúдокъ

le peuplier
le tilleul
la fosse
la fosse
le pont
le village
la chaumière
le toit de paille

le paysan
la paysanne
le cabaret
la voiture
le traineau
la ruche
le puits

De l'homme.

l'homme
le mari
la femme
le garçon
la fille
le coeur
l'âme
l'esprit
la prudence

die Pappel
die Linde
die Grube
der Graben
die Brücke
das Dorf
die Hütte
das Strohdach

der Bauer
die Bäuerin
die Schenke
der Wagen
der Schlitten
der Bienenstock
der Brunnen

Vom Menschen.

der Mensch
der Mann
die Frau
der Knabe
das Mädchen
das Herz
die Seele
der Verstand
die Vernunft

Starzec	Старикъ	le viellard	der Greis
Młodość	Молодость, юность	la jeunesse	die Jugend
Starość	Старость	la vieillesse	das Alter
Cesarz	Императоръ	l'Empereur	der Kaiser
Cesarzowa	Императрица	l'Impératrice	die Kaiserin
Król	Король	le Roi	der König
Królowa	Королева	la Reine	die Königin
Książę	Князь	le Prince	der Fürst
Księżna	Княгиня	la Princesse	die Fürstin
Wielki Książę	Великій князь	le Grand-Duc	der Großfürst
Wielka Księżna	Великая княгиня	la Grande-Duchesse	die Großfürstin
Minister	Министръ	le ministre	der Minister
Feldmarszałek	Фельдмаршалъ	le Feldmaréchal	der Feldmarschal
Generał	Генералъ	le Général	der General
Pułkownik	Полковникъ	le Colonel	der Oberst
Major	Маіоръ	le Major	der Major
Kapitan	Капитанъ	le Capitaine	der Hauptmann
Oficer	Офицеръ	l'Officier	der Offizier
Porucznik	Поручикъ	le Lieutenant	der Lieutenant
Podoficer	Унтеръ-офицеръ	le sous-officier	der Unteroffizier
Żołniérz	Солдатъ	le soldat	der Soldat
Dobosz	Барабанщикъ	le tambour	der Trommler
Tambor-mażor	Тамбур - Ма- жоръ	le tambour-major	der Regiments- Trommler
Wojsko	Войско	l'armée	das Heer
Pułk	Полкъ	le régiment	das Regiment

Batalion	Баталіонъ	le batalion	das Batalion
Kanonier	Канонёръ	le canonnier	der Kanonier
Strzelec	Егеръ, стрѣлокъ	le chasseur	der Jäger
Huzar	Гусаръ	le hussard	der Husar
Szyldwach	Часовой	la sentinelle	die Schildwache
Lekarz	Лéкаръ	le médecin	der Arzt
Chirurg	Хиру́ргъ	le chirurgien	der Feldscherer
Aptekarz	Апте́каръ	le pharmacien	der Apotheker
<i>O instrumentach i broni.</i>	<i>Объинструментахъ и объ оружїи.</i>	<i>Des instrumens et des armes.</i>	Bon den Instrumenten und den Waffen.
Bęben	Бараба́нь	le tambour	die Trommel
Pałeczka do bębna	Бараба́нная пал- ка	la baguette	der Trommelschlägel
Kocioł	Лита́вра	la timballe	die Pauke
Trąba	Труба́	la trompette	die Trompete
Flet	Фле́йта	la flûte	die Flöte
Waltornia	Валто́рня	le cornet	das Horn
Piszczalka	Свирѣ́ль	le sifflet	die Pseife
Klarnet	Кларне́тъ	la clarinette	die Clarinette
Fagot	Фаго́тъ	le basson	das Fagot
Skrzypce	Скри́пка	le violon	die Violine
Klawikord	Клави́ръ	le clavecin	das Klavier
Fortepian	Фортепи́ано	le piano	der Flügel
Chorągiew	Зна́мя	l'étendart	die Fahne
Broń	Ружьё́	le fusil	das Gewehr
Pistolet	Пистолéтъ	le pistolet	die Pistole

Miecz
Włócznia
Ładunek
Ładownica
Szabla
Armata
Łuk
Dzida
Bronie

Мечъ
Пѣка, копѣ
Патрѡнъ
Патрѡнташъ
Сабля
Пѹшка
Лукъ
Пѣка
Орѹжіе

l'épée
la lance
la cartouche
la giberne
le sabre
le canon
l'arc
la pique
les armes

das Schwert
die Lanze
die Patrone
die Patrontasche
der Säbel
die Kanone
der Bogen
die Pique
die Waffen

O rybach i godzinach

O рыбахъ и часахъ.

Des poissons et des reptiles.

Von den Fischen und den Gewürmen.

Ryba
Wieloryb
Szczupak
Karp'
Węgórz
Jesiotr
Rak
Zaba
Wąż
Robak
Gad
Owad
Chrabąszcz
Pszczoła
Mucha

Рыба
Китъ
Щука
Карпъ
Угоръ
Осетръ
Ракъ
Лягушка
Ужъ
Червь
Гадъ
Насѣкомое
Жукъ
Пчелá
Муха

le poisson
la baleine
le brochet
la carpe
l'anguille
l'esturgeon
l'écrevisse
la grenouille
le serpent
le ver
le reptile
l'insecte
le hanneton
l'abeille
la mouche

der Fisch
der Wallfisch
der Hecht
der Karpfen
der Aal
der Stör
der Krebs
der Frosch
die Schlange
der Wurm
das Gewürme
das Ungeziefer
der Käfer
die Biene
die Fliege

Motyl
Gąsienica
Mrówka
Pchła
Pluskwa
Mól

Бабочка
Гусеница
Муравей
Блоха
Клопъ
Моль

le papillon
la chenille
la fourmi
la puce *pucier*
la punaise
la teigne

der Schmetterling
die Raupe
die Ameise
der Floh
die Wanze
die Motte

O czasie.

O времени.

Du temps.

Von der Zeit.

Czas
Dzień
Wieczór
Noc
Północ
Poranek
Południe
Przedpołudnie
Popołudnie
Godzina
Kwadrans
Pół godziny
Minuta
Chwila
Kwartał
Trzy kwartały

Pół roku

Время
День
Вечеръ
Ночь
Полночь
Утро
Полдень
До полудня
По полудни
Часъ
Четверть часа
Полчаса
Минута
Мигъ, мгновение
Четверть года
Девять мѣся-
цевъ
Полгода

le temps
le jour
le soir
la nuit
le minuit
le matin
le midi
l'avant-midi
l'après-midi
l'heure
un quart d'heure
une demi-heure
la minute
l'instant
trois mois
neuf mois

six mois

die Zeit
der Tag
der Abend
die Nacht
die Mitternacht
der Morgen
der Mittag
der Nachmittag
die Stunde
eine Viertelstunde
eine halbe Stunde
die Minute
der Augenblick
ein Vierteljahr
drei Vierteljahr

ein halbes Jahr

O świecie.

Budowa świata
Świat
Natura
Stworzenie
Firmament
Cztery okolice
nieba
Okolica nieba
Wschód
Zachód
Południe
Północ
Żywioty
Żywiół
Niebo
Gwiazda
Gwiazdy
Powietrze
Obłok
Chmura
Dészcz
Śnieg
Grad
Wiatr
Mróz
Lód

O вселенной.

Строение мира
Миръ, свѣтъ
Природа
Творение
Твердь
Четыре страны
неба
Небесная страна
Востокъ
Западъ
Югъ
Сѣверъ
Стихи
Стихія
Небо
Звѣзда
Звѣзды
Воздухъ
Облако
Туча
Дождь
Снѣгъ
Градъ
Вѣтеръ
Морозъ
Лёдъ

De l'Univers.

l'univers
le monde
la nature
la création
le firmament
les quatre régions
la région
l'est
l'ouest
le sud
le nord
les élémens
l'élément
le ciel
l'étoile
les astres
l'air
la nue
le nuage
la pluie
la neige
la grêle
le vent
la gelée
la glace

Vom Weltall.

das Weltall
die Welt
die Natur
die Schöpfung
die Himmelsfeste
die vier Himmelsge-
genden
die Himmelsgegend
der Ost
der West
der Süden
der Norden
die Elemente
das Element
der Himmel
der Stern
das Gestirne
die Luft
die Wolke
das Gewölk
der Regen
der Schnee
der Hagel
der Wind
der Frost
das Eis

Błoto
Grzmot
Błyskawica
Piorun
Ziemia
Pięć części świata

Europa
Azja
Afryka
Ameryka
Indya
Pasma gór
Góra
Wulkan

Morze
Wyspa
Rzeka
Strumień
Źródło

Kraj
Naród
Lud
Rosyja
Polska
Niemcy

Грязь
Громъ
Молнія
Ударъ грома
Земля

Пять частей
свѣта

Европа
Азія
Африка
Америка
Индія
Горный хребетъ
Гора
Вулканъ

Море
Островъ
Рѣка
Ручей
Источникъ,
ключъ

Страна, край
Народъ, нація
Народъ
Россия
Польша
Германія

la boue
le tonnerre
l'éclair
la foudre
la terre
les cinq parties du
monde

l'Europe
l'Asie
l'Afrique
l'Amerique
les Indes
les montagnes
la montagne
le volcan

la mer
l'île
le fleuve
le torrent
la source

le pays
la nation
le peuple
la Russie
la Pologne
l'Allemagne

der Roth
der Donner
der Blitz
der Blitzschlag
die Erde
die fünf Welttheile

Europa
Asien
Afrika
Amerika
Indien
das Gebirge
der Berg
der feuerspeiende
Berg

das Meer
die Insel
der Fluß
der Bach
die Quelle

das Land
die Nation
das Volk
Rußland
Polen
Deutschland

Francya	Франція	la France	Frankreich
Austrya	Австрія	l'Autriche	Oesterreich
Anglia	Англія	l'Angleterre	England
Włochy	Италія	l'Italie	Italien
Hiszpania	Испанія	l'Espagne	Espanien
Szwecya	Швэція	la Suède	Schweden
Holandya	Голландія	la Hollande	Holland
Szwajcarya	Швейцарія	la Suisse	die Schweiz
Rossyanin	Русской	un Russe	ein Russe
Polak	Полякъ	un Polonais	ein Pole
Niemiec	Нѣмецъ	un Allemand	ein Deutscher
Francuz	Французъ	un Français	ein Franzose
Austriyak	Австріецъ	un Autrichien	ein Oesterreicher
Anglik	Англичанинъ	un Anglais	ein Engländer
Włoch	Италіянецъ	un Italien	ein Italiener
Hiszpan	Испанецъ	un Espagnol	ein Spanier
Szwed	Шведъ	un Suédois	ein Schwede
Holender	Голландецъ	un Hollandais	ein Hollender
Szwajcar	Швейцарецъ	un Suisse	ein Schweizer
Język rossyjski	Русскій языкъ	la langue russe	die russische Sprache
Język polski	Польскій языкъ	la langue polonaise	die polnische Sprache
Język francuzki	Французскій языкъ	la langue française	die französische Sprache
Język niemiecki	Нѣмецкій языкъ	la langue allemande	die deutsche Sprache
Język angielski	Английскій языкъ	la langue anglaise	die englische Sprache

O kruszcach i rozmaitych różnych rzeczach.

O метáллахъ и раз-
ныхъ другихъ
вещахъ.

Des metaux et
des divers autres
objets.

Von den Metallen und
verschiedenen andern
Gegenständen.

Złoto
Srebro
Żelazo
Spiż
Miedź
Mosiądz
Cyna
Ołów
Metal
Stal
Kamień
Dyament
Perła
Bізuterya

Золото
Серебро
Желѣзо
Бронза
Мѣдь
Желтая мѣдь
Олово
Свинѣць
Метáллъ
Сталь
Камень
Алмазь
Жемчугъ
Драгоценная
вещь

l'or
l'argent
le fer
l'airain
le cuivre
le laiton
l'étain
le plomb
le métal
l'acier
la pierre
le diamant
la perle
les bijoux

das Gold
das Silber
das Eisen
das Erz
das Kupfer
das Messing
das Zinn
das Blei
das Metall
der Stahl
der Stein
der Diamant
die Perle
die Juwelen

Sznurek pereł
Naszyjnik z pereł

Нитка жемчугу
Жемчужное
ожерелье

un rang de perles
un collier de perles

ein Perleschnur
eine Perlenhalsband

Garnitur pereł

Жемчужный
гарнитуръ

une garniture de
perles

ein Perlenschmuck

Tabakierka złota

Золотая таба-
кѣрка

une tabatière d'or

eine goldene Dose

Tabakierka sre-
brna

Серебряная та-
бакѣрка

une tabatière d'ar-
gent

eine silberne Dose

Pierścień dyamen- towy	Алмазный (брил- лянтовый) перстень	une bague de dia- mant	ein Diamantring
Okulary	Очки	les lunettes	die Brille
Puzderko	Футляръ	l'étui	das Etui
Plótno	Холстъ, полотио	la toile	die Leinwand
Sukno	Сукно	le drap	das Tuch
Materya	Матерія	l'étoffe	das Zeug
Nici	Нитки	le fil	der Zwirn
Wełna	Шерсть	la laine	die Wolle
Igła	Игла	l'aiguille	die Nähnadel
Szpilka	Булавка	l'épingle	die Stecknadel
Nożyczki	Ножницы	les ciseaux	die Schere
Szydełko	Шило	l'aiguille á broder	die Sticnadel
Drut	Прутікъ, вя- зальная игółка	l'aiguille à tricoter	die Stricknadel
Poduszczka, do szycia	Подушка для шитья	la pelote	das Nähkissen
Igielnik	Игółникъ	l'étui	die Nadelbüchse
Mydło	Мыло	le savon	die Seife
Bielizna	Бѣлье	le linge	die Wäsche
Praczka	Прачка	la blanchisseuse	die Wäscherin
Zelazo do praso- wania	Утюгъ	la fer à repasser	das Platteisen
Golarz	Цырюльникъ	le barbier	der Barbier
Brzytwa	Бритва	le rasoir	das Rasirmesser
Tabaka	Нюхательный табакъ	le tabac	der Tabak

Fajka
Krzesiwko
Hupka
Kareta
Podróż
Gościniec
Trakt
Pudelko
Winna macica
Rozynek
Winogrono
Orzech
Orzech laskowy
Lupina z orzecha

Teatr
Aktor
Aktorka
Śpiwak
Śpiwaczka
Pięć zmysłów
Wzrok
Słuch
Powonienie
Smak
Czucie

Тру́бка
Огнѣво
Труть
Карѣта
Путешѣствіе
Большая доро́га
Доро́га
Ящикъ
Виногра́дникъ
Изю́мъ
Виногра́дъ
Орѣхъ
Лѣсной орѣхъ
Орѣховая скор-
лупа

Театръ
Актёръ
Актриса
Пѣвецъ
Пѣвица
Пять чувствъ
Зрѣніе
Слухъ
Обоняніе
Вкусъ
Осязаніе

la pipe
le briquet
l'amadou
la carrosse
le voyage
la route
la grande route
la boîte
la vigne
le raisin
la grappe de raisin
la noix
la noisette
la coque de noix

le théâtre
l'acteur
l'actrice
le chanteur
la chanteuse
les cinq sens
la vue
l'ouïe
l'odorat
le goût
le toucher

die Pfeife
der Feuerstahl
der Schwamm
die Kutsche
die Reise
die Straße
die Landstraße
die Schachtel
der Weinstock
die Rosine
die Weintraube
die Nuß
die Haselnuß
die Nußschale

das Schauspielhaus
der Schauspieler
die Schauspielerin
der Sänger
die Sängerin
die fünf Sinne
das Gesicht
das Gehör
der Geruch
der Geschmack
das Gefühl

<i>Przedmioty religijne.</i>	<i>Религіозные предметы.</i>	<i>Des objets de religion.</i>	<i>Religiöse Gegenstände.</i>
Bóg	Богъ	Dieu	Gott
Pan	Господь	le Seigneur	der Herr
Jezus Chrystus	Исусъ Христосъ	Jésus-Christ	Jesus Christus
Duch Święty	Святой Духъ	le Saint-Esprit	der heilige Geist
Święta Trójca	Пресвятая Трójца	la Trinité	die Dreieinigkeit
Sakramenta	Таинства	les sacrements	die Sacramente
Ewangelia	Евангеліе	l'Evangile	das Evangelium
Biblia	Библия	la Bible	die Bibel
Pismo święte	Священное пи- сание	la sainte Écriture	die heilige Schrift
Stary testament	Старый завітъ	l'ancien testament	das alte Testament
Nowy testament	Новый завітъ	le nouveau testa- ment	das neue Testament
Anioły	Ангелы	les anges	die Engel
Archanioł	Архангелъ	l'archange	der Erzengel
Apostoł	Апостолъ	l'apôtre	der Apostel
Chrzest	Крещеніе	le baptême	die Taufe
Kommunia	Причащеніе	la communion	das Abendmahl
Msza	Обѣдня	la messe	die Messe
Summa, msza spie- wana	Богослуженіе	l'office	das Hochamt
Papież	Папа	le Pape	der Papst
Arcy-Biskup	Архіепіскопъ	l'archevêque	der Erzbischof
Biskup	Епископъ	l'évêque	der Bischof

Książdz	Священникъ	le prêtre	der Priester
Ołtarz	Алтарь	l'autel	der Altar
Życie	Жизнь	la vie	das Leben
Śmierć	Смерть	la mort	der Tod
Raj	Рай	le paradis	das Paradies
Piekło	Адъ	l'enfer	die Hölle
Djabek	Діаволь, чѣртъ	le diable	der Teufel
Zły duch	Демонъ, злой духъ	le démon	der Höllengeist
Sąd ostateczny	Страшный судъ	le jugement dernier	das jüngste Gericht
Czyściec	Чистилище	le purgatoire	das Fegefeuer
Królestwo niebie- skie	Царство небес- ное	le royaume du ciel	das Himmelreich
Dziesięcioro przy- kazań	Десять заповѣ- дей	les dix commande- mens	die zehn Gebote
Religia	Религія, законъ Божій	la religion	die Religion
Spowiedź	Исповѣдь	la confession	die Beichte
Wyznanie wiary	Вѣроисповѣда- ніе	l'acte de foi	das Glaubensbe- kenntniß
Religia katolicka	Католическое вѣ- роисповѣданіе	la religion catho- lique	die katholische Reli- gion
Religia żydowska	Иудейское вѣро- исповѣданіе	la religion juive	die jüdische Religion
Religia mahome- tańska	Магометанское вѣроисповѣданіе	la religion maho- métane	die mahometanische Religion
Chrześcianizm	Христіанство	le christianisme	das Christenthum
Chrześcianin	Христіанинъ	le chrétien	der Christ

Żyd	Еврѣй, жидъ	le Juif	der Jude
Mahometanin	Магометанинъ	le Mahométan	der Mahometaner
Chrześcianka	Христианка	la Chrétienne	die Christin
Żydówka	Еврѣйка, жидовка	la Juive	die Jüdin
Mahometanka	Магометанка	la Mahometane	die Mahometanerin
Cnota	Добродѣтель	la vertu	die Tugend
Występek	Порокъ	le vice	das Laster
Wiara	Вѣра	la foi	der Glaube
Niedowiarstwo	Невѣрие	l'incrédulité	der Unglaube
Nadzieja	Надежда	l'espérance	die Hoffnung
Miłość	Любовь	l'amour	die Liebe
Miłość bliźniego	Любовь къ ближнему	la charité	die christliche Liebe
Cierpliwość	Терпѣливость	la patience	die Geduld
Posłuszeństwo	Послушаніе	l'obéissance	der Gehorsam
Pilność	Прилежаніе	l'application	der Fleiß
Pobłażanie	Снисхожденіе	l'indulgence	die Nachsicht
Dobroć	Доброта	la bonté	die Güte
Litość	Сожалѣніе, состраданіе	la pitié	das Mitleid
Ufność	Довѣрие, упованіе	la confiance	das Vertrauen
Nieposłuszeństwo	Непослушаніе	la désobéissance	der Ungehorsam
Niecierpliwość	Нетерпѣливость	l'impatience	die Ungeduld
Lenistwo	Лѣность	la paresse	die Faulheit
Nienawiść	Ненависть	la haine	der Haß
Złośliwość	Злость	la malice	die Bosheit
Gniw	Гнѣвъ	la colère	der Zorn
Zemsta	Мщѣніе	la vengeance	die Rache

Niedowierzanie
Nieczułość

Wierność
Pocziwość
Pobożność
Pokora
Zdrada
Oszukaństwo
Bezbożność
Duma
Kradzież
Zabójstwo
Złodziej
Morderca
Rozbójnik
Uległość
Czystość
Ochędostwo
Łagodność
Nieposłuszeństwo
Nieczystość
Niechlujstwo
Kara
Nagroda
Wieczność

Недовѣрчивость
Нечувствитель-
ность

Вѣрность
Чѣстность
Набожность
Покóрность
Измѣна
Обмáнъ
Безбо́жность
Гóрдость
Воровствó
Убийство
Воръ
Убийца
Разбóйникъ
Смирénie
Чистотá
Опрáтность
Крóтость
Непослушáние
Нечистотá
Неопрáтность
Наказáние
Нагрáда
Вѣчность

la méfiance
la dureté

la fidélité
la probité
la piété
l'humilité
la perfidie
la tromperie
l'impiété
l'orgueil
le vol
le meurtre
le voleur
le meurtrier
le brigand
la docilité
la pureté
la propreté
la douceur
l'indocilité
l'impureté
la malpropreté
la punition
la récompense
l'éternité

das Mißtrauen
die Unbarmherzigkeit

die Treue
die Redlichkeit
die Frömmigkeit
die Demuth
die Treulosigkeit
der Betrug
die Gottlosigkeit
der Stolz
der Diebstahl
der Mord
der Dieb
der Mörder
der Räuber
die Folgsamkeit
die Reinlichkeit
die Sauberkeit
die Sanftmuth
die Unfolgsamkeit
die Unreinlichkeit
die Unsauberkeit
die Strafe
die Belohnung
die Ewigkeit

KRÓTKIE ZDANIA.

КРАТКІЯ ИЗРЕЧЕНІЯ.

<i>Krótkie zdania.</i>	<i>Krátkiá izrečéníá.</i>	<i>Petites phrases.</i>	<i>Kleine Sätze.</i>
Wzruszyć ramionami. Wzruszył ramionami.	Пожать плечáми. Онъ пожалъ плечá- ми.	Hausser les épaules. Il a haussé les épa- les.	Die Schultern zucken. Er hat die Schultern gezuckt.
Dla czego wzruszasz ramionami?	Зачѣмъ ты пожимá- ешь плечáми?	Pourquoi haussestu les épaules?	Warum zuckst du die Schultern?
Obcinać paznogie. Nie chce obcinać paznogi.	Обрѣзывать ногтѣ. Онъ не хóчетъ обрѣ- зывать ногтѣй.	Couper les ongles. Il ne veut pas couper ses ongles.	Die Nägel beschneiden. Er will seine Nägel nicht beschneiden.
Czy nie obetniesz paznogi?	Не обрѣжешь-ли ты своихъ ногтѣй?	Ne couperez-vous pas vos ongles?	Werden Sie nicht Ihre Nägel beschneiden?
Myć twarz. Umył sobie twarz.	Умывать лицé Онъ умылъ себѣ лицé.	Se laver la figure. Il s'est lavé la figure.	Das Gesicht waschen. Er hat sich das Gesicht gewaschen.
Umyjemy sobie twarz.	Мы умоемъ наши лица.	Nous nous laverons la figure.	Wir werden uns das Gesicht waschen?
Czy umyjecie sobie twarz?	Умоете-ли вы себѣ лицé?	Vous laverez-vous la figure?	Werden Sie sich das Gesicht waschen?

Wypłukać usta Ty nie płuczesz ust?	Выполоскать ротъ. Ты не полощешь рта?	Rincer la bouche. Tu ne te rinces pas la bouche?	Den Mund ausspülen. Du spülst deinen Mund nicht aus?
Wypłukaj usta.	Выполосни ротъ!	Rincez-vous la bouche.	Spülen Sie Ihren Mund aus.
Jeszcze nie wypłukał sobie ust. Zgiąć kolana. Nie zegnę kolan przed tobą. On wprowadzie zgiął przed nim kolana.	Онъ ещё не вы- полоскалъ себѣ рта. Зогнуть колѣна. Я не стану передъ тобѣю на колѣна. Онъ дѣйствительно преклонилъ колѣ- на передъ нимъ. Стань на колѣна!	Il ne s'est pas encore rincé la bouche. Fléchir le genou. Je ne flechirai pas le genou devant toi. Il a bien fléchi le genou devant lui.	Er hat seinen Mund noch nicht ausgespült. Das Knie beugen. Ich werde nicht das Knie vor dir beugen. Er hat wohl das Knie vor ihm gebeugt.
Kłękaj!		A genoux!	Knien Sie hin!
Zamiatać pokój Dziewczyzna jeszcze nie zamiotła pokoju.	Заметать комнату. Дѣвушка ещё не за- метла комнаты.	Balayer la chambre. La fille n'a pas encore balayé la chambre.	Das Zimmer ausfegen. Das Mädchen hat das Zimmer noch nicht ausgefegt.
Dziewczyzno! zamieć pokój! Siadać do stołu. Pójdziemy zaraz do stołu. Czy nie pójdziemy zaraz do stołu. Mieć gości. Czy kto będzie na obiedzie. Zapewne nikt.	Дѣвушка! замети комнаты. Садиться за столъ. Мы пойдемъ сейчасъ къ столу. Не пойдемъ-ли сей- часъ къ столу? Имѣть у себя гостей. Будетъ-ли кто у насъ на обѣдъ? Вѣроятно никто.	La fille! balayez la chambre. Se mettre à table. Nous nous mettrons bientôt à table. Ne nous mettrons nous pas bientôt à table? Avoir du monde. Aurons-nous du monde à diner? Je ne crois pas.	Mädchen! fegte sie das Zimmer aus! Zu Tische gehen. Wir werden bald zu Tische gehen. Werden wir nicht bald zu Tische gehen? Gesellschaft haben. Wird jemand bei uns zu Mittag sein? Ich glaube nicht.

Wczoraj mieliśmy wiele gości na obiedzie.	Вчера у насъ было много гостей на обѣдѣ.	Hier nous eûmes beaucoup de monde à diner.	Gestern hatten wir viele Gäste zu Mittag.
Jutro będziemy mieli wiele gości na obiedzie.	Завтра будетъ у насъ много гостей на обѣдѣ.	Demain nous aurons beaucoup de monde à diner.	Morgen werden wir viele Gäste zu Mit- tag haben.
Sprzątnij obrus!	Сними скатерть!	Otez la nappe!	Nehmen Sie das Tisch- tuch ab!
Podaj krzesło temu panu.	Подай стулъ этому господину.	Présentez une chaise à Monsieur.	Geben Sie einen Stuhl diesem Herrn.
Podaj mi panszklankę.	Подайте мнѣ стаканъ.	Passez-moi ce verre.	Reichen Sie mir doch dieses Glas.
Ktoś puka Proszę wejść!	Кто-то стучитъ. Войдите!	On frappe à la porte. Entrez!	Man klopft. Herein!
Dziewczyno, pościel łóżko!	Дѣвушка, постѣли постѣль!	La fille, faites le lit!	Mädchen, mache sie das Bett!
Pójdę spać. Zaraz pójdziemy spać.	Я пойду спать. Мы сейчасъ пойдѣмъ спать.	Je vais me coucher. Nous irons bientôt nous coucher.	Ich will schlafen gehen. Wir werden bald zu Bette gehen.
Czy nie pójdziecie zaraz spać.	Не пойдѣте-ли вы спать?	N'irez-vous pas bientôt vous coucher?	Werden Sie nicht bald zu Bette gehen?
Ubierać się. Już skończyłem toaletę.	Одѣваться. Я уже одѣлся.	Faire sa toilette. J'ai déjà fait ma toi- lette.	Toilette machen. Ich habe schon Toilette gemacht.
Ona jeszcze nie skoń- czyła swęj toalety.	Она еще не одѣлась.	Elle n'a pas encore fait sa toilette.	Sie hat noch nicht Toi- lette gemacht.
Grać w karty. Nie umiem grać w karty.	Играть въ карты. Я не умѣю играть въ карты.	Jouer aux cartes. Je ne sais pas jouer aux cartes.	Karten spielen. Ich verstehe nicht das Kartenspiel.

O, co do niego, on lubi grać w karty.	О, что касается до него, онъ любитъ игрѣть въ карты.	Oh! lui, il aime à jouer aux cartes.	Ach, er ist ein Freund vom Kartenspielen.
Grać w billard.	Игрѣть на билліардѣ.	Jouer au billard.	Billard spielen.
Mój ojciec grał w billard z twoim bratem.	Мой отецъ игралъ на билліардѣ съ твоемъ братомъ.	Mon père a joué au billard avec ton frère.	Mein Vater hat mit deinem Bruder Billard gespielt.
Grajmy w billard.	Сыграемъ на биллі- ардѣ.	Jouons au billard!	Spielen wir Billard!
Lepiej zagrajmy w kęgle.	Лучше будемъ и- грѣть въ кегли.	Nous jouerons plutôt aux quilles.	Wir wollen lieber Kegel spielen.
Grać na skrzypcach.	Игрѣть на скрипкѣ.	Jouer du violon.	Violine spielen.
Mój brat grał na skrzy- pcach aż do połu- dnia.	Мой братъ игралъ на скрипкѣ до са- мого полудня.	Mon frère a joué du violon tout l'avant- midi	Mein Bruder hat den ganzen Vormittag Violine gespielt.
Nie chce grać na skrzypcach.	Онъ не хочетъ игрѣть на скрипкѣ.	Il ne veut pas jouer du violon.	Er will nicht Violine spielen.
Grać na fortepianie.	Игрѣть на форте- пیانѣ.	Toucher le piano.	das Piano spielen.
Moja siostra bardzo dobrze gra na for- tepianie.	Моя сестра очень хорошо играетъ на фортепیانѣ.	Ma soeur touche très- bien du piano.	Meine Schwester spielt das Piano sehr gut.
Jego siostra bardzo źle na nim gra.	Его-же сестра игра- етъ на немъ очень худо.	La sienne en touche très-mal.	Die seinige spielt es sehr schlecht.
—	—	—	—
Iść do kuchni.	Итти въ кухню.	Descendre à la cuisine.	In die Küche gehen.
Dobrze gotować.	Хорошо варить.	Faire bien la cuisine.	Gut kochen.
Ona dobrze gotuje.	Она варитъ хорошо.	Elle fait bien la cuisine.	Sie kocht gut.
Matka poszła do ku- chni.	Мать пошла въ ку- хню.	Ma mère est descendue à la cuisine.	Meine Mutter ist in die Küche gegangen.

Czy nie pójdziesz do kuchni?	Не пойдёшь-ли ты въ кухню?	Ne descendras-tu pas à la cuisine?	Wirst du nicht in die Küche gehen?
Pójďmy do kuchni; mama tam jest.	Пойдёмъ въ кухню, маменька тамъ.	Descendons à la cuisine; maman y est.	Gehen wir in die Küche; Mama ist dort.
Nasz kucharz nie umie gotować.	Нашъ поваръ не умеетъ варить кушанья.	Notre cuisinier ne fait pas bien la cuisine.	Unser Koch versteht nicht das Kochen.
Ale wasza kucharka bardzo dobrze gotuje.	Но ваша кухарка очень хорошо варитъ.	Mais votre cuisinière la fait très-bien.	Sure Köchin jedoch versteht sich sehr gut darauf.
Zima się zbliża.	Зима приближается.	L'hiver approche.	Der Winter naht heran.
Rozpalic ogień na kominie.	Разложить огонь въ каминъ.	Faire du feu dans la cheminée.	Feuer auf dem Heerde machen.
Dziewczyno! rozpal ogień na kominie.	Дѣвушка! разложи огонь въ каминъ.	La fille! faites du feu dans la cheminée.	Mädchen! mache sie Feuer auf dem Heerde.
Chłopiec rozpałił ogień na kominie.	Мальчикъ разложилъ огонь въ каминъ.	Le garçon a fait du feu dans la cheminée.	Der Bursche hat Feuer auf dem Heerde gemacht.
Porznac drzewo.	Напилить дровъ.	Couper du bois.	Holz schneiden.
Porznal drzewo.	Онъ напилить дровъ.	Il a coupé du bois.	Er hat Holz geschnitten.
Porzniemy drzewo.	Мы напилить дровъ.	Nous couperons du bois.	Wir werden Holz schneiden.
Rznac drzewo.	Онъ пилятъ дрова.	Ils coupent du bois.	Sie schneiden Holz.
Czy nie pójdziesz pan dzisiaj na przechadzke?	Не пойдёте-ли сегодня гулять?	Vous promènerez-vous aujourd'hui?	Werden sie heute spazieren gehen?
Pójde na przechadzke.	Я пойду гулять.	Je vais me promener.	Ich will spazieren gehen.
Czy nie pójda dzisiaj na przechadzke.	Не пойдутъ-ли они сегодня гулять?	Ne se promèneront-ils pas aujourd'hui?	Werden sie heute nicht spazieren gehen?
Nie rachuj na to.	Не полагайся на это.	N'y comptez pas.	Kein Gedanke.
Ale muszę wyjść.	Но я долженъ выйти.	Mais il me faut sortir.	Ich muß aber ausgehen.
To co innego	Это другое дѣло.	C'est autre chose.	Das ist was anderes.
To wcale co innego.	Это совсемъ другое дѣло.	C'est une autre affaire.	Das ist eine andere Sache.

Pić piwo, wodę, wino, wódkę.	Пить пиво, воду, вино, водку.	Boire de la bière, de l'eau, du vin, de l'eau de vie.	Bier, Wasser, Wein, Brandwein trinken.
Piję piwo, wodę, wi- no i t. d.	Я пью пиво, вино, и прочее.	Je bois de la bière, de l'eau, du vin etc.	Ich trinke Bier, Wasser, Wein u. s. w.
Pijesz piwo, wodę, wino i t. d.	Ты пьешь пиво, воду, вино и проч.	Tu bois de la bière, de l'eau, du vin etc.	Du trinkst Bier, Wasser, Wein u. s. w.
On pije piwo, wodę, wino i t. d.	Он пьет пиво, во- ду, вино и проч.	Il boit de la bière, de l'eau, du vin etc.	Er trinkt Bier, Wasser, Wein, u. s. w.
Pić kawę, czekoladę.	Пить кофе, шоко- ладъ.	Prendre du café, du chocolat.	Kaffee, Schokolade trin- ken.
Pijemy kawę, czeko- ladę.	Мы пьем кофе, шоколадъ.	Nous prenons du café, du chocolat.	Wir trinken Kaffee, Scho- kolade.
Pić herbatę, Będziesz pan pił her- batę?	Пить чай. Будете-ли вы пить чай?	Prendre du thé. Prendrez-vous du thé?	Thee trinken. Werden sie Thee trinken?
Będą pili kawę ze śmietanką.	Они будут пить кофе со сливками.	Ils prendront du café à la crème.	Sie werden Kaffee mit Sahne trinken.
Piliśmy kawę czarną.	Мы пили черный кофе (безъ сли- вокъ)	Nous avons pris du café à l'eau.	Wir haben schwarzen Kaffee getrunken.
Pili herbatę z arakiem.	Они пили чай св ромомъ.	Ils ont pris du thé avec de l'arac.	Sie haben Thee mit Arak getrunken.
Kawa jest mętna.	Кофе не устоялся.	Le café est trouble.	Der Kaffee ist trübe.
Śmietanka zwarzyła się.	Сливки сварились.	La crème est tournée.	Die Sahne ist geronnen.
Kawa niedosyc się ustała.	Кофе не довольно устоялся.	Le café n'a pas assez reposé.	Der Kaffee ist nicht ab- gestanden.
Wypić filiżankę kawy.	Выпить чашку кофе.	Prendre une tasse de café.	Eine Tasse Kaffee trinken.
Właśnie co wypilem dwie filiżanki kawy ze śmietanką.	Я только-что вы- пилъ двѣ чашки кофе со сливками.	Je viens de prendre deux tasses de café à la crème.	Ich habe so eben zwei Tassen Kaffee mit Sahne getrunken.
W ręce Pana!	За ваше здорівье, сударь!	A vous Monsieur!	Auf ihre Gesundheit!

Slicznie dziękuje	Благодарю васъ покорно	Mille grâces, Monsieur.	Ich danke ergebenst.
Już ciemno.	Уже темнó.	On n'y voit plus.	Man sieht nicht mehr.
Dajcie świecę.	Подáйте свѣчý.	Apportez-nous de la lumière.	Bringen Sie uns Licht.
Już nam ciemno.	Намъ уже темнó.	Nous n'y voyons plus.	Wir können hier nicht mehr sehen.
Czy nie ciemno panu?	Не темнó-ли вамъ	Y voyez-vous?	Können Sie hier noch sehen?
Kupić świecę.	Купи́ть свѣчý.	Acheter de la chandelle.	Licht kaufen.
Służąca kupiła świecę.	Служанка купи́ла свѣчý.	La servante a acheté de la chandelle.	Die Magd hat Licht gekauft.
Kupić świecę woskowych.	Купи́ть восковы́хъ свѣчѣй.	Acheter de la bougie.	Wachslight kaufen.
Odtąd będę tylko palić świecę woskowe.	Отсѣ́ль я бу́ду употребля́ть то́лько восковы́я свѣчи.	Désormais je ne brûlerai que de la bougie.	Von nun an werde ich nur Wachslight brennen.
Świeca zgasła.	Свѣчá поту́хла.	La lumière s'est éteinte.	Das Licht ist ausgeloschen.
Objasnić świecę.	Сня́ть со свѣч́и.	Moucher la chandelle.	Das Licht pußen.
Moje dziecko, wytrzyj sobie nos.	Дитя́ моё; вы́чисти себѣ́ носъ.	Mon enfant, mouchez-vous.	Mein Kind puße dir die Nase.
Dokąd idziesz?	Куда́ идѣшь?	Où allez-vous?	Wo gehen Sie hin?
Ide do domu.	Я ид́у́ до́мой.	Je vais chez moi.	Ich gehe nach Hause.
Zkąd idziesz?	Откуда́ идѣшь?	D'où venez-vous?	Woher kommen Sie?
Z domu.	Я ид́у́ изъ до́му.	De chez moi.	Von Hause.
Czy pana ojciec jest w domu.	До́ма-ли вашъ о́тець?	Monsieur votre père y est-il?	Ist Ihr Herr Vater zu Hause?
Nie ma go panie.	Его́ нѣтъ до́ма.	Non Monsieur, il n'y est pas.	Nein, mein Herr.
Żałuję.	Жа́ль.	J'en suis fâché.	Das thut mir leid.

Ale zaraz wróci.	Но скóро онъ воз- вратѣтся.	Mais il va revenir dans l'instant.	Er wird aber gleich zu- rückkommen.
Zechcesz pan na niego czekać?	Не угоднó-ли вамъ бóудеть подождáть на него?	N'auriez-vous pas la bonté de l'attendre?	Wollen Sie nicht die Güte haben ihn zu erwarten?
Bardzo chętnie.	Очень охóтно.	Bien volontiers.	Sehr gern.
—	—	—	—
Gdzie on mieszka?	Гдѣ онъ живётъ?	Où demeure-t-il?	Wo wohnt er?
Mieszka na Miodowój ulicy.	Онъ живётъ на Ме- дóвой у́лицѣ.	Il demeure rue du Miel.	Er wohnt auf der Meth- straße.
Wziąć na siebie su- knię.	Надѣть на себя плáтье.	Mettre un habit.	Ein Kleid anziehen.
Wzmę moję nową suknię.	Я надѣну моё но- вое плáтье.	Je mettrai mon habit neuf.	Ich werde mein neues Kleid anziehen.
Wziął swój nowy tu- żurek.	Онъ надѣлъ свой нóвый сюртúкъ.	Il a pris sa redingote neuve.	Er hat seinen neuen Überrock angezogen.
Moja córko, weź twoję nową suknię.	Дóчь мо́я, надѣнь своё нóвое плáтье.	Ma fille, prenez votre robe neuve.	Meine Tochter, ziehe dein neues Kleid an.
Wyczyścić bóty.	Вычистить сапоги́.	Décrotter les bottes.	Die Stiefel putzen.
Sporządzić pończochy.	Почини́ть чулки́.	Raccommoder les bas.	Die Strümpfe ausbessern.
Siostra sporządziła moje pończochy.	Сестра́ почини́ла мо́й чулки́.	Ma soeur a raccom- modé mes bas.	Meine Schwester hat mir die Strümpfe ausgebessert.
Cerować pończochy.	Штóпать чулки́.	Ravauder les bas.	Die Strümpfe stopfen.
Dla czego nie cérujesz pończoch.	Зачѣмъ ты не штó- паешь чулóкъ?	Pourquoi ne ravaudez- vous pas les bas?	Warum stopfen Sie nicht die Strümpfe?
Mamo! pończochy są podarte.	Ма́менька! чулки́ изóрваны.	Maman! les bas sont déchirés.	Meine Mutter! die Strümpfe sind zer- rissen.
Zaceruj je moje dzie- ci.	Заштóпай ихъ, дитя́ моё	Hé bien, mon enfant, ravaudez-les.	Nun mein Kind, stopfe sie!

On jest w domu. Nie jada w domu.	Онъ дома. Онъ не кушаетъ дома.	Il est à la maison. Il dine en ville.	Er ist zu Hause. Er speist nicht zu Hause.
Spotkałem go na ulicy Włóczyć się po ulicy.	Я встрѣтилъ его на улицѣ. Шататься по ули- цамъ.	Je l'ai rencontré dans la rue. Battre le pavé.	Er ist mir auf der Stra- ße begegnet. Das Pflaster treten.
Wciąż włóczy się po ulicach.	Онъ безпрестанно шатается по ули- цамъ.	Il ne fait que battre le pavé.	Er treibt sich immer- während herum.
Jak się Panu podoba ta suknia. Doskonale. Jest zupełnie w no- wym guście. Jako pani?	Какъ вамъ правится это платье? Превосходно. Оно совершенно въ новомъ вкусѣ. Какъ такъ Судя- рыня?	Comment trouvez-vous cet habit? A merveille. Il est d'un goût tout nouveau. Plait-il Madame?	Wie gefällt Ihnen dieses Kleid? Außerordentlich. Es ist nach einem ganz neuen Geschmacke. Wie beliebt Madame?
Czy to pani się po- doba? To mi wcale się nie podoba. To nie bardzo mi się podoba. Nie mówmy już o tém. Trzymać język za zębami. On nie umie milczéć. Jadłem ozór.	Правится-ли вамъ это, сударыня? Это мнѣ совсѣмъ не правится. Это не очень мнѣ правится. Перестанемъ гово- рить объ этомъ. Держать языкъ за зубами. Онъ не умѣетъ мол- чать. Я ѣлъ копченый языкъ.	Est-ce que cela vous plaît? Cela ne me plaît point du tout. Cela ne me plaît guère. N'en parlons plus. Tenir sa langue. Il ne sait pas tenir sa langue. J'ai mangé de la lan- gue fumée.	Gefällt Ihnen dieses? Dies gefällt mir ganz und gar nicht. Dies gefällt mir nicht sehr. Sprechen wir nicht mehr davon. Die Zunge im Baume halten. Er kann nicht schweigen. Ich habe geräucherte Zunge gegessen.

Uczyć się języków.
Uczy się języków
starożytoych.
Uczy się języków
nowoczesnych.

Обучаться языкамъ.
Онъ обучается древ-
нимъ языкамъ.
Онъ обучается по-
вымъ языкамъ.

Apprendre les langues.
Il apprend les langues
anciennes.
Il apprend les langues
modernes.

Sprachen studieren.
Er studiert die alten
Sprachen.
Er studiert die neuen
Sprachen.

Goli się.
Włosy zbierać.
Marszczyć czoło.

Онъ брѣтся.
Стричь волосы.
Морщить брови
(лобъ)

Il fait sa barbe.
Couper les cheveux.
Froncer les sourcils.

Er rasiert sich.
Das Haar beschneiden.
Die Stirne runzeln.

Dla czego marszczysz
czoło?

Отъ чего ты мор-
щишь брови?

Pourquoi fronces-tu
les sourcils?

Warum runzelst du die
Stirne?

On zawsze marszczy
czoło.

Онъ всегда морщить
брови.

Il fronce toujours
les sourcils

Er runzelt immer die
Stirne.

Ubić się.

Одѣваться.

S'habiller.

Sich anziehen.

Rozbić się.

Раздѣваться.

Se déshabiller.

Sich ausziehen.

Ubićram się.

Я одѣваюсь.

Je m'habille.

Ich kleide mich an.

Czy się już rozbi-
rasz?

Ты уже раздѣва-
ешься?

Tu te déshabilles
déjà?

Du kleidest dich schon
aus.

Czy prędko się ubie-
rzecie?

Скоро-ли вы одѣ-
нетесь?

Vous habillerez-vous
bientôt?

Werden Sie sich bald
anziehen?

Moje dziecię, czy mo-
żna wnijsć?

Дитя мое, можно-ли
войти?

Mon enfant, peut-on
entrer?

Mein Kind kann man
hineingehen?

Nie, panie, ubiёрają
się; rozbierają się.

Нѣтъ, сударь, одѣ-
ваются, раздѣва-
ются.

Non Monsieur, on
s'habille; on se
déshabille.

Nein mein Herr, man
kleidet sich an; man
kleidet sich aus.

Ta suknia już zużyta.

Это платье уже
изношено.

Cet habit est usé.

Dieses Kleid ist abge-
nutzt.

Dam ją do przenico-
wania.

Я отдамъ его пере-
воротить.

Je le ferai retourner.

Ich werde es wenden
lassen.

Ta suknia marszczy
się.

Это платье мор-
щится.

Cet habit fait des
plis.

Dieses Kleid wirft Falten.

Owszem moje dziecię, bardzo dobrze leży.	Напрóтивъ, дитя моё, оно́ очень хорошо сидитъ.	Au contraire, mon enfant, il vous va trés-bien.	Im Gegentheil, mein Kind es liegt sehr gut.
Nic jéj nie brakuje.	Въ нёмъ нѣтъ ни- чего худáго.	Il n'y manque rien.	Es fehlt nichts daran.
Ta suknia jest roz- darta.	Это плáтье разо- драно.	Cet habit est déchiré.	Dieses Kleid ist zerrissen.
Zdém ją!	Снимй его́.	Otez-le.	Ziehen Sie es aus!
Te trzewiki są zacia- sne.	Эти башмаки не- много тѣсны.	Ces souliers sont trop étroits.	Diese Schuhe sind zu enge.
Te bóty mié uciskają.	Эти сапоги́ згуть меня.	Ces bottes me bles- sent.	Diese Stiefel drücken mich.
To weź inne.	Такъ надѣнь другіе.	Eh bien, prenez en d'autres.	Nun, ziehen Sie ande- re an.
Alé nie mam czasu.	Но я не имѣю времени.	Je n'en ai pas le temps.	Ich habe aber keine Zeit.
Czy panu tak pilno?	Развѣ вы такъ спѣ- шите?	Etes-vous si pressé?	Haben Sie solche Eile?
Muszę wyjść.	Мнѣ надобно выйтй.	Il faut que je m'en aille.	Ich muß ausgehen.
Nie będę Panu prze- szkadzał.	Я не стану вамъ мѣшать.	Je ne veux pas vous déranger.	Ich will Sie nicht stören.
Bardzoś pan łaskaw.	Вы очень добры.	Vous êtes bien bon.	Sie sind sehr gütig.
Poszedł na górę.	Онъ пошёлъ на верхъ.	Il est allé en haut.	Er ist hinauf gegangen.
Zejdź pan!	Сойдите, сударь.	Descendez, Monsieur!	Kommen Sie herunter.
Poszedł do ogrodu.	Онъ пошёлъ въ садъ.	Il est allé au jardin.	Er ist in den Garten gegangen.
Wyszedł na podwórze	Онъ вышелъ на дворъ.	Il est allé dans la cour.	Er ist in den Hof ge- gangen.
Umieć swoją lekcye.	Знать свой урокъ.	Savoir sa leçon.	Seine Lektion wissen.

Umiem swoją lekcję. On nie umie swojej lekcji. Dla tego też ucieka.	Я знаю свой урокъ. Онъ не знаетъ своего урока. Потому-то убѣгаетъ.	Je sais ma leçon. Il ne sait pas sa leçon. Aussi il se sauve.	Ich weiß meine Lektion. Er kann seine Lektion nicht. Deshwegen macht er sich davon.
Co tam robisz?	Что ты тамъ дѣла- ешь?	Que faites-vous la?	Was machen Sie da?
Czém się trudnisz?	Чѣмъ ты занима- ешься?	De quoi vous occupez- vous?	Womit beschäftigen Sie sich?
Czém się bawisz?	Чѣмъ ты забавля- ешься?	A quoi vous amusez- vous?	Womit unterhalten Sie sich?
Nudzę się.	Мнѣ скучно (я ску- чаю).	Je m'ennuie.	Ich habe Langeweile.
Ja się dobrze bawię.	Я пріятно провожу время.	Je m'amuse très-bien.	Ich unterhalte mich sehr gut.
Daj mi pókój!	Оставь меня въ по- кой.	Laissez-moi.	Lassen Sie mich!
To tylko żart Uczyć się na pamięć. Jużem się nauczył na pamięć lekcji. Więc wydaj ją. Czy pan umiesz swoje?	Это только шутка. Учиться наизусть. Я уже выучилъ у- рокъ наизусть. Такъ скажи мнѣ его. Знаете ли вы свой урокъ?	C'est pure plaisanterie. Apprendre par coeur. J'ai déjà appris par coeur ma leçon. Eh bien, récitez-la. Savez-vous la vôtre?	Das ist bloß Spaß. Auswendig lernen. Ich habe meine Lektion schon auswendig gelernt. Nun, sagen Sie sie her! Können sie die Ihre?
Teraz na mnie kolęj. Pisać na czysto.	Теперь мой очередь. Переписывать на- бѣло.	C'est mon tour. Écrire au net.	Jetzt bin ich an der Reihe. Ins Reine schreiben.
Ona dobrze na czysto napisała. Źle napisał na czysto.	Она хорошо написа- ла на-бѣло. Онъ худо написалъ на-бѣло.	Elle a bien écrit au net. Il a mal écrit au net.	Sie hat gut ins Reine geschrieben. Er hat schlecht ins Reine geschrieben.
Pan zawsze dobrze piszesz na czysto.	Вы всегда хорошо пишете на-бѣло.	Vous écrivez toujours bien au net.	Sie schreiben immer gut ins Reine.

Oni nigdy na czysto
dobrze nie napiszą.

Z jakiej przyczyny?
Nie mają dość cier-
pliwości.
Żałuje.

Nasz nauczyciel chwa-
lił twego brata, bo
dobrze pisał na
czysto.

To mię bardzo cieszy.

Онѣ никогда не пи-
шутъ хорошо на-
бѣло.

По какой причинѣ?
Онѣ не имѣютъ до-
вольно терпѣнія.

Жаль.

Нашъ учитель хва-
лилъ твоего брата
за то, что онъ
хорошо написалъ
набѣло.

Это весьма радуется
меня.

Ils n'écriront jamais
bien au net.

Par quelle raison?
Ils n'ont pas assez de
patience.

J'en suis fâché.

Notre précepteur
a loué votre frère,
pour avoir bien
écrit au net.

J'en suis charmé.

Sie werden nie gut ins
Reine schreiben.

Aus welcher Ursache?
Sie haben nicht genug
Geduld.

Das thut mir Leid.

Unser Lehrer hat deinen
Bruder gelobt, weil
er gut ins Reine schrieb.

Das freut mich.

Dz

Dz

Cz

Dzi

A

Ca

A

Mys

p

z

I d

w

MAŁE ROZMOWY.

КРАТКІЕ РАЗГОВОРЫ.

Dzień dobry, mamu- niu.	Здравствуйте, ма- менька.	Bon jour, chère ma- man.	Guten Morgen liebe Mutter.
Dzień dobry, moje dziecię.	Здравствуй, моё дитя.	Bon jour, mon en- fant.	Guten Morgen, mein Kind.
Czy dobrze mama spała?	Хорошо-ли вы, ма- менька, почивали?	Comment avez-vous dormi, ma chère maman?	Wie haben Sie geschla- fen, liebe Mutter.
Dzięki Rogu, bardzo dobrze.	Слава Богу, очень хорошо.	Très-bien, grâce à Dieu.	Sehr gut, Gott sey Dank!
A ty moje dziecię, czy dobrze spałeś?	A ты, дитя моё, хо- рошо-ли спалъ?	Et vous, mon enfant?	Und du, mein liebes Kind?
Całą noc oka zamknąć nie mogłem.	Я не могъ сомкнуть глазъ цѣлую ночь.	Je n'ai pu fermer l'oeil de la nuit.	Ich habe die ganze Nacht kein Auge geschlossen.
A to dla czego?	Отъ чего же такъ?	Pourquoi donc?	Und weshalb?
Myślałem o lekcyi i pokucie którą mi zagrożono.	Я думалъ объ урокъ и о наказаніи, ко- торымъ мнѣ по- грозили.	Je pensais à ma leçon, et à la pénitence dont on m'a menacé,	Ich dachte an meine Lektion, und an die mir gedrohte Strafe.
I dla tego tak rano wstałeś?	И потому ты такъ рано всталъ?	Et, c'est pour cela que vous vous êtes levé si matin?	Und deswegen bist du so früh aufgestanden?

Tak, mamó!	Точно такъ маменька.	Oui, maman.	Sa, meine Mutter.
Cóż więc zrobisz?	Что же ты сдѣла- ешь?	Eh bien, qu'allez- vous faire?	Nun, was willst du vornehmen?
Powtórzę wczorajszą lekcję, i będę się uczył dzisiejszój.	Я повторю вчераш- ний урокъ. и буду учить се- годняшній.	Je répéterai ma leçon d'hier, et j'apprendrai celle d'aujourd'hui.	Sch werde meine gestrige Lektion wiederholen, und mir meine heu- tige einüben.
Bardzo dobrze, moje dziecię.	Очень хорошо, дитя моё.	Très bien, mon en- fant.	Sa wohl, mein Kind.
Do widzenia.	До свиданія.	Adieu.	Lebe wohl.
2.			
Otóż, moje serce, znowu do ciebie przychodzę.	Вотъ, моё сердечко, я опять пришла къ тебѣ.	Eh bien, mon coeur je suis de nouveau chez vous.	Nun mein Herzchen, ich bin wieder bei dir.
Bardzo się tём cieszę.	Это меня вѣсма ра- дуетъ.	J'en suis réjoui.	Sch bin höchst erfreut • darüber.
Czy umiesz już lekcję.	Знаешь-ли ты уже свой урокъ?	Savez-vous déjà votre leçon?	Weißt du schon deine Lektion?
Tak mi się zdaje.	Такъ мнѣ кажется.	Je l'espère.	Sch hoffe es.
Powiedźno mi ją.	Скажи-же мнѣ ея.	Eh bien, récitez-la.	Nun, sage sie her!
A co, czy nie umia- łem?	А что, зналъ-ли я или нѣтъ?	Eh comment, ne l'ai- je pas sue?	Wie nun, habe ich sie nicht gekannt?
Jak cię za to kocham!	Какъ я люблю тебя за это!	Que je vous aime pour cela!	Wie sehr liebe ich dich deshalb!
Ale ja wiem, że ci to miło.	Но я знаю, что это тебѣ приятно.	Mais je sais bien que cela vous fait plaisir.	Sch weiß ja, daß dieß Ihnen Vergnügen macht.
Chodź, pocałuję cię.	Приблизься, я поцѣ- лую тебя за это.	Venez, que je vous embrasse.	Komm, daß ich dich umarme.
Wszakże mama za- wsze mnie kochać będzie?	Вѣдь вы, маменька, всегда будете меня любить?	Mais vous m'aimerez toujours, ma chère maman?	Sie werden mich doch immer lieben, meine theure Mutter?

Bądź zawsze uważny i pilny,	Будь всегда внима- теленъ и приле- женъ,	Soyez toujours sage et appliqué,	Sieh stets artig und fleißig,
a coraz bardziej kochać cię będę.	а я все болѣе и болѣе буду лю- бить тебя.	et je vous aimerai de plus en plus.	und ich werde dich immer mehr lieben.

3

Dzień dobry kochany przyjacielu!	Здравствуй, любез- ный другъ!	Bon jour mon cher ami!	Guten Morgen, mein lieber Freund.
Co się z tobą dzieje?	Что дѣлается съ то- бою?	Que devenez-vous donc?	Was machen Sie denn eigentlich?
Od wieków cię już nie widziałem.	Очень давно я не видѣлъ тебя.	Il y a un siècle que je ne vous ai vu.	Ich habe Sie schon eine Ewigkeit nicht gesehen.
Byłem słaby i jeszcze słaby jestem.	Я былъ болѣнъ и те- перь еще нездоровъ.	J'ai été souffrant et je le suis encore.	Ich bin leidend gewesen, und bin es noch jetzt.
W istocie, zmieniłeś się.	Въ самомъ дѣлѣ, ты очень перемѣнился.	Aussi vous êtes changé.	Sie haben sich auch sehr verändert.
Cóż ci to?	Что съ тобою?	Qu'avez-vous donc?	Worüber klagen Sie?
Nadzwyczajnie głowa mię boli.	Голова ужасно бо- лится у меня.	Je souffre d'un mal de tête affreux.	Ich leide an heftigen Kopfschmerzen.
A jak się mama pań- ska ma?	А маменька ваша ко- мово поживаетъ?	Et madame votre mère, comment se porte- t-elle?	Und ihre werthe Mut- ter, wie befindet sie sich?
Zęby ją bolą.	У нея зубы болятъ.	Elle a mal aux dents.	Sie hat Zahnschmerzen.
Żałuję, (przykro mi to).	Я сожалею, (мнѣ очень досадно).	J'en suis fâché	Das thut mir leid.
Odwiędzę ją.	Я навѣщу еѣ.	J'irai la voir.	Ich werde sie besuchen.
Będzie ci za to wdzięczna.	Она будетъ тебѣ за это весьма благо- дарна.	Elle vous en saura gré.	Sie wird Ihnen Dank wissen.
Tymczasem oświadczy jēj odemnie ukłon.	Между тѣмъ прошу засвидѣтельствовать ей моѣ почтенье.	En attendant faites-lui mes compliments.	Einstweilen machen Sie ihr meine Empfehlung.

A pański ojciec czy zdrow?	A папенька вашъ здоровъ-ли?	Monsieur votre père, es-il bien portant?	Befindet sich Ihr Herr Vater wohl?
Zdrow, dzięki Bogu.	Слава Богу, здоровъ.	Oui, grâce à Dieu.	Sehr wohl, Gott sei Dank.
A pan czy zdrow jesteś?	Б вы все-ли здо- ровы?	Et comment vous portez-vous?	Und wie befinden Sie sich.
Nie zupełnie zdrow.	Несовсѣмъ хорошо.	Pas trop bien.	Nicht sehr gut.
Cóż to panu?	Что же съ вами?	Qu'avez-vous donc?	Was fehlt Ihnen denn?
Mam katar?	У меня насморкъ.	Je suis enrhumé (ée).	Ich habe den Schnupfen.
A siostra pańska?	A сестрица ваша?	Et Mademoiselle votre soeur?	Und Ihr Fräulein Schwester?
Biédna! febrę ma.	Бѣдная, она страда- етъ лихорадкою.	La pauvre enfant a la fièvre.	Die Arme, sie hat das Fieber.
Czy leży?	Она лежить?	Est-elle au lit?	Ist sie bettlägrig?
Tak.	Точно такъ.	Oui, Monsieur.	Ja mein Herr.
Jakże jęj żałuję?	Ахъ, какъ я сожа- лѣю о ней.	Que je la plains!	Wie bedaure ich sie!
Pan bardzo łaskaw.	Вы очень добры.	Vous êtes bien bon Monsieur.	Sie sind sehr gütig.
Do widzenia.	До свиданія.	A l'honneur de vous revoir, Monsieur.	Zum Wiedersehen, mein Herr!

Dzień dobry moi przy- jaciele.	Здравствуйте, дру- зья мой.	Bon jour, mes chers amis.	Guten Morgen, meine lieben Freunde.
Czy całe poobiedzie macie rekreacyą?	Все-ли послѣобѣ- днее время вы свободны?	Vous êtes tout cet après-dîner en récréation?	Sie haben diesen ganzen Nachmittag freistun- den?
Tak jest.	Да.	Oui, mon cher.	Ja, mein Lieber.
Nasz pan nauczyciel zrobił nam dziś tę niespodziankę.	Нашъ учитель нео- жиданно доста- вилъ намъ это удовольствие.	Notre precepteur nous a fait aujourd'hui la surprise de nous donner congé.	Unser guter Lehrer hat uns heute damit eine Überraschung gemacht.

A to z jakiej przy- czyny.	По какой же при- чине?	Et par quelle raison?	Und weshalb?
Za to, żeśmy się cały tydzień dobrze uczyli.	За то, что цѣлую недѣлю мы хоро- шо учились.	Pour avoir été ap- pliqués toute la semaine	Weil wir die ganze Wo- che fleißig gewesen sind.
I ja także mam re- kreacyą z tego po- wodu.	И я тоже имѣю сво- бодное время по тойже причинѣ.	Et moi, je suis aussi en récréation pour la même cause.	Und ich bin aus derselben Ursache auch frei.
To więc zabawmy się razem przez całe popołudnie.	Такимъ образомъ послѣ обѣда ста- немъ играть вмѣстѣ.	Eh bien! passons cet après-midi ensemble.	Nun! bringen wir doch diesen Nachmittag mit einander zu.
Z największą przy- jemnością.	Съ величайшимъ удовольствиемъ.	Avec le plus grand plaisir du monde.	Mit dem größten Ver- gnügen.
Ale cóż będziemy ro- bili?	Но что-жъ мы бу- демъ дѣлать?	Mais que ferons-nous?	Was werden wir aber vornehmen?
Będziemy grali w piłkę.	Будемъ играть въ мячикъ.	Nous jouerons à la balle.	Wir werden Ball spielen.
Nie jestem tego zdania. Mój ojciec kupił mi śliczne kręgielki;	Я несогласенъ. Мой отецъ купилъ мнѣ прекрасныя кегли;	Jene suis pas de cet avis. Mon père m'a acheté de jolies petites quilles;	Ich bin anderer Meinung. Mein Vater hat mir hübsche kleine Kegel gekauft;
czy nie lepiej byłoby zagrać w nie?	не лучше-ли было бы въ нихъ играть?	ne serait-ce pas mieux d'y jouer?	würde es nicht besser sein damit zu spielen?
A ja wolalbym się bawić w ślepa babkę.	А я бы лучше же- лалъ въ жмурки.	Mais moi, je préfé- rerais jouer au colin-maillard.	Ich möchte lieber blinde Kuh spielen.
A ja w wolanta.	А я въ волантъ	Et moi au volant.	Ich aber Federball.
A ja w fanty.	А я въ фанты.	Et moi au gage-touché.	Ich lieber Pfänder.
Ale nie widzieliście latawca, którego ja sam zrobiłem.	Но вы не видѣли змѣя, который я самъ сдѣлалъ.	Mais vous n'avez pas vu le cerf-volant que j'ai fait moi- même.	Sie haben aber nicht den Drachen gesehen den ich mir selbst ge- macht habe.

Pozwólcie mnie go puścić.	Позвольте мнѣ его пустить.	Permettez donc que je le lance.	Erlauben Sie doch, daß ich ihn aufsteigen lasse.
Ale panowie, jeśli się tak będziemy śpięrali, to nic nie będzie z naszej zabawy.	Однакожь господа, если такъ будемъ спорить, то наша игра не состоится.	Mais Messieurs, si nous continuons à disputer, adieu notre partie de plaisir.	Meine Herren, wenn wir so fortwährend mit einander streiten, so ist es aus mit unserer Unterhaltung.
Słusznie mówisz, poradź nam więc.	Твоя правда, и потому посоветуй намъ.	Vous avez raison, donnez- nous donc un conseil.	Sie haben Recht, rathe Sie uns doch.
Radzę więc aby zaczął jakąkolwiek grę.	Я советую начать какую-нибудь игру.	Eh bien, je proposerai un jeu quelconque.	Nun gut, ich rathe irgend ein Spiel anzufangen.
A jak się nam sprzykrzy?	А если она надоестъ намъ?	Et en cas que cela nous ennuie?	Und im Falle es uns langweilt?
To inną zaczniemy.	Такъ начнёмъ другую.	Nous en commencerons un autre.	Dann werden wir ein anderes anfangen.
Bardzo dobrze. W kręgle! w kręgle!	Очень хорошо. Въ кѣгли! въ кѣгли!	A la bonne heure. Aux quilles! aux quilles!	Sehr wohl. Zu den Kegeln! zu den Kegeln!
A latawiec? On zakończy naszą zabawę.	А змѣй? Имъ кончится наша игра.	Et le cerf-volant? Il sera la fin de notre amusement.	Und der Drache? Er soll das Ende unserer Unterhaltung seyn.
W kręgle! w kręgle!	Въ кѣгли! въ кѣгли!	Aux quilles! aux quilles!	Zu den Kegeln! zu den Kegeln!
Zaczynamyż!	Начнёмте-жь!	Commençons donc!	Fangen wir doch an!

G.

Czy uczysz się po francuzku?	Учишься-ли ты по французки?	Vous apprenez le français?	Sie lernen französisch?
Tak jest.	Точно такъ.	Oui, mon ami.	Sa mein Freund.
A po niemiecku?	А по нѣмецки?	Et l'allemand?	Und deutsch?
I po niemiecku także.	И по нѣмецки также.	L'allemand aussi.	Deutsch auch.

Dawno już uczysz się po francuzku?	Давно ли учишься по французски?	Y-a-t-il longtemps que vous apprenez le français?	Ist es schon lange her, daß Sie das Französische lernen?
Przeszło dziewięć miesięcy.	Слишкомъ девять мѣсяцевъ.	Plus de neuf mois.	Mehr als neun Monate.
A niemieckiego?	A по нѣмѣцки?	Et l'allemand?	Und das Deutsche?
Tyleż prawie.	Почтѣ столько же.	A peu près le même temps.	Beinahe eben so lange.
Który język wolisz?	Которому языку отдашь ты преимущество?	A quelle langue donnez-vous la préférence?	Welcher Sprache geben Sie den Vorzug?
Nie umiem ci powiedzieć; wiem tylko, że papa i mama chcą, aby się równo do jednego i drugiego przykładał.	Не знаю, какъ тебѣ сказать; знаю только, что папенька и маменька желаютъ, чтобы я равно занимался, какъ ordinarily такъ и другимъ.	Je ne saurais vous le dire; mais je sais très-bien, que papa et maman veulent, que je m'applique également à l'une et à l'autre.	Ich kann es Ihnen kaum selbst sagen; ich weiß nur, daß es meines Vaters und meiner Mutter Wille ist, daß ich auf beide Sprachen gleichen Fleiß verwende.
Ale przecież masz własny gust?	Однако-жъ ты имѣешь собственный вкусъ?	Cependant vous avez aussi votre goût?	Aber Sie haben ja auch Ihren eignen Geschmack?
Wiem tylko, że dziecko w moim wieku powinno ślepo iść za wolą rodziców.	Я знаю только, что дитя моихъ лѣтъ должно безпрекословно слѣдовать волѣ родителей.	Je sais seulement qu'à mon âge, un enfant doit aveuglément se soumettre à la volonté de ses parens.	Ich weiß bloß, daß in meinem Alter, ein Kind blindlings dem Willen seiner Eltern gehorchen muß.
Bardzo słusznie mówisz; ja myślałam inaczej, ale pójdę za twym przykładem.	Твоя правда; я думала иначе, однако-жъ послѣдую твоему примеру.	Vous avez bien raison; j'en pensais autrement, mais je suivrai votre exemple.	Sie haben sehr Recht; ich dachte anders, doch werde ich Ihrem Beispiele folgen.

Pan znasz pana N. czy odwiedzasz go?	Вы знаете господина Н. навѣщаете ли вы его?	Vous connaissez Monsieur N. le voyez-vous?	Sie kennen Herrn N. besuchen Sie ihn?
Kiedy niekiedy. A dla czego nie odwiedzasz go często?	Иногда. Почему же ты не навѣщаешь его часто?	De loin en loin. Et pourquoi ne le voyez-vous pas plus souvent?	Dann und wann. Und warum besuchen Sie ihn nicht öfters?
Czy masz co do niego?	Непредупрежден ли ты противъ него?	Lui en voudriez-vous?	Sollten Sie etwas gegen ihn haben?
Ale cóżby dla Boga? Jest to w istocie pocziwy sobie człowiek.	Нисколько. Это въ самомъ дѣлѣ добрая душа.	Et de quoi, bon Dieu? C'est un brave homme au fond.	Ich wüßte nicht weshalb? Im Grunde genommen ist er eine ehrliche Haut.
Ale na nieszczęście gaduła, a czego ja właśnie nie cierpię. Ale cóżto cię obchodzi?	Но къ несчастью большій болтунъ. а этого я терпѣть не могу. Но чтожь тебѣ до этого за дѣло?	Mais c'est malheureusement un parleur éternel, et je ne peux souffrir ces gens là. Mais qu'est-ce que cela vous fait?	Zum Unglück aber ist er ein ewiger Schwätzer, und das ist gerade was ich nicht leiden kann. Aber was geht Sie das an?
Wiem że człowiek ma dwa uszy, a jeden tylko język.	Я знаю, что человекъ имѣетъ два уха, и одинъ только языкъ.	Je sais que l'homme a deux oreilles, mais il n'a qu'une bouche.	Ich weiß, daß der Mensch wohl zwei Ohren, aber nur einen Mund hat.
A cóż przez to chcesz powiedzieć? Że trzeba wiele słuchać, a mało mówić.	Что же ты хочешь этимъ сказать? То, что надобно много слушать и мало говорить.	et qu'en résulte-t-il? Qu'il faut beaucoup écouter et peu parler.	Und was soll dieß beweisen. Daß man viel hören und wenig sprechen muß.

Ale jednak jest to za-
cny człowiek,
którego małe śmie-
szności nikną przy
istotnych przymio-
tach.

Оди́накожъ это поч-
тённый человѣкъ,
котораго малыя
странности нече-
зуютъ при отлич-
ныхъ его каче-
ствахъ.

Mais cependant, c'est
un homme estimable,
qui rachète quel-
ques petits ridicules
par des qualités
essentielles.

Er ist doch ein ehren-
werther Mann,
dessen wirkliche Ver-
dienste einige kleine
Lächerlichkeiten über-
wiegen.

8.

O pogodzie.

O пого́ды.

Du beau temps.

Vom schönen Wetter.

Już słońce weszło ?

Взошлѣ-ли уже
солнце ?

Le soleil est-il déjà
levé ?

Ist die Sonne schon
aufgegangen ?

Jeszcze nie, ale wnet
wnidzie.

Ещё нѣтъ, но скоро
взойдѣтъ.

Pas encore, mais il se
lèvera bientôt.

Noch nicht, aber sie
wird bald aufgehen.

O której godzinie
wschodzi.

Въ которомъ часу
оно восходитъ ?

A quelle heure se
lève-t-il ?

Um welche Zeit geht
sie auf ?

Wchodzi teraz o
piątę.

Теперь оно восхо-
дитъ въ пять ча-
совъ.

Il se lève présente-
ment à cinq heures.

Sie geht jetzt um fünf
Uhr auf.

A o której zachodzi ?

А въ которомъ часу
заходитъ ?

A quelle heure se
couche-t-il ?

Um welche Zeit geht
sie unter ?

Zachodzi teraz o
siódmę.

Теперь оно захо-
дитъ въ семь ча-
совъ.

Il se couche présen-
tement à sept
heures.

Sie geht jetzt um sieben
Uhr unter.

Dziś będzie piękna po-
goda.

Сего́дня будетъ хо-
рошая пого́да.

Il fera beau aujour-
d'hui.

Es wird heute schönes
Wetter werden.

Słońce świeci.

Солнце сияетъ.

Il fait du soleil.

Die Sonne scheint.

Drzewa zaczynają pą-
czki wypuszczać.

Дерева начинają
выпускать почки.

Les arbres commen-
cent à bourgeonner.

Die Bäume fangen an
zu knospen.

Jeszcze kilka dni pię- knych, a będą pe- kały.	Ещё нѣсколько хо- рошихъ дней, и онѣ распустятся.	Quelques beaux jours les feront bien pousser.	In einigen schönen Ta- gen werden sie aus- schlagen.
Słońce blade.	Солнце блѣдно.	Le soleil est bien pâle.	Die Sonne ist blaß.
To znak deszczu.	Это признакъ дож- дѣ.	C'est signe de pluie.	Das bedeutet Regen.
Słońce się kryje.	Солнце прячется.	Le soleil se cache.	Die Sonne verbirgt sich.
Słońce jeszcze nie zaszło.	Солнце ещё не за- катилось.	Le soleil n'est pas encore couché.	Die Sonne ist noch nicht untergegangen.
Od kilku dni bardzo piękna pogoda.	Нѣсколько дней стоятъ хорошая погода.	Il fait très-beau depuis quelques jours.	Seit einigen Tagen ist sehr schönes Wetter gewesen.
Wczoraj piękniejsza była pogoda niżeli dziś.	Вчера погода была лучше, нежели сегодня.	Il faisait hier plus beau qu'aujourd'hui.	Gestern war schöneres Wetter als heute.
Nie było tak ciepło.	Не было такъ те- пло.	Il ne faisait pas si chaud.	Es war nicht so warm.
Jeżeli po południu be- dzie pogoda,	Если послѣ обѣда будетъ хорошая погода,	S'il fait beau cet après-midi,	Wenn diesen Nachmittag schönes Wetter sein wird,
pójdę za miasto na przechadzkę.	то я пойду гулять за городъ.	j'irai faire un tour hors de la ville.	will ich einen Spa- ziergang außerhalb der Stadt machen.
Wątpię, żeby była po- goda,	Сомниваюсь, бу- детъ-ли хорошая погода,	Je doute qu'il fasse beau,	Ich zweifle, ob es schön sein werde,
bo niebo pochmurne.	ибо небо насмур- но.	car le ciel se cou- vre.	denn der Himmel umwölkt sich.

<i>O niepogodzie.</i>	<i>О дурной погодѣ.</i>	<i>Du mauvais temps.</i>	<i>Vom schlechten Wetter.</i>
Zanosi się na deszcz.	Кажется что будетъ дождь.	Le temps est à la pluie.	Es will regnen.
Już deszcz pada, nie-pogoda.	Ужé идётъ дождь, дури́ла погóда	Il pleut déjà, il fait mauvais temps.	Es regnet schon, es ist schlechtes Wetter.
Nie mówiłżem panu że deszcz będzie padał.	Не говорíл-ли я вамъ, что пойдётъ дождь?	Ne vous avais-je pas dit qu'il pleuvrait?	Sagte ich's Ihnen nicht daß es regnen werde?
Już po pogodzie.	Вотъ и конёць хо-рошей погóдѣ.	Le beau temps est passé.	Mit dem guten Wetter ist es aus.
Całą noc deszcz padał.	Цѣлую ночь шёлъ дождь.	Il a plu toute la nuit.	Es hat die ganze Nacht geregnet.
Będzie więc błota nie-mało po ulicach.	По улицамъ не мало бóдетъ грязь.	Il y aura donc bien de la boue dans les rues.	Es wird also sehr ko-thig auf der Straße sehn!
Trzeba będzie brnąć po błocie.	Мы принуждены бóдемъ мѣсить грязь.	Il faudra barboter dans la boue.	Man wird im Rothe waten müssen.
Nie wyjdę więc wcale, kiedy taka niepo-goda.	Я вóвсе не выйду изъ дома въ та-ко́е непáотье.	Puisqu'il fait si mau-vais temps, je ne sortirai pas.	Ich werde also nicht ausgehen wenn das Wetter so schlecht ist.
Byłbym gdzie wyszedł, gdyby deszcz nie padał.	Я пошёлъ-бы куда нибóдь, е́слибъ не было дождя.	Je serais sorti, s'il n'avait pas plu.	Ich würde ausgegangen sehn, wenn es nicht geregnet hätte.
Wiatr także potężny.	Вѣтеръ тóже сѣль-ный.	Il fait aussi un grand vent.	Es ist auch sehr windig.
Czy jest wiatr?	Есть-ли вѣтеръ?	Fait-il du vent?	Ist es windig?
Straszny był wiatr téj nocy,	Нóчью былъ ужá-сный вѣтеръ,	Il a fait un vent ter-rible cette nuit,	Es ist diese Nacht ein schrecklicher Wind ge-wesen,

który dotychczas jeszcze nie ustał.	который до сихъ пóръ ещё не пе- ресталъ.	et il n'a pas encore cessé.	der noch nicht aufge- hört hat.
Ledwie się można utrzymać na nogach.	Едва можно удер- жаться на но- гахъ.	On a de la peine à se tenir sur ses jambes.	Man kann sich kaum aufrecht erhalten.
Drobny deszcz teraz pada.	Теперь идётъ ма- ленький дождь.	Il fait maintenant une petite pluie.	Es regnet jetzt ganz fein.
Z gradem deszcz pada.	Дождь идётъ вмѣ- стѣ съ градомъ.	Il fait une pluie mê- lée de grêle.	Es regnet mit Hagel vermischt.
Niechaj deszcz przejdzie.	Пусть перестанетъ дождь.	Laissez passer la pluie.	Lassen sie den Regen vorübergehen.
Deszcz wnet przejdzie.	Дождь сей часъ пе- рестанетъ.	La pluie passera bientôt.	Der Regen wird bald vorübergehen.
Boję się aby jeszcze bardziej nie padał.	Я боюсь, чтобы онъ не шёлъ ещё сильнѣе.	Je crains, qu'il ne pleuve plus fort.	Ich fürchte, es wird stärker regnen.
Póki wiatr nie ustanie, nie będzie bardziej padał.	Пока не перестанетъ вѣтеръ, дождь не усилит- ся.	Tant que le vent durera, il ne pleuvra pas plus fort.	So lange sich der Wind nicht legt, wird es nicht stärker regnen.
Zdaje mi się że bly- ska.	Мнѣ кажется что молнія блистаетъ.	Il me semble qu'il fait des éclairs.	Mir scheint es blizt.
Prawdziwie, już za- czyna grzmieć.	Въ самомъ дѣлѣ, громъ уже начи- наетъ гремѣть.	C'est vrai, il commence déjà à tonner.	Gewiß, es fängt schon zu donnern an.
Nie dziwię się temu, bo nadto wielkie było gorąco.	Меня это не уди- вляетъ, потому что слишкомъ бы- ло жарко.	Je ne m'en étonne pas, car la chaleur a été excessive.	Es wundert mich nicht, denn die Hitze ist überaus groß gewesen.
Bieźmy prędzej, deszcz nas napadnie.	Побѣжимъ скорѣе, а то дождь насъ захватитъ.	Courons vite, car la pluie nous attrapera.	Lassen Sie uns geschwin- de gehen, der Regen wird uns überfallen.

Pójdźmy do izby, póki nawałnica nie przejdzie.	Пойдѣмъ въ комнату, покаместъ проливной дождь не перестанетъ.	Entrons dans la chambre, jusqu'à ce que l'orage soit passé.	Gehen wir ins Zimmer. bis das Ungewitter vorüber ist.
--	---	--	---

10.

<i>Rozmowa między dwoma pannami.</i>	<i>Разговоръ между двумя дѣвцами.</i>	<i>Dialogue entre deux jeunes filles.</i>	Gespräch zwischen zwei jungen Mädchen.
Dzień dobry, kochana przyjaciółko! Ciesz się mi to, że cię spotykam i w dobrym oglądam zdrowiu. A tobie jak służy, moja luba?	Здравствуй, любезная подруга! Я очень рада, что тебя встрѣчаю и нахожу въ добромъ здоровіи. А ты здорова-ли, мой мілая?	Bon jour, ma chère amie! Je suis bien aise, de vous rencontrer et de vous voir en bonne santé. Et comment va la vôtre, ma chère?	Guten Morgen, meine liebe Freundin! Es ist mir angenehm dir hier zu begegnen und dich bei guter Gesundheit zu sehen. Und wie steht's mit der Deinigen, meine Theure?
Dobrze z łaski Boga. A twoja matka jak się ma? Dziękuję za łaskawą pamięć; zupełnie jest zdrowa. A co porabia twój ojciec?	Здорова, слава Богу. А маменька твой здорова-ли? Благодарю за память; она совершенно здорова. А что подѣлываетъ твой папенька?	Fort bien, Dieu merci. Et celle de madame votre mère? Je suis très-sensible à votre bon souvenir; elle se porte très-bien. Et comment se porte Monsieur votre père?	Sehr wohl, Gott sey Dank. Und deine Frau Mutter ist sie wohl? Ich danke für dein gütiges Andenken; sie befindet sich sehr wohl. Und was macht dein Vater?
Nie dobrze się ma.	Онъ не совсемъ здоровъ.	Il ne se porte pas très-bien.	Er ist nicht recht wohl.

Cóż mu to?

Zażębił się.

Czy już dawno?

Już więcej jak dwa
tygodnie,
jak z domu nie wy-
chodzi.

Mocno mnie to boli.

Proszę cię,
oświadczyć mu, że go
mocno żałuję.

Что же съ нимъ
сдѣлалось?

Онъ простудился.

Давно-ли?

Ужé болѣе двухъ
недѣль,
какъ онъ не вы-
ходитъ изъ дома.

Я вѣсьма сожалѣю
о нёмъ.

Пожалуй,

скажи ему, что
мнѣ его очень
жаль.

Qu'a-t-il donc?

Il souffre d'un rhume.

Y a-t-il long-temps?

Il y a plus de quinze
jours

qu'il ne sort pas de
la maison.

J'en suis bien fâchée.

Je vous prie,

de lui témoigner la
peine que me cause
son indisposition.

Was fehlt ihm denn?

Er leidet an Erkältung

Ist es schon lange?

Es ist länger als vier-
zehn Tage,

daß er nicht aus dem
Hause gekommen ist.

Das thut mir sehr leid.

Ich bitte dich,

ihm mein herzliches
Bedauern zu bezeugen.

*Rozmowa między
matką i córką.*

*Разговоръ между
матерью и дочерью.*

*Dialogue entre une
mère et sa fille.*

*Gespräch zwischen einer
Mutter und ihrer
Tochter.*

Moja córko, kaź pra-
sującym powiedzieć,

Дочь моя, вели ска-
зать работницамъ,

Ma fille, il faut faire
dire aux repas-
seuses,
qu'elles viennent
ici demain.

Meine Tochter, man muß
den Plätterinnen sa-
gen lassen
daß sie morgen hier
herkommen.

aby tu jutro przy-
szły.

чтобы онъ завтра
пришли сюда.

Ale moja mamó, na-
sze żelazka jeszcze
nie sporządzone.

Но вѣдь нашѣ утю-
ги, маменька. ещё
не починены.

Mais maman, nos fers
à repasser ne sont
pas encore raccom-
modés.

Aber liebe Mutter, un-
sere Plätteisen sind
noch nicht zurechtge-
macht.

Prawdę mówisz; dam
je do naprawy.

Ты говоришь пра-
вду; я ихъ отдамъ
въ починку.

Tu as raison; je les
ferai arranger.

Du hast recht; ich will
sie zurechtlassen.

Obrachowałaśże obrusy, ręczniki i chustki do nosa?	Пересчитала-ли ты скатерти, полотенца и платки носовые?	As tu compté ces nappes, ces serviettes et ces mouchoirs?	Haft du diese Tischtücher, Handtücher und Schnupftücher gezählt?
Tak jest mamó, liczba ich zupełna.	Точно такъ маменька, счётъ ихъ върѣнъ.	Oui, maman, le compte y est.	Ja, Mama, die Anzahl ist richtig.
Oto jest chustka twojego brata, trzeba ją pocérować.	Вотъ шейный платокъ твоего брата, надобно его заштопать.	Voici une cravate à ton frère. il faut y faire une reprise.	Hier ist eine Halsbinde von deinem Bruder, die gestopft werden muß.
Gdzie są jego pończochy?	Гдѣ же его чулки?	Où sont ses bas?	Wo sind seine Strümpfe?
Dalam je do naprawy; samam nie miała czasu ich wycérować.	Я отдала ихъ въ починку; ибо мнѣ некогда было ихъ заштопать.	Je les ai donnés à la ravaudeuse; je n'avais pas le temps de les raccommoder moi-même.	Sch habe sie der Strumpflickerin gegeben; ich hatte keine Zeit sie selbst zu stopfen.
Dokończ więc téj koszuli; niższa część jest przykrojona, masz tylko wszyć rękawy.	Окончи-же эту рубашку; нижняя часть скрѣпена, тебѣ остаётся только вшить рукава.	Achève à present cette chemise; le corps en est taillé, tu n'as qu'à y coudre les manches.	Mache nun dieses Hemd fertig; der Unterrock ist schon zugeschnitten, du darfst nur die Ärmel annähen.

— 122 —

Rozmowy przy stole.	Разговоръ за столомъ.	Entretiens à table.	Tischgespräche.
—	—	—	—
Nakrywaj do stołu.	Накрывай на столъ.	Mettez le couvert.	Deck er zu Tische.

Który stół trzeba wziąć, okrągły czy czworograniasty?	Котóрый столъ надоно взять, круглый или четвероугольный?	Quelle table faut-il, la ronde, ou la carrée?	Welchen Tisch soll ich nehmen, den runden, oder den viereckigen?
Okrągły, bo wiele gości będzie.	Круглый, потому, что будетъ много гостей.	La ronde, car il y aura beaucoup de monde.	Den runden, denn wir werden viele Gäste haben.
Położ obrus na stół.	Разстелѣ скатерть.	Mettez la nappe.	Legen Sie das Tischtuch auf.
Już położyłem.	Я уже разослалъ её.	Je l'ai déjà mise.	Ich habe es schon aufgelegt.
Ale nie jest bardzo czysty.	Но она не очень чиста.	Mais elle n'est pas très propre.	Es ist nicht sehr rein.
Nie ma czysciejszego.	Нѣтъ чище этой.	Il n'y en a pas de plus propre.	Es ist kein reineres da.
Czy już są serwety, łyżki, noże i widelce?	Есть-ли уже салфетки, ложки, ножи и вилки?	Avez-vous déjà mis les serviettes, les cuillères, les couteaux et les fourchettes?	Sind schon die Servietten, die Löffel, die Gabeln und die Messer aufgedeckt?
Są, panie.	Есть, сударь.	Oui, Monsieur.	Ja, mein Herr.
Nie masz cieńszych serwet?	Нѣтъ-ли у тебя салфетокъ потоньше?	N'avez-vous pas de serviettes plus fines?	Hat er keine feinere Servietten?
Są piękniejsze, ale grubsze.	Есть лучшія, но толстія.	Il y en a de plus belles, mais elles sont plus grosses.	Es sind wohl schönere da, sie sind aber gröber.
Nie ma talerzy.	Нѣтъ тарелокъ.	Il n'y a pas d'assiettes.	Es sind keine Teller da.
Zaraz będą.	Сей часъ будутъ.	Il y en aura dans l'instant.	Sie sollen sogleich da sein.
Weź ten półmisek, a przysuń drugi bliżej.	Возьми это блюдо, и придвинь другое поближе.	Otez ce plat, et avancez l'autre.	Nehme er diese Schüssel weg, und rücke er die andere näher.
Każ przygrzać ten półmisek.	Вели подогрѣть это блюдо.	Faites réchauffer ce plat.	Lasse er diese Schüssel auswärmen.

Przynieś salaterkę.	Принеси салатницу.	Apportez-moi un saladier.	Bringe er mir eine Salatschüssel.
Czy dużą, czy małą?	Большую или малую?	Le grand ou le petit?	Die große oder die kleine?
Jaką chcesz.	Какую хочешь.	Celui que vous voudrez.	Welche er will.
Zamiast widelców podwójnych, czy nie masz potrójnych?	Вместо двойных вилок, есть-ли у тебя тройных?	Au lieu de ces fourchettes à deux dents, n'en avez-vous pas à trois dents?	Statt dieser Gabeln mit zwei Zähnen, hat er nicht welche mit dreien?
Czy pan zapomniał, że pani siostra je pożyczyła.	Разве вы, сударь забыли, что сестрица ваша кому-то отдала их на хранение?	Avez-vous oublié, Monsieur, que Madame votre soeur les a prêtées à quelqu'un?	Sie haben wohl vergessen, daß Ihre Frau Schwester sie verliehen hat?
Czy nie masz graj-carka?	Есть-ли штопора?	N'avez-vous pas de tire-bouchon?	Hat er keinen Propfenzieher
Nie ma.	Нѣтъ сударь.	Non, Monsieur.	Es ist keiner da.
Trzeba więc kupić.	Такъ надобно купить.	Il faut donc en acheter.	So muß man einen kaufen.

— 3 —

Przynieś garniec wina, i wlej w butelki.	Принеси гарнец вина и налей въ бутылки.	Apportez-nous un pot de vin, et versez-le dans les bouteilles.	Bringe er uns einen Topf Wein, und gieße er ihn in Flaschen.
Podaj mi ostry nóż, chcę pokrajać tę wołowinę, to kurczę, tę kaczkę, tę baraninę i t. d.	Подай мнѣ острый ножъ, я хочу разрезать эту говядину, этого цыпленка, эту утку, эту баранину и п.	Donnez-moi un bon couteau, je vais découper ce boeuf, ce poulet, ce canard, ce gigot etc.	Gebe er mir ein scharfes Messer, ich will dieses Rindfleisch, dieses Huhn, diese Ente, diese Hammelfleule u. s. w. vorschneiden.

Oto jest, ale nie wiem czy ostry.	Вотъ сударь, только не знаю, остёръ-ли?	En voici un, mais je ne sais pas s'il coupera bien.	Hier ist einß, aber ich weiß nicht, ob er gut schneiden wird.
Wcale jest tępy, trzeba go wyostrzyć.	Совершенно тупой, надобно его на- точить.	Il est tout à fait émoussé, il faut le faire re- passer.	Es ist ja ganz stumpf, man muß es schleifen lassen.
Postaw butelki i szklanki obok nas, my sami sobie usłu- giwać będziemy.	Поставь бутылки и стаканы вблизи насъ, мы сами будемъ себѣ услуживать.	Mettez les bouteilles et les verres près de nous, nous nous servirons nous-mêmes.	Stelle er die Flaschen und die Gläser neben uns, wir werden uns selbst bedienen.
W ręce pana. Dziękuję bardzo. Czy mogę panu służyć potrawą z tego pół- miska?	За ваше здорѣе. Покорно благодарю. Не прикажете-ли служить вамъ этимъ блюдомъ?	A vous, Monsieur. Mille grâces. Oserais-je vous servir de ce plat?	Ihr Wohlsein, mein Herr, Ich danke ergebenst. Dürfte ich Ihnen von dieser Schüssel auf- warten?
Cóż pan wolisz? czy skrzydełko, czy udo?	Что вы любите крыло или ногу?	Que préférez-vous? l'aile ou la cuisse?	Was ziehen Sie vor, den Flügel oder die Keule?
Jest tu tyle dobrych rzeczy, że wybór bardzo jest trudny.	Тутъ столько хоро- шихъ кушаньевъ, что трудно и вы- бирать.	Il y a tant de bonnes choses, que le choix est difficile.	Es sind hier so viele gute Sachen, daß die Wahl schwer ist.
Pan wcale nie jész.	Вы ничего не ку- шаете.	Vous ne mangez rien.	Sie essen ja gar nichts.
Bo już jadłem śnia- danie.	Потому, что я уже завтракалъ.	J'ai déjà déjeuné.	Ich habe schon gefrüh- stückt.
Weź pan kawalek tego kurczęcia.	Возьмите кусочекъ этого цыпленка.	Prenez de ce poulet, Monsieur.	Nehmen Sie ein Stück von diesem Huhn.
Bardzo dziękuję,	Покорно васъ бла- годарю,	Bien obligé,	Sehr verbunden, mein Herr,

pr
pi
Z na
Nie
ch
ze
po
sol
a
nia
pel
Janie
Zaraz
Pan w
Ja nie
nap
Wstań
Czekam
pana
Chłopo
wod
aby
wyp
a p
siesz
Bardzo

proszę o kawałek pieczeni.	прошу мнѣ дать кусокъ жаркаго.	je vous demanderai un morceau de rôti.	ich würde Sie um ein Stückchen Braten bitten.
Z największą chęcią.	Съ большимъ удо- вольствиемъ.	Avec le plus grand plaisir.	Mit dem größten Ver- gnügen.
Nie mogę tego ku- charzowi darować,	Я не могу простить моему повару то- го,	Je gronderai bien mon cuisinier,	Ich kann es meinem Koch nicht verzeihen,
że właśnie dzisiaj potrawka była prze- solona, a sos zbyt korze- niami i cukrem na- pełniony.	что сегодня это кушанье пересо- лено, а въ соусъ слиш- комъ много корé- ньевъ и сахара.	justement aujourd' hui le ragout était trop salé, et la sauce trop épicée et trop sucrée.	daß gerade heute das Ragout zu gesalzen, und die Brühe zu gewürzt und zu ge- zuckert war.
Janie! przynieś wety.	Иванъ! принеси де- сертъ.	Jean! servez le des- sert.	Johann! trage er den Nachtsch auf.
Zaraz panie.	Сей часъ сударь.	Tout de suite Mon- sieur.	Sogleich mein Herr.
Pan wcale nie pijesz.	Вы ничего не пьёте.	Vous ne buvez pas.	Sie trinken nicht.
Ja nie lubię mocnych napojów.	Я не люблю крѣп- кихъ напитковъ.	Je n'aime pas les bois- sons spiritueuses.	Ich mag die geistigen Getränke nicht leiden.
Wstańmy panowie.	Встанемте господа.	Messieurs, levons-nous de table.	Meine Herren stehen wir vom Tische auf.
Czekamy na rozkaz pana.	Мы ожидаемъ ваше- го приказанія.	Nous attendons vos ordres.	Wir warten auf Ihre Befehle.
Chłopcze! daj nam wody, aby umyć ręce i wypłukać usta,	Мальчикъ! дай намъ воды, чтобы вымыть руки и выполо- скать ротъ,	Garçon! donnez nous de l'eau, pour nous laver les mains et nous rincer la bouche,	Bursche! gebe er uns Wasser, die Hände zu waschen und den Mund aus- zuspülen,
a potem przynie- siesz kawę.	а потомъ прине- сёшь кофе.	et en suite vous apporterez du café.	und hernach bringe er uns Kaffee.
Bardzo dobrze panie.	Слушаю, сударь.	Très bien, Monsieur.	Sehr wohl, mein Herr.

A nie zapomnij fajek i tytoniu.	Да не забудь тру- бокъ и табакъ.	Mais n'oubliez pas les pipes et le tabac.	Vergesse er aber nicht die Pfeifen und den Taback.
------------------------------------	-------------------------------------	--	--

<i>Rozmowy rozmaite.</i>	<i>Разные разговоры.</i>	<i>Dialogues divers.</i>	<i>Verschiedene Gespräche.</i>
Hej, chłopcze! ogień nie pali się, popraw go.	Эй, мальчикъ, огонь погасъ, поправь его.	Hé garçon! le feu ne brûle pas, arrangez-le.	He, Bursche! das Feuer brennt nicht, mache es zurecht.
Kiedy nie mam ani łopatki, ani szczypcz do węgli jak to więc poprawić?	Если нѣтъ ни ло- патки, ни кочерги, то какъ мнѣ его поправить?	Je n'ai ni pelle ni pincettes, comment donc faire?	Ich habe weder Schan- fel noch Feuerzange, wie soll ich es nun zurecht machen?
Weź haczyk i dmuchaj mieszkciem na ogień.	Возьми клещи и дуй мѣхомъ.	Prenez le crochet et le soufflet.	Nimm das Schüreisen und den Blasebalg.
Otwórz piec.	Отвори печку.	Ouvrez le poêle.	Mache den Ofen auf.
Otworzyłem,	Я отворилъ её, су- дарь,	Je l'ai ouvert,	Ich habe ihn aufgemacht,
ale ogień nie chce się rozpałić.	но огонь не хо- четъ горѣть.	mais le feu ne veut pas s'allumer.	aber das Feuer will nicht brennen.
Weź słomy i połóż na węglach.	Возьми соломы и по- ложь на уголья.	Prenez de la paille et mettez-la sur les charbons.	Nimm Stroh und lege es auf die Kohlen.
Dymi się, zagaś ogień.	Дымится, потушъ огонь.	Il fait de la fumée, éteignez le feu.	Es raucht, lösche das Feuer aus.
Głownia spadła z ko- minka, podnieś ją.	Головня упала изъ коминна, подними её.	Un tison vient de rouler, ramassez-le.	Ein Brand ist heraus- gefallen, hebe ihn wieder auf.
Nazbyt wiele popiołu; trzeba go wygarnąć.	Слишкомъ много золи; надобно её вы- мести.	Il y a trop de cen- dre; il faut en ôter.	Es ist zu viel Asche da; man muß davon weg- nehmen.

Daj mi miotelkę.	Подай миѣ метелку.	Donnez-moi un petit balai.	Geben Sie mir einen kleinen Besen.
Czy są tu dzwonki?	Есть-ли здѣсь колокольчики?	Y a-t-il des sonnettes.	Ist eine Klingel hier?
Są, panie.	Есть, сударь.	Oui, Monsieur.	Ja, mein Herr.
Dokąd idą?	Куда же они проведены?	Où donnent-elles?	Wo geht sie hinaus?
Do mego pokoju.	Въ мою комнату.	Dans ma chambre.	Auf mein Zimmer.
Daj mi świecę, stozek i szczypce.	Дай миѣ свѣчу, воскóвый огарокъ и щипцы.	Donnez-moi de la lumière, de la bougie et des mouchettes.	Gieb mir Licht, Wachslicht und eine Lichtscheere.
Przynieś lampę nocną.	Принеси почину лампу.	Apportez-moi la lampe de nuit.	Bringe mir die Nachtlampe.
Stukła się, ale jest świeca nocna.	Она разби́лась, но вотъ починя свѣча.	On l'a cassée, mais voici une chandelle de nuit.	Man hat sie zerbrochen, aber hier ist ein Nachtlicht.
Weź ją, wstaw z lichtarzem w dużą miszkę wody.	Возьми еѣ и поставь съ подсвѣчникомъ въ большую миску съ водою.	Prenez-la, et mettez-la avec le chandelier dans une cuvette d'eau.	Nimm und setze das Licht mit dem Leuchter in eine Schüssel Wasser.
Oto już jedenasta bije, trzeba iść spać.	Вотъ бьётъ одинадцать часóвъ, надóбно итти спать.	Voilà onze heures qui sonnent, il faut aller se coucher.	Es schlägt elf Uhr, es ist Zeit schlafen zu gehen.
Obudź mnie jutro o szóstéj, albo raczej o piątéj;	Разбуди меня завтра въ шесть часóвъ, или лучше въ пять,	Vous m'éveillerez demain à six heures, ou plutôt à cinq heures,	Wecke mich morgen um sechs, oder vielmehr um fünf Uhr auf,
bo wiele będę miał do czynienia.	ибо у меня будетъ много работы.	car j'aurai beaucoup à faire.	denn ich werde viel zu thun haben.
Jak pan rozkażesz.	Слúшаю, сударь.	Bien, Monsieur.	Sie haben zu befehlen.
Dobra noc.	Покóйной нóчи.	Bonne nuit.	Gute Nacht.

Dzień dobry moje dziecię.	Добрый день, дитя моё.	Bon jour, mon enfant	Guten Morgen, mein Kind.
Dzień dobry, moja kochana mamó.	Здравствуйте, лю- безная мой ма- менька.	Bon jour, ma chère maman.	Guten Morgen, liebe Mutter.
Jakto, ty jeszcze w łóžku?	Какъ, ты ещё въ по- стѣль?	Comment, vous êtes encore au lit?	Wie, du liegst noch im Bette?
Bo to tak przyjemnie jest długo w łóžku leżać.	Такъ приятно ле- жать долго въ постѣль.	Il est si agréable de rester longtemps au lit.	Es ist so angenehm, lange im Bette zu liegen.
Wstydz się, moje dziecię, to lenistwo, a wiesz przecie, że w twoim wieku,	Не стыдно-ли тебѣ, дитя моё? это лѣнь, а вѣдь ты знаешь, что въ твоихъ лѣ- тахъ,	Fi donc, mon cher enfant, c'est de la paresse, et vous savez bien, qu'à votre âge,	Schäme dich, mein liebes Kind, das ist Faulheit, und du weißt doch, daß in deinem Alter,
nic niéma brzyd- szego nad lenistwo.	нѣтъ ничего хуже лѣности.	rien au monde n'est plus blâmable que la paresse.	nichts tadelnswerther ist als Faulheit.
Przebacz mi, kochana mamó, wstaję natychmiast.	Простите, любезная, маменька. я сей часъ встану.	Pardon, ma chère ma- man, je vais me lever à l'instant.	Verzeihen Sie meine liebe Mutter, ich stehe sogleich auf.
Zrób to moje dziecię, bo już śniadanie gotowe.	Вставай дитя моё, ибо завтракъ уже готовъ.	Bien mon enfant, le déjeuner est déjà prêt.	Thue dieß, mein Kind das Frühstück ist schon fertig.
W mgnieniu oka będę ubrany.	Въ мигъ буду одѣтъ.	Dans un moment je serai habillé.	Sch werde in einem Au- genblick angekleidet sein.
Bądź zdrow, idź do twoich braci i sióstr.	Прощай, ступай къ бра- тьямъ и сестрамъ.	Adieu, allez rejoindre vos frères et vos soeurs.	Lebe wohl, gehe zu deinen Brü- dern und Schwestern.

16.

Czy wiesz kochana siostró, że od dziś za ósm dni przypada nowy rok?	Зна́ешь ли любé- зная сестри́ца, что отъ сегóдне- шняго дня чрезъ вóсемь дней при- хóдится нóвый годъ?	Sais-tu, ma chère soeur, que d'aujourd'hui en huit, nous aurons la nouvelle année?	Weißt du liebe Schwe- ster, daß wir von heute über acht Tage Neu- jahr haben?
Wiem o tém, ale do czego ty to mówisz?	Я зна́ю о́бъ э́томъ, но почему́ ты го- вори́шь мнѣ э́то?	Je le sais bien, mais pourquoi me dis-tu cela?	Ich weiß es wohl, aber was willst du damit sagen?
Muszę zrobić powin- szowanie dla na- szych kochanych ro- dziców.	Я дол́женъ сдѣлать поздравлénie на- шимъ любéзнымъ родителямъ	Il faut que je fasse un compliment à nos chers parents.	Ich muß einen Neujahrs- wunsch für unsere lie- ben Eltern machen.
I dopióro dziś sobie to przypominasz?	И сегóдня то́лько о́бъ э́томъ вспо- мина́лъ?	Et ce n'est qu'au- jourd'hui que tu y penses?	Und du denkst erst heute daran?
Ach, już od ósmiu dni głowę sobie nad tém łamię, i nie mogę nic roz- sądnego wymyśleć.	Ахъ, ужé вóсемь дней лома́ю себѣ надъ э́тимъ голо- ву, и не могу́ выду- мать ничегó поря- дочнаго.	Oh, il y a huit jours que je me casse la tête à ce sujet, sans pouvoir rien produire de bon.	O, schon seit acht Tagen zerbreche ich mir den Kopf darüber, aber ich kann nichts Geschicktes hervor- bringen.
A twój nauczyciel? Nie chce mi nic po- dyktować; sam nie chciałbym się popisywać cudzą pracą.	А твой учите́ль? Онъ нехóчетъ ниче- гó мнѣ написáть; да и я самъ не хó- телъ бы хвáстать- ся чужéю рабó- тою.	Et ton gouverneur? Il ne veut rien me dicter, et je ne veux pas non plus me servir de la plume d'autrui.	Und dein Hauslehrer? Er will mir nichts vor- schreiben, und auch ich mag mich nicht der Feder eines andern bedienen.
Tak zrób jak ja;	Сдѣлай так, какъ я;	Fais comme j'ai fait moi;	Mache es so wie ich;

nie myśl długo, a napisz co mówię twoje serce.	не думай долго, и напиши то, что говорить твоё сёрдце.	ne médite pas beaucoup, et écris ce que ton coeur te dictera.	denk nicht lange nach, und schreibe was dein Herz dir eingiebt.
Masz słuszość; ale pokaż mi twój list. Oto jest. Ach jak piękny, jak mi się podoba!	Ты права; но покажи мнѣ твоё поздравлѣніе. Вотъ оно. Ахъ, прекрасно! какъ оно мнѣ нра- вится!	Tu as raison; mais montre-moi ton compliment Tiens, le voilà. Oh, qu'il est bien! qu'il me plait!	Du hast Recht, aber zeige mir doch deinen Wunsch. Hier ist er. Ach, wie schön er ist!
ale mój będzie je- szcze lepszy. Tém lepiéj.	однако-жъ моё будетъ ещё лучше. Тѣмъ похвалнѣе для тебя.	mais le mien sera encore meilleur. Tant mieux.	aber der meinige wird noch besser sein. Desto besser.
Jaką téż za to dosta- niemy kolendę?	Какую награду мы получимъ за это?	Qu' est-ce que nous recevrons pour étrennes?	Was werden wir zum Neujahrsgeſchenk be- kommen?
Ja moim rodzicom nie dla podarunku ko- lendy, życzę dobrze,	Я моимъ родите- лямъ не для по- дарковъ желаю всякаго добра.	Ce n'est pas pour avoir des étrennes, que je souhaite la bonne année à mes chers parens.	Nicht wegen des Neu- jahrsgeſchenkens wün- ſche ich meinen Eltern Glück.
Ty mnie zawsze mu- sisz zawstydząć, lubo ja starszy jestem.	Ты меня всегда пристыжаешь, хотя я старше тебя.	Tu me fais toujours rougir, et cependant je suis plus âgé que toi.	Du weißt mich immer zu beschämen, obgleich ich älter bin.
Przestań się klócić, uściskaj mnie. Z całego serca.	Перестань спорить, обними меня. Отъ всего сёрдца.	Plus de querelle, embrasse-moi. De tout mon coeur.	Keinen Streit mehr, küſſe mich. Von ganzem Herzen.

17.

Mój bracie, czy już siadają do stołu?	Брáтець мой, са- дiтся-ли ужé за столъ?	Mon frère, est-ce qu'on va déjà diner?	Mein Bruder, geht man schon Mittag essen?
Już dają na stół.	Ужé обiдѣ подали.	On a déjà servi.	Man hat schon aufge- tragen.
O ja biédna! jeszcze mam tyle do roboty.	Ахъ, какъ досáдно, у меня ещё стóль- ко работы.	Ah, que j'en suis fâchée! j'ai encore tant de choses à faire.	O ich Arme! ich habe noch so viel zu thun.
Cóż takiego, moja ko- chana siostró?	Что же такое, лю- бiзная сестри́ца?	Quoi donc, ma chère soeur?	Was denn, meine liebe Schwester?
Mama mi wczoraj i dzisiaj tyle bielizny dała do sporządze- nia, że nie mogłam so- bie powtórzyć za- dania francuzkiego,	Мáменька вчерá и сего́дня надава́ла ми́ь стóлько бiльиá длi почiнки, что я дáже не могла́ повто́рить себѣ фрянузска- го урóка;	Maman m'a donné hier et aujourd'hui tant de linge à réparer, que je n'ai pu ré- péter ma leçon de français;	Mama gab mir gestern und heute so viele Wäsche auszubessern, daß ich meine franzö- sische Lektion nicht wiederholen konnte;
a właśnie o saméj drugiej godzinie przyjdzie nauczy- ciel.	a íменно въ два часá прiйдѣтъ у- чiтель.	et voilà mon maître qui va arriver à deux heures pré- cises.	und Punkt zwei Uhr kommt schon der Leh- rer.
Ja ciebie uniewinnie, powiem mu, żeś się podjęła moje poń- czochoy cérować,	Я тебiа оправдáю; скажy емy, что ты должна́ была́ што́пать моi чул- ки́, обру́бливать моi платки́, а я увѣренъ, что онъ не бу- детъ такъ строгъ.	Je lui ferai des excuses pour vous, je lui dirai que vous vous êtes chargée de rac- commoder mes bas, d'ourler mes mou- choirs. et je suis sûr, qu'il ne sera pas très fâché.	Ich werde dich entschul- digen; ich werde ihm sagen, daß du es übernommen hast, meine Strümpfe zu stopfen, meine Tü- cher zu säumen, und ich bin überzeugt, daß er es nicht so ge- nau nehmen wird.
moje chustki obrę- biać, a przekonany jestem, że on rzeczy nie weźmie tak ostro.			

Alé moja lekcyja muzyki?	Но мой урокъ музыки?	Mais ma leçon de musique?	Aber meine Musiklektion?
I téj się nie nauczyłaś?	И егѡ ты не выучила?	Vous ne l'avez pas étudiée non plus?	Du hast sie auch nicht eingeübt?
Powiedziałam ci przecie, że nie miałam czasu.	Вѣдь я сказала тебѣ, что у меня не было времени.	Je vous ai déjà dit, que je n'en avais pas eu le temps.	Ich habe dir doch gesagt, daß ich keine Zeit hatte.
Aż do drugiej godziny, to jeszcze będziesz miała dosyć czasu.	До двухъ часовъ будетъ ещё довольно времени.	Mais jusqu'à deux heures, vous avez encore assez de temps pour travailler.	Bis zwei Uhr, wirst du noch so viel Zeit gewinnen können.
Zobaczę, czy to pójdzie.	Посмотрю, удастся ли это.	Je verrai si cela est possible.	Ich werde sehen, ob dieses angehet.
Słyszę dzwonicie; chodźmy prędko, bo czekają na nas.	Я слышу звонѡкъ; пойдѣмъ скорѣе, ибо ожидаютъ насъ.	J'entends sonner; allons vite, on nous attend.	Ich höre klingen, gehen wir geschwind, man erwartet uns.
Nic nie będę mogła jeść; lekcje mi appetit popsuły.	Я не буду ничего есть. уроки испортили мой аппетитъ.	Je ne pourrai rien manger; les leçons m'ont gâté l'appétit.	Ich werde nichts essen können; die Lektionen haben mir den Appetit verdorben.

18.

Moje dziecię, czy nie pójdiesz do kościoła?	Дитя моё, не пойдѣшь ли въ церковь?	Mon enfant, n'irez-vous pas à l'église?	Mein Kind, wirst du nicht in die Kirche gehen?
Tak, kochany ojcze, pójdę z moim gwernerem.	Да, любезный папенька, я пойду туда съ моимъ учителемъ.	Oui, mon cher père, j'irai avec mon gouverneur.	Ja, mein lieber Vater, ich werde mit meinem Hauslehrer hingehen.

Weź pieniądze z sobą,	Возмѣ съ собою дѣ- негъ,	Prenez de l'argent	Nimm etwas Geld mit,
to rozdzielisz mię- dzy ubogich.	раздѣли ихъ пи- щимъ.	sour vous pour le distribuer aux pauvres.	um es unter die Ar- men zu vertheilen.
Dzwonią, chodźmy do kościoła.	Благовѣстятъ, пойдѣмъ въ цѣр- ковь.	On sonne les cloches, allons à l'église.	Man läutet, gehen wir in die Kirche.
Z powrotem, wstąpimy do kilku sklepów, dla zakupienia nie- których rzeczy.	Возвращаясь, мы зайдѣмъ въ нѣ- сколько лавокъ, для покупки нѣ- которыхъ вещей.	A notre retour, nous entrerons dans quelques boutiques, pour faire des em- plettes.	Wenn wir zurückkommen, werden wir in einige Laden gehen, um verschiedene Sa- chen einzukaufen.
Jak nazywają ten hotel?	Какъ называется эта гостинница?	Comment se nomme cet hôtel?	Wie nennt man dieses Hotel?
Nazywają go hotel Angielski, hotel niemiecki,	Её зовутъ англин- скою гостинницею, нѣмецкою гостин- ницею,	On le nomme: hôtel d'Angleterre, hôtel d'Allemagne,	Es wird genannt, das Englische Hotel, das Deutsche Hotel,
hotel Lipski i t. p.	лейпцигскою го- стинницею и п.	hôtel de Leipsic, etc.	das Leipziger Hotel, u. s. w.
Czy wychodzisz, moja mamo?	Вы уходите, ма- менька?	Vous sortez, ma mère?	Sie gehen aus, meine Mutter?
Tak, moję dziecię, idę na targ.	Да, дитя моё, а иду на рынокъ.	Oui, mon enfant, je vais au marché.	Za mein Kind, ich gehe auf den Markt.
Moja córko, byłaś w kościele?	Дочь моя, была-ли ты въ церкви?	Ma fille, avez-vous été à l'église?	Meine Tochter, bist du in der Kirche gewesen?
Byłam.	Была.	Oui maman.	Za wohl.
Czy kazanie ci się podało?	Проповѣдь прави- лась-ли тебѣ?	Le sermon vous a-t-il plu?	Hat dir die Predigt ge- fallen?
Niezmiernie.	Чрезвычайно.	Extrêmement.	Außerordentlich.
Panowie, chcecie wy- chodzić?	Господы, вы хотѣте итти?	Messieurs, vous allez sortir?	Meine Herren, Sie wollen ausgehen?

Pójdziemy do domu siérot.	Мы пойдём въ сиротскій домъ.	Nous irons aux Orphelins.	Wir wollen ins Waisenhaus gehen.
Co do mnie, to pójdę do domu podrzutków (Dzieciątka Jezus).	Что касается до меня, то я пойду въ домъ подкидышей.	Pour moi, j'irai aux Enfants-trouvés.	Was mich betrifft, so werde ich ins Findelhaus gehen.
Przechodząc, wstąpię do domu waryatów, aby się dowiedzieć o zdrowiu naszego nieszczęśliwego krewnego.	Проходя мимо я зайду въ домъ сумасшедшихъ, чтобы узнать о здоровіи нашего несчастнаго родственника.	En passant, j'entrerai aux Petites-maisons, pour savoir des nouvelles de notre malheureux cousin.	Im Vorbeigehen werde ich ins Tollhaus antreten, um mich zu erkundigen, wie sich unser unglücklicher Kusine befindet.
Lepiejby było pójść do szpitala, i dowiedzieć się o zdrowiu naszej chorej służącej.	Лучше было бы идти въ госпиталь, и узнать о здоровіи нашей больной служанки.	Il vaudrait mieux aller à l'hôpital, pour savoir des nouvelles de notre servante malade.	Es würde besser sein, ins Hospital zu gehen, um zu erfahren, wie sich unsere kranke Magd befindet.

19.

Czy pójdziemy dziś na spacer?	Пойдёмъ-ли сегодня гулять?	Irons-nous aujourd'hui nous promener?	Werden wir heute spazieren gehen?
Tak, moje dzieci, pójdziemy do Saskiego ogrodu.	Да, дѣти мои, пойдёмъ въ Саксонскій садъ.	Oui, mes enfans, nous irons au jardin de Saxe.	Ja, meine Kinder, wir werden in den Sächsischen Garten gehen.
Daleko bliżej jest do Krasińskiego ogrodu.	Гораздо ближе въ садъ Красинскаго.	Le jardin Krasiński est beaucoup plus proche.	Der Krasiński'sche Garten ist weit näher.
Więc nie lubisz daleko chodzić?	Такъ ты не охотникъ ходить далеко?	Vous n'aimez donc pas à aller loin?	Sie gehen also nicht gern weit?
Nie, mój panie, to mnie za bardzo męczy.	Нѣтъ, сударь, это меня ужасно утомляетъ.	Non, Monsieur, cela me fatigue trop.	Nein, mein Herr, es ermüdet mich zu sehr.

Jakto w twoim wieku	Какъ! въ твоихъ лѣтахъ?	Comment, à votre âge?	Wie, in Ihrem Alter?
więc w bieganiu, w skakanii, tańcu, także nie znajdujesz przyjemności?	такъ и въ бѣганъ, скаканъ, танцъ, тоже не находишь удовольствія?	vous n'aimez donc pas non plus à courir, à sauter à danser?	Sie finden also kein Vergnügen am Laufen, Springen, Tanzen?
I owszem, bardzo lubię biegać, skakać i tańczyć;	Напрѣтивъ, я очень люблю бѣгать, скакать и танцовать;	Au contraire, j'aime beaucoup à courir, à sauter, à danser;	Im Gegentheil, ich laufe, springe und tanze sehr gern;
ale że przez tyle ulic musimy powoli przechodzić, to mnie nakoniec znudzi.	но ходить медленно по столькимъ улицамъ, для меня несносно.	mais comme il nous faut passer pas à pas par tant de rues, cela m'ennuie à la fin.	aber da wir durch so viele Straßen so langsam gehen müssen, macht mir das Ding am Ende lange Weile.
Już przecież jesteśmy w Saskim ogrodzie.	Вотъ мы наконецъ въ Саксонскомъ саду;	Nous voilà enfin au jardin de Saxe;	Nun sind wir doch endlich im Sächsischen Garten;
ach! jakżem znużony, usiadźmy na tej ławce.	ахъ! какъ я усталъ, присядемъ на этой скамейкѣ.	ouf! comme je suis fatigué, asseyons-nous sur ce banc.	ach! wie müde bin ich, setzen wir uns auf diese Bank.
Wolę się przechadzać w tej dużej alei.	Я бы лучше хотѣлъ гулять по этой большой аллее.	J'aime mieux me promener dans cette grande allée.	Ich mag lieber in dieser großen Allee spazieren.
Jakże drzewa już po zieleniały!	Какъ деревья уже позеленѣли,	Comme les arbres sont déjà verts!	Wie die Bäume schon grün sind!
już są gęstym liściem pokryte.	они уже покрыты густыми листьями.	ils sont bien-touffus.	sie sind dicht besaubt.
Ale najśliczniejsze kwiaty!	Но самыя прелестныя цвѣты!	Oh, les charmantes fleurs!	Und die allerliebsten Blumen!
uważaj pan tylko te róże, te fioletki te gwoździki	посмотрите только на эти розы, фиалки, гвоздики	regardez un peu ces roses, ces violettes, ces oeillets	betrachten Sie einmal diese Rosen, diese Veilchen, diese Nelken

i te ładne niezapo-
minajki.

O! nie zobaczylibyśmy
tego wszystkiego
w zimie,
to byłoby tylko po-
kryciem śnieżném.

Ja też nie lubię zimy,
tylko wiosna jest
przyjemna.

A ja przekładam lato.

Co się mnie tyczy,
pragnę tylko jesieni,
z przyczyny dobrych
jabłek,
wybornych gruszek,
i soczystych more-
li,
którym daję pier-
wszeństwo przed
wszystkiemi owoca-
mi.

и на эти прекра-
сные незабудки.
О, мы бы не увиде-
ли всего этого
зимю,
тогда всё было
бы покрыто снѣ-
гомъ.

Отъ того-то я и не
люблю зимы,
одна только ве-
сна пріятна.

А я предпочитаю
лѣто.

Что касается до
меня,
то я нетерпѣливо
жду осени,
а вмѣстѣ съ нею
хорошихъ ябло-
ковъ,
прекрасныхъ
грушъ,
и сочныхъ апри-
косовъ,
которымъ я отдаю
преимущество пе-
редъ всеми пло-
дами.

et cette jolie ger-
mandrée.

Nous n'aurions pas vu
tout cela cet hiver,

ce n'était qu'une
couverture de neige.

Aussi je n'aime pas
l'hiver,
il n'y a que le
printemps qui soit
agréable.

Et moi je préfère
l'été.

Quant à moi,

je ne désire que
l'automne,
à cause des bonnes
pommes,

des excellentes
poires,
et des abricots
savoureux,
que je préfère à tous
les autres fruits.

und diese niedlichen
Vergißmeinnicht.

Oh! wir hätten dieses al-
les im Winter nicht se-
hen können,
daß war nur eine
Schneedecke.

Auch mag ich den Winter
gar nicht leiden,
nur der Frühling ist
angenehm.

Und ich ziehe den Sommer
vor.

Was mich betrifft,

so verlange ich nur
den Herbst,
wegen der guten
der vortrefflichen
Äpfel,

Birnen,
und der saftigen
Aprikosen,
denen ich den Vorzug
vor allen andern
Früchten gebe.

OGÓLNE PRAWIDŁA,

NIEZBĘDNE DO DOBREGO WYMAWIANIA JĘZYKA FRANCUZKIEGO.

Samogłoski i dwugłoski w języku francuzkim.

Francuzi, jak wiele innych narodów przyjęli alfabet łaciński. Ztąd poszło, że dźwięki których nie było w języku łacińskim, muszą oznaczać albo przez łączenie liter, albo przez przydawanie pewnych znaczków nad literami.

Trzynaście jest *samogłosek* w języku francuzkim: **a, è, é, e, i, o, u, eu, ou, an, in, on, un;** z tych pierwsze 7 są *pojedyncze*, jako jedną literą oznaczone, a następne 6 są *złożone*, bo chociaż pojedynczy głos wyrażają, ale dwiema literami są oznaczone.

Dwugłoską (diphtongue) nazywa się połączenie dwóch *samogłosek*, które się dają słyszeć przy sobie w jednej sylabie. W wyrazach *lui* on, *lieu* miejsce, *oui* tak, słyszymy dwugłoski **ui, ieu, oui**, to jest dwa oddzielne głosy *u-i, i-eu, ou-i* jednym

otwarcie ust wymówione, a tём samém jedną sylabę stanowiące.

Lecz **au, eu, ou, ai, ei** nie są dwugłoskami, bo w ich wymawianiu jeden tylko głos słyszymy. Są to *samogłoski*, w pisaniu tylko złożone z pojedynczych liter, które w tём złożeniu tracą swój właściwy głos, przybierając inny.

Nie ma także dwugłosek w tych wyrazach: *Louis* Ludwik, *diamant* dyament, *lien* związek; bo te połączenia *samogłosek oui, ia, ien* nie stanowią jednych sylab, ale się rozdziałają na dwie, jakoto: Lou-i, di-a-mant, li-en.

Trzynaście *samogłosek*, albo *głosów*, któreśmy wyżej wymienili, mogą być także wyrażone przez połączenie innych liter, ten sam dźwięk oznaczających, jak to pokazuje następująca tabelka:

Tabela samogłosek i im równoważnych połączeń
Tabelka samogłosek i im równoważnych połączeń

Nosowe

a	è	é	e	i	o	u	eu	ou	an	in	on	un
	ai	ai		y	au	eu	oeu		en	im	om	um
	ei	er			eau				am	ein	aon	eun
	et	ez							em	ain		
		ef							ean	aim		
		ei								ym		
Wymawia się jak polskie:												
a	e	é		i	o		u		ę	ą		

W tej tabelce widzimy:

1. Że ten sam głos wyraża się przez rozmaite litery pojedyncze lub złożone. I tak: *è, ai, ei, et* tenże sam głos oznaczają, np. *mere* (mer) matka, *maison* (meza) dom, *peine* (pen) kara, *bonnet* (bonne) czapka.

2. Że np. *ai, ei* w jednych miejscach wymawia się jak *è* (polskie *e*) np. *maison*,

peine; w innych jak *é* (polskie *é*) np. *mai* (mé) maj, *seigneur*.

3. Że niektóre samogłoski lub ich połączenia, nie mają odpowiednich głosów w języku polskim i tylko je ze słuchu można się nauczyć wymawiać, jak np. *u, eu*.

4. Że *m* i *n* nadają samogłoskom przed niemi stojącym brzmienie nosowe, które w języku polskim ogonkiem się oznacza.

WYMAWIANIE.

Iloczas (Quantité). Przycisk (Accent tonique).

Samogłoski w wymawianiu są albo krótkie albo długie. Do wymówienia długiej samogłoski potrzeba więcej czasu, niż do wymówienia krótkiej. (Długie oznaczać będziemy kładąc nad nimi — a nad krótkimi —).

Samogłoski w języku francuskim są pospolicie krótkie. Jednakże sylaba głosna, po której następuje niema, to jest niewymawiająca się, jest długą w następujących przypadkach:

1. Jeżeli w niej samogłoska ma nad sobą daszek (ˆ) *accent circonflexe* np. *pâte* (pāl) błądy, *bête* (bēt) zwierzę, *gîte* (žit) legowisko, *hôte* (hōt) gospodarz, *flûte* flet.

2. Jeżeli jest samogłoską nosową np. *ambre* ambra, *ombre* (qbr) cień, *gendre* zięć i t. p.

3. Kiedy po niej następuje jedna z sylab *re*, *se*, *ze* kończących wyraz np. *avare* chciwy, *terre* ziemia, *chaîse* krzesło, *rôse* róża, *douze* dwanaście, *seize* szesnaście i t. p.

Samogłoska jest także długą, gdy po niej następuje *e* nieme *muet* kończące wyraz i należące do téjże samej sylaby np. *année* rok, *vie* (wi) życie, *rue* ulica, *proie* zdobywcz, *roue* (rū) koło i t. p.

Przycisk (*Accent tonique*) jestto mo-

niejszy wymówienie jednej sylaby w wyrazie. W języku polskim wymawiamy mocniej przedostatnią sylabę wyrazu, w języku francuskim zawsze ostatnią z wymawianych; częstokroć bowiem ostatnia sylaba wcale się nie wymawia. Tak więc w wyrazach następujących powinny być więcej słyszane te sylaby: *nel* w *éternel*, *té* w *université*, *en* w *innocence*.

va w *avare* *ri* w *avarice*

bê w *bête* *ti* w *bêtise*

fa w *infame* *mie* w *ifamie*

bra w *brave* *hom* w *brave homme*

Wyrażenia niektóre, jak *somme-nous?* *vient-il?* *voyez-la*, *nous irons tous* i t. p. uważają się pod względem przycisku (*accent tonique*), jak gdyby były wyrazami pojedynczemi, przycisk więc daje się na *nous*, *il*, *la*, *tous*. Podobnież w wyrażeniach *nous sommes*, *il vient*, *vous la voyez*, *tous les hommes* i t. p. przycisk się daje słyszeć na *som*, *vient*, *ez*, *hom*.

Wymawianie samogłosek samych lub w złączeniu.

A.

Zachowuje swój właściwy głos krótki lub długi, dopóki nie jest złączone z **i**, **y**, **u**, **m**, **n**, w téjże saméj syllabie np. *papa*, *acacia*, *ananas*, *falbala*.

ai wymawia się: 1. jak **é** ściśnione w pierwszej osobie czasów *passé défini* i *futur* np. je *donnai*, je *chanterai* i t. p.

2. jak **è** otwarte w wyrazach *maison* dom, *nécessaire* potrzebny, *faire* robić; *chaise* krzesło *palais* pałac, *souhait* życzenie, *plaie* rana i we wszystkich zakończeniach słów na *ais*, *ait*, *aient*.

3. jak **e** nieme (*muet*) w *faisons*, *bien-faisance* i t. d.

a przed **y** wymawia się jak **é** ściśnione np. *payer* (*péjé*) płacić.

au wymawia się ja **ô** (długie) np. *autorité* (*ôtorité*) władza, *chateau* (szatō) zamek, *drapeau* (drapō) chorągiew.

am, **an** mają brzmienie **a** nosowego, tak jak w polskim języku **e** jest **e** nosowe, **a** zaś jest nosowém **o**, np. *tante* ciotka, *jambon* szynka (czytaj: tant, zambą, zamiast **n** i **m** powietrze nosem wypuszczając).

aim, **ain** wymawiają się jak polskie **e**, np. *pain* (*pe*) chléb, *faim* (*fę*) głód.

a jest nieme (*muet*) w wyrazach *aotût* (*û*) Sierpień, *Saône* (*Sôn*) Saona, *toast* (*tost*) toast, *taon* (*tą*) bąk.

E.

Widzieliśmy wyżej że są trzy rodzaje **e** w języku francuzkim, to jest: **é** ściśnione (*fermé*) **è** otwarte (*ouvert*) i **e** nieme (*muet*).

é ściśnione (*fermé*) wymawia się prawie zamkniętymi ustami, zbliżając się do **y** a raczej do polskiego **é** np. *vénéré* (*wéné-ré*) szanowany.

è otwarte (*ouvert*) wymawia się jak polskie **e** np. *père* (*per*) ojciec, *mère* (*mer*) matka i t. p.

e nieme (*muet*) jak się wymawia, może tylko wprawa nauczyć. Najczęściej wcale się nie wymawia i dla tego się niemém nazywa. np. *tableau* (*tablō*) obraz, *soierie* (*soari*) jedwabie, *livre* (*liwr*) książka, *table* (*tabl*) stół. Niekiedy zaledwie go słychać jak w wyrazach: *je demande* żądam, *le livre* książka, i wtenczas się wymawia jak najmniej usta otwierając.

Uwaga I. **e** chociaż bez acentu wymawia się jak **é** (ściśnione), skoro po niem następuje **r** lub **z** na końcu wyrażu np. *donner*, *parler*, *vous donnez*, *vous parlez*, tadzież w wyrazach *nez* nos, *rez* de chaussé, dolne mieszkanie, *clef* klucz i t. d. Jednakże w wyrazach: *fier* dumny, *mer* morze, *amer* gorzki w których wymawianiu **r** słychać, **e** jest otwarte jak polskie **e**.

Uwaga 2. **E** bez akcentu wymawia się jak **ê** (otwarte) w środku wyrazów, gdy nie jest w ostatniej syllabie np. *ferme*; tudzież na końcu wyrazów przed spółgłoskami innemi a nie *r*, *z*, *s*, np. *discret* przezorny, *mortel* śmiertelny; jakoteż w jednozgłoskowych: *mes*, *tes*, *ses*, *ces*, *les*, *des*, *tu es*.

Lecz **e** jest niemém w *dessus* na wierzchu, *dessous* pod spodem i w zaczynających się od *ress* jak *ressaisir*, *resserer*, *ressort*, *ressource*, *ressouvenir* i t. p. wyjąwszy: *ressusciter*, które się wymawia *ré-sus-ci-ter*.

E gdy ma po sobie **i**, **y**, **u**, **m**, **n** przybiera inne brzmienia. I tak:

ei wymawia się jak **é** ściśnione (*fermé*) w *seigneur*, a jak **ê** otwarte w *reine* (*ren*) królowa, *pleine* (*plen*) pełna, *Seine* (*Sen*) Sekwana i t. d.

ey wymawia się zawsze jak **é** ściśnione w *bey*, (*bê*), *dey* (*dé*) jockey (*żoké*).

Eu, **oeu** mają brzmienie pojedynczej samogłoski więcej lub mniej otwartej, której wymawiania tylko ze słyszenia dobrze nauczyć się można. Najpodobniejszą ona jest w sposobie jej wymawiania do **e** niekrótkowanego np. w *le*; tylko że *eu*, *oeu* potrzeba wymawiać ustami nie tak zamkniętymi prawie jak **e**, lecz naprzód przedłużonemi i głosem więcej z gardła pochodzącém. np. *feu* ogień, *Europe*, *Eugène*, *heureux* szczęśliwy, *boeuf* wół, *soeur* siostra i t. p.

Wyjątek tu stanowi słowo *avoir* mieć,

w którego odmianach **eu** wymawia się jak francuzkie **u**, np. *j'eus* miałem, *il a eu* miał, *j'eusse*, i t. p.

e wymawia się jak **a** w *femme* (fam) kobieta, *indemnité* (ędamnité) wynagrodzenie, *hennir* (*annir*) rżąć, *nenni* (*nanni*) nie, *solennel* (*solannel*) uroczysty; i w przysłówkach na *emment* np. *prudemment* roztropnie, *eloquemment* wymownie i t. d.

em, **en**, **ent** wymawiają się tak jak **an**, czyli **a** nosowe, cośmy widzieli na tabliczce wyżej podanej.

I.

I, kiedy nie stoi po **O** ani przed **m**, **n**, wymawia się podobnie jak w polskim języku, z tą jednak różnicą, że po **s** i **z** ani tak miękko ani tak twardo jak **y** polskie, np. *discipline* karność, *divisibilité* podzielność, *zibeline* sobol.

oi wymawia się prawie jak **oa**, nie rozdzielając w wymawianiu **o** od **a**, ale je razem jedném otworzeniem ust oddając np. *roi* król, *loi* prawo, *mois* miesiąc, *avoir* mieć.

Uwaga. Jeżeli **oi** nie ma się wymawiać jak **oa** tylko oddzielnie obie litery jak polskie, kładą się wtenczas nad i dwie kropki (..) np. *Moïse* (*Moiz*) Mojżesz.

I, uważa się jakby go nie było w wyrazach: *douairière* (*duarjer*) wdowa używająca zapisu, *Montaigne* (Matań), *encoligature* kąć dwóch murów, *oignon* (onią) cébula.

im, in podobnie jak **aim, ain, ein**, jeżeli po nich nie następuje drugie **m** lub **n**, albo też samogłoska, wymawiają się jak **ę**, np. imperial (ęperjal) cesarski, infini (ęfini) nieskończony, faim (fę) głód, vaincre (wękr) zwyciężyć, peindre (pędr) malować, joindre (żędr) łączyć, i t. p.

Y, nazywa się *i grec* (i grek) a wymawia się pospolicie jak *i* np. yeux, York (lork), hymen (imen), mystère (mister) tajemnica, jury sąd przysięgłych i t. p.

y po samogłosce uważa się jak gdyby było dwa **i**, np. payer (pejé) płacić, royal (roajal) królewski, ennuyer nudzić, pays (pei) kraj:

O.

O, nie wymawia się w wyrazach: faon jelonek, paon paw, Laon; jakoteż w samogłosce złożonej **oe**, np. Oedipe, Oeta, oeuvre dzieło i t. p.

oe wymawia się jak **eu** w wyrazach: oeil oko, oeillade strzelanie oczyma, oeillet gwoździć.

U.

Wymawiania tej litery tylko ze słuchu nauczyć się można. Dobrze mówiący po niemiecku tak **ü** wymawiają. Nie jest to ani **iu**, ani **ju**, ani **u**. Jak i możnaby nazwać zmięczonem **y**, tak franczkie **u**

zmięczonem polskiem **u**, które należy wymawiać, przedłużając usta i je zaokrąglając.

um, un wymawiają się nosowo tak jak **im, in**, z tą jednak różnicą że **im, in** zupełnie jak polskie **ę** mało usta otwierając, w wymawianiu zaś **um, un** usta się więcej otwierają i zaokrąglają jak do wymówienia **u** z gardła np. humble uniżony, défunte nieboszczka, un jeden, chacun każdy.

W sylabach **gue, gui** wymawia się **u** trojakim sposobem:

1. Jest pospolicie nieme, to jest **gu** wymawia się jak **g**, np. guerir (gerir) leczyć, guide (gid) przewodnik, deguise (degizé) zmyślać, aiguillère (egier) nalewka, alleguer (allegé) przytaczać, figue (fig) figa.

2. Stanowi dwógłoskę z następującą samogłoską i tak się też wymawia w wyrazach: arguer oskarżyć, aiguille igła, aiguillon bodzić, aiguiser ostrzyć, lingual językowy, linguiste lingwista, inextinguible nie do ugaszenia, le Guide, Guise.

3. Wymawia się jak polskie **u** w wyrazie: alguazil (alguazyl) i w niektórych imionach własnych w geografii, np. Guadeloupe (Guadelup), Guatemala, Guadiana, Guadalquivir i t. p.

U po **q** wymawia się także trojakim sposobem:

1. Najczęściej jest niemém, to jest że **qu** wymawia się jak **k** np. quadrille (kadril), qualité (kalité) przymiot, quantité ilość, enquête badanie, liquide (likid) płynny,

quotidien (kotidie) codzienny, querelle (kerel) sprzeczka, inquiet niespokojny.

2. Wymawia się jak dwugłoska z następującą samogłoską w niektórych wyrazach, jako to: *questure*, *equestre*, *equitation*, *équilatéral*, *quintuple*, *requiem*, *quintette*, *quietisme*, *Quintilien*, *Quinte Curce* i t. p.

3. Wymawia się jak polskie **u** w syllabie **qua** niektórych słów z łacińskiego, jakoto: *aquatique* (akuatik), *equateur*, *equation* (ekuasjon), *quadrupède*, *quadruple*, *quadrature*, *quadragesime* i t. d.

WYMAWIANIE SPÓŁGŁOSEK

(*Prononciation des Consonnes*).

B.

B, nie wymawia się na końcu w tych tylko wyrazach: *plomb* (plą) ołów, *Colomb*, i *Doubs* (nazwisko rzeki).

C.

C, wymawia się jak **k**, jeżeli nie stoi przed **e**, **i**, **y**, lub nie ma ogonka *cedille* (ç) np. *cocarde* (kokard), *cuir* (kiuir) skóra, *lac* (lak) jezioro, *duc* książę, *siècle* (sjekl) wiek. Gdy zaś stoi przed **e**, **i**, **y**, lub ma ogonek (*cedille*) wymawia się jak **s** polskie np. *ceder* (sedé) ustąpić, *cire* wosk, *cygne*, (syń) łabędź, *façade* (fasade) facyata, *façon* (fasą) kształt, *reçu* kwit.

ch, pospolicie się wymawia jak polskie **sz** np. *chateau* (szamo) wielbłąd, *cheval* (szwal) koń i t. p.

Lecz się wymawia jak **k** w wielu wyrazach z greckiego, hebrajskiego lub łacińskiego pochodzących, jakoto:

<i>Achiépiscope</i>	<i>Chaos</i>
<i>Archange</i>	<i>Echo</i>
<i>Archéologie</i>	<i>Melchisédech</i>
<i>Bacchante</i>	<i>Machabée</i>
<i>Christ</i>	<i>Michel-Ange</i>
<i>Chrétien</i>	<i>Orchestre</i>
<i>Catéchumène</i>	i w kilku innych

C, jest niemém w końcówkach wyrazów następujących:

<i>ac</i> , <i>ach</i> , <i>acs</i> :	<i>estomac</i> (estoma) żołądek,
	<i>tabac</i> , <i>almanach</i> (almana) kalendarz, <i>cognac</i>
	(kotinia) pigwowe powidła, <i>lacs</i> (la) siłło.
<i>ecs</i>	<i>les echecs</i> (lez-esze) szachy
<i>oc</i>	<i>broc</i> (bro) konew, <i>croc</i> (kro)
	<i>hak</i> , <i>escroc</i> (eskro) oszust,
	<i>accroc</i> (akro) rozdarcie z zaciepienia.

nc blanc biały, franc szczerzy,
jone (ża) sitowie, tronc (trą) pień, il
vainc zwycięża
rc clerc (kler) kleryk, marc
(mar) fusy, arc-boutant filar, pore frais
wieprzowina.

D.

D, pospolicie się nie wymawia na końcu wyrazów np. hasard (hazar) przypadek, nord (nor) północ, Richard, fond (fa) dno i t. p.

Wymawia się **d** w wyrazach: Sud południe, David, Cid i w niektórych innych własnych imionach.

d, kończące wyraz wymawia się jak t, jeżeli następujący wyraz zaczyna się od samogłoski np. un grand homme (grant-om) wielki człowiek, pied-à-terre (piet-a-ter) zajazd, de fond en comble (defat-an kabl) od dołu do góry, il répond à tout (il repāt-a-tu) odpowiada na wszystko.

Lecz wymawia się **d** wyraźnie w Nord-est, David etait petit.

F.

F, nie wymawia się na końcu wyrazów następujących: clef (kle) klucz, chef-d'oeuvre arcydzieło, cerf jelen; w liczbie mnogiej: des oeufs jaja, des boeufs woły, des nerfs nerwy, także w un oeuf frais jaje świeże, le boeuf gras wół tłusty.

f, wymawia się trojakim sposobem w *neuf* dziewięć, 1. Wymawia się *f*: w le neuf du mois dziewiąty miesiąca, ils sont neuf jest ich 9ciu, neuf et demi dziewięć i pół.

2. Nie wymawia się **f** przed spółgłoską lub *h aspirée* np. neuf livres (neu livr) dziewięć książek, neuf hameaux dziewięć wiosek.

3 Przed wyrazem zaczynającym się od samogłoski lub od *h* niemego wymawia się jak *v*, np. neuf ans (neuv-an) dziewięć lat, neuf heures dziewięć godzin albo dziewiąta godzina.

G.

G, przed e, i, y wymawia się jak polskie ż np. général jenerał, gilet kamizelka, gymnase gimnazyum.

gu, wymawia się jak samo g, chociaż stoi przed e, i, y, np. guerir (gerir) leczyć, guide (gid) przewodnik.

g, wymawia się jak *k* w wyrażeniach, gdzie się łączy z następnym wyrazem np. un sang illustre (sank-illustre) krew znakomita, un long intervalle (lāk-ęterwal) długa przerwa, i t. p.

gn, wymawia się miękko jak polskie *ń* np. campagne (kampan) pole, wieś, compagnie (kapani) towarzystwo, seigneur pan, magnifique wspaniały.

Lecz **gn** wymawia się twardo jak polskie *gn* na początku wyrazów: gnome, gnemon i w kilku innych, jakoto: igné, ognisty,

inexpugnable niezdoity, stagnation brak ruchu, regnicole krajowiec.

g, nie wymawia się wcale w signet (syne) przekładka w książce, Compiegne (Kapien), Regnard (nazwisko poety).

Nie wymawia się także po większej części na końcu wyrazów np. rang rząd, sang krew, poing (poę) pięść, seing podpis, hareng śledź, legs zapis testamentowy, doigt palec, vingt (wę) dwadzieścia i t. d.

Wyjmują się: bourgmestre burmistrz, joug (żug) jarzmo, zigzag w których się *g* wymawia.

H.

Dwojakie jest *h* w języku francuzkim nieme *muette* i przydechowe *aspirée*. Nieme wcale się nie wymawia, przydechowe bardzo słabo, nigdy tak jak polskie **h** przez gardło. Można nawet powiedzieć, że prawie nie ma różnicy w wymawianiu *h* w heros bohater, Henri Henryk gdzie *h* jest *aspirée* przydechowe i w héroïne bohaterka, Henriette Henryka, w których *h* jest nieme *muette*. Francuzi wymawiają pierwszą sylabę wyrazów hardi śmiały, hêtre buk, harengs śledź, w których *h* jest *aspirée* przydechowe, podobnie jak pierwsze sylaby wyrazów ardent zapalony, gorliwy, être być, arranger urządzić. Główna różnica między dwoma gatunkami *h* na tém polega: że *h* przydechowe nie po-

zwala łączyć spółgłoski końcowej wyrazu przed niem stojącego, ani też wyrzucić samogłoski zastępując ją akcentem, np. mówi się les hommes (lez-om) ludzie, deux histoires (deuz-istoar), dwie historye, il est honorabl (il-et-onorabl) jest zaszczytnie, łącząc końcowe *s*, *x*, *t* z następującym wyrazem od *h* się zaczynającym. Mówi się także l'homme (lom) człowiek l'histoire historia, j'honore zaszczytam, gdzie *l'* jest zamiast *le*, a *j'* zamiast *je*, bo tu wszędzie **h** jest nieme (*muette*). Ale nie można mówić: les hameaux (lez-amō) tylko *le amō*, ani też wolno w le héros bohater wyrzucić *e* po *l* i napisać l'héros; gdyż tu hameaux, héros mają *h aspirée*.

Dla téj więc przyczyny nie wolno łączyć końcowych spółgłosek z następującymi wyrazami zaczynającymi się od *h aspirée* w deux harpes dwie arfy, un grand heros wielki bohater, il hait (il hai) nie nawidzi, leur haine ich nienawiść, une belle hôtesse.

J.

W języku francuzkim wymawia się zawsze jak polskie *ż*, np. jour (żur) dzień.

L.

Ta litera gdy ma przed sobą *i* wymawia się najczęściej tak miękko jak gdyby było zamiast *il* polskie *j*

ail detail (detaj) szczegół
eil soleil (solej) słońce
il babil (babilj) szczebiotanie
euil deuil (deuj) żałoba
aille paille (paj) słoma
eille bouteille (butej) butelka
ill fille (fij) córka
euille feuille (feuj) arkusz

Lecz *l* nie wymawia się miękko, tylko tak jak polskie:

1. W wyrazach zaczynających się od *ill* np. illegal nieprawny, illimité nieograniczony i t. p.

2. W słowach: distiller dystylować, osciller wachać się, vaciller drgać, scintiller iskrzyć się, jakoteż od nich pochodzących.

3. Na końcu wyrazów: mille tysiąc, mila, tranquille, spokojny, ville miasto, pupille będąca na opiece, codicille dodatek do testamentu, Villars, Achille, Gille.

4. W końcówkach na *il*: exil wygnanie, fil nić, profil profil, cil rzęsa, civil cywilny, pueril dziecienny, subtil drobny, vil podły, viril męzki, volatil lotny.

Lecz w następujących *l* się wcale nie wymawia: baril (bari) baryłka, chenil (szeni) psiarnia, coutil drelich, outil narzędzie, fusil fuzya, gril krata, grésil krupki śniegu, persil pietruszka, sourcil brew.

L nie wymawia się także w fils syn, pouls puls, i w gentil np. un gentil garçon, des gentils hommes (żantiz-om), de gentils enfants. Lecz *l* jest miękkie (prawie

jak polskie *j*) w gentil, gentillesse, gentil homme, gentil enfant.

M.

Spółgłoska *m* stojąc po samogłosce nadaje jój pospolicie brzmienie nosowe, nie różniąc się w tém od *n*:

1. Przed **b, p** np. septembre wrzesień, impie bezbożny, humble uniżony, compte rachunek i t. p.

2. W wyrazach zaczynających się od *emm*: emmener wyprowadzić z sobą, emmail-lotter obwinać. emmuser włożyć kaganiec na pysk, i t. d.

3. Na końcu wyrazów: Adam. Adam, dam szkoda, daim (dę) daniel, faim (fę) głód, essaim rój, parfun zapach, nom imię, Reims, thým (tę) tymianek. Także w wyrazach: comte (kąt) hrabia, comtesse (kątes) hrabina.

m jest nieme w automne (oton) jesień, damner (dané), condamner (kądané) potępić.

N.

N, stojąc po samogłosce nadaje jój brzmienie nosowe. przed każdą inną spółgłoską oprócz drugiego *n* np. encre atrament, peindre (pędr) malować, contre (kątr)

przeciwko, i na końcu wyrazów np. paysan wieśniak, pain (pe) chleb, soin (soe) staranie, un jeden, examen i t. d.

Wyjmują się niektóre wyrazy cudzoziemskie w których *n* wyraźnie się wymawia: amen (amen), Eden, hymen, specimen i t. d.

n nie nadaje samogłosce brzmienia nosowego i wyraźnie się wymawia, jeżeli po niem następuje drugie *n*, albo samogłoska, albo *h* nieme np. annonce (annas) doniesienie, innocence (innosans) niewinność, animer ożywiać, inhabile (inabil) niezdatny.

Jednak **n** ma brzmienie nosowe w ennobler uszlachetnić, ennui nudy, i przed samogłoską enivrer upoić, enorgueillir wbić w pychę.

ien na końcu wyrazów wymawia się jak polskie ję np. le mien mój, le tien twój, chien (szję) pies.

n jest niemém w Monsieur (mosjeu).

P.

P, nie wymawia się w wyrazach następujących i od nich pochodnych: baptême (batēm) chrzest, compte (kąt) rachunek, dompter (dáté) poskromić, prompt (prą) szybko, sculpture snycerstwo, exempt wyjęty (oprócz exemption uwolnienie), sept siedm, septième siódmy, septièmement po siódme, (oprócz septembre wrzesień, septante siedm-dziesiąt, septentrion północ).

P jest także niemém na końcu wyrazów

następujących: drap sukno, camp obóz, champ pole, coup uderzenie, loup wilk, galop cwał, sirop syrop, beaucoup wiele, trop zbyt, corps ciało, temps czas.

ph wymawia się jak *f*, np. phosphore (fosfor), phrase (fraz) zdanie.

Q.

Po *q*, które się wymawia jak polskie **k** zawsze stoi **u**, z wyjątkiem tylko: coq kogut i cinq pięć.

W *coq* wymawia się *q* (oprócz coq d'Inde, w którym się zamilecza).

W *cinq* wymawia się *q*, jeżeli nie następuje wyraz zaczynający się od spółgłoski lub *h aspirée* jak np. w cinq francs (sę fran), 5 franków, les cinq ports (sę por) 5 portów, cinq hameaux (sę amō) pięć wiosek.

R.

R, na końcu wyrazów, gdy nie jest **er**, zawsze się wymawia, np. car bo, desir żądza, or złoto, jour dzień, avoir mieć (z wyjątkiem monsieur, messieurs, w których się **r** nie wymawia).

Co się tyczy wyrazów na *er* zakończonych, w nich wymawia się **r** tylko:

1. W jednozgłoskowych: cher drogi, fer żelazo, fier dumny, hier wczoraj, mer morze, tiers trzecia część, ver robak, vers wiersz.

2. W amer gorzki, enfer piekło, hiver (iwer) zima, cuiller (piszą także cuillère) łyżka.

3. W wielu wyrazach codziennych jak Jupiter, Niger, Spencer, thaler, éther, cancer, magister, pater, belvédér (piszą także belvédère) i t. p.

rr. Wymawia się zwykle jak jedno r np. arranger urządzić, corrompre (korąpr) zepsuć, interrompre (éterąpr) przerwać, je pourrai, je verrai i t. d.

Jednak wymawiają się dwa r w wyrazach na *irr*, np. irrégulier, irreflechi. Także w wyrazach corroder wygryzać, corrobore wzmacniać, concurrence spółzawodnictwo, occurrence traf, erreur błąd, horreur okropność, terreur przestach, torrent potok, torride zone gorąca strefa, interrègne bezkrólewie, narration opowiadanie i w pochodnych. Nareszcie, wymawia się dwa r w czasach przyszłych (futurs): je courrai, będę biegł, je mourrai umrę, il écherra przypadnie, je décherrai upadnę, j'acquerrai nabędę, je conquerrai zdobędę, je m'enquerrai dopytywać się będę, je requerrai będę się domagał.

S.

S. Między dwiema samogłoskami wymawia się jak *z* np. asil schronienie, cousin krewny, poison trucizna, desert pustynia i t. p.

Wyjmują się: gisant leżący, jakoteż wy-

razy złożone z takich, w których przed złożeniem *s* się wymawiało, np. parasol, monosyllabe jednozłotkowy, vraisemblable prawdopodobny i t. p.

Wymawia się *s* jak *z*, chociaż nie między samogłoskami, w Alsace (Alzas) Alzacya, balsamine (balzamin) balsamina, transiger układać się, transition przejście i transaction, umowa.

S, nie wymawia się w imionach własnych: Descartes, Despréaux, Destouche, Desmoulins.

Na końcu wyrazów zwykle się *s* nie wymawia np. trépas śmierć, succès powodzenie, Paris Paryż, repos spoczynek, refus odmówienie, univers świat, fleur de lis lilia, Jesus Christ, tandis que gdy tymczasem i t. d.

Wyjmują się: 1. bardzo wiele imion własnych ludzi, miast i t. p. Gil-Blas, Arras, Cérès, Paris, Calvados, Pyrrhus, Mons i t. d. w których się *s* wymawia.

2. Wymawia się także *s* w wyrazach: na as un as, atlas, hélas! vaistas.

ès aloès.

is bis, gratis, un lis lilia, maïs kukurydza, métis mięszaniec, oasis oaza, vis śruba.

os albinos, mérinos, pathos.

us blocus blokowanie fortecy, chorus chór, hiatus przerwa, omnibus, prospectus, rébus, typhus, senatus-consulte

virus jad, *plus* w plus-que-parfait, je dis plus, en sus oprócz tego.

S wymawia się także w tych wyrazach: cens census, les cinq sens pięć zmysłów, mœurs obyczaje, ours niedźwiedź, laps de temps przeciąg czasu, relaps na nowo popadły w herezyą, le Christ (krist) Chrystus, fils (fis) syn i w tous (tus) wszyscy, gdy stoi samo lub na końcu zdania.

T.

ti, gdy ma po sobie samogłoskę wymawia się w jednych miejscach jak *sj*, *si* w innych jak *ti*.

Jak **sj**, **si** wymawia się:

1. W przymiotnikach na *tial*, *tiel*, *tieux* np. partial (parsjal), essentiel, ambitieux itp.

2. W największej liczbie rzeczowników na *tion* i *tie* zakończonych, jeżeli przed *t* nie stoi *s* albo *x* np. action (aksja) czynność, attention uwaga, position położenie, inepti niedoręczność, inertie bezwładność, democratie i t. d.

3. W imionach własnych na *tien*: Capetien, Venitien, Diocletien, Egyptien i t. d.

W wyrazach: *satiété* (sasjété) sytość, patient cierpliwy, balbutier jękać się, initier wprowadzić i w pochodnych od tych wyrazów.

Wszędzie indziej, prócz wymienionych przypadków, wymawia się **t** jak w polskim

języku np. bestial bydlęcy, chantier skład drzewa, pitié litość, amnestie i t. d.

Dwa **t** wymawiają się w guttural gardłowy i w kilku innych.

t na końcu wyrazów pospolicie się zamilcza np. plat płaski, secret tajemny, dévot nabożniś, Jésus Christ (Żeziu kri), cent, vingt (wę), i t. p.

Jednakże **t** na końcu wymawia się w niektórych wyrazach jednozgłoskowych i z łacińskiego pochodzących: fat zakochany w sobie, mat mat, exact dokładny, tact takt, rit obrządek, fret wynajęcie statku, net czysty, strict ścisły, dot posag, brut nieociosany, chut upadek i w kilku innych.

V.

V, należy wymawiać jak polskie **w**, np. vivacité żywość.

X.

X wymawia się pospolicie jak **ks** np. excavation (ekskawasja) wydrążenie, excuse wymówka, sexe (seks) płeć, axe (aks oś i t. p.

Kiedy po *x* następuje *c*, wymawiające się jak *s*, wtenczas nie wymawia się dwóch *s*, czyli że *x* wymawia się tylko jak **k**, np. excellent (ekselan) wyborny excès (ekse) zbytek, exciter (exyté) pobudzić.

X wymawia się jak **gz** w wyrazach

zaczynających się od *ex* gdy potem następuje samogłoska albo *h* nieme np. *examiner* (egzaminé) *examinować*, *exercice* ćwiczenie, *exemple* przykład, *exhibition* wystawa.

X wymawia się jak *ss*, w *soixante* (soassante) sześćdziesiąt, *Bruxelles*, *Auxerre*, *Aix-la Chapelle*.

X wymawia się jak **z** w *deuxième*, *sixième*, *dixième* i gdy się łączy z następnym wyrazem np. *deux hommes*, *je veux entrer*.

X na końcu wyrazów jest pospolicie

nieme, oprócz *six* i *dix*, w których się wymawia jak *s* gdy po nich nie następuje wyraz zaczynający się od spółgłoski np. *six roubles*, *dix florins* tu się *x* nie wymawia).

Z.

Z nie wymawia się zwykle na końcu wyrazów np. *nez* (ne) *nos*, *riz*. Wymawia się jednak w *gaz* i w imionach własnych *Rhodesz*, *Suez*, *Cortez* i t. d.

O Łączeniu spółgłoski końcowej z samogłoską zaczynającą wyraz następny.

Jak w właściwym miejscu użyte łącznie końcowej spółgłoski z samogłoską zaczynającą wyraz następny, nadaje językowi franczkiemu pewien wdzięk i rozmaitość przyjemną dla ucha: tak znowu niestowne, robią mowę twardą i niemłą. Na nieszczeście nie ma na to stałych prawideł i tylko ucho, związek wyrazów w zdaniu i dobry smak przewodniczyć mogą. Głównie jednak uważać potrzeba na związek wyrazów w zdaniu i łączyć te tylko wyrazy, które do siebie należą. A zatem:

1. Przedimek (*l'article*), przymiotnik i li czebnik ze swojemi rzeczownikami np. *les animaux*, *un bon-enfant* *deux amis* i t. p.

2. Zaimki ze słowami np. *nous-allons*, *ils-ont*, *on-appelle*.

3. Słowa z przysłówkami np. *C'est parfaitement-écrit*, *il-est souvent-appelé* i t. p.

4. Słowo ze swoim rządem np. *lisez-un livre*, *marcher-au combat* i t. p.

5. Przyimek ze swoim rządem np. *devant-une consonne*, *après-une voyelle* i t. p.

6. Wyrazy składające wyraz złożony np. *pot-à-l'eau*, *avant-hier*, *c'est-à-dire* i t. p.

Ale ucho nie pozwala łączyć z sobą wyrazów: *un aplomb imperturbable*, *un plafond orné*, *un étang empoissoné*, *une faim insatiable*, *un nom obscur*, *un an entier*, *une leçon instructive*, *le camp anglais*, *je partirai volontiers avec vous*, *un chant agréable*, *du riz au lait*, *un nez aquilin* i t. p.

ОВЩІЯ ПРАВИЛА,

НЕОБХОДИМЫЯ ДЛЯ ХОРОШАГО ПРОИЗНОШЕНІЯ ФРАНЦУЗСКАГО
ЯЗЫКА.

Гласные и двугласные во французскомъ языкѣ.

Французы, подобно многимъ другимъ народамъ, приняли латинскій алфавитъ. Отсюда произошло, что звуки, которыхъ небыло въ латинскомъ языкѣ, должны выражать чрезъ соединеніе буквъ или чрезъ прибавленіе нѣкоторыхъ знаковъ, надъ буквами.

Тринадцать считается гласныхъ во французскомъ языкѣ *a, è, é, e, i, o, u, eu, ou, an, in, on, un*; изъ нихъ первые 7 суть *односложные* или *простые*, такъ какъ изображены одной буквой, слѣдующіе же 6 суть *сложные* потому что хотя составляютъ одинъ звукъ, но каждая изъ нихъ состоитъ изъ двухъ буквъ.

Двугласной (*diphthongue*) называютъ соединеніе двухъ гласныхъ которые слышны одна за другой въ одномъ слогѣ. Въ словахъ *lui* онъ, *lieu*

мѣсто, *oui* да, слышимъ двугласные *ui, ieu, oui*, то есть два различные звука *и-і, і-еи, ои-і* произнесенные однимъ открытіемъ губъ, и потому составляющие одинъ слогъ.

Но, *au, eu, ou, ai, ei*, гласные а не двугласные звуки, такъ какъ въ произношеніи оныхъ слышенъ только одинъ звукъ. Они только на письмѣ изображаются помощію отдѣльных буквъ, которые въ семь составъ теряютъ свой собственный звукъ принимая другой.

Нѣтъ также двугласныхъ въ слѣдующихъ словахъ: *Louis* Людовикъ, *diamant* алмазь, *lien* связь, такъ какъ соединеніе гласныхъ *oui, ia, ieu*, не составляютъ однихъ слоговъ, но раздѣляются на два слога, какъ *Lou-is, di-a-mant, li-en*.

Тринадцать гласныхъ, или чистыхъ звуковъ, выше упомянутыхъ, могутъ быть также выражены чрезъ соединеніе другихъ буквъ, означающихъ тотъ же самый звукъ, какъ это видно въ ниже-слѣдующей таблицѣ.

Таблица гласныхъ и равнозначущихъ ихъ соединеній.

Носовые

a	è	é	e	i	o	u	eu	ou	an	in	on	un
	ai	ai		y	au	eu	oeu		en	im	om	um
	ei	er			eau				am	ein	aon	eun
	et	ez							em	ain		
		ef							ean	aim		
		ei								um		
выговариваются какъ въ польскомъ языкѣ.												
a	e	é		i	o		u		é	ä		

Въ сей таблицѣ мы видимъ:

1. Что одинъ и тотъ же звукъ выражается различными буквами одночленными или сложными, и такъ **è**, **ai**, **ei**, **et** выражаются одинаковымъ звукомъ нп. *mère* (mer) мать, *maison* (meza) домъ, *reine* (pen) кара, *bonnet* (bonne) шапка.

2. Что нп. **ai**, **ei**, въ однихъ

словахъ произносится какъ **è**, (польское **é**), нп. *maison*, *reine*, въ иныхъ какъ **é** нп. *mai* (mé) май, *seigneur*.

3. Что нѣкоторые гласные или соединенія оныхъ, неимѣютъ соотвѣтственныхъ звуковъ въ русскомъ языкѣ, и что выучится произносить оные можно только помощію живой рѣчи какъ нп. **u**, **eu**.

ПРОИЗНОШЕНИЕ.

Количество (Quantité), Ударение (Accent tonique).

Гласные въ произношеніи бываютъ краткіе или долгіе. Для выговора долгой гласной нужно больше времени, чѣмъ для выговора краткой. Долгіе гласные будемъ отличать знакомъ (—), кароткіе же знакомъ (˘).

Гласные во французскомъ языкѣ вообще суть краткіе, но слогъ вполне произносимый, послѣ котораго слѣдуетъ нѣмой или непронносимый, бываетъ долгимъ въ слѣдующихъ случаяхъ:

1. Если гласная въ ономъ находящаяся имѣетъ надъ собою знакъ *l* (accent circonflexe) нп. *pâle* (pal) блѣдный, *bête* (bêt) скотина, *gîte* логовище, *hôte* хозяинъ, *flûte* пицаль.

2. Если сія гласная есть гласный такъ называемый носовой звукъ нп. *ambre* амбра, *ombre* тѣнь, *gendre* зять и т. п.

3. Когда послѣ оной слѣдуетъ одинъ изъ слоговъ: *re*, *se*, *ze*, оканчивающихъ слово нп. *avare* (avar) алчный, *terre* (têr) земля, *chaise* стулъ, *rose* (roz) роза, *douze* (duz) двѣнадцать, *seize* (sez) шестнадцать и т. д.

Гласная бываетъ долгой, когда за ней слѣдуетъ *e* нѣмое (muet), оканчивающее слово и принадлежащее къ тому же слогу: *année* (annê) годъ, *vie* (vi) жизнь, *rue* улица, *proie* (proa) добыча, *roue* (ru) кругъ и т. п.

Ударение (accent tonique).

Ударение есть повышение голоса надъ отдѣльнымъ слогомъ въ словѣ. Въ русскомъ языкѣ нѣтъ определенныхъ правилъ касательно ударенія, во французскомъ же ударение всегда падаетъ на послѣдній выговариваемый слогъ, такъ какъ послѣдній по счету не всегда выговаривается. И такъ въ слѣдующихъ словахъ должны быть громче другихъ

выговариваемы слѣдующіе слогъ *nel* въ словѣ *eternel*

te	въ	université
en		innocence
arl		parlent
va		avare
bê		bête
fa		infame
bra		brave

ri	avarice
ti	betise
mie	infamie
hom	brave homme

Нѣкоторые изрѣченія, какъ sommes vous? vient-il? Voyez-la? nous irons tous и т. д.: въ отношеніи ударенія счита-

ются односложными словами, слѣдовательно удареніе приходитъ въ упомянутыхъ словахъ на слоги nous, il, la, tous; подобнымъ образомъ въ изреченіяхъ nous sommes, il vient, vous la voyez, tous les hommes и т. п.: удареніе совпадаетъ на son, vient, ez, hom.

Выговоръ гласныхъ однихъ или въ соединеніи съ другими.

Буква **А**, удерживаетъ свойственный себѣ короткій или долгій звукъ, если не соединена съ буквами **i**, **y**, **u**, **m**, **n** въ одномъ и томъ же слогѣ ии. пара, assasia, ananas, falbala.

ai произносится:

1. какъ **э** сжатое въ первомъ лицѣ времени passé défini (прошедшее определенное) и futur (будущее) н. п. je donnai (я далъ), je chanterai (я буду пѣть), и т. п.:

2. Какъ **ѣ** открытое въ словахъ: maison домъ, nécessaire нужный, faire дѣлать, chaise стулъ, palais дворецъ, souhait желаніе, plais рана, и во всѣхъ окончаніяхъ глаголовъ на ais, ait, aient.

3. Какъ **е** нѣмое (muet) въ faisant, nous faisons, bienfaisance и т. д.:

а когда предшествуетъ **y**, выговаривается какъ **ѣ** сжатое н. п. payer выговаривай (пэйэ) платить.

au произносится какъ (**о** долгое) н. п. autorité (оторитэ) власть, château (шато) замокъ (укрѣпленный дворецъ), drapeau знамя. и т. п.

При произнесеніи слоговъ **am**, **an** согласные **m**, **n**, произносятся посомъ.

am, **an**, выговариваются какъ **а** носовое н. п. tante (тантѣ) тетка, jambon (жамбонъ) вѣтчина.

aim, **ain**, выговариваются какъ **е** носовое на подобіе польскаго **е** н. п. pain (пэнь) хлѣбъ, faim (фэнь) голодъ.

а есть нѣмое muet въ словахъ **août** (у) Августъ, Saôn (Сонъ) Сона, toast (тостъ), taon (монъ) слѣпень (нашъ-комое).

Е

Мы видѣли выше, что есть три рода **е** во французскомъ языкѣ т: е:

е сжатое fermé, е открытое ouvert и е пѣмое muet.

Выговаривать е пѣмое muet можетъ научить только одинъ навыкъ. Оно по большей части вовсе невыговаривается и потому называется пѣмымъ muet, н. п. tableau (таблѣ) картина, soierie (соари) шелковые товары, pigeon (пижонъ) голубь, il mangea (чѣлъ), livre (ливръ) книга, table (таблѣ) столъ. Иногда оно едва слышно какъ н. п. въ словахъ je demande (я требую), le livre книга и т. п.

е сжатое fermé выговаривается почти сжатыми зубами какъ Э и. п. **vénéré** (вэнэрэ) уважаемый.

е открытое (ouvert) выговаривается какъ польское е н. п. père отецъ mère мать.

Прилигание 1. е хотя и безъ ударенія, выговаривается какъ е сжатое fermé, ежели за нимъ слѣдуетъ буквы г или з въ концѣ слова н. п. donner, parler, vous donnez, vous parlez; также въ словахъ nez, rez-de-chaussée, clef и т. д.

Однакожъ въ словахъ fier, mer, amer, въ произношеніи которыхъ слышно г, есть открытое какъ польское е.

Прилигание 2. е безъ ударенія выговаривается какъ е открытое въ срединѣ словъ, но не въ послѣднемъ слогѣ н. п. ferme; также въ концѣ словъ передъ соглас-

ными за исключеніемъ буквъ г, s, z, н. п. discret, mortel; и въ односложныхъ словахъ mes, tes, ses, ces, les tu es.

Но е бываетъ пѣмое въ словахъ dessus, dessous и въ сложныхъ съ ress н. п. ressaisir, ressembler, resserrer, ressort ressource, ressouvenir и т. п.: исключая, ressusciter, которое произносится réssus-si-ler.

Если послѣ е, слѣдуютъ i, y, u, m, n, то она получаетъ другіе звуки; и такъ:

ei выговаривается какъ е сжатое (fermé) въ Seigneur, а какъ е открытое въ reine царица, pleine полная, Seine Сена и т. п.

eu всегда выговаривается какъ е сжатое въ словахъ bey, deuy, jockey.

Eu, oeu имѣютъ звукъ одногласной, болѣе или менѣе открытой, которой произношеніе можно изучить по навыку н. п. feu огонь, Europe Европá, Eugène Евгенія, heureux счастливый, boeuf волъ, soeur сестра, pleurs слезы и т. п.

Исключеніе здѣсь составляетъ глаголъ avoir имѣть, въ спряженіи котораго **eu** выговаривается какъ французское u н. п. j'eus я имѣлъ, il a eu онъ имѣлъ, j'eusse я имѣлъ бы и т. д.

e выговаривается какъ а въ словахъ femme (фамъ) женщина, indemnité

(епдаминтэ) вознагражденіе, hennir (ганниръ) ржать, peппі (панни) цѣтъ, solennel (соланнелъ) торжественный и въ нарѣчіяхъ оканчивающихся на emment н. п. prudemment расторопно eloquemment краснорѣчиво и т. д.

em, en, ent выговариваются какъ **an**, или **a** носовое, какъ это видно изъ таблицы выше приведенной.

I.

I, когда не слѣдуетъ послѣ него **n**, или неимѣетъ передъ собою **a, o**, выговаривается также какъ и въ русскомъ языкѣ, съ тѣмъ отличіемъ, что ни столь мягко какъ русское **ц**, ни столь твердо какъ **ы** н. п. discipline дисциплина, divisibilité дѣлимость.

Oi выговаривается почти какъ **oa**, не раздѣляя въ произношеніи **o** отъ **a**, но выговаривая опыа вмѣстѣ однимъ открытіемъ губъ н. п. roi (роа) король, loi (лѣа) законъ, mois (моа) мѣсяцъ, avoir (авоаръ) имѣть и т. д.

i считается какъ бы несуществующимъ въ словахъ douairière (дуарьеръ), Montaigne (монтанъ), encoignure уголъ двухъ стѣнъ, oignon (опьонъ) лукъ.

im, in подобно какъ **aim, ain**, ежели послѣ оныхъ, слѣдуетъ другое **m**, или **n**, или же гласная выговариваются, какъ **e** носовое н. п. imperial имперіаль

царскій, infini (енфини) безконечный, faim (фенъ) голодъ, vaincre (венкръ) побѣдить, peindre (пендръ) писать, joindre (жоендръ) соединять и т. д.

Y такъ называемое и грецкое **i grec** (и грекъ) выговаривается обыкновенно какъ **i (u)** н. п. уеух. (йэ) York (Йоркъ), hymen (именъ) mystère (мистеръ) тайный, jury и т. п.

Y послѣ гласной считается за два **i** н. п. payez (пэйе) платить, royal (рояль) королевскій, ennuyer наводитъ скуку, pays (пэй) край.

O непроизносится въ словахъ: faon Оленекъ, раон павлинъ, Лаонъ (Ланъ); а также въ сложной гласной **Oe** н. п. Oedipe, Oeta, Oeucre и т. п.

Oe выговаривается какъ **eu** въ словахъ oeil глазъ, oeillade перемижваніе, oeillet гвоздика.

U.

Такъ какъ и можно считать за смягченное **ы**, такъ подобнымъ образомъ Французское **u** есть мягкое ю русское.

um, un, выговариваются въ носъ, такъ же какъ **im, in** съ тѣмъ однакожъ отличіемъ, что **im, in** выговаривается какъ польское **e**, съ небольшимъ раскрытіемъ рта, въ произношеніи же **um, un**, губы округляются какъ при произношеніи **u** н. п. humble, defunte, un, chacun.

Въ слогахъ gue, gui, и выговаривается тремя способами.

1. Обыкновенно бываетъ нѣмое, т: е: gu выговаривается какъ **г**, н: пр: guerir (гериръ) лечить, guide (гидъ) проводникъ, deguiser, (дэгизе) выдумывать, guitare (гитаръ) аiguiere (эгиръ) кувшинъ, alleguer (аллегэ) приводить, guiane (ганъ), figue (фигъ) и т. д.

2. Ежели послѣ и слѣдуетъ гласная, то они составляютъ двугласную — и такъ выговаривается въ словахъ arguer клеветать, aiguille (иглока), aiguillon (побудитель), aiguiser (острить), lingual (язычный), linguiste (лингвистъ) inextinguible неугасимый, le Guide, Guise.

3. Выговаривается какъ русское (**у**) въ словъ: alguazil альгуазиль), и въ нѣкоторыхъ именахъ собственныхъ въ географіи н: пр: Guadaloup гуадалупъ, Guatemala Guadiana, Guadalquivir и т. д.

У послѣ **q** выговаривается также тремя способами:

1. Оно есть нѣмое, тоестъ qu выговаривается какъ **к** н. п. quadrille (кадриль), qualité (калитэ) качество, quantité (кантитэ) количество, enquête (анктеъ) изслѣдованіе, liquide (ликидъ) жидкость, quotidien (котидиентъ) ежедневный, querelle (керель) ссора, inquiet (енкие) безпокоенъ.

2. Выговаривается какъ двугласная соединяясь съ слѣдующею за ней гласною въ нѣкоторыхъ словахъ какъ то: questure, équestre, équitation, équilateral, quintuple, requiem, quintette, quêtisme Quintilien Quinte Curce и т. д.

3. Выговаривается какъ русское (**у**) въ слогъ qua нѣкоторыхъ словъ изъ латинскаго, какъ то: aquatique (акуатикъ), équateur (экуатэръ), équation (экуационъ), quadrupède, quadruple, quadrature, quadragesime и т. д.

ПРОИЗНОШЕНИЕ СОГЛАСНЫХЪ.

(Prononciation des Consonnes)

В. в. (Б. б.) невыговаривается въ концѣ только слѣдующихъ словъ: plomb (плом) свинецъ, Colomb (коломъ) i Doubs (Ду) (названіе рѣки).

С, (сэ) Выговаривается какъ **к**, еже-

ли за нимъ неслѣдуетъ **е, i, у**, или же немѣтъ хвостика (cedille) (ç) наподобіе русскаго (**ц**) н. п. cocard (кокардъ) кокарда, cuir (кюиръ) кожа, lac (лакъ) озеро, duc князь, siecle

(сѣкль) вѣкъ. Когда находится передъ **e, i, u**, выговаривается какъ русское **с** н. п. *ceder* (cede) уступитъ, *cire* (сиръ) воскъ, *cugne* (синъ) лебедь, *façade* (фасады фронтонъ), *façon* (фасонъ) видъ, *reçu* (ресю) квитанція.

ch выговаривается какъ русское (**ш**) н. п. *chameau* (шамо) верблюдъ, *cheval* (шваль) лошадь и т. п.

Но въ словахъ происходящихъ отъ Греческаго, Латинскаго или Еврейскаго языковъ произносится какъ **к**: какъ то:

<i>Archiépiscopal</i>	<i>Catéchumène</i>
<i>Archange</i>	<i>Chaos</i>
<i>Archeologie</i>	<i>Echo</i>
<i>Bacchante</i>	<i>Melchisédech</i>
<i>Christ</i>	<i>Machabée</i>
<i>Chretien</i>	<i>Michel Ange</i>

Orchestre и въ нѣсколькихъ другихъ.

С, есть нѣмое въ послѣднихъ словахъ слѣдующихъ словъ на *ac, ach, acs*: *estomac* (эстома) желудокъ, *tabac, almanach* (альмана) мѣсяцесловъ, *cognac* (котинья) пивовый мармаладъ, *lacs* (ла) силокъ.

ecs *les echecs* (лез-эшэ) шахматы

os *broc* (бро) большая кружка; *croc* (кро) крючокъ *escroc* (эскро) плутъ; *acrosc* (акро) дира.

nc *blanc* (блянъ) бѣлый; *franc* (франъ) искренний, *jonc* (жонъ) тростникъ; *tronc* (тронъ) пенъ;

il vainc (иль вэитъ) побѣждаетъ
ge *clerc* (клеръ) церковнослужитель; *marc* (маръ) выжимки, *arc-boutant* (аръ-бутанъ) опора свода, *porc-frais* (поръ-фрэ) свиинина.

D.

d, обыкновенно не выговаривается въ концѣ словъ, н. п. *hasard* (азаръ) случай; *nord* (норъ) сѣверъ, *Richard*, *fond* (фонъ) дно и т. п.

d, выговаривается въ словахъ: *Sud* югъ, *David*, *Cid* и въ нѣкоторыхъ другихъ собственныхъ именахъ.

d, въ концѣ словъ выговаривается какъ **т**, ежели слѣдующее слово начинается гласною буквою н. п. *un grand-homme*, (грант-омъ) великій мужъ, *piéd-à-terre* (пѣматер) наѣздъ, *de fond-en comble* (де фонд-ан комбль) съ верху въ низъ, *il-repond-a-tout* (иль репонг-ату), отвѣчаетъ на всѣ вопросы.

Но **d** ясно произносится въ словахъ *Nord-est*, *David-etait petit*.

F.

F невыговаривается въ концѣ слѣдующихъ словъ *clef* (клэ) ключъ, *chef-d'oeuvre* образцовое произведение, *cerf* (олень); во множественномъ числѣ: *des oeufs* яйца, *des boeufs* вола, *des nerfs* нервы, а также въ *un oeuf frais* свѣжее яйцо, *le boeuf gras* жирный волъ.

f, выговаривается троякимъ образомъ въ *neuf* девять, 1. выговаривается **f** въ *le neuf du mois*, девятое число мѣсяца, *ils sont neuf*, есть ихъ девять, *neuf et demi* девять съ половиною.

2. Невыговаривается передъ согласною, или **h** *aspirée* н. п. *neuf livres* (не ливръ) девять книгъ, *neuf hameaux* девять деревень,

3. передъ словомъ начинающимся гласною буквою или **h** нѣмымъ, выговаривается какъ въ *neuf ans* (нев-ан) девять лѣтъ, *neuf heures* (неверъ) девять часовъ.

Г.

G, передъ **e**, **i**, **y**, выговаривается какъ руское ж н. п. *general* (женераль) генераль, *gilet* (жиле) камзолъ, *gymnase* (гимназъ) гимназія.

gu выговаривается какъ одно г, хотябы находилось передъ **e**, **i**, **y**, н. п. *guerir* (гериръ) лѣчить, *guide* (гидъ) проводникъ.

g, выговаривается какъ **k** въ словахъ которыя соединяются съ слѣдующимъ словомъ н. п. *un sang-illustre* (санк-иллюстръ) знаменитый родъ, *un long intervalle* (лонкъ энтервалъ) длинный промежутокъ и т. д.

gn, выговаривается мягко какъ нь, н. п. *compagne* (кампанъ) поле, дере-

вня, *compagnie* (компани) компанія, (собраніе нѣсколькихъ лицъ), *seigneur* (сеньеръ) господинъ, *magnifique* (маньфикъ) великодушный.

Но **gn** выговаривается твердо какъ руское ги въ началѣ словъ: *gnome*, (гномъ), *gnomon* и въ нѣкоторыхъ другихъ какъ то: *igné* (игне) огненный, *inexpugnable* (инекспугнабль) недобитый, *stagnation*, (стагнаسیونъ) застой, *regnicole* землякъ, туземецъ.

g невыговаривается вовсе въ *signet* знакъ въ книгѣ, *Compiègne* (компиентъ), *Regnard* фамилія поэта. Невыговаривается также но большей части въ концѣ словъ н. п. *gang* нарядъ, *sang* кровь, *poing* (поэнь) кулакъ, *seing* подлисъ, *hareng* сельдь, *legs* духовное завѣщаніе, *doigt* перстъ, палецъ, *vingt* двадцать и т. п.

Н.

Двойное есть **h** во французскомъ языкѣ: нѣмое *muette* и придыхательное *aspirée*. Нѣмое вовсе непроизносится, придыхательное же очень слабо и никогда какъ русское г гортанью. Можно даже сказать, что нѣтъ почти разницы въ произношеніи **h** въ *heros* герой, *Henri* Генрикъ, гдѣ **h** есть *aspirée* придыхательное и въ *héroïne* героиня, *Henriette* генріэта, въ которыхъ **h** есть

нѣмое *muette*. Французы выгавариваютъ первую букву словъ: *hardi* смѣлый отважный, *hêtre* букъ, *harengs* сельдь, въ которыхъ **h** есть *aspirée* (придыхательное) подобнымъ образомъ какъ первые слоги словъ *ardent* горячій, *ревностный*, *être* быть, *arranger* устроить. Главное различіе между двумя родами **h** заключается въ томъ, что **h** *aspirée* придыхательное не допускаетъ ни соединенія послѣдней согласной предъидущаго слова, ни отбрасыванія гласной, замѣняя оную апострофомъ н. п. говорится *les hommes* (лез-омъ) люди, *deux histoires* (дез-истоаръ) двѣ исторіи, *il est honorable* (иль-эт-онорабль) это честно, соединяя послѣдніе *s, r, t*, съ слѣдующимъ словомъ, начинающимся буквою **h**. Говорится тоже *l'homme* (lom) человекъ, *l'histoire* исторія, *j'honore* уважаю, гдѣ *l'* вмѣсто *le*, *la*, *j'* вмѣсто *je*, такъ какъ здѣсь **h** есть нѣмое (*muette*). Но нельзя сказать *les hameaux* (лез-амо), надобно же произносить *le amo*, равно какъ въ *le héros* герой, отбросить *e нѣмое* и написать *l'héros*, такъ какъ *hameau*, *héros* имѣютъ **h** *aspirée*.

Поэтому нельзя соединять послѣднихъ согласныхъ съ слѣдующими словами, начинающимися буквою **h** *aspirée* въ *deux harpes* двѣ арфы, *un grand héros* великій герой, *il hait* нена-

видитъ, *leur haine* ихъ ненависть, *une belle hôteesse*.

L.

Эта буква послѣ *i* произносится большею частію какъ *й*

<i>ail</i>	<i>detail</i> (детай)	подробность
<i>eil</i>	<i>soleil</i> (солей)	солнце
<i>il</i>	<i>Babil</i> (бабій)	болтанье
<i>euil</i>	<i>deuil</i> (дей)	трауръ
<i>aille</i>	<i>paille</i> (пай)	солома
<i>eille</i>	<i>bouteille</i> (бутей)	бутылка
<i>ille</i>	<i>fille</i> (фій)	дочь
<i>euille</i>	<i>feuille</i> (фей)	листь

l невыговаривается мягко, а такъ какъ русское **л** **l**. Въ словахъ начинающихся отъ *ill* н. п. *illegal* беззаконный неправильный, *illimité* безпредѣленный и т. п.

2. Въ словахъ: *distiller* дистиллировать, *osciller* колебаться, *vaciller* дрожать, *seintiller* сверкать, а также въ происходящихъ отъ нихъ.

3. Въ концѣ словъ *mille* тысяча, *mielle*, *tranquille* спокойный, *ville* городъ, *pupille* воспитанница, *codicille*, прибавленіе къ завѣщанію, *Villars*, *Achille*, *Gille*.

4. Въ словахъ, оканчивающихся на *il*: *exil* изгнаніе, *fil* нитка, *profil* профиль, *cil* рѣсница, *civil* гражданскій, *pueril* дѣтскій, *subtil* мелкій, *vil* подлый, *viril* мужескій, *volatil* летучій.

Но въ слѣдующихъ словахъ *l* вовсе невыговаривается, *baril* (бари) боченокъ, *chenil* (шени) псарня, *coutil* тикъ, *outil* орудіе, *fusil* ружіе, *gril* рѣшетка, *grésil* изморозь, *persil* петрушка, *sourcil* бровь.

l невыговаривается также въ *fil* сынъ, *pouls* пульсъ, и въ *un gentil garçon*, *des gentils hommes* (дэ жантис-омъ), *de gentils enfants*. Но *l* есть мягкое почти какъ *й* въ *gentil*, *gentillesse*, *gentil homme*, *gentil enfant*.

М.

Согласная *m* слѣдую послѣ гласной даетъ сей послѣдней носовой звукъ, неотличаясь въ томъ отъ *n*:

1. передъ *b*, *p* и *n*. *septembre* сентябрь, *impie* безбожный, *humble* покорный, *compte* счетъ и т. д.

2. Въ словахъ начинающихся словомъ *em*: *emmenager* вывести съ собою, *emmailloter* обернуть, *emmuser* надѣть намордникъ и т. д.

Въ концѣ словъ: *Adam*, Адамъ, *dam* потеря, *daim* (ден) лань, *faim* (фен) голодъ, *essaim* рой, *parfum* духи, поминя, *Reims*, *thym* (тен) оиміанъ. Тоже въ словахъ *comte* (комтъ) графъ, *comtesse* графиня, *m* есть нѣмое въ *automne* (отомъ) осень, *damner* (дане), *condamner* (кондане) судить, порицать.

Н.

N, когда стоитъ послѣ гласной, придаетъ ей звукъ носовой передъ всякой согласной, кромѣ второго *n*, *encore* чернило, *peindre* (пендръ) рисовать, *contre* (контръ) противъ, и въ концѣ словъ и *n*. *payan* крестьянинъ, *pain* хлѣбъ, *soin* забота, *un* одинъ, *examen* и т. д.

Исключаются нѣкоторыя иностранныя слова, въ которыхъ *n* произносится ясно: *Amén*, *Eden*, *hymen*, *specimen* и т. д.

n непридаетъ гласной носоваго звука и произносится ясно, если за нимъ слѣдуетъ другое *n*, или гласная, или *h* нѣмое, и *n*. *annonce* объявленіе, *innocence* (инносансъ) невинность, *animer* одушевлять, *inhabile* (инабилъ) неспособный.

Однако *n* имѣетъ носовой звукъ въ *ennobler* облагородить, *ennui* скука, и передъ согласною *enivrer* напоить *engueuiller* внудить кому высокомеріе.

ien въ концѣ словъ произносится какъ *йен* (или польское *je*). и *n*. *le mien* мой, *le tien* твой, *chien* (шіенъ) собака.

N есть нѣмое въ *Monsieur* (Мосіеу).

Р.

R, не выговаривается въ слѣдующихъ словахъ и отъ нихъ происходя-

щихъ: baptême (батѣмъ) крещеніе, compte (контъ) счетъ, dompter (донте) укротить, prompt (промъ) скорый, sculpture (рѣзба, ваяніе), exempt исключенный; кроме, exemption освобожденіе, sept семъ, septieme седьмой, septièmement въ-седьмыхъ, кроме septembre Сентябрь, septante семдесятъ, septentrion Сѣверъ.

p есть тоже нѣмое въ концѣ слѣдующихъ словъ: drap сукно, camp лагерь, champ поле, coup ударъ, beaucoup много, trop слишкомъ, corps тѣло, temps время.

ph выговаривается какъ ф, н. п. phosphore фосфоръ, phrase фраза.

Q.

Послѣ **q**, которое выговаривается какъ русское к, всегда слѣдуетъ **u**, исключая только *coq* цѣтукъ и *cinq* пять.

Въ *coq* выговаривается **q**, кроме *coq d'Inde* въ которомъ умалчивается.

Въ *cinq* выговаривается **q**, ежели за нимъ не слѣдуетъ слово начинающіяся согласной или **h** нѣмою *aspirée* н. п. *cinq francs* 5 Франковъ, *le cinq ports* (сен-портъ) 5. портовъ, *cinq hameaux* (сен-амб) пять деревень.

R.

R, въ концѣ словъ, ежели не есть **er**, всегда выговаривается напр. *car* потому что, *desir* желаніе, *or* золото, *jour* день, *avoir* имѣть; исключая *monsieur*,

messieurs, въ которыхъ **r** не произносится.

Что же касается словъ, оканчивающихся на **er**, то въ оныхъ выговаривается **r** только:

1. Въ односложныхъ: *cher* дорогой, *fer* желѣзо, *fier* гордый, *hier* вчера, *mer* море, *tiers* треть, *ver* червь, *vers* стихъ.

2. Въ *amer* горкій, *enfer* адъ, *hiver* зима, *cuiller* (пишется тоже *cuillère*) ложка.

3. Во многихъ иностранныхъ словахъ, какъ то *Jupiter*, *Niger*, *spencer*, *thaler*, *cancer*, *magister*, *pater*, *belvédér* (пишутъ тоже *belvédère*) и т. д.

rr. Выговаривается обыкновенно какъ одно **r** н. п. *arranger* устроить, *corrompre* (коромпръ) испортить, *interrompre* (энтеромпръ) прорвать, *je pourrai*, *je verrai* и т. д.

Однакоже два **rr**, выговариваются если имъ предшествуетъ гласная (*irr*) н. п. *irregulier*, *irreflechi*. Также въ словахъ: *corroder* выгрызть, *corroborer* укрѣплять, *concuirence* соперничество, *occurrence* случай, *erreur* ошибка, *horreur*, ужасъ, *terreur* страхъ, *torrent* ручей, *torride zone*, жаркій поясъ, *interregne* междуцарствіе, *narration* разсказъ, и въ производныхъ. Наконецъ два **rr** выговаривается въ будущихъ временахъ *je courrai* я буду бѣгать или побѣгу, *je mourrai* я умру, *il échera* онъ упадетъ, *je décherrai* я упаду, *j'acquerrai* я прио-

брѣту, je m'enquerrai я буду распрашивать, je requerrai я буду требовать.

S.

S между двумя гласными выговаривается какъ **z** н. п. asil убожище, cousin родственникъ, poison ядъ, desert пустыня, и т. п.

Исключаются gisant лежачій, также слова сложные изъ такихъ, въ которыхъ простыя, отдѣльно взятые удерживаютъ звукъ **s** н. п. parasol зонтикъ, monosyllabe простое слово, vraisemblable вѣроятный и т. п.

Выговаривается **s** какъ **z**, хотя и не между гласными въ Alsace (Альзасъ) Альзация, balsamine (бальзаминъ) бальзаминъ, transiger договариваться, transition переходъ, и transaction договоръ.

S, произносится въ именахъ собственныхъ: Descartes, Despréaux, Destouche, Desmoulins.

Въ концѣ словъ обыкновенно **s** невыговаривается н. п. trepas смерть, succès успѣхъ, Paris Парижъ, repas отдохновеніе, refus отказъ, univers свѣтъ, fleur de lis лилія, Jesus Christ Іисусъ Христосъ, tandis que между тѣмъ какъ итд.

Исключаются 1. Очень многіе имена собственныхъ людей, городовъ и т. п. Gil-Blas, Arcas, Cérès, Paris, Caloados, Pyrrhus, Mons, и т. д. въ которыхъ **s** выговаривается.

2. Выговаривается **s** въ словахъ:

на **as** un as, atlas, hélas! vasistas.
es aloès.

is bis, gratis, un lis лилія, maïs кукуруза, métiс ублюдокъ, oasis oaza, vis винтъ

os albinos, merinos, pathos

us blocus блокада крѣпости, chorus (корюсъ) хоръ, hiatus промежутокъ, prospectus, rebus, typhus, senatus-consulte virus Тодъ, plus, въ plus-que parfait выговаривай (плюсъ), en sus кроме сего.

S выговаривается также въ сихъ словахъ: cens census, les cinq sens пять чувствъ, mœurs обычай, ours медвѣдь, laps de temps пространство времени, relaps отступникъ, le Christ (крисъ) христосъ, fils (фисъ) сынъ, и въ tous (тусъ) всѣ, когда находится одно или въ концѣ рѣчи.

T.

ti, когда за нимъ слѣдуетъ гласная, въ однихъ мѣстахъ выговаривается какъ **zi**, въ другихъ же какъ **ti**.

Какъ **si** выговаривается:

1. Въ именахъ прилагательныхъ на **tial**, **tiel**, **tieux**, н. п. partial (парціаль), essentiel, ambitieux и т. п.

2. Во многихъ именахъ прилагательныхъ, оканчивающихся на **lion** и **tie**, ежели передъ **t** не стоитъ **s** или **x** н. п. action (акціон) дѣйствіе, attention вниманіе,

position положение, ineptie нелѣпоеть, inertie (инерси) бездѣйствіе, democratie и т. д.

3. Въ собственныхъ именахъ на tien: Carpetien, Venitien, Diocletien, Egyptien и т. п.

4. Въ словахъ satiété (сасіэтэ) пресыщеніе, patient терпѣливый, balbutier заика, initier ввести и въ производныхъ отъ сихъ словъ.

Во всѣхъ другихъ случаяхъ, кромѣ здѣсь поименованныхъ, *t* выговаривается какъ въ русскомъ или польскомъ языкѣ н. п. bestial скотскій, chantier, дровяной дворъ, pitié сожалѣніе, amnistie и т. п.

Два *tt* выговариваются въ guttural гортанный и въ нѣкоторыхъ другихъ.

T, въ концѣ словъ обыкновенно умалчивается н. п. plat плоскій, secret тайна, dévot набожный, Jesus Christ (жезю кри), cent, vingt (вентъ) и т. п.

Однакожъ *t* въ концѣ выговаривается въ нѣкоторыхъ односложныхъ словахъ, происходящихъ изъ латинскаго языка: fat занятый собою щеголь, mat мать, exact совершенный, tact тактъ, rit обрядъ, fret наемъ корали, net чистый, strict точный, dot приданое, brut необтесанный, chut паденіе и въ нѣсколькихъ другихъ.

V.

V, слѣдуетъ выговаривать какъ русское в или польское w н. п. vivacité живость.

X.

X выговаривается обыкновенно какъ *ks* (кс) н. п. excavation (экскавационъ) выдолбленіе, excuse отговорка, sexe (сексъ) полъ, axe (аксъ) ось и т. п.

Когда послѣ *x* слѣдуетъ с произносящееся какъ *s* тогда невыговариваютъ двойное *s*, то есть *x* выговаривается какъ *k* н. п. excellent (эксельантъ) отличный, excès (эксэ) излишекъ, exciter (эксітэ) побудить.

X выговаривается какъ *gz* въ словахъ начинающихся слогомъ *ex*, ежели за нимъ слѣдуетъ гласная или *h* н. п. examiner производить экзаменъ, exercice упражненіе, exemple примѣръ, exhibition выставка.

X выговаривается какъ два *ss* въ soixante (соассантъ) шестидесятъ, Bruxelles, Auxerre, Aix-la Chapelle.

X выговаривается какъ **З** въ deuxième, sixieme, dixieme, и когда соединяется съ слѣдующимъ словомъ н. п. deux hommes, je veux entrer.

X въ концѣ словъ бываетъ обыкновенно нѣмое, кромѣ *six i dix*, въ которыхъ выговаривается какъ *s*, ежели послѣ оныхъ не слѣдуетъ слово начинающееся согласною н. п. six roubles, dix florins, (здѣсь *x* невыговаривается).

Z.

Z невыговаривается обыкновенно въ концѣ словъ н. п. *pez* (нэ) носъ

О соединеніи въ концѣ стоящей согласной съ гласною нажимающею слѣдующее слово.

Какъ съ одной стороны соединеніе послѣдней согласной съ гласною въ началѣ слѣдующаго слова придаетъ французскому языку нѣкотораго рода звучность и пріятное слуху разнообразіе, такъ съ другой стороны неумѣстное соединеніе дѣлаетъ рѣчь грубою и непріятною. Къ несчастію нѣтъ положительныхъ правилъ на это, и только слухъ, связь словъ въ предложеніи и хорошій вкусъ могутъ руководить въ этомъ отношеніи. Главнымъ образомъ однакожъ надобно обращать вниманіе на связь словъ въ предложеніи и соединять только тѣ слова, которые относятся другъ къ другу; а потому.

1. Членъ (*l'article*), имя прилагательное и числительное съ своими именами существительными н. п. *les-animaux*, un

riz (ри) рисъ, однакожъ выговаривается въ *gaz* и въ собственныхъ именахъ *Rodez*, *Suez*, *Cortez* и т. п.

bon enfant, *deux amis* и т. п.

2. Мѣстоимѣнія съ нарѣчіями н. п. *nous allons*, *ils ont*, *on appelle*.

3. Глаголы съ нарѣчіями н. п. *c'est parfaitement-ecrit*, *il-est souvent-appelé* и т. д.

4. Глаголь съ своимъ управляющимъ словомъ н. п. *lisez-un-livre*, *marcher-au combat* и т. д.

5. Предлогъ съ зависящимъ отъ него словомъ н. п. *devant-une-consonne*, *après-une-voyelle* и т. п.

6. Слова составляющія сложное слово н. п. *pot-à-l'eau*, *avant-hier*, *c'est-à-dire* и т. п.

Но слухъ не допускаетъ соединять словъ съ собою *un aplomb imperturbable*, *un plafond orné*, *un etang empoisonné*, *une faim insatiable*, *un nom obscur*, *un-an-antier*, *une leçon instructive*, *le camp anglais*, *je partirai volontiers avec vous*, *un chant agréable*, *du riz au lait*, *un nez aquilin* и т. п.

O WYMAWIANIU SAMOGŁOSEK W JĘZYKU NIEMIECKIM.

O ПРОИЗНОШЕНІИ ГЛАСНЫХЪ БУКВЪ ВЪ НѢМЕЦКОМЪ ЯЗЫКѢ.

A, w języku niemieckim również jak we francuskim potrójne ma brzmienie, t. j. *krótkie*, *przedłużone* i *rozciągte*; a, jest *krótkie* i brzmi jak *a* polskie w wyrazach

A, въ нѣмецкомъ языкѣ, подобно какъ во французскомъ произносится тройкимъ образомъ, т. е. бываетъ короткое, протяжное и длинное; а имѣ-

jednogłoskowych, gdy za nié m idzie spółgłoska twarda lub podwójna, np. *man*, *Mann*, *hat*, *Blatt*, *glatt*, i t. p.; jest długie i wymawia się jak *à* francuzkie, gdy po nié m następuje spółgłoska miękka, np. *Bad*, *Mal*, *traf* *Graf*; *fam*; jest zaś rozciągle i brzmi jak *à* francuzkie, gdy go poprzedza, albo po nié m następuje *h* lub drugie *a* np. *That*, *Rath*, *Al*, *Stahl*. Prawidła te mają także miejsce w wyrazach dwu-zgłoskowych, gdzie jednak, bez względu na następującą spółgłoskę, a jest długie, gdy sylaba nié m się kończy, np. *haben*, *Batter*, *Gabe*, a krótkie gdy się na nie nie kończy, np. *Garten*, *warten*, *fallen*, *ballen*. Dla lepszéj wprawy podamy następujące przykłady *All*, (wszechświat), *Al* (wegórz), *Ahl* (szydło), *Mal* (raz), *Mahl* (uczta), *Maal* (znamię), *Fall* (upadek), *Pfahl* (pal), *Stall* (stajnia), *Stahl* (stal), *ſtahl* (ukradł), *matt* (mdły), *Maht* (sianokos), *fatt* (syty), *Saat* (siéw), *Kamm* (grzebień), *fam* (przyszedł), *Schlaf* (sen), *schlaff* (wątły), *Lamm* (baranek), *lahm* (kulawy), *Bann* (kłątwa), *Bahn* (tór), *bannen* (kłątwę rzucić), *bahnen* (torować), *Schall* (huk), *Schale* (filizanka), *Ratte* (szczur), *rathe* (poradź, zgadnij i t. p.)

еть звукъ короткій, какъ въ русскомъ языкѣ, въ словахъ односложныхъ, когда за нимъ слѣдуетъ твёрдая, или двойная, согласная, напр. *man*, *Mann*, *hat*, *Blatt*, *glatt* и т. п.; оно произносится *à* когда за нимъ слѣдуетъ мягкая согласная, напр. *Bad*, *Mal*, *traf*, *Graf*, *fam*; оно бываетъ длинно и произносится какъ французское *à*, когда ему предшествуетъ, или за нимъ слѣдуетъ *h*, или другое *a*; напр. *That*, *Rath*, *Al*, *Stahl*. Эти правила относятся тоже къ двусложнымъ словамъ, гдѣ одинакожъ не смотря на слѣдующую согласную, *a* продолжается, когда стоять на концѣ слова, напр. *haben*, *Vater*, *Gabe*, а выговаривается коротко, если не оканчивается слова, напр. *Garten*, *warten*, *fallen*, *ballen*. Для упражненія приведёмъ слѣдующіе примѣры: *All* (вселенная), *Aal* (угорь), *Ahl* (шйло), *Mal* (разъ), *Mahl* (пиръ), *Maal* (знмя), *Fall* (падѣніе), *Pfahl* (колы), *Stall* (стойло), *Stahl* (сталь) *stahl* (свороваль), *matt* (слабый), *Maht* (сѣнокосъ), *satt* (сытый), *Saat* (посѣвъ), *Kamm* (грѣбень), *fam* (пришѣлъ), *Schlaf* (сонъ), *schlaff* (немоощный), *Lamm* (ягнёнокъ), *lahm* (хромой), *Bann* (кłąтва), *Bahn* (дорóга), *bannen* (произнести кłąтву), *bahnen* (пролагать дорóгу), *Schall* (лукъ), *Schale* (чашка), *Ratte* (крѣса), *rathe* (совѣтуй) и т. п.

Є, także jest trojakiem: *krótkie, długie, rozciągle*; *krótkie* brzmi jak *e* polskie, *długie* jak *è* francuzkie, a *przeciągle* jak *é*. I tu mają miejsce prawidła względem samogłoski *a* podane. Uważać jednak należy, że na końcu wyrazów *e*, nawet gdy *n* za niem idzie, bardzo krótko i prawie jak *e* niemie się wymawia. Podobne brzmienie ma *e*, w przyrostku *ge*, na początku wyrazów oprócz tych, które od słowa *geben* i wyrazu *Gegend*.

Є, jest długie po większej części w wyrazach dwugłoskowych, których druga sylaba także ma *e*: *leben*, *Leber*, *Gegent*, *sterben* i t. d.

Ї, zawsze ma brzmienie krótkie, i więcej się zbliża do polskiego *y*, tylko z niejakim złagodzeniem.

О, ma także brzmienie potrójne, *krótkie, długie i rozciągle*. Zachowują się w niem te same prawidła jak w *a*. To samo ma miejsce względem samogłoski *u*, która zresztą wymawia się jak w polském.

O wymawianiu dwugłosek.

Ае, ä, brzmi jak *e* szerokie i bardzo się zbliża do francuzkiego *é*, tylko że w niemieckim czuć cokolwiek *a*; gdy zaś po niem

Є, bywaеть тóже трóйкое: корóткое, длинное и протя́жное; корóткое имѣетъ звукъ русскаго *e*, длинное какъ французское *é*, а протя́жное какъ *é*. Сюда же оти́сается прáвила касáтельно глáсной *a*. Надóбно однáкожъ замѣтить, что *e* на концѣ словъ, дáже когдá за нимъ слѣдуетъ *n*, óчень корóтко и почтí какъ безгласное *e* выговáривается, Подóбный звукъ имѣетъ *e*, въ слóгѣ *ge*, въ началѣ словъ, крómѣ происхóдящихъ отъ слóва *geben* и отъ слóва *Gegend*.

Є, бóльшею чáстью длинно въ двуслóжныхъ слóвахъ кóторыхъ вторóй слóгъ имѣетъ тóже *e*, напр. *leben*, *Leber*, *Gegent*, *streben* и т. п.

Ї, всегдá выговáривается корóтко, и подхóдитъ къ русскому *и*. съ нѣкóторою мýгкостíю.

О, тóже произи́сается трóйкимъ образомъ: корóтко, длинно и съ протя́женíемъ. Въ нѣмъ соблю́даются тѣже прáвила, что и въ *a*. Тóже сáмое происхóдитъ съ глáсною *u*, кóторая впрóчемъ выговáривается какъ русское *у*.

O произно́шенíи двугласныхъ.

Ае, ä, имѣетъ звукъ протя́жного *e*, и б́лизко подхóдитъ къ французскому *é*, съ тѣмъ тóлько разл́ичíемъ, что

następują dwie spółgłoski, natenczas krótko się wymawia.

Аі, brzmi jak *aj*, *) *Saite*, *zajte*, *Waise* wajze.

Аи, wymawia się jak w polskim *August*.

Еі, brzmi zupełnie jak *aj* w polskim, a nie jak *ej*; *Eisen* ajzen a nie ejzen, *Bein* bajn a nie bejn, *klein* klajn.

Еи, wymawia się prawie jak w wyrazie *Europa*, tylko że w niemieckim więcej słychać *e*, w którym *u* się rozplywa.

Аен, podobnież jak *eu* wymawia się.

De, ö, z pół zamkniętymi wargami wymawiać należy, tak jednak, ażeby w jednym brzmieniu słychać było i o i e, lubo o zawsze mówić powinno.

Це, иі, brzmi zupełnie jak *u* francuzkie obacz wyżej.

Dla przekonania, o ile wystrzegać się należy fałszywego wymawiania tych dwugłosek, podamy tu kilka przykładów, w których gdyby ä, ö, jak e, zaś eu, аи, jak ej (*aj*), i иі, jak i się wymawiało, (co u nas niestety najczęściej się zdarza), jedenby drugiego albo wcale nie rozumiał, albo raczej wziął rzecz w innym zupełnie sensie.

Aehre (kłos), Ehre (honor), Dehre (ucha

въ нѣмецкомъ не много чувствѣтельно а. Когда же за нимъ слѣдуютъ двѣ согласныя бѣквы, тогда произносится коротко.

Аі, имѣетъ звукъ ай *) *Saite* зайте, *Waise* вайзе.

Аи, произносится какъ ай.

Еі выговаривается какъ ай, а не какъ ей: *Eisen* айзентъ, *Bein* байнтъ, *klein* клейнтъ.

Еи, произносится почти какъ русское *eu* по здѣсь болѣе слышно *e*, въ которомъ *u* расплывается.

Аен, выговаривается подобно какъ *eu*,

De, ö, надобно произносить съ полузакрытыми губами такъ, чтобы въ одномъ звукъ было слышно о и e, лишьбы о превосходило.

Це, иі, произносится подобно французскому *u*.

Для убѣжденія сколько надобно предостерегаться фальшиваго произношенія этихъ двугласныхъ, приведемъ нѣсколько примѣровъ, въ которыхъ еслибы ä, ö, какъ e, eu, аи, произносились ай, и какъ русское *и*, то мы или вовсе не понимали бы другъ друга, или же принимали бы дѣло совсѣмъ въ другомъ смыслѣ.

Aehre (колосъ), Ehre, (честь), Oehre

*) В выразіе полским *baika*.

*) Въ рускомъ словѣ шайка.

u dzbanów), den Eltern (rodzicom), den ältern (starszym), Mähr (gawędka), Meer (morze), mehr (więcej), Möhre (marchew), Mähre (klepacz), Heer (wojsko), höher (wyższy), hehr (wzniosły), Herr (pan), nein (nie), neun (dziewięć), Bleie (ołowie), Bläue (błękitność) zeigen (pokazać), zeugen (świadczyć), Reiche (szereg), Reue (żał), Biene (pszczoła), Bühne (scena), trüb (smutny), Trieb (popęd), Rinde (skóra drzewa), Ründe (okrągłość), spielen (grać), spühlen (wypłukać), Stühle (krzesła), Stiele (rękojeść), Stille (cisza), Riemen (rzemień), rühmen (chwalić), euer (wasz), Eier (jajka), i t. d. *)

O wymawianiu różnych spółgłosek.

Є, wymawia się jak w polskiém przed e, i, h; zaś jak k, przed a, o, u; uważać jednak należy, że litera ta przed samogło-

*) Dla lepszej wprawy uczących się, i przyzwyczajania ich ucha do dobrego wymawiania, nauczyciel może z tych tu i powyżej (str. 114) przytoczonych przykładów zadać ustnie takie zadania, w których podobne do siebie wyrazy, różne stanowią myśli, np. „er ißt (je) Eier, Brot, und Fleisch.“ i „er ißt euer Brod und Fleisch.“ Pytał się ktoś dwojga dzieci: czy macie pióra? jedno odpowiedziało nein, drugie zaś neun i t. p.

(уха у горшковъ), den Eltern (родителямъ), den ältern (старшимъ), Mähr (сказка), Meer (море), mehr (болѣе), Möhre (морковь) Mähre (молотокъ у воротъ), Heer (войско), höher (высшій), hehr (возвышенный), Herr (господинъ), nein (нѣтъ), neun (дѣвать), Bleie (свинцы), Bläue (лазурь), zeigen (показатъ), zeugen (свидѣтельствовать), Reiche (рядъ), Reue (жаль), Biene (пчела), Bühne (сцена), trüb (грустный), Trieb, (побужденіе), Rinde (кора на деревѣ), Ründe (круглость), spielen (игратъ), spühlen (выполоскать), Stühle (крѣсла), Stiele (рукоятка), Stille (тишина), Riemen (ремень), rühmen (хвалитъ), euer (вашъ), Eier (яйца), и т. д. *)

O произношеніи разныхъ согласныхъ.

Є, выговаривается какъ русское и передъ e, i, y; но передъ a, o, u, какъ k; надобно однакожь замѣтить, что

*) Для упражненія учащихся и приученія ихъ уха къ хорошему произношенію, учитель долженъ дѣлать задачи, въ которыхъ подобныя слова составляютъ разные мысли, напр. er iszt (естъ) Eier, Brod und Fleisch; er iszt euer Brod und Fleisch. Кто-то спрашивалъ двоихъ дѣтей, ест-ли у васъ перья? одно изъ нихъ отвѣчало nein, другое же neun, и т. д.

ską używa się tylko w wyrazach z obcych języków wziętych.

Щ, na początku wyrazów wymawia się mocno jak w polskim, z tą jednak różnicą, że czysto gardłowym przydechem, bez pomocy podniebienia, tak żeby w niém nie z brzmienia *ch*, czuć się nie dało; we środku zaś wyrazów słyhać go łagodnie przed *a*, *e*, *o*, *u*; mniej przed *e*, a wcale nie po samogłosce lub po *t*; w ostatnim razie służy jedynie za znak przedłużenia samogłoski poprzedzającej lub następnej; wymawiaj więc *heben* eben, nie *cheben*, *Himmel* hymel, nie *chymel*, *gehabt* gehabt, *gehindert* gehindert, *ahnen* ānen, *ihnen* inen, *ohne* ōne, *Uhr* ūr, *thun* tūn, *that* tāt, i t. p.

Ш, zupełnie brzmi jak w polskim, jednakowoż przed *e*, *i*, zmiękcza się i wymawia jak *ch* w *ich*, *ostatnich*, *miękkich*.

Ѣ, wymawia się jak *k* podwójnie między dwiema samogłoskami.

Ф, jak we francuzkiem, brzmi jak *f*.

Q, wymawia się jak *k*.

Qu, jak *kw* wymawia się: a tak: *Quelle*, *kwelle*, *Quaal*, *kwaal* i t. p.

С, na początku wyrazów, przed samogłoską wymawia się jak *z* polskie: *sagen* zagen, *Silber* zylber, *suchen* zuchen; na końcu zaś wyrazów brzmi twardziéj.

Sp, wymawia się *szp* na początku wy-

ста буква передъ гласною употребляется только въ словахъ иностранныхъ.

Щ, въ началѣ словъ имѣетъ звукъ русскаго *x*, съ тѣмъ однакожь различіемъ, что гортанное придыханіе совершается безъ помощи нѣба, такъ чтобы *ch* совсѣмъ не было чувствительно. Въ серединѣ словъ выговаривается мягко передъ *a*, *e*, *o*, *u*; мѣнѣ передъ *e*, а въоце пѣтъ послѣ гласной, или послѣ *t*; въ послѣднемъ случаѣ служить только знакомъ, что предшествующую или послѣдующую гласную надобно протянуть; слѣдовательно: *heben* ребень, не *хебень*, *Himmel* гымель, *gehabt* гегабтъ, *gehindert* гегиндертъ, *ahnen* апень, *ihnen* инень, *ohne* оне. *Uhr* уръ, *thun* тунъ, *that* татъ и т. п.

Ш, произносится какъ русское *x*, но передъ *e*, *i*, смягчается.

Ѣ выговаривается какъ двойное *k*, между двумя гласными.

Ф, какъ во французскомъ имѣетъ звукъ *ф*.

Q, произносится какъ *k*.

Qu, какъ *kw*: *Quelle* квелье, *Quaal* кваль и т. п.

С, въ началѣ словъ передъ гласною произносится какъ русское *z*: *sagen* загенъ, *Silber* сылберъ, *suchen* зухенъ; въ концѣ словъ выговаривается твёрже.

Sp, въ началѣ словъ произносится

razów; np. Sprache szprache, spannen szpannen, i t. d.; w środku zaś brzmi jak zwyczajnie: np. lispeln lypeln, Wespe wespe.

St, brzmi jak szt na początku i w środku wyrazów; na końcu zaś ma brzmienie zwyczajne: Stand sztand, Stunde sztunde, Bestand besztand, Hast hast, Fürst fürst.

ſ, ſ, brzmi jak polskie s.

В, wymawia się jak f.

З, zupełnie brzmi jak polskie c.

Reszta spółgłosek tu niewymienionych, w niczém się nie odróżnia w wymawianiu od polskich.

UWAGA Autor daleki jest od myśli, że podane tu przez niego prawidła, mogą wystarczyć dla zupełnego usposobienia w dobrem wymawianiu pomienionych obcych dwóch języków; prawdziwy bowiem dźwięk cudzoziemskich wyrazów najwłaściwiej z ust dobrych, zwłaszcza w wyższém towarzystwie ukształconych nauczycieli poznawać i nauczać się daje. Zresztą, podany tu zbiór niezbędnych przepisów dobrego wymawiania, czerpany z najlepszych źródeł i z własnego długoletniego doświadczenia, prawdziwe narodowe obcych wyrazów brzmienie, o ile podobna było, jak najbliżej wskazuje.

какъ un, напр. Sprache шпрахе, spannen шпанненъ, и т. д.; въ серединѣ же имѣеть обыкновенный звукъ, напр. lispeln лиспелъиъ, Wespe веспе.

St, произносится въ началѣ и въ серединѣ словъ какъ st, въ концѣ же имѣеть обыкновенный звукъ: Stand штандъ, Stunde штунде, Bestand бештандъ, Hast гастъ, Fürst фюрстъ.

ſ, ſ, выговариваются какъ русское с.

В, произносится какъ ф.

З, имѣеть совершенно такой звукъ, какъ русское ц.

Прочія согласныя буквы не отличаются произношеніемъ отъ русскихъ.

ПРИМѢЧАНІЕ, Авторъ не думаетъ, чтобы приведенныя имъ правила были достаточны для совершеннаго упряженія въ хорошемъ произношеніи двухъ иностранныхъ языковъ, ибо настоящий звукъ иностранныхъ словъ можно слышать и изучать у хорошихъ, особенно въ высшихъ обществахъ образовавшихся учителей. Впрочемъ приведенное здѣсь собраніе необходимыхъ правилъ хорошаго произношенія, почерпнутое изъ самыхъ лучшихъ источниковъ и изъ собственнаго, долготѣннаго опыта, указываетъ ближайшее, по возможности произношеніе иностранныхъ словъ.

POCZĄTKOWE ZASADY GRAMMATYKI. НАЧАЛЬНІЯ ОСНОВАНІЯ ГРАММАТИКИ.

O MOWIE I JEJ CZĘŚCIACH.

О РЪЧИ И ЕЯ ЧАСТЯХЪ.

Człowiek posiada władzę objawienia przez zewnętrzne znaki co myśli. Władza ta nazywa się *zdolnością mówienia*; pojedyncze znaki nazywają się *wyrazami*, a cały zbiór tych wyrazów *językiem*. Mówimy dlatego, abyśmy innym myśli naszych udzielali. Do utworzenia mowy zupełnej, potrzeba w polskim i rosyjskim języku dziesięciu, a we francuzkim i niemieckim różnorodnych rodzajów wyrazów, które dlatego nazywają się *częściami mowy*; te są:

Человѣкъ одарѣнъ способностію наружными знаками объявлять другимъ то, что мыслить. Эта способность называется *даромъ слова*; отдѣльные знаки именуются *словами*, а собраніе сихъ словъ *языкомъ*. Мы говоримъ для того, чтобы передавать другимъ наши мысли. Для составленія полной рѣчи требуется въ польскомъ и рускомъ языкахъ девять, а во французскомъ и нѣмецкомъ десять разныхъ родовъ словъ, которыя по сему и называются *частями рѣчи*. Онѣ суть:

1. Rzeczownik

Именá существительныя

Noms substantifs

Hauptwörter

2. Przedimki (których nie ma w polskim języku)

Члены (которыхъ нѣтъ въ рускомъ языкѣ)

Articles

Geschlechtswörter

szu
istn
W
rze
(M
(je
(cp
tylk
(fem

skim
zako
opró
dzaja
imki
le sh
żeńs
ozna
nijak

3. Przysiotniki	Именá прилагá- тельныя	Adjectifs	Eigenschaftswörter
4. Zaimki	Мѣстоимѣнiя	Pronoms	Fürwörter
5. Liczebniki	Именá числитель- ныя	Noms de nombre	Zahlwörter
6. Słowa	Глаголы	Verbes	Zeitwörter
7. Imiesłowy	Причáстiя	Participes	Mittelwörter
8. Przysłówki	Нарѣчiя	Adverbes	Nebenwörter
9. Przyimki	Предлоги	Prépositions	Vorwörter
10. Spójniki	Соедѣзжы	Conjonctions	Bindewörter

O rzeczowniku i przedimku

Rzeczownikiem nazywamy wyraz, który służy do oznaczenia przedmiotu w naturze istniejącego, lub za istniejący wziętego. W polskim rossyjskim i niemieckim języku, rzeczowniki są albo rodzaju *męskiego*, (*Мужескій männlich*), albo *żeńskiego*, (*женскій weiblich*), albo też *nijakiego*, (*средній, sächlich*); we francuzkim zaś dwa tylko są rodzaje: *męski* (*masculin* i *żeński* (*féminin*).

Rodzaj rzeczowników poznaje się w polskim i rossyjskim języku przez znaczenie i zakończenie, a we francuzkim i niemieckim oprócz tych dwóch znamion, przez poprzedzające je słówko, które nazywamy *przedimkiem*. We francuzkim języku przedimek *le* służy do rodzaju *męskiego*, *la* do rodzaju *żeńskiego*: w niemieckim zaś przedimek *der*, oznacza rodzaj *męski*, *die* *żeński*, a *das*, *nijaki*.

Объ имени существительномъ и о членѣ.

Именемъ существительнымъ называется слово, которое служитъ для названія предмета, существующаго въ природѣ. Въ польскомъ, русскомъ и нѣмецкомъ языкахъ именá существительныя бывають или рода *мужескаго* (*męzki, männlich*), или *женскаго* (*żeński, weiblich*), или *средняго* (*nijaki, sächlich*); во французскомъ же два только рода: *мужескій* (*męzki, masculin*) и *женскій* (*żeński, féminin*).

Родъ имени существительныхъ въ польскомъ и русскомъ языкахъ узнаётся по значенію и по окончанію, а во французскомъ и нѣмецкомъ по предшествующему слову, который называется *членомъ*. Во французскомъ языкѣ членъ *le* означаетъ мужескій родъ, *la* женскій; въ нѣмецкомъ же членъ *der* для мужескаго, *die* женскаго, а *das* для средняго рода.

W języku rossyjskim wszystkie imiona płci męskiej, są rodzaju męskiego (отѣцъ, братъ, ученикъ), wszystkie oznaczające płeć żeńską, są rodzaju żeńskiego (мать, сестра), дитя jest rodzaju nijakiego.

Rodzaj wszystkich innych imion poznaje się z zakończenia lub też ze znaczenia. Imiona kończące się na: ѣ, ѣ, ѣ, są rodzaju męskiego (домъ, сарай, гвоздь); на о, е, я, nijakiego (село, море, имя), zaś на а, я, ѣ, rodzaju żeńskiego (книга, пѣля, кисть).

W języku rossyjskim jest siedm przypadków, a mianowicie;

1. Кто? Co?
2. Кого? Czego?
3. Кому? Czemu?
4. Кого? Co?
5. О!
6. Kim? Czém?
7. в Kim? в Czém.

Rzeczownik albo oznacza jedną tylko rzecz, albo wiele rzeczy. To oznaczenie nazywa się *liczbą* (число, nombre, Zahl). Jeżeli liczba ściąga się do jednego tylko przedmiotu w ten czas nazywa się *pojedynczą*, (единственное, singulier, Einzahl); a jeśli do więcej przedmiotów, zowie się *mnogą* (множественное, pluriel, Mehrzahl). Liczba mnoga formuje się w polskim i rossyjskim języku przez zmianę końcowych głosek rzeczownika i dodanie różnych

Въ русскомъ языкѣ всѣ имена, означающія полъ мужескій, суть мужескаго рода (отѣцъ, братъ, ученикъ), всѣ же означающія полъ женскій, суть женскаго рода (мать, сестра); имя *дитя* есть рода средняго.

Родъ всѣхъ прочихъ именъ узнаётся по окончаніямъ: на ѣ, ѣ, ѣ, суть рода мужескаго (домъ, сарай, гвоздь); на о, е, я, среднего (село, море, имя); на а, я и ѣ женскаго (книга, пѣля, кисть).

Въ русскомъ языкѣ семь падежей, а именно:

1. Именительный по вопросу кто? что?
2. Родительный — — — — — кого? чего?
3. Дательный — — — — — кому? чему?
4. Винительный — — — — — кого? что?
5. Звательный — — — — — о!
6. Творительный — — — — — кѣмъ? чѣмъ?
7. Предложный — — — — — о комъ? о чѣмъ?

Имя существительное означаетъ или одинъ, или нѣсколько предметовъ. Это называется *числомъ* (liczba, nombre, Zahl). Если число относится къ одному только предмету, то оно называется *единственнымъ* (liczba pojedyncza, singulier, Einzahl), а если ко многимъ, то называется *множественнымъ* (mnoga, pluriel, Mehrzahl). Въ польскомъ и въ рускомъ языкахъ множественное число производится перемѣною кон-

innych z nim zrastających się: np. ojciec (отецъ), ojcowie (отцы), kość (кость), kości (кости), dzieło (дѣло), dzieła (дѣла); we francuzkim, przez zmianę przedimków *le, la*, na *les* i przez dodanie głoski *s* do rzeczownika: np. *le père* (ojciec), *les pères* (ojcowie), *la mère* (matka) *les mères* (matki); w niemieckim zaś, albo przez samą zmianę przedimków *der, die*, *das*, na *die*, np. *der Schlüssel*, (klucz), *die Schlüssel*, (klucze); albo prócz tej zamiany, zamieniają się także głoski rzeczowników *a, o, u*, na *ä, ö, ü*; np. *der Vater*, (ojciec), *die Väter* (ojcowie), *der Sohn* (syn), *die Söhne* (synowie), *der Bruder*, (brat), *die Brüder* (bracia), albo też nareszcie, przez jedną z tych zmian, lub przez obie, z dodaniem na końcu różnych głosek np. *das Kind* (dziecko), *die Kinder* (dzieci), *das Bad* (kapiel), *die Bäder* (kapiele), *das Buch* (książka), *die Bücher* (książki).

Rzeczowniki i przedimki mogą się odmieniać przez przypadki, to jest: dla oznaczenia różnych ich stosunków lub względów, dodaje im się różne głoski. Oznaczenie takich stosunków przez dodanie głosek, zowie się *przyпадками* (падежъ); a odmiana rzeczownika przez wszystkie przypadki, *припадковaniem* (склонѣніе, *déclinaison*, *Beugung*).

чныхъ слоговъ напр. отецъ (ojciec), отцы (ojcowie), кость (kość), кости (kości), дѣло (dzieło), дѣла (dziela); во французскомъ же перемѣною слоговъ *le, la* на *les* и чрезъ прибавленіе буквы *s* къ имени существительному, напр. *le père* (отецъ), *les pères* (отцы), *la mère* (мать), *les mères* (матери); въ нѣмецкомъ же или чрезъ перемѣну членовъ *der, die, das* на *die*, напр. *der Schlüssel* (ключъ), *die Schlüssel* (ключи); или чрезъ перемѣну гласныхъ буквъ въ именахъ существительныхъ *a, o, u*, на *ä, ö, ü*, напр. *der Vater* (отецъ), *die Väter* (отцы); *der Sohn* (сынъ), *die Söhne* (сыновья), *der Bruder* (братъ), *die Brüder* (братья); или наконецъ чрезъ одну изъ сихъ перемѣнъ, или чрезъ обѣ съ прибавленіемъ на концѣ разныхъ буквъ; напр. *das Kind* (дитя), *die Kinder* (дѣти); *das Bad* (бани), *die Bäder* (бани), *das Buch* (книга), *die Bücher* (книги).

Имена существительныя и члены могутъ склоняться по падежамъ, т. е. для означенія разныхъ ихъ отношеній прибавляются къ нимъ разные буквы. Означенія сихъ отношеній чрезъ прибавленіе буквъ, называются *падежами* (припадки), а перемѣна имени существительнаго по падежамъ *склонѣніемъ*, (припадкованием, *déclinaison*, *Beugung*).

Form przypadkowania w języku rossyjskim jest trzy: 1) na imiona rodzaju męskiego; 2) nijakiego, i 3) żeńskiego.

Склонёній въ русскомъ языкѣ три: 1ое для имёнъ мужескаго рода; 2ое для среднего, и 3тее для женскаго.

Первое склонёние.				Второе склонёние.			Третье склонёние.		
Е д и н с т в е н н о е ч и с л о .									
И.	ъ	й	ь	о	е	мя	а	я	ь
Р.	а	я	я	а	я	мени	ы	и	и
Д.	у	ю	ю	у	ю	мени	ѣ	ѣ	и
В. сход. съ И или Р.				о	е	мя	у	ю	ь
Т.	омъ	емъ	емъ	омъ	емъ	менемъ	ою	ею	бою
П.	ѣ	ѣ	ѣ	ѣ	и	мени	ѣ	ѣ	и

М н о ж е с т в е н н о е ч и с л о .									
И.	ы	и	и	а	я	мена	ы	и	и
Р.	овъ	евъ	ей	ъ	ей	менъ	ъ	ь	ей
Д.	амъ	ямъ	ямъ	амъ	ямъ	менамъ	амъ	ямъ	ямъ
В.	с х о д е н ъ			съ Именительнымъ			или Родительнымъ		
Т.	ми	ями	ями	ами	ями	менами	ами	ями	ями
П.	ахъ	яхъ	яхъ	ахъ	яхъ	менахъ	ахъ	яхъ	яхъ

Uwaga. Piąty przypadek jak pierwszy.

Примѣчаніе. Звѣтельный падежъ сходенъ съ именительнымъ.

*Pytania dla powtórzenia tego, co się
dotąd powiedziało.*

1. Co się rozumie przez mowę?
2. Co rozumiemy przez części mowy? Ile ich jest? Której części mowy nie masz w polskim i rosyjskim języku, tylko w francuzkim i niemieckim?
3. Co się rozumie przez rzeczownik? ile jest rodzajów w polskim i rosyjskim języku, ile we francuzkim, a ile w niemieckim?
4. Do czego służy przedimek?
5. Co oznacza liczba pojedyncza, a co mnoga?
6. Jak się formuje liczba mnoga w polskim, rosyjskim, francuzkim i niemieckim języku?
7. Co się rozumie przez przypadki, a co przez przypadkowanie?

*Вопросы для повторения
пройденнаго.*

1. Что такое рѣчь?
2. Что такое части рѣчи? Сколько их? Какой части рѣчи нѣтъ въ польскомъ и русскомъ языкахъ, а которая находится во французскомъ и нѣмецкомъ языкахъ?
3. Что такое имя существительное? Сколько родовъ въ польскомъ и русскомъ языкахъ, сколько во французскомъ и нѣмецкомъ?
4. Къ чему слѣжить членъ?
5. Что означаетъ единственное, а что множественное число?
6. Какъ производится множественное число въ польскомъ, русскомъ, французскомъ и нѣмецкомъ языкахъ?
7. Что такое падежи и что склоненіе?

*Przykłady do nauczania się na pamięć, objaśniające użycie rzeczowników
i przedimków.*

Примѣры, поясняющіе употребленіе именъ существительныхъ и членовъ.

Ojciec jest w domu. Отець дома.
Oto jest dom ojca. Вотъ домъ отца.

Pokazałem to ojcu. Я показалъ это
отцу.

Le père est à la maison. Der Vater ist zu Hause.
C'est la maison du père. Das ist das Haus des Vaters.

Je l'ai montré au père. Ich zeigte es dem Vater.

Kocham ojca.
O dobry ojciec!
Mówiłem z ojcem.

Widzę w ojcu moim
najlepszego przyja-
ciela.

Dostał tę książkę od
ojca swego przyja-
ciela.

Cóż to za ludzie?

Są to ojcowie tych
dzieci.

Ogrody ojców tych
dzieci są bardzo
piękne.

Oddaj pieniądze ojcom
tych biednych chło-
pców.

Widziałem ojców tych
pięknych dziewcząt.

Moi przyjaciele poszli
na spacer ze swymi
ojcami.

Dobre dzieci pokładają
wszelką ufność
w swoich ojcach.

Te panienki nie chcą
się oddalić od swo-
ich ojców.

Я люблю отца.
О добрый отецъ!
Я говорилъ съ от-
цемъ.

Я вижу въ моемъ
отцѣ наилучшаго
друга.

Онъ получилъ эту
книгу отъ отца
своего друга.

Что это за люди?

Это отцы сихъ де-
тей.

Сады отцевъ этихъ
детей прекрасны.

Отдай деньги от-
цамъ этихъ бѣ-
дныхъ детей.

Я видѣлъ отцевъ
этихъ прелѣ-
стныхъ дѣвушекъ.

Мой другъ пошелъ
гулять со своими
отцами.

Добрыя дѣти пола-
гаютъ полное до-
вѣріе въ своихъ
отцахъ.

Эти дѣвушки не хо-
тятъ удалиться отъ
своихъ отцевъ.

J'aime le père.
Oh le bon père!
J'ai parlé au père.

Je vois dans mon père
le meilleur de mes
amis.

Il a reçu ce livre du
père de son ami.

Quelles sont ces gens-
là?

Ce sont les pères de
ces enfans.

Les jardins des pères
de ces enfans sont
charmants.

Rendez cet argent aux
pères de ces pau-
vres garçons.

J'ai vu les pères de
ces jolies petites
filles.

Mes camarades sont
allés se promener
avec leurs pères.

De bons enfans met-
tent toute leur
confiance dans leurs
pères.

Ces demoiselles ne veu-
lent pas s'éloigner
de leurs pères.

Ich liebe den Vater.
Ach, der gute Vater!
Ich sprach mit dem Va-
ter.

Ich sehe in meinem Va-
ter meinen besten
Freund.

Er hat dieses Buch vom
Vater seines Freun-
des bekommen.

Was sind dieses für
Leute?

Es sind die Väter die-
ser Kinder.

Die Gärten der Väter
dieser Kinder sind sehr
schön.

Gieb dieses Geld den
Vätern dieser armen
Knaben zurück.

Ich habe die Väter die-
ser schönen Mädchen
gesehen.

Meine Spielgenossen
sind mit ihren Vätern
spazieren gegangen.

Gute Kinder setzen ihr
ganzes Vertrauen in
ihre Väter.

Diese Fräulein wollen
sich nicht von ihren
Vätern entfernen.

Matka służącój wyszła	Мать служанки вышла.	La mère de la servante est sortie.	Die Mutter der Magd ist ausgegangen.
Jest to ogród matki jego stryja.	Это садъ матери его дяди.	C'est le jardin de la mère de son oncle.	Dies ist der Garten der Mutter seines Vetzers.
On winien całe szczęście matce swego przyjaciela.	Онъ обязанъ всемъ счастьемъ матери своего друга.	Il doit toute sa fortune á la mère de son ami.	Er hat sein ganzes Glück der Mutter seines Freundes zu verdanken.
Widziałem matkę króla.	Я видѣлъ мать короля.	J'ai vu la mère du roi.	Ich habe die Mutter des Königs gesehen.
Kochana mamó, jak jestem szczęśliwy!	Любѣзная маменька! какъ я счастливъ!	Ma mère, que je suis heureux!	Liebe Mutter, wie glücklich bin ich!
Wyszedł z matką swego przyjaciela.	Онъ вышелъ съ матерью своего друга.	Il est sorti avec la mère de son ami.	Er ist mit der Mutter seines Freundes ausgegangen.
W matce tego dziecka widzimy wzór czułości.	Въ матери этого дитяти мы видимъ образецъ чувствительности.	Dans la mère de cet enfant on voit un modèle de tendresse.	In der Mutter dieses Kindes sieht man ein Muster von Bärtlichkeit.
Jest to sierota; dostaje wszystko od matki przyjaciela swego ojca.	Это сирота; онъ получаетъ всё отъ матери пріятеля своего отца.	Il est orphelin; il reçoit tout de la mère d'un ami de son père.	Er ist eine Waise; er bekommt alles von der Mutter eines Freundes seines Vaters.
Matki kochają swoje dzieci.	Матери любятъ своихъ дѣтей.	Les mères aiment leurs enfans.	Die Mütter lieben ihre Kinder.
Czułość matek i wdzięczność dzieci.	Нѣжность матерей и благодарность дѣтей.	La tendresse des mères et la reconnaissance des enfans.	Die Bärtlichkeit der Mütter und die Dankbarkeit der Kinder.
Wszystkie pieniądze rozdał matkom swych ubogich przyjaciół.	Онъ раздалъ все деньги матерямъ своихъ бѣдныхъ друзей.	Il a donné tout son argent aux mères de ses pauvres amis.	Er hat sein ganzes Geld den Müttern seiner armen Freunde geschenkt.

Znam matki wszy- stkich tych dzieci.	Мнѣ знакомы мате- ри (я знаю ма- терей) всѣхъ ѣтихъ дѣтей.	Je connais les mères de tous ces enfans.	Ich kenne die Mütter aller dieser Kinder.
Chciałbym rozmawiać z matkami tych dziewcząt.	Я хотѣлъ-бы погово- рить съ матеря- ми ѣтихъ дѣвицъ.	Je voudrais m'entre- tenir avec les mè- res de ces petites filles.	Ich wollte mich gern mit den Müttern dieser kleinen Mäd- chen unterhalten.
Pan masz wielkie za- ufanie w matkach tych dzieci.	Вы имѣете боль- шую довѣренность къ матерямъ ѣтихъ дѣтей.	Vous avez une grande confiance dans les mères de ces enfans.	Sie setzen großes Ver- trauen in die Mütter dieser Kinder.
Obiecuje sobie wszy- stko od matek tych dzieci.	Онъ надѣется всего отъ матерей ѣтихъ дѣтей.	Il espère tout des mères de ces en- fans.	Er verspricht sich alles von den Müttern dieser Kinder.

UWAGA. Jeśli we francuskim języku rzeczownik następujący po przedimku zaczyna się od samogłoski, to jest: jednej z sześciu liter *a e, i, o, u, y*, wtedy od przedimka *le* lub *la* odrzuca się *e* lub *a*, a na to miejsce kładzie się samo *l*, z apostrofem (') np. *l'enfant, l'âme*. zamiast *le enfant, la âme*. W mnogiej jednak liczbie oba rodzaje mają *les*. Gdy w tymże samym języku litera *h* przed samogłoską często nie jest wymawiana, zatem rzeczowniki zaczynające się takiem *h* i samogłoską, mają też przedimek z apostrofem, jak np. *l'homme* (człowiek), *l'habit* (suknia).

ПРИМѢЧАНІЕ. Если во французскомъ языкѣ имя существительное, послѣдующее члену, начинается гласною буквою *t e*. одною изъ шести буквъ *a, e, i, o; u, y*, то отъ члена *le* или *la* отбрасывается *e*, или *a*, а вмѣсто того ставится одно *l* съ апострофом ('), напр. *l'enfant, l'âme*, вмѣсто *le enfant, la âme*. Во множественномъ же числѣ оба рода имѣютъ *les*. Но такъ какъ въ этомъ языкѣ буква *h*, передъ гласною часто не выговаривается; то и именâ существительныхъ начинающихся такимъ *h* съ гласною буквою, имѣютъ также членъ апострофомъ, напр. *l'homme* (человекъ) *l'habit* (платье).

Dziecko naszego są- siada jest bardzo niegrzeczne.	Дитя нашего сосѣ- да очень невѣ- жливо.	L'enfant de notre voisin est très-mé- chant.	Das Kind unsers Nach- bars ist sehr unartig.
Pilność dziecka,	Прилежаніе дитяти.	L'application de l'enfant	Der Fleiß des Kindes,

które dopiero wi-
działeś jest do za-
dziwienia.

Darował scyzoryk
dziecięciu swego
brata.

Kocham dziecko, które
jest skromne.

Biédne dziecko! nie
umié ani czytać,
ani pisać.

Żyją w przyjaźni
z dzieckiem służą-
cego swego ojca.

W dziecku mojej sio-
stry widać już wszy-
stkie przymioty jego
matki.

Dostałem tę książkę
od dziecka naszego
nauczyciela.

Dzieci, które dopiero
wyszły, nie bardzo
mi się podobają.

Zabawy dzieci są ro-
zmaite.

Darujcie dzieciom
błędy ich wieku.

которое ты толь-
ко что видѣлъ
удивительно.

Онъ подарилъ пе-
рочинный ножикъ
дитяти своего
брата.

Я люблю скромное
дитя.

Бѣдное дитя! не
умѣетъ ни читать,
ни писать.

Онъ живётъ дру-
жески съ дитя-
темъ слуги сво-
его отца.

Въ дитяти моёй се-
стры видны уже
всѣ качества его
матери.

Я получилъ эту кни-
гу отъ дитяти на-
шего учителя.

Дѣти, которыя по-
шли, не очень
мнѣ нравятся.

Игры дѣтей разліч-
ны.

Прощайте дѣтямъ
погрѣшности ихъ
возраста.

que vous venez de
voir, est admirable.

Il a donné un canif
à l'enfant de son
frère.

J'aime l'enfant qui est
modeste.

Le pauvre enfant! il
ne sait ni lire, ni
écrire.

Il vit familièrement
avec l'enfant du
domestique de son
père.

Dans l'enfant de ma
soeur on voit déjà
toutes les qualités
de sa mère.

J'ai reçu ce livre de
l'enfant de notre
maitre.

Les enfans qui
viennent de sortir,
ne me plaisent
guère.

Les amusements des
enfans sont de
divers genres.

Pardonnez aux enfans
les fautes de leur
âge.

welches Sie eben ge-
sehen haben, ist zu
bewundern.

Er hat dem Kinde sei-
nes Bruders ein Fe-
dermesser geschenkt.

Ich liebe das Kind,
welches bescheiden ist.
Das arme Kind! es
kann weder lesen, noch
schreiben.

Er lebt vertraulich mit
dem Kinde des Be-
dienten seines Vaters.

In dem Kinde meiner
Schwester sieht man
schon alle Eigenschaf-
ten seiner Mutter.

Ich habe dieses Buch vom
Kinde unseres Sprach-
lehrers bekommen.

Die Kinder, welche so
eben weggegangen
sind, gefallen mir
nicht sehr.

Die Vergnügungen der
Kinder sind verschie-
denartig.

Verzeihet den Kindern
die Fehler ihres Al-
ters.

Zbyt wielkie pobłażanie psuje dzieci.	Излишнее снисхождение портитъ дѣтей.	Trop d'indulgence gâte les enfans.	Zugroße Nachsicht verderbt die Kinder.
Dzieci! słuchajcie rozdiców waszych.	Дѣти! слушайте свойхъ родителей.	Enfans! obéissez à vos parents.	Kinder! gehorchet euren Eltern.
Z niegrzeczne mi dziećmi żartować nie należy.	Съ невѣжливыми дѣтьми не надобно шутить.	Il ne faut pas plaisanter avec les enfans impolis,	Mit unhöflichen Kindern darf man nicht spaßen.
Moja siostra ma wiele zaufania w dzieciach.	Моя сестра имѣетъ много довѣрія къ дѣтямъ.	Ma soeur a beaucoup de confiance dans les enfans.	Meine Schwester hat viel Zutrauen zu den Kindern.
I od dzieci wiele dobrego nauczyć się można.	И отъ дѣтей можно научиться многому хорошему.	On peut apprendre beaucoup de bien même des enfans.	Auch von den Kindern kann man viel Gutes lernen.

O przymiotniku.

Przymiotnik wyraża własność jakiego przedmiotu, czyli znamię które w nim ostrzegamy i po którym jedynie poznać i ściśle oznaczyć go możemy; np. *czarny stół*, *чёрный столъ*, *la table noire*, *der schwarze Tisch*. I przymiotniki dają się przypadkować i powinny zawsze zgadzać się z rzeczownikiem, do którego należą, w liczbie (pojedynczej lub mnogiej), w rodzaju (męzkim, żeńskim lub nijakim) i w przypadku; np. *dobry ojciec*, *dobrego ojca*, *добрый отецъ*, *доброго отца*, *le bon père*, *du bon père*, *der gute Vater*, *des guten Vaters*; *dobra matka*, *dobrej matki*, *добрая мать*, *добррой матери*, *la bonne mère*, *de*

Объ имени прилагательномъ.

Имя прилагательное выражаетъ качество предмета или признакъ, который въ немъ усматриваемъ и по которому можемъ узнать предметъ и объяснить его, напр. *чёрный столъ*, *czarny stół*, *la table noire*, *der schwarze Tisch*. Имена прилагательныя склоняются и согласуются всегда съ существительнымъ, къ которому принадлежатъ, въ числѣ (единственномъ или множественномъ), въ родѣ (мужескомъ, среднемъ или женскомъ) и въ падежѣ, напр. *добрый отецъ*, *доброго отца*, *dobry ojciec*, *dobrego ojca*, *le bon père*, *du bon père*, *der gute Vater*, *des guten Vaters*; *добрая мать*,

la bonne mère, die gute Mutter, der guten Mutter; dobre dziecko, dobrego dziecka, доброе дѣтя, доброго дѣтяти, le bon enfant, du bon enfant, das gute Kind, des guten Kindes.

W przymiotnikach odróżniamy trzy stopnie: piérwszy *równy*, który prosto wyraża własność przedmiotu bez porównania z innym; drugi *wyższy* który w wyższym stopniu wyraża własność przedmiotu w porównaniu z drugim, a trzeci *najwyższy* który przedstawia własność w najwyższym stopniu, tak, że pod względem tego znamienia żaden inny przedmiot porównywany z nim być nie może. Stopień równy wyraża się przez sam przymiotnik, wyższy formuje się w polskim języku od równego przez dodanie na końcu zgłoski *szy*, *ejszy*, lub *jejszy* na rodzaj męzki; *sza* na żeński, a *sze* na nijaki; w rossyjskim języku przez dodanie do przymiotnika w zakończeniu uciętém końcówek *ѣишій* (ѣи), *аишій* (е), ze zmianą spółgłoski; np. добръ, добръѣишій, добръѣ; строгъ, строгѣишій, строгѣ; we francuzkim przez dodanie słowa *plus* na początku, a w niemieckim przez dodanie do stopnia równego zgłoski *r* lub *er* na końcu: np. ten człowiek jest piękny, étotъ человекъ прѣкрасенъ, cet homme est beau, dieser Mann ist schön; jego brat jest piękniejszy, егô братъ прѣкраснѣе, son

дóброй мáтери, dobra matka, dobréj matki; la bonne mère, de la bonne mère, die gute Mutter, der guten Mutter; доброе дѣтя, доброго дѣтяти, dobre dziécię, dobrego dziécięcia, le bon enfant, du bon enfant, das gute Kind, des guten Kindes.

(Въ именáхъ прилагáтельныхъ различаемъ три стéпени, пѣрвая *положительная*, которая просто выражаетъ свойство предмета, не сравнивая его съ другимъ; *сравнительная*, которая въ вѣснейстéпени выражаетъ свойство предмета въ сравнѣиіи съ другимъ, и *превосходная*, представляющая свойство въ высочáйшей стéпени, такъ, что въ отношеніи этого признака, ни оди́нъ предметъ сравнится съ нимъ не мѡжетъ. Положительная стéпень выражается самимъ именемъ прилагáтельнымъ; сравнительная производится въ польскомъ и русскомъ языкахъ отъ положительной, прибавляя въ пѣрвомъ слóгу *szy*, *ejszy*, или *jejszy* для мужескаго, *sza* для женскаго и *sze* для средняго рода; въ русскомъ же языкѣ сравнительная стéпень производится отъ положительной усѣченнаго окончáнія чрезъ прибавленіе слоговъ *ѣишій* (ѣе) и *аишій* (е), съ перемѣною согласной (добръ, добръѣишій, добръѣ; строгъ, строгѣишій, строгѣ). Во французскомъ языкѣ чрезъ прибавленіе слóва *plus* въ началѣ, а въ нѣмецкомъ чрезъ присоединеніе къ поло-

frère est *plus* beau, sein Bruder ist schöner; ta kobieta jest ładna, эта женщина красива, cette femme est jolie, diese Frau ist hübsch; siostra jej jest ładniejsza, её сестра красивее, sa soeur est plus jolie, ihre Schwester ist hübscher; to dziecko jest grzeczne, это дитя вѣжливо, cet enfant est aimable, dieses Kind ist artig, drugie zaś grzeczniejsze, другое вѣжливѣе, l'autre est plus aimable, das andere ist artiger. Stopień najwyższy formuje się w polskim języku od stopnia wyższego przez dodanie na początku zgłoski *naj*; we francuzkim od tego stopnia, przez dodanie przedimka *le, la*, a w niemieckim od stopnia równego, przez dodanie na końcu głosek *st, lub est*, np. jest to najpiękniejszy człowiek, *c'est l'homme le plus beau que j'aie jamais vu*, das ist der schönste Mann, den ich je gesehen habe.

жительной стѣпени согласной буквы *r* или *er* на концѣ; напр. этотъ человекъ прекрасенъ, ten człowiek jest piękny, cet homme est beau, dieser Mann ist schön; ёго братъ прекраснѣе, jego brat piękniejszy, son frère est plus beau, sein Bruder ist schöner; эта женщина хороша, ta kobieta jest ładna, cette femme est jolie, diese Frau ist hübsch; её сестра красивѣе, её сестра ładniejsza, sa soeur est plus jolie, ihre Schwester ist hübscher; это дитя вѣжливо, to dziécie grzeczne, cet enfant est aimable, dieses Kind ist artig; другое вѣжливѣе, drugie grzeczniejsze, l'autre est plus aimable, das andere ist artiger. Превосходная стѣпень въ польскомъ языкѣ производится отъ сравнительной, прибавляя въ началѣ слогъ *naj*; въ русскомъ, или отъ положительной, прибавляя мѣстоимѣние *самый*, или частицу *все* или же отъ сравнительной, прибавляя въ началѣ слогъ *най*; напр. самый добрый, всеильный, наилучший. Во французскомъ превосходная стѣпень составляется изъ сравнительной, чрезъ присоединѣние члена *le, la*, въ нѣмецкомъ также изъ сравнительной стѣпени, прибавляя на концѣ слогъ *st*, или *est*, напр. это прекраснѣйшій человекъ, какіаго только я видѣлъ, jest to najpiękniejszy człowiek jakiego kiedy widziałem, c'est l'homme le plus beau, que j'aie jamais vu, das ist der schönste Mann, den ich je gesehen habe.

Pytania dla powtórzenia tego, co się dopiero powiedziało.

1. Co oznacza przymiotnik?
2. Ile mają stopni przymiotniki? Co znaczy stopień równy, co wyższy, co najwyższy?
3. Jak się formują dwa stopnie w polskim, francuzkim i niemieckim języku?

*Przykłady do nauczania się na pamięć,
objaśniające użycie przymiotników.*

*Примеры objaśniaющие употребленіе
именъ прилагательныхъ.*

Ogród Kasiński jest piękny, jednak ogród Saski jest jeszcze piękniejszy.	Садъ Касинскаго хорошъ, однакожъ Саксонскій ещё лучше.	Le jardin Kasiński est beau, mais le jardin de Saxe est encore plus beau.	Der Kasińskiſche Garten iſt ſchön, jedoch der Sächſiſche iſt noch ſchöner.
Jest to najpiękniejszy ogród w całej Warszawie.	Это самый прелестный садъ во всей Варшавѣ.	C'est le plus beau jardin qui soit dans tout Varsovie.	Es iſt dieſes der ſchönſte Garten in ganz Warschau.
Jest to piękna kobieta.	Это хорошая женщина.	C'est une belle femme.	Das iſt eine ſchöne Frau.
Moja siostra jeszcze jest piękniejsza.	Моя сестра ещё красивѣе.	Ma soeur est encore plus belle.	Meine Schwester iſt noch ſchöner.
Lecz ciotka moja jest najpiękniejsza kobieta jaką kiedy widziano.	Но тётка мой прелестнѣйшая женщина, какую только можно видѣть.	Mais ma tante est la plus belle femme que l'on ait jamais vue.	Meine Tante jedoch iſt die ſchönſte Frau, die man je geſehen hat.
To dziecko jest grzeczne.	Это дитя вѣжливо.	Cet enfant est aimable.	Dieſes Kind iſt artig.
Henryk jest pilniejszy od Ludwika, lecz Antos z nich najpilniejszy.	Генрихъ прилежнѣе Лудовика, но Антоній самый прилежный изъ нихъ.	Henri est plus appliqué que Louis mais le petit Antoine est le plus appliqué de tous.	Heinrich iſt fleißiger als Ludwig, der kleine Anton jedoch iſt der fleißigſte von ihnen.
Ludwika jest mniej pilna od Karoliny	Лудовика не такъ прилежна, какъ Каролина	Louise est moins appliqué que Caroline	Luise iſt unſleißiger als Karoline, Roſe jedoch

lecz Rozalja jest najniepilniejsza ze wszystkich.	но Розалія найме- нѣе прилѣжная изъ всѣхъ.	mais Rose est la moins appliquée de toutes.	ist die unfleißigste von allen beiden.
Józio jest piękne dzie- cko.	Юсіѣъ прекрасное дитя.	Le petit Joseph est un bel enfant.	Der kleine Joseph ist ein schönes Kind.
Mój braciszek Staś jest jeszcze piękniejsze dziecko.	Мой братъ Стани- славъ еще лучше его.	Mon petit frère Sta- nislav est un plus bel enfant encore.	Mein kleiner Bruder Stanislas ist ein noch schöneres Kind.
Jednak Jaś jest naj- piękniejsze dziecko ze wszystkich które znam.	Однакожь Иванъ лучше всехъ дѣ- тей, которыхъ я знаю.	Cependant Jean est le plus bel enfant que je connaisse.	Johann jedoch ist das schönste Kind das ich kenne.

U W A G A.

Niektóre przymiotniki odstępają od prawidła podanego na stronie 130 względem formowania stopnia wyższego i nazywają się dla tego *nieforemni*. I tak np. w polskim przymiotniku *dobry* nie ma w wyższym *dobrzejszy*, lecz *lepszy*, a w najwyższym *najlepszy*. *Zły* ma *gorszy* (nie *źlejszy*), i *najgorszy*. *Lekki* ma *lżejszy* (nie *lekciejszy*) i *najlżejszy*. *Wielki* ma *większy* (nie *wielkszy*) i *największy*. *Mały*, ma *mniejszy* (nie *małszy*) i *najmniejszy*. W języku rossyjskim *хороший* ma *лучший*, *наилучший*; *худый*, *худший* (*хуже*); *высокий*, *высочайший*, (*выше*); *большой*, *большой* (*бóльше*); *малый*, *малышнейший*, *меньший* (*меньше*). We francuzkim przymiotnik *bon* ma w stopniu wyższym *meilleur* (nie plus bon), a w najwyższym *le meilleur*. *Méchant* ma *pire* i *le pire*. *Petit*, gdy oznacza małość co do wartości, ma stopień wyższy *moindre*; gdy zaś znaczy małość fizyczną co do objętości, ma dwa drugie stopnie podług prawideł, to jest: *plus petit*. W niemieckim przymiotnik *gut* ma w stopniu wyższym *besser* (nie *guter*), a w najwyższym *best*; *hoch* ma *höher*, *höchst*; *nahe* ma *näher*, *nächst*.

П Р И М Ъ Ч А Н І Е.

Нѣкоторыя имена прилагательныя уклоняются отъ правила, замѣщеннаго на стр. 130, относительно производства превосходной степени и отъ того называются неправильными. И такъ, въ польскомъ языкѣ *dobry* имѣетъ *lepszy*, *najlepszy*; *zły*, *gorszy*, *najgorszy*; *lekki*, *lżejszy*, *najlżejszy*; *wielki*, *większy*, *największy*; *mały*, *mniejszy*, *najmniejszy*. Въ русскомъ языкѣ *хорошій* имѣетъ *лучшій*, *наилучшій*; *худый*, *хулшій*, (*хуже*); *высокій*, *высочайшій* (*выше*); *большой*, *большій* (*бóльше*); *малый*, *малышнейшій*, *меньшій* (*меньше*). Во французскомъ *bon* имѣетъ *meilleur*, а въ превосходной степени *le meilleur*; *méchant*, *pire*, *le pire*; *petit* когда означаетъ малую цѣнность, имѣетъ срав. степ. *moindre*; когда же означаетъ малый объёмъ, имѣетъ *plus petit*. Въ нѣмецкомъ языкѣ прилагательное *gut* имѣетъ въ срав. степ. *besser*, а въ превосход. *best*; *hoch*, *höher*, *höchst*; *nahe* *näher*, *nächst*.

Przykłady co do tych wyjątków.

Примѣры исключеній.

Ten scyzoryk jest dobry.	Этотъ перочинный ножикъ хорошъ.	Ce canif est bon.	Dies Federmesser ist gut.
Mój jeszcze lepszy.	Мой ещё лучше.	Le mien est meilleur.	Das meinige ist besser.
Jednak brata mojego jest najlepszy.	Однакожь моего брата самый лучший.	Cependant celui de mon frère est le meilleur de tous.	Das jenige meines Bruders ist jedoch das beste von beiden.
Henryka lepszą jest od Józefy,	Генриета лучше Жозефины,	Henriette est meilleure que Joséphine,	Henriette ist besser als Josephine,
lecz Rozalja jest najlepsza z nich.	но Розалія наилучшая изъ нихъ.	mais Rosalie est la meilleure de toutes.	jedoch Rosalie ist die beste unter ihnen.
Cnota jest lepsza od umiejętności.	Добродѣтель лучше знанія.	La vertu est meilleure que la science.	Tugend ist besser als Kenntniß.
Jest to zły chłopiec.	Это дурной мальчикъ.	C'est un mauvais garçon.	Das ist ein arger Knabe.
Drugi jeszcze gorszy.	Другой ещё хуже его.	L'autre est encore pire.	Der andere ist noch ärger.
A trzeci jest najgorszy z nich.	А третій найхудший изъ нихъ.	Mais le troisième est le pire de tous.	Der dritte jedoch ist der ärgste unter ihnen.
Kłamstwo jest gorsze od nieposłuszeństwa.	Ложь хуже непослушанія.	Le mensonge est pire que la désobéissance.	Die Lüge ist ärger als die Unfolgsamkeit.
Jego pierścioneł mało wart, (jest małej wartości).	Его перстень мало стоитъ.	Sa bague est d'une petite valeur.	Sein Ring hat einen geringen Werth.
Mój mniej wart (jest mniejszej wartości), niż jego.	Мой менѣе стоитъ, нежели его.	La mienne est de moindre valeur que la sienne.	Der meinige hat einen geringeren Werth als der seinige.
Piękność ciała jest najmniejszą zaletą człowieka.	Красота тѣла есть наименьшее достоинство человека.	La beauté du corps est le moindre avantage de l'homme.	Die Schönheit ist der geringste Vorzug des Menschen.

Ten dom jest wysoki.	Этотъ домъ высокъ.	Cette maison est haute.	Dieses Haus ist hoch.
Drugi jest daleko wyższy.	Другой гораздо выше.	L'autre est beaucoup plus haute.	Das andere ist weit höher.
Trzeci jednak jest najwyższy w całym mieście.	Третій же выше всехъ въ цѣломъ городѣ.	Mais la troisième est la plus haute qui soit dans toute la ville.	Das dritte jedoch ist das höchste in der ganzen Stadt.
To mój blizki krewny.	Это мой близкій родственникъ,	C'est mon proche parent.	Das ist mein naher Verwandte.
Ogród Krasiński bliższy jest naszego domu, niż ogród Saski.	Садъ Красинскаго ближе нашего дома нежели Саксонскій.	Le jardin Krasiński est plus proche de notre maison que le jardin de Saxe.	Der Krasińskische Garten ist näher unserm Hause, als der Sächsische.
Jest to najbliższa droga do miasta.	Это ближайшая дорога въ городъ.	C'est le chemin le plus court pour aller à la ville.	Das ist der nächste Weg nach der Stadt.
Mój wuj jest bogaty, przyznaje, lecz mój ojciec jest daleko bogatszy.	Мой дядя богатъ, но отецъ мой гораздо богаче его.	Mon oncle est riche, je l'avoue, mais mon père l'est encore davantage.	Mein Vetter ist reich, ich gestehe es, aber mein Vater ist doch noch reicher.
Azja jest większa od Europy; lecz Ameryka jest największa z pięciu części świata.	Азія больше Европы; но Америка наибольше изъ пяти частей свѣта.	L'Asie est plus grande que l'Europe; mais l'Amérique est la plus grande des cinq parties du monde.	Asien ist größer als Europa; jedoch Amerika ist der größte von den fünf Welttheilen.
Lekarstwo jest często gorsze niż choroba.	Иногда лекарство хуже болѣзни.	Le remède est souvent pire que le mal.	Das Mittel ist oft ärger als das Uebel.
Oczęść jest mniejsza od całości.	Часть меньше цѣлаго.	La partie est plus petite que le tout.	Der Theil ist kleiner als das Ganze.
Pycha jest najgorszym występkiem.	Гордость наихудший порокъ.	L'orgueil est le pire des vices.	Der Stolz ist das ärgste Laster.

Im atrament jest czarniejszy, tém jest lepszy.

Pochlebca jest gorszym od nieprzyjaciela.

Pochlebca jest najgorszym nieprzyjacielem, jakiego tylko mieć można.

Черный чѣмъ чернѣе, тѣмъ лучше.

Лестецъ хуже не пріятеля.

Лестецъ есть самый худшій непріятель, какаго только можно имѣть,

Plus l'encre est noire, meilleure elle est.

Un flatteur est pire qu'un ennemi.

Le flatteur est le pire ennemi,

que nous puissions avoir.

Je schwärzer die Tinte, desto besser ist sie.

Ein Schmeichler ist ärger als ein Feind.

Der Schmeichler ist der ärgste Feind,

den wir nur haben können.

Pytania dla powtórzenia tego, co się powiedziało.

1. Kiedy się używa we francuzkim przedimek z apostrofem?

2. Które przymiotniki odstępają od powszechnego prawidła w formowaniu stopnia wyższego, w polskim, rossyjskim, francuzkim i niemieckim języku?

O zaimku w ogólności.

Zaimek oznacza osoby, i ztąd ma swoje nazwisko, że się kładzie za imię rzeczowne, przez co unikamy nieprzyjemnego powtórzenia rzeczowników; np. znam te dzieci, jużem je widział; gdyby nie było zaimka je, musielibyśmy powtórzyć rzeczownik *dzieci*, i powiedzieć jużem widział te *dzieci*.

Zaimki są sześciorakie, jakoto: 1) Osobowe; 2) Dzierżawcze; 3) Wskazujące; 4) Względne; 5) Pytające; 6) Nieokreślone.

Вопросы для повторенія сказаннаго.

1. Когда употребляется во французскомъ языкѣ членъ съ апострофомъ?

2. Какія прилагательныя уклоняются отъ правилъ при составленіи превосходной степени въ польскомъ, русскомъ, французскомъ и нѣмецкомъ языкахъ?

О мѣстоименіи вообще.

Мѣстоименіе полагается вмѣсто имени существительнаго для избѣжанія непріятнаго повторенія: напр. я знаю *ѣтихъ дѣтей*, я *ихъ* уже видѣлъ; *еслибы* не было мѣстоименія *ихъ*, мы должны бы повторить имя *дѣтей*, и сказать: я уже видѣлъ *ѣтихъ дѣтей*.

Мѣстоименія бывають: 1) Личныя; 2) Притяжательныя; 3) Указательныя; 4) Относительныя; 5) Вопросительныя; и 6) Неопредѣленныя.

O zaimku osobowym.

Zaimek osobowy zastępuje osobę lub rzecz bez względu na miejsce lub przestrzeń.

Mamy trzy osoby: a) *pierwsza*, ta która mówi; b) *druga*, do której się mówi; c) *trzecia*, o której jest mowa. W polskim języku wyrażają się w liczbie pojedynczej przez *ja, ty, on, ona, ono*, a w mnogiej przez *my, wy, oni, one*. W rosyjskim *я, ты, онъ, она, оно; мы, вы, они, онѣ*. We francuzkim zaimek osobowy jest dwojaki: 1) łączny (*conjonctif*), za którym konieczniе słowo do niego należące postępować musi, jakoto: *je, tu, il, elle*, w pojedynczej, a *nous, vous, ils, elles*, w mnogiej liczbie, i 2) rozłączny (*absolu*), za którym nie może następować słowo do niego należące, jakoto: *lui, elle, nous, vous, eux, elles*. W niemieckim języku zaimki osobowe wyrażają się przez *ich, du, er, sie, es, wir, ihr, sie*.

Przykłady na zaimki osobowe, do nauczania się na pamięć.

Ja piszę, ty czytasz, a on śpi.	Я пишу, ты чита- ешь, а онъ спитъ.
Мы śpiewamy, wy tańczycie, а oni grają.	Мы поёмъ, вы тан- цуете, а онѣ играють.

O мѣстоимѣніи личномъ.

Личное мѣстоимѣніе замѣняетъ лице или вещь, не смотря на мѣсто или разстояніе.

Есть три лица: *первое*, которое говоритъ; *второе*, которому говорить; *третье*, о которомъ говорить. Въ польскомъ и русскомъ языкахъ они выражаются словами: *ja* (я), *ty* (ты), *on, ona, ono* (онъ, она, оно), а во множественномъ числѣ, *my* (мы), *wy* (вы), *oni, one*, (онѣ, онѣ). Во французскомъ языкѣ личное мѣстоимѣніе есть двойное: 1) совокупное (*conjonctif*) послѣ котораго слѣдуетъ глаголъ ему принадлежащій, какъ то: *je, tu, il, elle*, въ един. числѣ, а *nous, vous, ils, elles*, во множеств. и 2) раздѣльное (*absolu*), послѣ котораго глаголъ ему принадлежащій не можетъ слѣдовать какъ то: *moi, toi, lui, elle, nous, vous, eux, elles*. Въ нѣмецкомъ личные суть: *ich, du, er, sie, es, wir, ihr, sie*.

Примѣры личныхъ мѣстоимѣній.

J'écris, tu lis, et il dort.	Ich schreibe, du liest und er schläft.
Nous chantons, vous dansez, et ils jouent.	Wir singen, ihr tanzt, und sie spielen.

Kto tam jest? Kto idzie.	Кто тамъ? Кто идѣтъ?	Qui est là? Qui va là?	Wer ist da? Wer da?
To ja, to ty, to on; to ona.	Это я, это ты, это онъ, это она.	C'est moi, c'est toi, c'est lui, c'est elle.	Ich bin es, du bist es, er ist es, sie ist es.
To my, to wy, to oni, to one.	Это мы, это вы, это онѣ, это онѣ.	C'est nous, c'est vous, ce sont eux, ce sont elles.	Wir sind es, ihr seid es, sie sind es, es sind sie.
Ja mówię, a ty nie słuchasz.	Я говорю, а ты не слушаешь.	Je parle, et tu n'écoutes pas.	Ich spreche, und du hörst nicht.
Do kogo mówisz?	Кому ты говоришь?	A qui as-tu parlé?	Zu wem hast du gesprochen?
Do ciebie, do niego, do niéj.	Тебѣ, ему, ей.	A toi, à lui, à elle.	Zu dir, zu ihm, zu ihr.
Do nas, do was, do nich, (żeń.)	Намъ, вамъ, имъ.	A nous, à vous; à eux, à elles.	Zu uns, zu euch, zu ihnen, zu ihnen (weibl.)
My się śmiejemy, a wy płaczecie.	Мы смѣемся, а вы плачете.	Nous rions, et vous pleurez.	Wir lachen, und ihr weinet.
Z czego się śmiejecie?	Надъ чѣмъ вы смѣетесь?	De quoi riez-vous?	Worüber lachet ihr?
Nasi bracia się kłucą, a my się z nich śmiejemy.	Наши братья ссорятся, а мы надъ ними смѣемся.	Nos frères se disputent, et nous rions d'eux.	Unsere Brüder streiten mit einander, und wir lachen sie aus.
Ona się gniewa bez przyczyny.	Она сердится безъ причины.	Elle se fâche sans raison.	Sie ärgert sich ohne Ursache.
Moje siostry już powróciły; czy mówiłeś z nimi?	Мои сестры уже возвратились; не говорилъ-ли ты съ ними?	Mes soeurs sont déjà revenues; leur, as-tu parlé?	Meine Schwestern sind schon zurückgekommen; hast du mit ihnen gesprochen?
Nie mój kochany, nawet ich nie widziałem.	Нѣтъ, мой любезный, я даже не видалъ ихъ.	Non, mon cher, je ne les ai pas même vues,	Nein, mein Lieber, ich habe sie nicht einmal gesehen.

Dopiero poszły do teatru.	Онъ только-что по-шли въ театръ.	Elles viennent d'aller au spectacle.	Sie sind so eben ins Schauspielhaus ge- gangen.
On je spotkał: ale im nic nie po- wiedział o tém, co się stało.	Онъ ихъ встрѣтилъ; но ничего имъ не сказалъ о томъ, что случилось.	Il les a rencontrées; mais il ne leur a rien dit, de tout ce qui s'est passé.	Er ist ihnen begegnet; hat ihnen aber nichts gesagt von allem, was vor- gegangen ist.
Jego ojciec obić go.	Отецъ высккъ его.	Son père l'a battu.	Sein Vater hat ihn durchgeprügelt.
Jej matka uściśkała ją.	Мать обняла её.	Sa mère l'a embras- sée.	Ihre Mutter hat sie umarmt.
Widziałem ich prze- chodzących.	Я видѣлъ ихъ про- ходящихъ.	Je les ai vus passer.	Ich habe sie vorbeige- hen gesehen.
Nauczyciel muzyki po- dobno cię wyłajał?	Кажется, что учи- тель музыки по- бранилъ тебя.	Le maitre de musique t'a bien grondé?	Der Musiklehrer hat dich wohl zurechtge- wiesen?
Kogo, mnie?	Кого, меня?	Qui, moi?	Ben, mich?
Tak jest, ciebie same- go.	Точно такъ, тебя именно.	Oui, toi-même.	Ja, dich selbst.
Mówił ze mną dosyć długo, ale nic nie pojąłem z całej jego mowy.	Онъ разговаривалъ со мною довольно долго, но я ничего не понялъ изъ всего его разговора.	Il m'a parlé assez long-temps, mais je n'ai rien conçu à tout son discours.	Er hat mit mir lange Zeit gesprochen, ich habe aber nichts von seinem Gesprä- che begriffen.
Zaiste, on jest bardzo zaczny chłopiec,	Въ самомъ дѣлѣ, онъ славный маль- чикъ.	Ohl lui, c'est un très brave garçon,	Wahrlich, er ist ein sehr wackerer Bursche,
kocham go z całego serca.	я люблю его всемъ сердцемъ.	je l'aime de tout mon cœur.	ich liebe ihn von gan- zem Herzen.

UWAGA. We francuzkim języku dla grzechmo-
ści używa się najczęściej w towarzyskiej rozmowie
druga osoba liczby mnogiej *vous* zamiast pojedyn-
czej *tu*. W niemieckim zaś zamiast *du* używa się
trzecia osoba liczby mnogiej *Sie*. Tém jednak różni
się druga osoba od trzeciej, że tamta pisze się przez
wielką literę początkową, a ta przez małą.

ПРИМѢЧАНІЕ Во французскомъ языкѣ изъ
въжливости употребляется въ разговорѣ второе
лицѣ множественнаго числа *vous*, вмѣсто един-
ственного *tu*. Въ нѣмецкомъ же вмѣсто *du*
употребляется третье лицѣ множественнаго чи-
сла *Sie*. Второе лицѣ тѣмъ только отличается
отъ третьяго, что имѣетъ въ началѣ большую
букву.

Mój ojciec, ty chcesz
wyjść?

Tak moje dziecko,
ale ty zostaniesz
w domu.

Moja matka, ty się
gniewasz na mnie?

Po tysiąc razy proszę
cię o przebaczenie.

Mości panie, byłeś
u tańczących na
linie?

Nie, mój przyjacielu,
nie widziałem ich.

Ani ja.

Ani ty.

Ani on.

I ona ich nie widziała.

I my ich nie widzieliś-
my.

A pan nie widziałeś
ich także?

Отецъ мой, вы хо-
тите выйти?

Такъ, дитя моё, но
ты останешься
дома.

Маменька, вы сер-
дитесь на меня?

Тысячу разъ я про-
шу у васъ про-
щенья.

Были-ли вы у тан-
цующихъ на ка-
натъ?

Нѣтъ, мой другъ,
я не видалъ ихъ.

Ни я.

Ни ты.

Ни онъ.

И она ихъ не ви-
дѣла.

И мы не видали
ихъ тоже.

А вы также ихъ
не видѣли?

Mon père, vous allez
sortir?

Oui, mon enfant, mais
tu resteras au logis.

Ma mère, vous êtes
sâchée contre moi?

Je vous demande
mille fois pardon.

Monsieur, vous avez
été voir les danseurs
de corde.

Non, mon ami, je ne
les ai pas vus.

Ni moi non plus.

Ni toi non plus.

Ni lui non plus.

Elle ne les a pas vus
non plus.

Nous ne les avons
pas vus non plus.

Et vous, ne les avez
vous pas vus non
plus?

Mein Vater, Sie wol-
len ausgehen?

Ja, mein Kind, aber du
wirst zu Hause blei-
ben.

Meine Mutter, Sie sind
böse auf mich?

Ich bitte Sie tausend-
mal um Verzeihung.

Mein Herr, Sie sind
bei den Seiltänzern
gewesen.

Nein, mein Freund, ich
habe sie nicht gesehen.

Ich auch nicht.

Du auch nicht.

Er auch nicht.

Sie hat sie auch nicht
gesehen.

Wir haben sie auch nicht
gesehen.

Und Sie, Sie haben sie
auch nicht gesehen?

Ale oni widzieli ich?	Но онѣ ихъ видѣ- ли.	Mais eux ils les ont vus?	Aber sie, sie haben sie doch gesehen?
Tak, moje dziecię, widzieli ich prze- chodzących.	такъ, дитя моё, онѣ видѣли ихъ проходящихъ.	Oui, mon enfant, ils les ont vus passer.	Sa mein Kind, sie ha- ben sie vorbeigehen gesehen.
Co to za człowiek który dopiero mó- wił z tobą?	Что это за человекъ, который только что разговаривалъ съ вами?	Quel est cet homme qui vient de vous parler?	Wer ist der Mann, der so eben mit Ihnen gesprachen hat?
Czy o mnie mówił z tobą?	Не о мнѣ ли онъ съ вами говорилъ?	Vous a-t-il parlé de moi?	Hat er mit Ihnen von mir gesprochen?
Czy o nich mówił z tobą?	Не о нихъ-ли онъ говорилъ съ вами?	Vous a-t-il parlé d'eux?	Hat er mit Ihnen von ihnen gesprochen?
Czy mówiłeś z niemi o niéj?	Говорили-ли вы съ ними о ней?	Leur avez-vous parlé d'elle?	Haben Sie mit ihnen von ihr gesprochen?
Ani o tobie, ani o nich nie mówiłem z niemi.	Я не говорилъ съ ними ни о васъ, ни о нихъ.	Je ne leur ai parlé, ni de vous, ni d'eux.	Ich habe mit ihnen, we- der von Ihnen, noch von ihnen gesprochen.

O zaimku dzierżawczym.

Zaimek ten oznacza osobę ze względu na posiadanie czyli własność rzeczy, która do niej należy. We francuzkim i niemieckim języku dwojakie są zaimki dzierżawcze: *łączne*, za któremi rzeczownik, do którego ściąga się zaimek we względzie posiadania następować musi, i *rozłączne*, za któremi ten rzeczownik następować nie może. W polskim zaś i rossyjskim języku jeden tylko jest ich rodzaj, który zarówno odpo-
wiada tamtym dwom rodzajom.

O притяжательномъ мѣстоимѣнии.

Cie мѣстоимѣние выражаетъ принадлежность лицу, обладанию. Во фран-
цузскомъ и нѣмецкомъ языкахъ мѣсто-
имѣния притяжательныя суть двойкаго
рода. *совокупныя*, за которыми должно
слѣдовать имя существительное, къ ко-
торому онѣ относятся, и *раздѣльныя*,
за которыми это существительное слѣ-
довать не можетъ. Въ польскомъ-же и
русскомъ языкахъ, есть одинъ только
родъ сихъ мѣстоимѣний, соответствующій
обоимъ упомянутымъ родамъ.

Zaimki dzierżawcze łączne.

Мыслимѣнія притяжательныя совокупныя.

Mój, twój, swój, jego, jój.	Мой, твой, свой, егѡ, ея.	Mon, ton, son.	Mein, dein, sein, ihr.
Moja, twoja, swoja, jego, jój.	Моя, твоя, своя, егѡ, ея.	Ma, ta, sa.	Meine, deine, seine, ihre.
Moje, twoje, swoje, jego, jój.	Моё, твоё, своё, егѡ, ея.	— — —	Mein, dein, sein, ihr.
Moi, twoi, swoi, jego, jój.	Мой, твой, свой, егѡ, ея.	Mes, tes, ses.	Meine, deine, seine, ihre.
Moje twoje, swoje, jego, jój.	Мой, твой, свой, егѡ, ея.	— — —	— — —
Moje, twoje, swoje, jego, jój.	Мой, твой, свой, егѡ, ея.	— — —	— — —
Nasz, wasz, ich.	Нашъ, вашъ, ихъ.	Notre, votre, leur.	Unser, euer, ihr.
Nasza, wasza, ich.	Наша, ваша, ихъ.	— — —	Unsere, euere, ihre.
Nasze, wasze, ich.	Наше, ваше, ихъ.	— — —	Unser, euer, ihr.
Nasi, wasi, ich.	Наши, ваши, ихъ.	Nos, vos, leurs.	Unsere eure, ihre.
Nasze, wasze, ich.	Наши, ваши, ихъ.	— — —	— — —

Zaimki dzierżawcze rozłączne,

Мыслимѣнія притяжательныя раздѣльныя.

Mój, twój, swój, jego, jój.	Мой, твой, свой, егѡ, ея.	Le mien, le tien, le sien.	Der meinige, der deinige, der seinige, der ihrige.
Moja, twoja, swoja, jego, jój.	Моя, твоя, своя, егѡ, ея.	La mienne, la tienne, la sienne.	Die meinige, die deinige, die seinige, die ihrige.
Moje, twoje, swoje.	Моё, твоё, своё.	— — —	Das meinige, das deinige, das seinige, das ihrige.

Moi, twoi, swoi.	Мой, твой, свой.	Les miens, les tiens, les siens.	Die meinigen, die dei- nigen, die feinen, die ihrigen.
Moje, twoje, swoje.	Мой, твой, свой.	Les miennes, les tien- nes, les siennes.	— — —
Nasz, wasz, ich.	Нашъ, вашъ, ихъ.	Le nôtre, le vôtre, le leur.	Der unsrige, der euri- ge, der ihrige.
Nasza, wasza, ich.	Наша, ваша, ихъ.	La nôtre, la vôtre, la leur.	Die unsrige, die euri- ge, die ihrige.
Nasze, wasze, ich.	Наше, ваше, ихъ.	— — —	Das unsrige, das euri- ge, das ihrige.
Nasi, wasi, ich.	Наши, ваши, ихъ.	Les nôtres, les vôtres, les leurs.	Die unsrigen, die euri- gen, die ihrigen.
Nasze, wasze, ich.	Наши, ваши, ихъ.	— — —	— — —

Zadania do nauczzenia się na pamięć.

Примѣры для выгиванія наизусть.

Mój ojciec jest w do- mu.	Мой отецъ дома.	Mon père est au logis.	Mein Vater ist zu Hau- se.
Twój ojciec pisze li- sty.	Твой отецъ пишетъ письма.	Ton père écrit des lettres.	Dein Vater schreibt Briefe.
Jego przyjaciel jeszcze nie przybył.	Его другъ ещё не прибылъ.	Son ami n'est pas encore arrivé.	Sein Freund ist noch nicht angekommen.
Moja siostra umie śpiewać.	Моя сестра умѣетъ пѣть.	Ma soeur sait chanter.	Meine Schwester kann singen.
Twoja matka jest do- bra.	Мать твоѣ добра.	Ta mère est bonne.	Deine Mutter ist gut.
Jego zegarek nie do- brze idzie.	Его часы не хоро- шо идуть.	Sa montre ne va pas bien.	Seine Uhr geht schlecht.

Moje książki są w dobrym porządku.	Мой книги въ хорошемъ порядкѣ.	Mes livres sont en bon ordre.	Meine Bücher sind in guter Ordnung.
Twoje pióra nic nie warte.	Твой перья никуда не годятся.	Tes plumes ne valent rien.	Deine Federn taugen nichts.
Wszyscy jego przyjaciele opuścili go.	Всѣ друзья его оставили.	Tous ses amis l'ont quitté.	Alle seine Freunde haben ihn verlassen.
Nasz stryj pojechał do Londynu.	Нашъ дѣдя уѣхалъ въ Лондонъ.	Notre oncle est parti pour Londres.	Unser Vettere ist nach London gereist.
Wasz nauczyciel muzyki nie przyjdzie dziś.	Вашъ учитель музыки сегодня не придетъ.	Votre maître de musique ne viendra pas aujourd'hui.	Euer Musiklehrer wird heute nicht kommen.
Wszystkie nasze domy popaliły się.	Всѣ наши дома сгорѣли.	Toutes nos maisons ont été brûlées.	Alle unsere Häuser sind abgebrannt.
Moje dzieci! ci co wam pochlebiają, nie są wcale waszemi przyjaciółmi.	Дети мой! тѣ, которые вамъ льстятъ не друзья ваши.	Mes enfans! ceux qui vous flattent, ne sont nullement vos amis.	Meine Kinder! diejenigen, welche euch schmeicheln, sind keinesweges eure Freunde.
Przedali swoje konie.	Онѣ продали своихъ лошадей.	Ils ont vendu leurs chevaux.	Sie haben ihre Pferde verkauft.
Moja siostra stłukła swoją toaletę.	Моя сестра разбила свою шкатулку.	Ma soeur a cassé sa toilette.	Meine Schwester hat ihre Toilette zerbrochen.
Mości panie, sprzedałeś swojego konia?	Милостивый государь, продали-ли вы свою лошадь?	Monsieur, vous avez vendu votre cheval?	Mein Herr, sie haben Ihr Pferd verkauft.
Ja nie miałem konia, moja siostra miała jednego,	У меня не было лошади, у моей сестры была одна лошадь.	Je n'ai pas eu de cheval; c'est ma soeur qui en a eu un.	Sch habe kein Pferd gehabt; meine Schwester hatte eins.
Widziałem jej konia, był rozkuty.	Я видѣлъ ея лошадь, она была раскована.	J'ai vu son cheval, il était défermé.	Sch habe ihr Pferd gesehen, es hatte die Hufeisen verloren.

Moja ciotka przyjechała, widziałem jej pojazd.	Моя тётка приѣхала, я видѣлъ ея экипажъ.	Ma tante est arrivée, j'ai vu sa voiture.	Meine Tante ist angekommen, ich habe ihren Wagen gesehen.
Mości panie, trzeba dać do naprawy pański pojazd.	Мілостивый государь надобно отдать въ починку вашъ экипажъ.	Monsieur, il faut faire réparer votre voiture.	Mein Herr, man muß Ihren Wagen ausbessern lassen.
Panowie B. sprzedali swój pojazd.	Господá Б. продали свой экипажъ.	Messieurs B. ont vendu leur voiture.	Die Herren B. haben ihren Wagen verkauft.
Panowie, śmieją się z waszego pojazdu, on jest bardzo staroświecki.	Господá, смѣются надъ вашимъ экипажемъ, онъ очень старосвѣтскій.	Messieurs, on rit de votre voiture, elle est trop à l'antique.	Meine Herren, man lacht über Ihren Wagen, er ist zu altmodisch.
Nie wysiedli ze swoich pojazdów.	Онѣ не вышли изъ своихъ экипажей.	Ils ne sont pas descendus de leurs voitures.	Sie sind nicht ausgestiegen aus ihren Wagen.
Nie mogła się rozstać ze swemi pojazdami.	Онá не могла разстаться съ своими экипажами.	Elle ne pouvait pas se séparer de ses voitures.	Sie konnte sich nicht trennen von ihren Wagen.
Zostawali zawsze u pańskich pojazdów.	Онѣ находились постоянно при вашихъ экипажахъ.	Il sont toujours restés près de vos voitures.	Sie sind immer bei Ihren Wagen geblieben.
Pani B. sprzedała swój dom, ogród i fabrykę.	Госпожа Б. продала свой домъ, садъ и фабрикѹ.	Madame B. a vendu sa maison, son jardin et sa fabrique.	Madame B. hat ihr Haus, ihren Garten und ihre Fabrik verkauft.
Mości panie, sprzedałeś swój dom, ogród i fabrykę?	Мілостивый государь, вы продали свой домъ, садъ и фабрикѹ?	Monsieur, vous avez vendu votre maison, votre jardin et votre fabrique?	Mein Herr, Sie haben Ihr Haus, Ihren Garten und Ihre Fabrik verkauft?
Panowie, dziwiłem się nad waszym domem,	Господá, я удивлялся вашему дому,	Messieurs, j'ai admiré votre maison,	Meine Herren, ich habe bewundert Ihr Haus,

ogrodem i fabryką.	саду и фабрикъ.	votre jardin et votre fabrique.	Ihren Garten und Ihre Fabrik.
Znam ich dom, ogród i fabrykę.	Я знаю ихъ домъ, садъ и фабрику.	Je connais leur maison, leur jardin et leur fabrique.	Ich kenne ihr Haus, ihren Garten und ihre Fabrik.
Pani B. zaprzestała swoich zabaw.	Госпожа Б. отказалась отъ своихъ увеселений.	Madame B. a renoncé à ses amusemens.	Madame B. hat ihre Vergnügungen aufgegeben.
Mój przyjacielu, nie lubisz więcej dawnych zabaw twoich?	Другъ мой, ты уже не любишь прежнихъ своихъ забавъ?	Mon ami, vous n'aimez plus vos anciens amusemens?	Mein Freund, Sie finden mehr keinen Gefallen an Ihren früheren Belustigungen?
Panowie! miewacie ciągle wasze zabawy muzyczne?	Господа, вы продолжаете свои музыкальныя забавы?	Messieurs, vous continuez toujours vos amusemens de musique?	Meine Herren, Sie setzen Ihre musikalischen Unterhaltungen noch immer fort?
Nie chcę zaprzestać zabaw swoich.	Онъ не хотѣтъ отказать отъ своихъ забавъ.	Ils ne veulent pas renoncer à leurs amusemens.	Sie wollen ihre Belustigungen nicht aufgeben.
Masz pan swój scyzoryk,	Есть ли у васъ вашъ перочинный ножикъ,	Vous avez votre canif,	Sie haben Ihr Federmesser,
oddaj mi mój.	отдайте мнѣ мой.	rendez-moi le mien.	geben Sie mir das meinige zurück.
To jest mój przyjaciel, twój i jego.	Это мой другъ, твой и его.	C'est mon ami, le tien et le sien.	Das ist mein Freund, der deinige und der seinige.
Weź pan swoje pióro, a oddaj mi moje.	Возьмите своё перо, а отдайте мнѣ моё.	Prenez votre plume, et rendez-moi la mienne.	Nehmen Sie Ihre Feder, und geben Sie mir die meinige zurück.
Twoje nie wiele wartę,	Твоё не слишкомъ хорошо,	La tienne ne vaut pas grand' chose,	Die deinige taugt wenig,

a jego wcale nie.	a его совсѣмъ не годится.	mais la sienne ne vaut rien.	die seinige aber gar nichts.
Moja siostra temperu- je swoje.	Моя сестра чинить свое перо.	Ma soeur taille la sienne.	Meine Schwester schnei- det die ihrige.
Krawiec przyniósł su- knie:	Портной принёсъ платье;	Le tailleur a apporté les habits:	Der Schneider hat die Kleider gebracht:
moje, twoję i jego.	моё, твоё и его.	le mien, le tien, et le sien.	das meinige, das dei- nige, und das seinige.
A suknią mojej sio- stry?	A платье моёй се- стры?	Et celui de ma soeur?	Und das Kleid meiner Schwester?
Ona odebrała swoje, już temu ośm dni.	Она получила своё тому уже восемь дней.	Elle a reçu le sien, il y a huit jours.	Sie hat das ihrige schon vor acht Tagen be- kommen.
Nasz ogród jest pię- kny, ale pana bar- dziej mi się podoba.	Нашъ садъ хорошъ но вашъ мнѣ бо- льше нравится.	Notre jardin est beau, mais le vôtre me plait davantage.	Unser Garten ist schön, aber der Ihrige ge- fällt mir besser.
A ja przenoszę jeszcze ich ogród.	A я предпочитаю ещё ихъ садъ.	Et moi, je préfère encore le leur.	Und ich ziehe noch den ihrigen vor.
Kochamy naszych przyjaciół, wy kochacie wa- szych, a oni swo- ich.	Мы любимъ нашихъ, друзей. вы любите ва- шихъ, а они сво- ихъ,	Nous aimons nos amis, vous aimez les vôtres, et ils aiment les leurs.	Wir lieben unsere Freun- de, ihr liebet die euren, und sie die ihrigen.

UWAGA. Jeśli we francúzskim rzeczownik należący do zaimka dzierżawczego zaczyna się od samogłoski lub *h* niemego, wtenczas chociaż ten rzeczownik jest rodzaju żeńskiego, używa się zaimek *mon, ton, son*, zamiast *ma, ta, sa*, a to dla uniknięcia zbiegu dwóch samogłosek. I tak: nie mówi się *ma amie* (moja przyjaciółka) tylko *mon amie*; nie *ma âme* (moja dusza), tylko *mon âme*.

ПРИМѢЧАНІЕ. Если во французскомъ языкѣ, имя существительное, принадлежащее къ мѣстоименію притяжательному, начинается съ гласной буквы, или безгласнаго *h*, хотя бы существительное было и женскаго рода, то употребляется мѣстоименіе *mon, ton, son*, вмѣсто *ma, ta, sa*, для избѣжанія слиянія двухъ гласныхъ буквъ. И так напр. не говорится *ma amie*, (мой подруга), но *mon amie*, не *ma âme* (мой душа), но *mon âme*.

Przykłady do nauczania się na pamięć.

Прилѣры для выучиванія наизусть.

Moja przyjaciółko, mówisz więcej niż potrzeba.	Любѣзная подруга, ты говоришь больше нежели нужно.	Mon amie, vous parlez plus qu'il ne faut.	Meine Freundin, Sie sprechen mehr als es nöthig ist.
Moja siostró, pilność twoja zmniejszyła się.	Сестрица, твоё прилежаніе уменьшилось.	Ma soeur, ton application a diminué.	Meine Schwester, dein Fleiß hat abgenommen.
Śmierć jej przyjaciółki zasmuciła ją w głębi duszy.	Смерть ея подруги, огорчила её до глубины души.	La mort de son amie l'a profondément affligée.	Der Tod ihrer Freundin hat sie tief in der Seele betrübt.
Szanują go dla jego uczciwości.	Его уважають за его честность.	On le respecte à cause de sa probité.	Man achtet ihn wegen seiner Biederkeit.
Biédne dziecko! skowronek mu uciekł.	Бѣдное дитя, его жаворонокъ улетѣлъ.	Le pauvre enfant, son alouette s'est envolée.	Das arme Kind! seine Lerche ist weggeflogen.
Mój kochany usprawiedliw się, bo o twój honor idzie.	Мой любѣзный, оправдайся, ибо дѣло идётъ о твоёй честности.	Mon cher, justifie toi, il y va de ton honneur.	Mein Lieber, rechtfertige dich, es geht um deine Ehre.
Zapomina się, jak tylko idzie o jej ambicję.	Она забывается, когда дѣло идётъ объ ея самолюбіи.	Elle s'oublie, dès qu'il s'agit de son ambition.	Sie vergißt sich, sobald nur ihr Ehrgeiz mit im Spiele ist.
On poświęca wszystko swojej ambicji.	Онъ жертвуетъ всѣмъ своему самолюбію.	Il sacrifie tout à son ambition.	Er opfert alles seinem Ehrgeiz auf.
Za dwa tygodnie matka moja przyjedzie.	Черезъ двѣ недѣли придѣтъ моя матушка.	Dans quinze jours ma mère arrivera.	In vierzehn Tagen wird meine Mutter kommen.

Dzień jój przybycia będzie uroczystością dla całego domu naszego.	День ея прїѣзда будеть торже- ствомъ для всего нашего дома.	Le jour de son ar- rivée, sera une fête pour toute notre maison.	Der Tag ihrer Ankunft, wird ein Festtag für unser ganzes Haus seyn.
Mości panie! naduży- wasz mojej powol- ności.	Мілостивый госу- дарь, вы во зло употребляете моё снисхождѣніе.	Monsieur, vous abusez de mon indulgence.	Mein Herr! Sie miß- brauchen meine Nach- sicht.
Nie zazdrość zbro- dniarzowi; jego go- dzina zaraz wybije.	Не завѣдуй престу- пнику; часъ его скоро пробьѣтъ.	Ne portez pas envie au scélérat, son heure va sonner.	Beneide nicht den Böse- wicht; seine Stunde wird schon schlagen.
Nasz ogród jest wię- kszy od waszego: ale ich jest najwię- kszy w całym mie- ście.	Нашъ садъ обшир- нѣе вѣшего; но ихъ самыи большой во всемъ городѣ.	Notre jardin est plus grand que le vôtre; cependant le leur est le plus grand qui soit dans toute la ville.	Unser Garten ist größer als der Ihrige; jedoch der ihrige ist der größte in der ganzen Stadt.
Wasz atrament jest czarniejszy od mo- jego.	Чернила ваши чѣр- нѣе моихъ.	Votre encre est plus noire que la mienne.	Eure Dinte ist schwär- zer als die meinige.
Moje pióro jest lepsze niż twoje.	Моё перо лучше твоего.	Ma plume est meil- leure que la tienne.	Meine Feder ist besser als die deinige.
Jego siostra pożyczyła mi swego.	Сестра его одолжи- ла мнѣ своего.	Sa soeur m'a prêté la sienne.	Seine Schwester hat mir die ihrige geliehen.
Co do niego, on nie chce pisać tylko swoim.	Что до него каса- ется, онъ хочетъ пи- сать только сво- имъ.	Pour lui, il ne veut écrire qu'avec la sienne.	Was ihn betrifft, so will er nur mit der seinigen schreiben.
Każdy ma swoje uro- jenia.	Всякій имѣеть свой мечтъ.	Chacun a sa marotte.	Jeder hat sein Stecken- pferd.
Ja mam swoje przy- wary,	Я имѣю свой недо- статки,	J'ai mes défauts,	Ich habe meine Fehler,

ty twoje, i on swo- je.	ты свой, и онъ свой.	tu as les tiens, et il a les siens.	du hast die deinigen, und er hat die seinigen.
Moja siostra ma także swoje.	Моя сестра имѣетъ тоже свой.	Ma soeur a aussi les siens.	Meine Schwester hat auch die ihrigen.
Pan nam zawsze wy- rzucasz nasze.	Вы насъ всегда у- прекаете въ на- шихъ,	Vous nous reprochez toujours les nôtres,	Sie werfen uns immer die unsrigen vor,
a nie myślisz o swoich.	a не думаете о своихъ.	sans penser aux vôtres.	ohne an die Ihrige zu denken.
Pan dopełniasz swoich powinności, ale ich siostry za- pominają zawsze swoich.	Вы исполняете свой обязанности; но ихъ сестры всегда забывають о своихъ.	Vous remplissez vos devoirs; mais leurs soeurs oublient toujours les leurs.	Sie erfüllen Ihre Pflichten; aber ihre Schwestern vergessen immer die ihrigen.
Te wszystkie pióra nic nie warte, ani moje, ani twoje, ani jego.	Всѣ эти перья ни- куда не годятся, ни мой, ни твой, ни его.	Toutes ces plumes ne valent rien, ni les miennes, ni les tiennes, ni les siennes.	Alle diese Federn tau- gen nichts, weder die meinigen, noch die deinigen, noch die seinigen.

O zaimkach wskazujących.

O местоименияхъ указательныхъ.

Zaimki te oznaczają ściśle osobę lub rzecz ze względu na miejsce, i na bliższą lub dalszą odległość od mówiącego.

W polskim zaimki te są następujące: *ten, ta, to, ci, te, te*. W języku rossyjskim: *сей, сій, сіѣ, ѣтому, ѣта, ѣто; тотъ, та, то; такóвъ, такová, такová; толикий, толика, тоlikое*. We francuzkim są dwójakie: *łącznie: ce, cette, ces, ces i rozłączne: celui, celle, ceux, celles*.

Сіи мѣстоименія указываютъ налице или вещь съ выраженіемъ ея близости, или отдаленія.

Въ польскомъ языкѣ они суть слѣдующія: *ten, ta, to, ci, te, te*. Въ русскомъ: *сей, сій, сіѣ ѣтому, ѣта, ѣто; тотъ, та, то; такóвъ, такová, такová; толикий, толика, тоlikое*. Во французскомъ языкѣ они суть двойкаго рода: *соединительныя: ce, cette, ces,*

W niemieckim zaś języku wyrażają się przez *dieser, diese, dieses*; albo też *der, die, das*. Mnoga liczba ma we wszystkich trzech rodzajach *diese*, albo *die*.

ces; и раздѣлительныя: celui, celle, ceux, celles. Въ нѣмецкомъ: dieser, diese, dieses, или der, die, das. Множественное число во всѣхъ родахъ diese или die.

Ten chłopiec bardzo jest podobny do mego małego brata.	Этотъ мальчикъ очень похожъ на моего маленькаго брата.	Ce petit garçon ressemble beaucoup à mon petit frère.	Dieser Knabe, ist meinem kleinem Bruder sehr ähnlich.
Postępowanie tego chłopca bardzo mi się podoba.	Поведѣніе этого мальчика мнѣ очень нравится.	La conduite des ce petit garçon me plaît beaucoup.	Die Aufführung dieses Knaben gefällt mir sehr.
Nie robi nic złego temu chłopcu.	Не дѣлай ничего худаго этому мальчику.	Ne fais pas de mal à ce petit garçon.	Thue diesem Knaben nichts zu Leide.
Ach! jakże kocham tego chłopca.	Ахъ! какъ я люблю этого мальчика.	Oh! comme j'aime ce petit garçon.	Ach! wie sehr liebe ich diesen Knaben.
Lubię rozprawiać z tym chłopcem.	Я люблю разговаривать съ этимъ мальчикомъ.	J'aime à causer avec ce petit garçon.	Ich plaudere gern mit diesem Knaben.
Widać wiele talentu w tym chłopcu.	Въ этомъ мальчикѣ видно много способностей.	On découvre beaucoup de talent dans ce petit garçon.	Man entdeckt viel Talent in diesem Knaben.
Nasz nauczyciel wiele sobie obiecuje po tym chłopcu.	Учитель нашъ много ожидаетъ хорошаго отъ этого мальчика.	Notre maître se promet beaucoup de ce petit garçon.	Unser Lehrer verspricht sich viel von diesem Knaben.
Ci chłopcy zawsze są nieuważni.	Эти мальчики всегда не внимательны.	Ces petits garçons-là ne sont jamais attentifs.	Diese Knaben sind nie aufmerksam.
Ganią postępowanie tych chłopców.	Хулятъ поступки этихъ мальчиковъ.	On blâme la conduite de ces petits garçons.	Man tadelt die Aufführung dieser Knaben.

Moje dzieci, nie wierzcie tym chłopcom;	Дѣти мой, не довѣряйте этимъ мальчикамъ;	Mes enfans, ne croyez pas ces petits garçons;	Meine Kinder, glaubet nicht diesen Knaben;
oni wam nie mówią prawdy.	онѣ не говорятъ намъ правды.	ils ne vous disent pas la vérité.	sie sagen euch nicht die Wahrheit.
Nie znalazłem nikogo,	Я не нашёлъ никого,	Je n'ai trouvé personne,	Ich habe Niemanden gefunden,
żeby chwalił tych chłopców.	кто бы хвалилъ этихъ мальчиковъ.	qui louât ces petits garçons.	der diese Knaben loben sollte.
Nie będę już bywał u tych chłopców.	Я не стану уже ходить къ этимъ мальчикамъ.	Je ne fréquenterai plus ces petits garçons-là.	Ich werde nicht mehr mit diesen Knaben umgehen.
W tych chłopcach widać wszystkie błędy złego wychowania.	Въ этихъ мальчикахъ видны все недостатки дурнаго воспитанія.	Dans ces petits garçons on voit tous les défauts d'une mauvaise éducation.	In diesen Knaben sieht man alle Fehler einer schlechten Erziehung.
Nie można się spodziewać nic dobrego po tych chłopcach.	Нельзя ничего хорошего ожидать отъ этихъ мальчиковъ.	On ne peut espérer rien de bon de ces petits garçons.	Von diesen Knaben läßt sich nichts Gutes hoffen.
Ta kobiéta sądzi się być daleko piękniejszą, niż jest w saméj rzeczy.	Эта женщина считаетъ себя гораздо лучшею, нежели есть въ самомъ дѣлѣ.	Cette femme se croit beaucoup plus belle, qu'elle ne l'est en effet,	Diese Frau denkt sich weit schöner, als sie wirklich ist.
Próżność téj kobiety jest śmiechu godna.	Тщеславіе этой женщины достойно смѣха.	La vanité de cette femme est ridicule.	Die Eitelkeit dieser Frau ist lächerlich.
Aby się podobać téj kobiecie, dosyć jest powiedzieć jej jakie pochlebstwo.	Чтобы понравиться этой женщинѣ, довольно сказать ей какую-либо лесть.	Pour plaire à cette femme, on n'a qu'à lui dire une flatterie.	Um dieser Frau zu gefallen, braucht man ihr nur eine Schmeichelei zu sagen.

Niémasz nikogo, co by poważał tę kobietę.	Нѣтъ никого, что бы почиталъ эту женщину.	Il n'y a personne qui estime cette femme.	Es giebt keinen, der, diese Frau achten sollte.
Nie chcę mieć nic do czynienia z tą ko- biętą.	Я не хочу имѣть никакихъ отноше- ний съ этою жен- щиною.	Je ne veux pas avoir à faire à cette femme.	Ich will mit dieser Frau nichts zu thun haben.
Wszystko jest próżno- ścią w tej kobiecie.	Всѣ дѣшнѣтъ тщ- славіемъ въ этой женщинѣ.	Tout est vanité dans cette femme.	Alles ist Eitelkeit in die- ser Frau.
Proszę cię, przestań mi już mówić o tej kobiecie.	Сдѣлай мѣлость, перестань мнѣ го- ворить объ этой женщинѣ.	De grâce, cessez de me parler de cette femme.	Ich bitte, sprechen Sie nicht mehr von dieser Frau.

UWAGA. Przed samogłoską lub przed *h* niemém, zamiast zaimka *ce* kładzie się *cet*. Dla tego nie mówi się *ce oiseau* (ten ptak), tylko *cet oiseau*; nie *ce homme* (ten człowiek), ale *cet homme*.

ПРИМѢЧАНІЕ. Передъ гласною буквою, или безгласною *h*, вмѣсто мѣстоимѣнія *ce* ставится *cet*. Потому-то говорится не *ce oiseau* (сій птица), но *cet oiseau*; не *ce homme* (сей человекъ), но *cet homme*.

Przykłady do nauczania się na pamięć.

Примѣры для выучиванія наизусть.

Ten ptak jest piękny.	Эта птица красива.	Cet oiseau est beau.	Dieser Vogel ist schön.
To dziecko wiele o sobie rozumie.	Это дитя много о себѣ думаетъ.	Cet enfant a beaucoup de prétentions.	Dieses Kind macht gro- ße Ansprüche.
Powierzchowne rysy tego człowieka są bardzo zajmujące.	Наружность этого человѣка очень привлекательна.	La physionomie de cet homme est fort intéressante.	Die Gesichtsbildung die- ses Mannes ist sehr anziehend.
Nic nie brakuje tej sukni;	Въ этомъ платьѣ нѣтъ недостатка;	Il ne manque rien à cet habit;	Es mangelt nichts die- sem Kleide;

leży doskonałe.	оно лежить хорошо.	il vous sied parfaitement bien.	es paßt ihnen vollkommen.
Mój panie, nie zasługuję na ten honor.	Милостивый государь, я не заслужилъ этой чести.	Monsieur, je ne mérite pas cet honneur.	Mein Herr, ich oerdie-ne nicht diese Ehre.
Nie wiem już co mam robić z tém dzieckiem.	Я не знаю уже, что дѣлать съ этимъ ребёнкомъ.	Je ne sais plus que faire avec cet enfant.	Ich weiß nicht mehr, was ich mit diesem Kinde anfangen soll.
W tym człowieku ustawiczną widać sprzeczność.	Въ этомъ человекѣ видно безпрерывное противорѣчье.	Dans cet homme on voit une éternelle contradiction.	In diesem Manne sieht man einen ewigen Widerspruch.
Nie bierz nic z tych pieniędzy; one są przeznaczone dla ubogich.	Не берѣ ничего изъ этихъ денегъ; онѣ назначены для нищихъ.	Ne prenez rien de cet argent; il est destiné pour les pauvres.	Nehmen Sie nichts von diesem Gelde; es ist bestimmt für die Armen.
Ten, co mi prawdę mówi, jest moim przyjacielem.	Кто мнѣ говоритъ правду, тотъ мой другъ.	Celui qui me dit la vérité, est mon ami.	Der, welcher mir die Wahrheit sagt, ist mein Freund.
Szkalowanie jest niegodziwém rzemiosłem.	Злословіе есть уни-зительное ремесло.	C'est un méchant métier que celui de médire.	Lästern ist ein böses Handwerk.
Ten scyzoryk jest lepszy niż tamten.	Этотъ перочинный ножикъ лучше того.	Ce canif-ci est meilleur que celui-là.	Dieses Federmesser ist besser als jenes.
Wszystkie te pióra są dobre; jednakże to tu jest lepsze niż tamto.	Всѣ эти перья хороши; однакожь это лучше того.	Toutes ces plumes sont bonnes; cependant celle-ci est meilleure que celle-là.	Alle diese Federn sind gut; doch diese hier ist besser als jene dort.
Powiedz temu, co ci pochlebia,	Скажи тому, кто тебя льститъ,	Dites à celui qui vous flatte,	Sage dem, der dir schmeichelt,

że go uważasz jako nieprzyjaciela.	что ты считаешь его своимъ неприятелемъ.	que vous le regardez comme votre ennemi.	das du ihn als einen Feind betrachtest.
Lubię tego, co ze mną mówi otwarcie.	Я люблю того, кто откровенно говоритъ со мною.	J'aime celui qui me parle franchement.	Ich liebe den, der mit mir offenherzig spricht.
Cóż się stało z twoimi książkami?	Что же случилось съ твоими книгами?	Que sont devenus vos livres?	Was ist aus Ihren Büchern geworden?
już ich nie widzę.	я ихъ уже не вижу.	je n'en vois plus.	Ich sehe keines derselben.
Czy nie widzisz tych, co leżą na biurku?	Развѣ ты не видишь тѣхъ, которые лежатъ на канторкѣ?	Ne voyez vous pas ceux, qui sont sur le bureau?	Sehen Sie denn nicht die, welche auf dem Schreibpulte liegen?
Ach mamó! co za ciastka, co za cukierki!	Ахъ маменька, какое пирожное, какія конфѣкты!	Maman! que de gâteaux!	Mama! wie viele Kuchen!
Moje dziecię, radzę ci, nie bierz z tych,	Дитя моё, я советую тебѣ взять не эти, но тѣ.	Mon enfant, je vous conseille de ne pas prendre de ceux ci, mais de ceux-là.	Mein Kind, ich rathe dir, nimm nicht von diesen hier, sondern von jenen dort.
tylko z tamtych.	Отецъ мой, столько много бѣдныхъ женщинъ у дверей.	Mon père, il y a tant de pauvres femmes devant la porte.	Mein Vater, es sind so viele arme Frauen vor der Thüre.
Mój ojcie, tyle biędnych kobiet jest przede drzwiami.	Дитя моё, дай тѣмъ денегъ, а этимъ хлѣба.	Mon enfant, donne de l'argent à celles-là, et du pain à celles-ci.	Mein Kind, gieb jenen dort Geld, und diesen hier Brot.
Moje dziecko, daj tamtym pieniędzy, a tym tu chleba.	Видишь-ли ты всѣ эти конфѣкты?	Voyez-vous toutes ces sucreries?	Siehst du alles dieses Zuckerwerk?
Widzisz te wszystkie cukry?	будь прилеженъ, я тебѣ куплю и эти и тѣ.	soyez appliqué, et je vous achèterai de celles-ci et de celles-là.	sey fleißig, und ich werde dir von diesem und jenem kaufen.
бądź pilnym, a ja kupię tobie i tych i tamtych.			

Ten
je
Ta
w
To
ja
Czy
ja
To
b
Tam

lub
skim
któr
rossy
zmo
zaś:
quel
miec
weffe

Jest

kt
pi

Ten ptak jest oswojony.	Эта птица приучена.	Cet oiseau est apprivoisé.	Dieser Vogel ist zahm.
Ta wedka nic nie warta.	Эта удочка никъ чему не годится.	Cet hameçon ne vaut rien.	Diese Fischangel taugt nichts.
To nie jest tak drogie jak tamto.	Это не столь дорого какъ то.	Ceci est moins cher que cela.	Dieses ist nicht so theuer als jenes.
Czy pan to będzie jadł, czy też tamto?	Это вы изволите кушать, или то?	Mangerez-vous de ceci ou de cela?	Wollen Sie von diesem oder jenem essen?
To tu jest bardzo dobre.	Это очень хорошо.	Ceci est fort bon.	Dieses ist sehr gut.
Tamte nie niewarte	То ни куда не годится.	Cela ne vaut rien.	Jenes taugt nichts.

O zaimkach względnych.

Объ относительныхъ местоименіяхъ.

Zaimki te ściągają się do rzeczownika lub zaimka, poprzedzającego frazesu. W polskim języku są następujące: *który, która, które, co, którzy, które*. W języku rossyjskim: *который, которая, которое, что, которые, которые*. We francuzkim zaś: *qui, lequel, laquelle, lesquels, lesquelles; quoi, dont, où, en, y*; a w niemieckim: *welcher, welche, welches, der, die, das, wessen, wer, was*.

Эти местоименія относятся къ имени существительному или местоименію предъидущей части предложенья. Въ польскомъ языкѣ онѣ слѣдующія: *który, która, które, co, którzy, które, które*. Въ русскомъ: *который, которая, которое, что, которые, которые*. Во французскомъ же: *qui, lequel, laquelle, lesquels, lesquelles; quoi, dont, où, en, y*; а въ нѣмецкомъ: *welcher, welche, welches; der, die, das; wessen, wer, was*.

Jestto młody człowiek,	Этотъ молодой человекъ,	C'est un jeune homme,	Es ist ein junger Mensch,
który jest bardzo pilny.	очень прилеженъ.	qui est fort appliqué.	der sehr fleißig ist.

Jest to kobiéta, która jest bardzo bogata.	Эта жéнщина очень богáта.	C'est une femme, qui est très-riche.	Das ist eine Frau, die sehr reich ist.
Są to ludzie godni wiary, którzy mnie to po- wiedzieli.	Люди, которые мнѣ это сказа́ли, достóйны довѣ- рiя.	Ce sont des gens dignes de foi, qui me l'ont dit.	Es sind glaubwürdige Leute, die es mir gesagt ha- ben.
Oto są te dwoje dzie- ci, któremi się pan zajmujesz.	Вотъ двѣ дѣтѣй, въ судьбѣ кото- рыхъ вы прини- маете участiе.	Voici les deux enfans, dont vous êtes tu- teur.	Hier sind die zwei Kin- der, für welche Sie sich interessieren.
Trzeba dobrze dobie- rać przyjaciół, którym zaufać chce- my.	Нáдобно хорошó выбира́ть друзéй, которымъ хотiмъ довѣрять.	Il faut bien choisir les amis, à qui l'on veut donner sa confiance.	Man muß die Freunde sorgfältig wählen, denen man sein Ver- trauen schenken will.
To są Francuzi, któ- rych widzieliśmy w ogrodzie.	Это французы, ко- торыхъ мы видѣ- ли въ саду.	Ce sont les Français que nous avons vus au jardin.	Das sind die Franzo- sen, die wir im Gar- ten gesehen haben.
To jest kobiéta, której mąż umarł dziś rano.	Вотъ жéнщина, кото́рой мужъ у- мёръ сего́дня утромъ.	C'est la femme, dont le mari est mort ce matin.	Es ist die Frau, deren Mann heute Morgen gestorben ist.
Oto książki, o których panu mówiłem.	Вотъ кнiги, о ко- торыхъ я вамъ говори́лъ.	Voici les livres dont je vous ai parlé.	Hier sind die Bücher, von welchen ich Ihnen gesagt habe.
Zkąd on idzie? Nie wiem zkąd idzie.	Откúда онъ идётъ? Я не знаю, откúда онъ идётъ.	D'où vient-il? J'ignore d'où il vient.	Woher kommt er? Ich weiß nicht woher er kommt.
Oto laska, którą ude- rzył mego kuzyna.	Вотъ пáлка, кото- рою онъ удáрилъ моего рóдствен- ника.	Voici la canne dont il a frappé mon cou- sin.	Hier ist der Stock, mit welchem er meinen Bettler geschlagen hat.

Dom, z którego pochodzi, jest bardzo sławny.	Домъ, отъ котораго онъ происходитъ, очень знаменитъ.	La maison dont il sort, est fort illustre.	Das Haus von welchem er abstammt, ist sehr berühmt.
Dom, z którego wyszedł, należy do mojej ciotki.	Домъ изъ котораго онъ вышелъ, принадлежитъ моей тетке.	La maison d'où il est sorti, appartient à ma tante.	Das Haus, aus welchem er gegangen ist, gehört meiner Muh-me.
Dom, o którym mi pan mówiłeś dziś rano, jest sprzedany.	Домъ, о которомъ вы мнѣ сегодня утромъ говорили, проданъ.	La maison dont vous m'avez parlé ce matin, est vendue,	Das Haus, von welchem Sie mir heute früh gesagt haben, ist verkauft.
To dobry służący; mój ojciec bardzo jest kontent z niego.	Это хорóший слуга; мой отецъ очень имъ доволенъ.	C'est un bon domestique; mon père en est fort content.	Das ist ein guter Bediente; mein Vater ist sehr zufrieden mit ihm.
Ja znam tego człowieka; nie ufaj mu pan.	Я знаю этого человека; не доверяйте ему.	Je connais cet homme là; défiez-vous-en.	Ich kenne diesen Mann; trauen Sie ihm nicht.
Ja nie wiem nic z tej historii;	Я ничего не знаю изъ всей этой истории;	Je ne sais rien de toute cette histoire;	Ich weiß nichts von der ganzen Geschichte;
bądź pan łaskaw, opowiedz mi ją.	пожалуйте, расскажите мнѣ её.	ayez la bonté de m'en informer.	haben Sie die Güte mir sie zu erzählen.
Oto gruszki; chcesz z nich pan?	Вотъ груши; не угодно-ли вамъ	Voilà des poires; en voulez-vous?	Hier sind Birnen; wollen Sie welche?
Mości panie, więc jesteś pewny tego, coś mi dopiero powiedział?	Милостивый государь, увѣрены ли вы въ томъ, о чемъ мнѣ только что сказали?	Monsieur, vous êtes donc sûr de ce que vous venez de me dire?	Mein Herr, sie sind also dessen, was Sie mir eben gesagt haben, gewiß?
Założyłbym się o to, mój panie,	Объ этомъ я держалъ бы пари,	Je le parierais, Monsieur,	Ich würde darauf wetten, mein Herr,

alebym nie przy- siągł.	но не присягну́лъ бы.	mais je n'en jure- rais pas.	aber nicht darauf schwören.
Ojciec pana jest czło- wiekiem sprawie- dliwym; niczego się po nim nie obawiam.	Вашъ отецъ чело- вѣкъ справедли- вый; я вѣсёе его нео- пасяюсь.	Monsieur votre père est un homme juste; je ne crains rien de lui.	Ihr Herr Vater ist ein gerechter Mann; ich fürchte nichts von ihm.
Więc mu pan ufasz?	И такъ вы ему вѣ- рите?	Vous fiez donc à lui?	Sie verlassen sich also ihn?
Tak, ufam mu zupeł- nie.	Да, я вѣрю ему во всѣмъ.	Oui, je m'y fie en- tièrement.	Ja, ich traue ihm gänzlich.
Pan wątpisz o mojej szczerości; ach! mógłżebym jęj nie mieć po tylu dobro- dziejstwach?	Вы сомнѣваетесь въ моёй искрен- ности; ахъ! могъ- ли бы я не имѣть ей послѣ столь- кихъ благодѣяній.	Monsieur, vous dou- tez de ma sincérité; ah! pourrais-je y manquer après tant de bienfaits?	Mein Herr, Sie zwe- feln an meiner Auf- richtigkeit; ach, könnte ich es, nach so vielen Böhlthaten, daran mangeln lassen?
Mój kuzynie, interes, któryś niedawno przedsięwziął, jest bardzo korzystny; zyskasz na nim wiele, nieprawdaż?	Мой братецъ, дѣло, которое ты не да- вно предпринялъ, очень выгодно; ты много отъ не- вѣ выиграешь, не правда-ли?	Mon cousin, l'affaire que vous venez d'entreprendre, est bien lucrative; vous y gagnez beau- coup, n'est-ce pas?	Mein Better, das Ge- schäft das Sie vor Kürzem unternommen haben, ist sehr einträglich; Sie gewinnen viel da- bei; nicht wahr?
Przeciwnie, mój przy- jacielu, nie ma żadnej ko- rzyści.	Напротівъ, любез- ный другъ, нѣтъ никакой вы- годы.	Au contraire, mon ami. il n'y a pas d'eau a boire.	Im Gegentheil, mein Freund, es ist nichts daran zu verdienen.
Sztuka, którą wczoraj grano, czy podobala się panu?	Піеса, которую вче- ра играли, понравилась ли вамъ?	La pièce qu'on a jouée hier, vous a-t-elle plu?	Das Stück, welches man gestern spielte, hat es Ihnen gefal- len?

Nie byłem na niej.	Я не былъ на ней.	Je n'y ai pas été.	Ich bin nicht darauf gewesen.
A ja żałuję, żem był na niej.	А я сожалею, что былъ на ней.	Et moi, je me repens d'y avoir été.	Und mir thut es Leid, daß ich darauf gewesen bin.
Mój kochany, nie słuchasz rad moich, jednakże powinien- byś zastanowić się nad nimi.	Любѣзный мой, ты не слушаешь моихъ совѣтовъ, однакожь ты долженъ бы объ нихъ подумать.	Mon cher, vous n'écoutez pas mes conseils, cependant vous devriez y réfléchir.	Mein Lieber, Sie hören meine Rathschläge nicht an, Sie sollten jedoch darüber nachdenken.
I owszem mój panie, bez zastanowienia będę się do nich stosował.	Напрóтивъ, судáръ, я и без того буду согласоваться съ ними.	Au contraire, Monsieur, je m'y conformerai sans réfléchir.	Im Gegentheil mein Herr, ohne nachzudenken werde ich mich darnach richten.
Więc im się nie sprzeciwiasz?	И такъ ты имъ не протѣвись?	Vous ne vous y opposez donc pas?	Sie sind also nicht dagegen?
Spuszczam się na nie zupełnie.	Полагаюсь на нихъ совершенно.	Je m'y fie aveuglement.	Ich verlasse mich blindlings darauf.
Siostra pisała do mnie list bardzo drażliwy; ale potrafię na niego odpowiedzieć.	Сестра писала ко мнѣ письмѣ очень колкое; однакожь я съумѣю отвѣчать.	Ma soeur m'a écrit une lettre tort piquante; mais je saurai bien y répondre.	Meine Schwester hat mir einen sehr heißen Brief geschrieben; aber ich werde schon darauf zu antworten wissen.
Co to za list?	Что это за письмó?	Quelle est cette lettre?	Was ist das für ein Brief?
pokaż mi go, proszę cię.	покажи мнѣ его, сдѣлай одолженіе.	montrez-la moi, je vous prie.	zeigen Sie ihn mir, ich bitte Sie.
Dobrze, czytaj go, pozwalam na to.	Хорошó, читáй, я позволяю тебѣ.	Eh bien, lisez-la, j'y consens.	Nun lesen Sie ihn, ich willige darein.
Nie gniewaj się pan o to, co on panu powiedział,	Не сердитесь на него за то, что онъ вамъ сказалъ;	Monsieur, ne vous fâchez pas de ce qu'il vous a dit;	Mein Herr, ärgern Sie sich nicht über das, was er Ihnen gesagt hat;

zapewniał pana, że on niema w tém nic złego.	я уверяю васъ, что онъ не имѣлъ худого намѣренія.	je vous assure, qu'il n'y entend pas finesse.	ich versichere Sie, er meint es nicht böse.
Czyż kupił pan jaką z tych książek,	Купили-ли вы ка- куюнибудь изъ этихъ книгъ,	Avez-vous acheté un des livres,	Nun, haben Sie eins von den Büchern ge- kauft,
o których panu mó- wilem?	o których я вамъ говорилъ?	dont je vous ai parlé?	die ich Ihnen gesagt habe?
Nie wiem jeszcze, którą mam wziąć.	Я не знаю ещё, ко- тórую возьмѹ.	Je ne sais point encore lequel je prendrai.	Ich weiß noch nicht wel- ches ich nehmen soll.
To jest warunek, bez którego nie przy- stąpię do niczego.	Это условіе, безъ котораго я ничего не сдѣлаю.	C'est une condition sans laquelle je n'entreprendrai rien.	Das ist eine Bedin- gung, ohne welche ich nichts unternehmen werde.
Starość jest chorobą, na którą niema le- karstwa.	Старость есть бо- лѣзнь, на которую нѣтъ лекарства.	La vieillesse est un mal, auquel on ne peut remédier.	Das Alter ist ein Uebel dem man nicht ab- helfen kann.
Wypełniajmy obowiąz- zki tego stanu,	Мы должны испол- нять обязанности того состоянія,	Remplissons les de- voirs de l'état,	Erfüllen wir die Pflich- ten des Standes,
do którego nas Bóg przeznaczył.	къ которому насъ Богъ предназнача- чилъ.	auquel Dieu nous destine.	zu dem Gott uns be- stimmt.
Ludzie, którym pan pieniędzy pożycz- łeś,	Люди, которымъ вы дали въ замы дѣнегъ,	Les gens à qui vous avez prêté de l'ar- gent,	Die Leute, denen Sie Geld geliehen,
wymknęli się.	ушли.	se sont éclipsés.	haben sich davon ge- macht.
Kłamstwo jest wystę- pką, którym się dosyć brzydzicie nie moż- cie.	Ложь есть порокъ, которымъ вы нико- гда не можете до- вольно презирать.	Le mensonge est un vice, dont vous ne sau- riez avoir trop d'horreur.	Die Lüge ist ein Laster, welches ihr nicht ge- nug verabscheuen könnet.

To, o czém skąpiec najmnieј myśli, jest dopomaganie nieszczęśliwym.	То, о чёмъ скупецъ наименѣе думаетъ, это именно вспомо- ществованіе несчастныхъ.	La chose à laquelle l'a- vare pense le moins, c'est de secourir les infortunés.	Der Geizige denkt am wenigsten daran, den Unglücklichen zu helfen.
Brat mój nie chce się poprawić, zawsze jest ten sam.	Мой братъ не хо- четъ исправиться; онъ всегда тотъ- же.	Mon frère ne veut pas se corriger, il est toujours le même.	Mein Bruder will sich nicht bessern, er bleibt immer der- selbe.
Nie poznałbyś mojej siostry, już to nie ta sama co była.	Вы бы не узнали моей сестры, это уже не та, что была прежде.	Vous ne reconnaitriez pas ma soeur, elle n'est plus la même.	Sie werden meine Schwe- ster nicht wiedererken- nen, sie ist nicht mehr dieselbe.
Zaprzecza swego błę- du, a przecież ja sam złapałem go na uczynku.	Онъ запирается въ своёмъ заблужде- ніи, а вѣдь я самъ поймалъ его.	Il nie sont tort, et cependant c'est moi même qui l'ai pris sur le fait.	Er leugnet sein Unrecht, und doch habe ich ihn selbst auf frischer That ertappt.
Ale mój kochany, nawet i nieprzyja- ciołom trzeba prze- baczać.	Но, мой любезный, даже и неприате- лямъ должно про- щать.	Mais, mon cher, il faut pardonner même à ses en- nemis.	Aber mein Lieber, man muß selbst seinen Feinden verzeihen.
Bóg jest samą mądro- ścią.	Богъ есть истинная премудрость.	Dieu est la sagesse même.	Gott ist die Weisheit selbst.
Nie przychodzi już do nas, co mnie bardzo za- dziwia.	Онъ не приходитъ уже къ намъ, что меня весьма удивляетъ	Il ne vient plus chez nous, ce qui m'étonne beaucoup.	Er kommt nicht mehr zu uns, was mich sehr wun- dert.
Mój ojciec bardzo się nad tém zdumiewa.	Это чрезвычайно у- дивляетъ моего отца.	Mon père en est bien surpris.	Mein Vater ist sehr er- staunt darüber.
Nie masz nic czego by Bóg nie stworzył.	Нѣтъ ничего, чего бы Богъ не со- творилъ.	Il n'est rien dont Dieu ne soit l'auteur.	Es giebt nichts, dessen Schöpfer nicht Gott seht.

On nie wie, o czém mówimy.	Онъ не знаетъ, о чѣмъ мы говоримъ	ne sait pas de quoi nous parlons.	Er weiß nicht, wovon wir reden.
Byłem na wsi w ten dzień, kiedy tak zimno było.	Я былъ въ деревнѣ, въ тотъ день, когда такъ было холодно.	J'ai été à la campagne, le jour qu'il a fait si grand froid.	Ich war auf dem Lande den Tag, an welchem es so kalt war.
Ja tam byłem tego dnia, gdy jego brat umarł.	Я былъ тамъ въ тотъ день, когда братъ его умеръ.	J'y étais le jour, que son frère mourut.	Ich war daselbst an dem Tage, an welchem sein Bruder starb.
Z czego się pan śmiejesz?	Надъ чѣмъ вы смѣетесь?	De quoi riez vous?	Worüber lachen Sie?
Ja wiem z czego się śmieję.	Я знаю, надъ чѣмъ смѣюсь?	Je sais bien de quoi je ris.	Ich weiß wohl, worüber ich lache.
Możesz pan mówić z nim o tém, ja go już uprzedziłem.	Вы можете о томъ съ нимъ говорить, ибо я уже предупредилъ его.	Vous pouvez lui en parler, je l'en ai déjà prévenu.	Sie können mit ihm davon sprechen, ich habe ihn schon davon benachrichtigt.
Mówilem z nim na przechadzce.	Я говорилъ съ нимъ объ этомъ на гулянье.	Je lui en ai parlé à la promenade.	Ich habe auf der Promenade mit ihm davon gesprochen.
Czy pani jeszcze jest słabą?	Развѣ вы, сударыня, всё ещё нездоровы?	Madame, êtes-vous encore malade?	Madam, sind Sie noch krank?
Tak, jestem (nią) jeszcze.	Точно такъ, я ещё нездорова.	Oui, je le suis encore.	Ja, ich bin es noch.
Czy pani jesteś matką?	Вы уже матерью, сударыня?	Madame, êtes-vous mère?	Madam, sind Sie Mutter?
Tak, jestem (nią).	Точно такъ.	Oui, je le suis.	Ja, ich bin es.
Czy panowie jesteście spokrewnieni?	Вы господа, родили ли между собою?	Messieurs, êtes-vous parents?	Meine Herren, sind Sie mit einander verwandt?
Tak, jesteśmy (nimi).	Такъ.	Oui, nous le sommes.	Ja, wir sind es.

biały, czerwony, niebieski, czy czarny?	бѣлый, красный, голубой, или чёрный?	la blanche, la rouge, la bleue, ou la noire?	die weiße, die rothe, die blaue, oder die schwarze?
Cóż to za błąd, który mu wyrzucają?	Въ какой погрѣш- ности упрекають его?	Quelle est la faute qu'on lui reproche?	Welchen Fehler wirft man ihm vor?
Jakie książki kupił?	Какия книги онъ купилъ?	Quels livres a-t-il achetés?	Was für Bücher hat er gekauft?
Co to za dziewczęta, które dopiero wy- szły?	Что это за дѣвуш- ки, которыя только что вышли?	Quelles sont les peti- tes filles, qui viennent de sortir?	Was sind das für Mäd- chen, die so eben wegge- gangen sind?
Któż ci to powiedział?	Кто это тебѣ ска- залъ?	Qui vous l'a dit?	Wer hat es Ihnen ge- sagt?
Komużeś to dał?	Кому же ты это далъ?	A qui l'avez-vous donné?	Wem haben Sie es ge- geben?
Od kogoś to dostał?	Отъ когó ты это получилъ?	De qui l'avez-vous reçu?	Von wem haben Sie es bekommen?
Z kim mówiłeś?	Съ кѣмъ ты гово- рилъ?	A qui avez-vous parlé?	Mit wem haben Sie gesprochen?
Od kogoś to słydział?	Отъ когó ты это слышалъ?	A qui l'avez-vous entendu dire?	Von wem haben Sie es gehört?
Czego panowie żada- cie?	Что вамъ угодно господá?	Messieurs, que de- mandez vous?	Meine Herren, was ver- langen Sie?
O kogo się pan py- tasz?	О комъ вы спраши- ваете?	Monsieur, qui de- mandez-vous?	Mein Herr, nach wem fragen Sie?
Z kimże mam honor mówić?	Съ кѣмъ я имѣю честь говорить?	A qui ai-je l'honneur de parler?	Mit wem habe ich die Ehre zu sprechen?
O kim pan myślisz?	О комъ вы думае- те?	A qui pensez-vous Monsieur?	An wen denken Sie, mein Herr?
O czém mowa?	О чѣмъ идѣтъ рѣчь?	De quoi est-il que- stion?	Wovon ist die Rede?

O co idzie?
Na cóż się zda umie-
jętność bez cnoty?

Na cóż się przydadzą
skarby skąpcowi?

Czemże brat pana
handluje?

Czem się pan trud-
nisz?

Z czego się pan śmie-
jesz?

Czego trzeba do usług
pana?

Czemużes pan prędzej
nie przyszedł?

Z którego kraju on
pochodzi?

Jakie oczy lepiej się
panu podobają,
niebieskie czy czar-
ne?

Oto są jabłka i gru-
szki;
z którychże pan
wezmiesz?

Którym przyjaciółom
opowiadałeś to?

Którymże z tych dzie-
wcząt przyznajesz
pan pierwszeństwo?

Въ чѣмъ дѣло?
Къ чѣму послужить
знаніе безъ до-
бродѣтели?

На что сокровища
скупому?

Чѣмъ торгуетъ
вашъ братъ?

Чѣмъ вы занимае-
тесь?

Надъ чѣмъ вы смѣ-
етесь?

Что нужно къ ва-
шимъ услугамъ?

Почему же вы не
пришли прежде?

Изъ какой націи онъ
происходить?

Какіе глаза вамъ
болѣе нравятся,
голубые или чер-
ные?

Вотъ яблоки и гру-
ши;
которыя вамъ удо-
бно взять?

Какимъ друзьямъ
ты рассказывалъ
объ этомъ?

Которымъ изъ этихъ
дѣвушекъ отдаёте
вы преимущество?

De quoi s'agit-il?
A quoi sert la science
sans la vertu?

Que sert-il à l'avare
d'avoir des trésors?
De quel commerce mo-
sieur votre frère
s'occupe-t-il?

De quoi vous occupez-
vous?

De quoi riez-vous?

Qu'y a-t-il pour votre
service?

Quen'êtes-vous arrivé
plus tôt?

De quel pays est-il?

Quels yeux préférez-
vous,
les yeux bleus ou
les yeux noirs?

Voici des pommes et
des poires;
desquelles prendrez-
vous?

Auxquels de vos amis
l'avez vous raconté?

Auxquelles de ces
jeunes filles donnez
vous la préférence?

Wobon handelt es sich?
Wozu dient Gelehrsam-
keit ohne Tugend?

Was nützt dem Geiz-
igen Schätze zu be-
sitzen?

Womit handelt Ihr
Herr Bruder?

Womit beschäftigen Sie
sich?

Worüber lachen Sie?

Was steht zu Ihren
Diensten?

Warum sind sie nicht
früher gekommen?

Was für ein Lands-
mann ist er?

Welche Augen ziehen
Sie vor?

die blauen, oder die
schwarzen?

Hier sind Äpfel und
Birnen;
von welchen wollen
Sie nehmen?

Welchen von Ihren
Freunden haben Sie
es erzählt?

Welchen von diesen
Mädchen geben Sie
den Vorzug?

Cóż tam nowego?

Что новаго?

Qu'y a-t-il de nouveau?

Was giebt es Neues?

Co to za panowie,
z któremi pan mó-
wiłeś dopiero?

Кто эти господа,
съ которыми вы
только что разго-
варивали?

Quels sont les mes-
sieurs à qui vous
parliez tout-à-
l'heure?

Wer sind die Herren,
mit denen Sie so
eben gesprochen ha-
ben?

Które są najpiękniej-
sze kraje w Euro-
pie?

Какія страны лучше
всѣхъ въ Евро-
пѣ?

Quels sont les plus
beaux pays de
l'Europe?

Welches sind die schön-
sten Länder von Eu-
ropa?

Które są w nich sto-
lice?

Какія въ нихъ сто-
лицы?

Quelles en sont les
capitales?

Welches sind deren
Hauptstädte.

Dla czego ociągasz się
z odpowiedzią?

За чѣмъ ты ме-
длѣшь съ отвѣ-
томъ?

Que tardez vous à
répondre?

Warum zögern Sie zu
antworten?

O zaimkach nieokreślonych czyli odpowiadających.

О неопредѣлительныхъ мѣстоимѣнїяхъ.

Zaimki te okazują rzeczownik w nie-
oznaczonym stosunku co do liczby, a często
nawet i co do rodzaju. W polskim języku
są następujące: *każdy, każda, każde, któ-
kolwiek, cokolwiek, niektórzy, niektóre, kto,
nikt, żaden, żadna, żadne, jaki, jaka,
jakie, jacy, taki, taka, takie, tacy, takie,
kilka, kilku, wiele, wielu, wszystek, wszy-
stka, wszystko, wszyscy, wszystkie, wię-
ksza część*. W języku rossyjskim: *каждый,
кто-нибудь, это-нибудь, кто, никто,
некоторый, ни одинъ, какой, такой,
много, несколько, весь, большая часть*.
We francuzkim zaś: *on, l'on, chaque, cha-
cun, chacune, quelque, quelques, quelqu'un,*

Сїи мѣстоимѣнїя показываютъ ймя
существительное въ неопредѣленномъ
отношенїи къ числу, а часто даже и
къ роду. Въ польскомъ языкѣ они
суть: *każdy, każda, każde, ktokolwiek,
cokolwiek, niektórzy, niektóre, kto, nikt,
żaden, żadna, żadne, jaki, jaka, jakie,
jacy, taki, taka, takie, tacy, które, kilka,
kilku, wiele, wielu, wszystek, wszystka,
wszystko, wszyscy, wszystkie, większa
część*. Въ русскомъ языкѣ: *каждый,
кто-нибудь, это-нибудь, некоторый,
кто, никто, ни одинъ, какой, такой, не-
сколько, много, весь, большая часть*. Во
французскомъ: *on, l'on, chaque, chacun,*

Każ
m
pr
ro
Każd
jes
zd
Każd
mu
ka
Każdy
zw

quelque chose, personne, quiconque, quel-
conque, l'un, l'un et l'autre, l'un l'autre,
aucun, aucune, nul, nulle, tel, telle, rien,
ne rien, plusieurs, tout, toute, qui que ce
soit, quoi que ce soit, quelque.... que,
tout.... que, la plupart; a w niemieckim
te są zaimki nieokreślone: jeder, jede, jedes,
ein jeder, eine jede, ein jedes, irgend ein, einige,
etliche, manche, mehrere, man, jemand, niemand,
etwas, jedermann, wer nur, der eine, der ande-
re, beide, einander, keiner, keine, kein, alle, alles.
die meisten.

chacune, quelque, quelques, quelqu'un,
quelque chose, personne, quiconque, quel-
conque, l'un, l'un et l'autre, l'un l'autre,
aucun, aucune, nul, nulle, tel, telle, rien,
ne rien, plusieurs, tout, toute, qui que ce
soit, quoi que ce soit, quelque... que,
tout... que, la plupart. Въ нѣмецкомъ:
jeder, jede, jedes, ein jeder, eine jede, ein
jedes, irgend ein, einige, etliche, manche,
mehrere, man, jemand, niemand, etwas,
jederman, wer nur, der eine, der andere,
beide, einander, keiner, keine, kein, alle,
alles, die meisten.

Przykłady do nauczania się na pamięć.

Примѣры для выучиванія наизусть.

Każde słowo które mi mówi,	Каждое слово, ко- торое онъ мнѣ говорить,	Chaque mot qu'il me dit,	Ein jedes Wort, das er mir sagt,
przenika mnie i rozrzewnia.	проникаетъ и трѣ- гаетъ меня.	me pénètre et m'at- tendrit.	durchdringt und rührt mich.
Każdej chwili gotowi jesteśmy do odja- zdu.	Каждую минуту мы готовы къ отъ- ѣзду.	Nous sommes prêts à partir à chaque instant.	Wir sind bereit jeden Augenblick abzureisen.
Każdy tydzień czyni mu pełnaście du- katów.	Каждая недѣля при- носитъ ему пят- нацать червон- цевъ.	Chaque semaine lui vaut quinze ducats.	Jede Woche bringt ihm fünfzehn Ducaten ein.
Każdy kraj ma swoje zwyczaje.	Каждая страна имѣ- етъ свой обы- чай.	Chaque pays a ses usages.	Jedes Land hat seine Gebräuche.

Każdy ma swoje wa- dy.	Каждый имѣетъ свои недостатки.	Chacun a ses défauts.	Jeder hat seine Fehler.
Przyszły tu trzy sio- stry, każda miała inakszą ozdobę.	Сюда пришли три сестры, каждая изъ нихъ имѣла особенное украшѣніе.	Les trois soeurs sont venues ici, chacune avait une parure différente.	Die drei Schwestern sind hier gewesen, jede hatte einen be- sondern Schmuck.
Każda z tych ksiązek podoba mi się nad- zwyczaj.	Каждая изъ этихъ книгъ мнѣ чрез- вычайно нравится.	Chacun de ces livres me plaît extraordi- nairement.	Jedes dieser Bücher ge- fällt mir außerorden- tlich.
Czy znasz kogo, coby się tego podjął?	Знаете-ли вы кого- нибудь, кто могъ бы за это взять- ся?	Connaissez-vous quel- qu'un qui veuille s'en charger?	Kennt Sie Jemand der dieses auf sich nehmen wollte?
Czy mógłbym prosić pana, o pożyczenie mi niektórych z tych ksiązek?	Можно-ли васъ про- сить, оъ одолженіи мнѣ нѣкоторыхъ изъ тѣхъ книгъ?	Oserais-je vous prier, de me prêter quel- ques-uns de ces livres?	Dürfte ich Sie wohl bitten, mir einige dieser Bü- cher zu leihen?
Mówiłem z niektóry- mi przyjaciółkami twemi.	Я говорилъ съ нѣ- которыми изъ твоихъ подругъ.	J'ai parlé à quelques- unes de vos amies.	Ich habe mit einigen Ihrer Freundinnen gesprochen.
Bądź pan łaskaw, po- życzyc mi jakiejś książki.	Сдѣлайте милость, одолжите мнѣ какую-нибудь книгу.	De grâcè, prêtez-moi quelque livre.	Ich bitte Sie, leihen Sie mir irgend ein Buch.
Czy tu nikt nie był?	Никто здѣсь не былъ?	N'est-il venu person- ne?	Ist Niemand hier ge- wesen?
Nie był nikt.	Никого не было.	Personne n'est venu.	Es war Niemand hier.
Nie widziałem tam nikogo.	Я тамъ никого не видѣлъ.	Je n'y ai vu personne.	Ich habe Niemanden da gesehen.
Nikt mi tego nie po- wiedział.	Никто мнѣ этого не говорилъ.	Personne ne me l'a dit.	Niemand hat es mir gesagt.

Nikt nie będzie bywał na jego naukach.	Никто не будетъ слѣшать его уро- ковъ.	Personne n'assistera à ses leçons.	Niemand wird seinem Unterrichte beivoh- nen.
Ja bardzo wątpię czy kto o tém wiedział.	Я очень сомнѣваюсь, чтобы кто зналъ объ этомъ.	Je doute fort que per- sonne l'ait su.	Ich zweifle sehr, ob Je- mand davon gewußt habe.
Ktokolwiek jest pra- cowitym, nigdy się nie nudzi.	Кто трудолюбивъ, тотъ никогда не скучается.	Quiconque est labo- rieux, ne s'ennuie jamais.	Wer arbeitsam ist, hat nie lange Weile.
Niemasz żadnego czło- wieka, coby mnie do tego mógł przy- musić.	Нѣтъ ни одного человѣка, кото- рый былъ-бы въ состояніи прину- дить меня къ этому.	Il n'y a personne qui puisse m'y forcer.	Es giebt keinen Men- schen, der mich dazu zwingen könnte.
Od dnia onegdajszego nie widziałem za- dnego człowieka.	Отъ третьяго дня я не видѣлъ ни одного человѣка.	Depuis avant-hier je n'ai vu personne.	Seit vorgestern habe ich keinen Menschen gesehen.
Jakiéj pan chcesz książki?	Какій вамъ угодно книги?	Quel livre voulez- vous?	Was für ein Buch wol- len Sie?
Jakiéjkolwiek.	Какій нибудь.	Un livre quelconque.	Irgend eins.
—	—	—	—
Obadwaj dobrze mó- wią po niemiecku.	Онѣ оба хорошо говорятъ по нѣ- мѣцки.	L'un et l'autre parlent bien allemand.	Beide sprechen gut deutsch.
Obadwaj są godni po- żałowania.	Оба онѣ достойны сожалѣнія.	L'un et l'autre sont fort à plaindre.	Beide sind sehr zu be- klagen.
Szanują się nawza- jem.	Онѣ почитаютъ другъ друга.	Ils s'estiment l'un l'autre.	Sie schätzen sich ein- ander.
Nienawidzą się na- wzajem.	Онѣ ненавидятъ другъ друга.	Elles se haïssent l'une l'autre.	Sie hassen sich einan- der.

Ogień i woda niszczą się wzajemnie.	Огѣнь и вода взаимно уничтожаютсяся.	Le feu et l'eau se détruisent l'un l'autre.	Feuer und Wasser vernichten sich einander.
Nie znam ani jednego, ani drugiego.	Я не знаю ни того, ни другаго.	Je ne connais ni l'un ni l'autre.	Ich kenne weder den einen noch den andern.
Ani pierwsza, ani druga nie jest moja siostrą.	Ни одна, ни другая мнѣ не сестры.	Ni l'une ni l'autre n'est ma soeur.	Keine von beiden ist meine Schwester.
Nie chcę ani tego, ani owego.	Я не хочу ни того, ни другаго.	Je ne veux ni l'un ni l'autre.	Ich will keines von beiden.
Nic nie mogło mu pomóc.	Ничто не могло ему помочь.	Rien n'a pu le secourir.	Nichts hat ihm helfen können.
Żadna przeciwność nie powinna zmieniać przyjaźni.	Никакое несомѣстие не должно изменять дружбы.	Aucun contretemps ne doit altérer l'amitié.	Kein widriger Zufall darf der Freundschaft nachtheilig seyn.
Nie mam żadnego związku z niemi.	Я не имѣю съ ними никакой связи.	Je n'ai aucune liaison avec eux.	Ich stehe in keiner Verbindung mit ihnen.
Ona nie bywa u żadnej sąsiadki swojej.	Она не бываетъ ни у одной изъ своихъ сосѣдокъ.	Elle ne voit aucune de ses voisines.	Sie hat mit keiner ihrer Nachbarinnen Umgang.
Nikt wiele nie płaca między swojemi.	Никто не бываетъ пророкомъ въ своемъ отечествѣ.	Nul n'est prophète dans son pays.	Kein Prophet gilt etwas in seinem Vaterlande.
Nikt nie jest kontent z losu swego,	Никто не доволенъ своимъ состояніемъ,	Nul n'est content de sa fortune,	Niemand ist zufrieden mit seinem Loofe,
ani niekontent z rożumu.	ниже недоволенъ своимъ разсудкомъ.	ni mécontent de son esprit.	noch unzufrieden mit seinem Verstande.
Zachowaj swój sekret,	Храни свой секретъ,	Gardez votre secret,	Behalten Sie ihr Geheimniß für sich,
jam wcale nie ciekawu wiedzieć.	я вовсе не хочу знать его.	je n'ai nulle envie de le savoir.	ich habe nicht die mindeste Lust es zu wissen.

la fin

Pan żadnego zaufania nie masz we mnie.	Вы не имѣете ко мнѣ никакого до- вѣрія.	Vous n'avez nulle con- fiance en moi.	Sie haben gar kein Zu- trauen zu mir.
Jaki pan, taki sługa.	Какѡвъ бѣринъ, та- кѡвъ и слуга.	Tel maitre, tel valet.	Wie der Herr, so der Diener.
Taki jest mój plan.	Такѡвъ мой планъ.	Tel est mon plan.	Dieß ist mein Plan.
Takie postępowanie godne jest nagany.	Такѡе поведѣніе до- стойно выговора.	Une telle conduite est à blâmer.	Eine solche Aufführung ist zu tadeln.
Taki jest mój mają- tek.	Такѡво моѣ имѣніе.	Tels sont mes moyens.	Das ist mein ganzes Vermögen.
Nie jeden śmieje się dziś, co jutro będzie płakał.	Не одинъ смѣется сегодня, а завтра будетъ плакать.	Tel rit aujourd'hui, qui demain pleurera.	Mancher lacht heute, der morgen weinen wird.
Nie jedna ma się za piękną, choć jest bardzo brzydka.	Не одна считаетъ себя хорошею, не смотря на то, что она очень без- образна.	Telle se croit belle, qui est fort laide.	Manche hält sich für schön, die sehr häßlich ist.
Oddaję panu książkę taką, jakąś mi po- życzył.	Я возвращаю вамъ книгу въ такомъ ви- дѣ, въ какомъ по- лучилъ её отъ васъ.	Je vous rends votre livre tel que vous me l'avez prêté.	Ich gebe Ihnen Ihr Buch, so wie Sie es mir geliehen haben zu- rück.
Nie masz nic nad czy- ste sumienie.	Ничего нѣтъ лучше чистой совѣсти.	Il n'y a rien de tel qu'une bonne con- science.	Es geht nichts über ein reines Gewissen.
Na świecie nic tak nie popłaca, jak pieniądze.	Въ мірѣ ничто не имѣетъ такого зна- ченія, какъ деньги.	Dans le monde il n'y a rien de tel que l'argent.	In der Welt geht nichts über Geld.
Wielu chcąc drugich oszukiwać, sami się oszukują.	Многіе, жалая об- мануть другихъ, самъ обманыва- ются.	Plusieurs sont trompés, en voulant tromper les autres.	Mehrere werden selbst angeführt, indem sie andere anführen wol- len.

Miał wiele sposobności do zrobienia majątku; ale z nich nie korzystał.	Онъ имѣлъ много случаевъ пажить себя имѣние; но не пользовался ими.	Il a eu plusieurs occasions de faire sa fortune; mais il n'en a pas profité.	Er hat mehrrnal Gelegenheit gehabt sein Glück zu machen; er hat sie aber nie benutzt.
Znasz pan te damy?	Знаете-ли вы этихъ дамъ?	Connaissez-vous ces dames?	Kennt Sie diese Damen?
Znam ich kilka.	Я знаю нѣсколько изъ нихъ.	J'en connais plusieurs.	Ich kenne manche von ihnen.
Chociaż tak są bogaci, przecież jednego tylko mają służącego.	Хотя онъ столь богатъ, однакожь держать только одного слугу.	Tout riches qu'ils sont, ils n'ont qu'un domestique.	So reich sie auch sind, so haben sie doch nur einen Bedienten.
Jakkolwiek matka jego jest surową, przecież mu za wiele pozwala.	Какъ ни строга его мать, все таки много ему позволяетъ.	Sa mère, toute sévère qu'elle est, lui permet trop.	So streng auch seine Mutter ist, erlaubt sie ihm dennoch zu viel.
Siostry jego choć tak są piękne, jednak nie starają się błyszczyć.	Сестры его, хотя хороши собою, однакожь не стараются блистать.	Ses soeurs, toutes jolies qu'elles sont, ne cherchent point à briller.	So hübsch auch seine Schwestern sind, suchen sie doch nicht zu glänzen.
Ktokolwiek jest ten, co ci pochlebia, zawsze jest twoim nieprzyjacielem.	Тотъ, кто тебѣ льститъ, кто бы онъ ни былъ, есть твой непріятель.	Quiconque vous flatte, est votre ennemi.	Wer es auch sey, der Ihnen schmeichelt, er ist ihr Feind.
Zkimkolwiek bądź mówimy, powinniśmy być u- przejmi dla niego.	Съ кѣмъ бы мы ни разговаривали, мы должны быть учтивы.	A qui que ce soit que nous parlions, nous devons être polis envers lui.	Mit wem wir auch sprechen mögen, müssen wir gegen ihn höflich seyn.

To musi zostać w se- krecie; nie powierzaj go nikomu, niech to będzie kto chce.	Это должно остать- ся въ тайнѣ; не вѣрай еѣ ни- кому, кто бы онъ ни былъ.	Il faut que cela reste secret; ne le confiez à qui que ce soit.	Dies muß geheim blei- ben, vertrauen Sie es Ni- manden, er sey wer er wolle.
Mój ojciec jest teraz bardzo zatrudniony, nie mówi z nikim, choćby był niewiém kto.	Мой отецъ теперъ очень занятъ, не говорить ни съ кѣмъ, ктобы то ни былъ.	Mon père est main- tenant fort occupé, il ne parle à qui que ce soit.	Mein Vater ist jetzt sehr beschäftigt, er spricht mit Nieman- den, er sey wer er wolle.
To jest człowiek, któ- ry się nikomu nie zwierza.	Это такой человекъ, который никому не доверяетъ.	C'est un homme qui ne se fie à qui que ce soit.	Das ist ein Mensch, der Niemanden vertrauet.
Do czego tylko brat twój przyłożył się, przewyższył wszy- stkich współuczniów swoich.	Братъ твой, за что только ни взялся, превозмогъ всѣхъ своихъ сотовари- щей.	A quoi que ce fût que ton frère s'ap- pliquât, il surpassait tous ses condisciples.	Vor auf sich auch dein Bruder legen mochte, so übertraf er alle sei- ne Mitschüler.
O niczém zgola nie myśli.	Онъ вовсе ни о чѣмъ не думаетъ.	Il ne pense à quoi que ce soit.	Er denkt an gar nichts.
On niczém wcale nie rządzi.	Онъ вѣсье ничѣмъ не разпоряжается.	Il ne dispose de quoi ce que soit.	Er hat über nichts zu befehlen.
Mój panie, jakkolwiek bądź robie,	Милостивый госу- дарь, какъ я ни старюсь,	Monsieur, quoi que je fasse,	Mein Herr, ich mag's noch so gut machen,
nigdy nie jesteś kontent ze mnie.	вы всё таки недо- вольны мною.	vous êtes toujours mécontent de moi.	Sie sind doch immer unzufrieden mit mir.
Mój kochany oszczę- dzaj słów twoich; cokolwiek bądź po- wiedziałbyś na przy- jaciela mego,	Любезнѣйшій, бере- ги твои слова; чтобы ты ни ска- залъ противъ мое- го друга,	Mon cher, ménagez vos paroles; quoi que vous di- siez de mon ami,	Mein Lieber, spare dei- ne Worte; was du auch von mei- nem Freunde sagen magst,

ja jednak nie przesłanę go kochać.	я всё такі не перестаю любить его.	je ne cesserai pas de l'aimer.	so werde ich doch nicht anhören ihn zu lieben.
Kocham brata mego, niech on będzie jaki chce.	Я люблю моего брата, каковъ бы онъ ни былъ.	J'aime mon frère, quel qu'il soit.	Ich liebe meinen Bruder, wie er auch sehn mag.
Jakkolwiek znaczne jest urodzenie jego, przecież go nie szacują.	Какъ ни высоко его происхождение, однакожъ его не уважаютъ.	Quelle que soit sa naissance, il n'est point estimé.	So vornehm auch seine Herkunft ist, wird er doch nicht geachtet.
Mój bracie, chustki jeszcze nie są obrąbione.	Братецъ мой, платки ещё не обрублены.	Mon frère, les mouchoirs ne sont pas encore ourlés.	Mein Bruder, die Tücher sind noch nicht gefäumt.
A więc przyslij mi je, jakiegokolwiek są.	Такъ отошли мнѣ ихъ, какъ они суть.	Eh bien, envoyez-les moi tels qu'ils sont.	Nun, so schicke sie mir, wie sie auch sehn mögen.
Chociażby ci niewiedzieć jakie obietnice zrobiono, nie ufaj im.	Какія ни сдѣлали бы тебѣ обѣщанія, не довѣрай имъ.	Quelles que soient les promesses qu'on vous a faites, ne vous y fiez pas.	Welche Versprechungen man auch Ihnen gemacht haben mag, trauen Sie denselben nicht.
Muszę tam iść, choćby nie wiem jaka pogoda była.	Я долженъ туда идти, каковá бы ни была погода.	Il faut que j'y aille, quelque temps qu'il fasse.	Ich muß hingehen, welches Wetter es auch sehn mag.
Kupię tę książkę, niech co bądź kosztuje.	Я куплю эту книгу, чтобы она ни стоила.	J'achèterai ce livre à quelque prix que ce soit.	Ich werde dieses Buch kaufen, es koste was es wolle.
Niech ma jakie chce bogactwa, nie zazdroścę mu ich.	Какія бы ни были у него богатства, я ему не завидую.	Quelques richesses qu'il ait, je ne les lui envie pas.	Welche Reichthümer er auch besitzen mag, so beneide ich ihn doch nicht darum.

Pytania dla powtórzenia tego co się powiedziało.

Вопросы для повторения пройденнаго.

1. Co się rozumie przez zaimek? Dla czego tak się nazywa? 2. Wielorakie są zaimki? Objaśnij każde przykładami? 3. Co się rozumie przez zaimki łączne, a co przez rozłączne? Czy te ostatnie są w polskim i rossyjskim języku? 4. Kiedy się we francuzkim używa zaimka dzierżawczego <i>mon</i>, a kiedy <i>ma</i>? Czy <i>ma</i> zawsze służy rodzajowi żeńskiemu? 5. Kiedy się używa we francuzkim zaimków wskazujących <i>ce</i>, <i>cet</i> i <i>cette</i>?	1. Что такое мѣстоимѣніе, почему такъ называѣтся? 2. Скольکو родовъ мѣстоимѣній? Объясни каждое примѣромъ. 3. Что такое совокупное мѣстоимѣніе, а что раздѣльное? Сіе послѣднее есть-ли въ польскомъ и русскомъ языкахъ? 4. Когда во французскомъ языкѣ употребляется мѣстоимѣніе притяжательное <i>mon</i>, а когда <i>ma</i>? Служить-ли <i>ma</i> всегда для означенія женскаго рода? 5. Когда во французскомъ языкѣ употребляются мѣстоимѣнія указательныя <i>ce</i>, <i>cet</i> и <i>cette</i>?

О лѣчбѣннику.

О имени числительномъ.

Liczebnik oznacza ilość i wielkość przedmiotu. Rozmaite są liczebniki, z których my tylko najcelniejsze wymienimy, jakoto: *liczby główne* (числа количественныя, *nombres cardinaux*, Grundzahlen) które oznaczają ilość rzeczy, bez względu na ich miejsce; i *liczby porządkowe* (числа порядковыя, *nombres ordinaux*, Ordnungszahlen), które oznaczają miejsce, jakie rzecz w kolei za drugimi zajmuje. Liczby główne są następujące:

Имя числительное означаетъ количество предметовъ или порядокъ, въ которомъ оныя одинъ за другимъ слѣдуютъ. Они бывають различны; главнѣйшіе изъ нихъ: *количественныя* (гловне, *cardinaux*, Grundzahlen) и *порядковыя* (porządkowe, *ordinaux*, Ordnungszahlen). Главныя имена числительныя суть слѣдующія:

Jeden, jedna, jedno	Одинъ, одна, одно	Un, une	Ein, ein, eine, ein
Dwa	Два, двѣ	deux	zwei
Trzy	три	trois	drei
Cztery	четыре	quatre	vier
Pięć	пять	cinq	fünf
Sześć	шесть	six	sechs
Siedm	семь	sept	sieben
Ośm	восемь	huit	acht
Dziewięć	девять	neuf	neun
Dziesięć	дѣсять	dix	zehn
Jedenaście	одинадцать	onze	elf
Dwanaście	двѣнадцать	douze	zwölf
Trzynaście	тринадцать	treize	dreizehn
Czternaście	четырнадцать	quatorze	vierzehn
Piętnaście	пятнадцать	quinze	fünfzehn
Szesnaście	шестнадцать	seize	sechszehn
Siedmnaście	семнадцать	dix-sept	siebenzehn
Ośmnaście	восемнадцать	dix-huit	achzehn
Dziewiętnaście	девятнадцать	dix-neuf	neunzehn
Dwadzieścia	двадцать	vingt (wymawia się 100).	zwanzig
Dwadzieścia jeden	двадцать одинъ	vingt-un	ein und zwanzig
Dwadzieścia dwa	двадцать два	vingt-deux	zwei und zwanzig
Dwadzieścia trzy	двадцать три	vingt-trois	drei und zwanzig
Dwadzieścia cztery	двадцать четыре	vingt-quatre	vier und zwanzig
Dwadzieścia pięć	двадцать пять	vingt-cinq	fünf und zwanzig
Dwadzieścia sześć	двадцать шесть	vingt-six	sechs und zwanzig
Dwadzieścia siedm	двадцать семь	vingt-sept	sieben und zwanzig
Dwadzieścia ośm	двадцать восемь	vingt-huit	acht und zwanzig
Dwadzieścia dziewięć	двадцать девять	vingt-neuf	neun und zwanzig
Trzydzieści	тридцать	trente	dreißig
Trzydzieści jeden	тридцать одинъ	trente-un	ein und dreißig
Trzydzieści dwa	тридцать два	trente-deux	zwei und dreißig
Czterdzieści	сорокъ	quarante	vierzig

Czterdzieści jeden	сорокъ одинъ	quarante-un	ein und vierzig
Pięćdziesiąt	пятьдесятъ	cinquante	fünfzig
Pięćdziesiąt jeden	пятьдесятъ одинъ	cinquante-un	ein und fünfzig
Sześćdziesiąt	шестьдесятъ	soixante	sechzig
Sześćdziesiąt jeden	шестьдесятъ одинъ	soixante-un	ein und sechzig
Sześćdziesiąt dwa	шестьдесятъ два	soixante-deux	zwei und sechzig
Siedmdziesiąt	сѣмьдесятъ	soixante-dix	siebenzig
Siedmdziesiąt jeden	сѣмьдесятъ одинъ	soixante-onze	ein und siebenzig
Siedmdziesiąt dwa	сѣмьдесятъ два	soixante-douze	zwei und siebenzig
Siedmdziesiąt trzy	сѣмьдесятъ три	soixante-treize	drei und siebenzig
Siedmdziesiąt cztery	сѣмьдесятъ четьре	soixante-quatorze	vier und siebenzig
Siedmdziesiąt pięć	сѣмьдесятъ пять	soixante-quinze	fünf und siebenzig
Siedmdziesiąt sześć	сѣмьдесятъ шесть	soixante-seize	sechs und siebenzig
Siedmdziesiąt siedm	сѣмьдесятъ сѣмь	soixante-dix-sept	sieben und siebenzig
Siedmdziesiąt ośm	сѣмьдесятъ вѣсемь	soixante-dix-huit	acht und siebenzig
Siedmdziesiąt dziewięć	сѣмьдесятъ дѣвятъ	soixante-neuf	neun und siebenzig
Ośmdziesiąt	вѣсемьдесятъ	quatre-vingt (mówi się katr wę)	achzig
Ośmdziesiąt jeden	вѣсемьдесятъ одинъ	quatre-vingt-un	ein und achzig
Dziewięćdziesiąt	девяносто	quatre-vingt-dix	neunzig
Dziewięćdziesiąt jeden	девяносто одинъ	quatre-vingt-onze (katr wę ąz)	ein und neunzig
Dziewięćdziesiąt dzie- więć	девяносто дѣвятъ	quatre-vingt-dix-neuf	neun und neunzig
Sto	сто	cent	hundert
Sto jeden	сто одинъ	cent-un	hundert eins
Dwieście	двѣсти	deux cent	zweihundert
Dwieście jeden	двѣсти одинъ	deux cent-un	zweihundert und eins
Dwieście jedenaście	двѣсти одинадцать	deux cent-onze	zweihundert elf
Trzysta	трѣста	trois cent	dreihundert
Pięćset	пятьсѣтъ	cinq cent	fünfhundert
Tysiąc	ты́сяча	mille	tausend
Dwa tysiące	двѣ ты́сячи	deux mille	zwei tausend

Pięć tysięcy
Sześć tysięcy
Dziesięć tysięcy
Milion

пять тысячъ
шесть тысячъ
десять тысячъ
миллионъ

cinq mille
six mille
dix mille
un million

fünf tausend
sechs tausend
zehn tausend
eine Million

Liczyby porządkowe.

Порядочныя числа

Pierwszy, pierwsza, pierwsze	первый, первая, первое	le premier, la pre- mière	der erste, die erste, das erste
Drugi, druga, drugie	второй, вторая, вто- рое	le second, la seconde	der zweite, die zweite, das zweite
Trzeci, cia, cie	третий, я, е,	le, la deuxième	der, die, das dritte
Czwarty, ta, te	четвертый, ая, ое	le, la troisième	der, die, das vierte
Piąty, ta, te	пятый, ая, ое	le, la quatrième	der, die, das fünfte
Szósty, ta, te	шестой, ая, ое	sixième	sechste
Siódmy, ma, me	седьмой, ая, ое	septième	siebente
Ósmy, ma, me	восьмой, ая, ое	huitième	achte
Dziewiąty, ta, te	девятый, ая, ое	neuvième	neunte
Dziesiąty	десятый	dixième	zehnte
Jedenasty	одиннадцатый	onzième	elfte
Dwunasty	двенадцатый	douzième	zwölfte
Trzynasty	тринадцатый	treizième	dreizehnte
Czternasty	четырнадцатый	quatorzième	vierzehnte
Piętnasty	пятнадцатый	quinzième	fünfzehnte
Szesnasty	шестнадцатый	seizième	sechszehnte
Siedmnasty	семнадцатый	dix-septième	siebzehnte
Ośmnasty	восемнадцатый	dix-huitième	achzehnte
Dziewiętnasty.	девятнадцатый	dix-neuvième	neunzehnte
Dwudziesty	двадцатый	vingtième	zwanzigste
Dwudziesty pierwszy	двадцать первый	vingt-unième	ein und zwanzigste
Dwudziesty drugi	двадцать второй	le vingt-deuxième	der zwei und zwanzigste
Trzydziesty	тридцатый	trentième	dreißigste

Ośmdziesiąty	восемьдесятый	le quatre-vingtième	der achtzigste
Ośmdziesiąty pierwszy	восемьдесят первый	quatre-vingtunième	ein und achtzigste
Setny	сотый	centième	hundertste
Tysiączny	тысячный	millième	tausendste
Ostatni, ostatnia, ostatnie.	последний, яя, ее	le dernier, la dernière	der letzte, die letzte, das letzte
Pierwsi, pierwsze	первые, первые	les premiers, les premières	die ersten
Przedostatni, a, e	предпоследний, яя, ее	le pénultième, la pénultième	der, die, das vorletzte
Przedprzedostatni	предпредпоследний	l'antépénultième.	der, die, das vorvorletzte

Są także liczby rzeczowne, to jest liczebniki które się używają tak jak rzeczowniki np :

Кроме того есть ещё числа существительныя, которыя употребляются какъ имена существительныя, напр.

Tuzin	дюжина	une douzaine	ein Duzend
Pół tuzina	полдюжины	une demi-douzaine	ein halb Duzend
Półtora tuzina	полторы дюжины	une douzaine et demie	anderthalb Duzend
Około dziesięć sztuk	около десяти штукъ	une dizaine	ein Behner
Około dwadzieścia	около двадцати	une vingtaine	zwanzig Stück
Około sto sztuk	около ста штукъ	une centaine	ungefähr hundert
Mendel	мендель (пятнадцать штукъ)	une quinzaine	ein Mandel
Kopa	копна (шестьдесят штукъ)	une soixantaine	ein Schock
Pół kopy	тридцать штукъ	une trentaine	ein halbes Schock
Trzecia część	третья часть	le tiers	das Dritttheil
Czwarta część	четвёртая часть	le quart	das Viertheil
Półowa	половина	la moitié	die Hälfte
Siódma część	седьмая часть	un septième	ein Siebentel
Osma część	восьмая часть	un huitième	ein Achtel
Dziwiata część	девятая часть	un neuvième	ein Neuntel

Dwanaście tuzinów	двѣнадцать дюжинъ	une grosse	zwölf Duzend
Sześćdziesięcioletni	шестидесятилѣтній	un sexagénaire	ein Sechsziger
(starzec)	(старикъ)		
Siedmdziesięcioletni	семьдесятилѣтній	un septuagénaire	ein Siebzigiger
Ośmdziesięcioletni	восемьдесятилѣтній	un octogénaire	ein Achtziger
Dziewięćdziesięcioletni	девятистолѣтній	un nonagénaire	ein Neunziger
Stoletni	столѣтній	un centenaire	ein Hundertjähriger

Pytania dla powtórzenia.

Вопросы для повторенія.

1. Co oznacza liczebnik?	1. Что такое имя числительное?
2. Co się rozumie przez liczby główne,
a co przez porządkowe?	2. Что такое количественныя, а что
порядочныя имена числительныя?
3. Co się rozumie przez liczby rzeczowne?
Wymień niektóre z nich.	3. Что такое числа существительныя?
Въчисли нѣкоторые изъ нихъ.

O słowie.

О глаголь.

Słowo jest wyraz, który objawia w jakim stanie przedmiot jaki znajduje się, to jest, albo w stanie prostego bytu, np. *jestem posłuszny*, я послушенъ *je suis obéissant*, ich bin gehorsam; albo w stanie działania, np. *chwali*, онъ хвалитъ, *il loue*; albo też w stanie bierności, np. *jest chwalony*, онъ хвалятъ, *il est loué*, er wird gelobt. że zaś przedmiot może się w podobnych stanach znajdować teraz, albo się już znajdował, lub też dopiero

Глаголь есть слово, выражающее состояніе предмета или въ состояніи простого бытія, напр. я послушенъ. *je-stem posłuszny*, *je suis obéissant*, ich bin gehorsam, или въ состояніи действія, напр. онъ хвалитъ, *chwali*, er lobt; или же въ страдательномъ состояніи, напр. онъ хвалятъ, *on jest chwalony*, *il est loué*, er wird gelobt. Но такъ какъ предметъ въ подобномъ состояніи можетъ находиться теперъ, или еще будетъ

zna
gtó
pr
mic
z
np.
gut,
ozn
albo
życ
sou
daß
tryb
Art)
spos
écri
sob
péral
moż
czem
spos
się n
unbef

W
się w
szły,

znajdować się będzie, przeto słowo ma trzy główne czasy: *teraźniejszy, przeszły i przyszły*.

Każde słowo może objawić stan przedmiotu kilkakrotnym sposobem to jest: albo z *pewném bezwarunkowém oznaczeniem*, np. *piszę dobrze, j'écris bien, ich schreibe gut*, i taki sposób nazywa się *trybem oznajmującym* (Indicatif, anzeigende Art); albo też z warunkiem i niepewnością np. *życzyłbym sobie, abym pisał pięknie, je souhaiterais que j'écrivisse bien; ich wünschte daß ich gut schreibe*: taki sposób nazywa się *trybem łączącym* (Conjonctif, verbindende Art). Może także słowo w *rozkazującym* sposobie być wyrażone np. *pisz, idź precz; écris, va-t-en; schreibe, gehe weg*; ten sposób nazywa się *trybem rozkazującym* (Impératif, gebietende Art); albo też nareszcie można wyrazić słowo bez żadnego oznaczenia i bez względu na osobę, czas lub sposób, np. *pisać écrire, schreiben*; a to się nazywa *trybem bezokolicznym* (Infinitif, unbestimmende Art).

W słowach przeto, cztery zachowują się względy: *na czas* (teraźniejszy, przeszły, lub przyszły; *na osobę* (pierwszą, dru-

naходиться, то глаголы имѣють три главныя времена: *настоящее, прошедшее, и будущее*.

Każdy glagół może wyrazić stan przedmiotu kilkoma sposobami, t. e. *ili wtrzymem, bezuślovnym oznaczeniem* napr. *ja pišu xorošo, piszę dobrze, j'écris bien, ich schreibe gut*, i taki sposób nazywa się *izjawitelnyim naklonenim* (tryb oznajmujący, Indicatif, anzeigende Art); *ili s usłowiem i netočnostiu*, napr. *ja želał by xorošo pišať, życzyłbym sobie abym pisał pięknie, je souhaiterais que j'écrivisse bien, ich wünschte, das ich gut schreibe*. Taki sposób nazywa się *soslagatelnyim naklonenim*, (tryb łączący, Conjonctif, verbindende Art). Glagół także może wyrażać *powelenie*, napr. *piši, idź proz*; *pisz, idź precz, écris, va-t-en, schreibe, gehe weg*; *этот способ называется повелительнымъ наклоненіемъ* (tryb rozkazujący, Imperatif, gebietende Art); *ili można wyrażać glagół bezъ всякого означенія i не обращая вниманія на лицѣ, время, или способъ*, napr. *пишаť, писаť, écrire, schreiben*, i то называется *неокончателнымъ наклоненіемъ* (tryb bezokoliczny, Infinitif, unbestimmende Art).

И такъ въ глаголахъ должно обращать вниманіе на четыре принадлежности: *на время* (настоящее, прошед-

gą lub trzecią); *na liczbę* (pojedynczą lub mnogą) i *na tryb* (oznajmujący, łączący, rozkazujący, lub bezokoliczny). Odmiana słów podług tych wszystkich części nazywa się *czasowniem*, a wzór, podług którego odbywa się ta odmiana *jednostajnie* we wszystkich słowach, *formą czasowania*, (Conjugaison, Conjugation).

Są słowa które innym w odmianie pomagają; te się nazywają *słowa posilkowe* (Verbes auxiliaires, Hülfszeitwörter); w polskiém jedno tylko jest słowo posilkowe *być*; we francuzkim dwa: *avoir* (mieć) i *être* (być); a w niemieckim trzy: *haben*, (mieć), *sein* (być) *werden* (stać się).

шее и будущее), на лица (1ое, 2ое, и 3е), на числа: (единственное и множественное) и на наклонения: (изъявительное, сослагательное, повелительное и неокончательное). *Перемѣна* глаголовъ по всѣмъ ѣтимъ частямъ называется *спряженіемъ*, а способъ по которому производится сія перемѣна, *формою спряженія глаголовъ*, *форма* *czasowania*, (conjugaison, conjugation).

Есть глаголы, пособляющие другимъ въ перемѣнахъ и потому называются *вспомогательными* (слова posilkowe, verbes auxiliaires, Hülfszeitwörter). Въ польскомъ языкѣ одинъ только вспомогательный глаголъ *быć*; въ рускомъ два: *быть* и *стать*; во французскомъ два: *avoir* (имѣть), *être* (быть); а въ нѣмецкомъ три: *haben* (имѣть), *seyn* (быть) и *werden* (сдѣлаться).

Pytania dla powtórzenia.

Вопросы для повторенія.

1. Co się rozumie przez słowo?
2. Ile ma czasów głównych?
3. Co się rozumie przez tryb? Wiele jest trybów?
4. Co jest czasowanie słowa, a co forma czasowania.
5. Co oznacza słowo posilkowe? Wiele jest takich słów w polskim, rossyjskim i francuzkim języku, a wiele w niemieckim?

1. Что такое глаголъ?
2. Сколько имѣть главныхъ времѣнъ?
3. Что такое наклоненіе? Сколько всѣхъ наклоненій?
4. Что такое спряженіе, а что форма спряженія?
5. Что означаютъ глаголъ вспомогательный? Сколько такихъ словъ въ польскомъ языкѣ, сколько въ рускомъ, французскомъ и нѣмецкомъ?

О прѣysłówku.

О нарѣчїи.

Przysłówek albo się kładzie przy słowie, albo przy przymiotniku, albo też przy drugim przysłówku i służy im, a szczególnie jednak słowu, do jaśniejszego wyrażenia jakiej okoliczności, i do rozszerzenia lub ściśnienia ich znaczenia. Przysłówek zatem, we właściwém rozumieniu, jest tém dla słowa, czém jest przymiotnik dla rzeczownika, to jest: jak przymiotnik własności rzeczownika bliżej oznacza, tak przysłówek oznacza własności słowa: np. mówisz *zawsze*, a twój brat *nic nie* mówi. Tu przysłówek *zawsze*, oznacza ściślej czynności mówienia, a przysłówki *nic, nie*, zaprzeczają jej zupełnie. Niektóre przysłówki mogą się stopniować tak jak przymiotniki, i mają także trzy stopnie: *równy, wyższy i najwyższy*. Wyższy stopień formuje się w polskim języku od równego przez dodanie na końcu zgłoski *ej*, a najwyższy od wyższego przez dodanie na początku zgłoski *naj*, np. pięknie, pięknie*j*, najpięknie*j*. W języku rossyjskim stopień wyższy przysłówek jest taki sam, jak odpowiedni stopień przymiotników w załączeniu uciętém; a najwyższy formuje się od wyższego, dodając na początku *най*, albo na końcu *ѣше*; np. прекра*сь*не (pięknie*j*) умн*ѣ* (rozsądn*ie*j), наилуч*ше* (najlepi*ej*), покорн*ѣ*ше (najpokorn*ie*j).

Нарѣчїе ставится или при глаголь, или при имени прилагательномъ, или же при другомъ нарѣчїи, и служитъ имъ, особенно же глаголу, для лучшаго объясненія какогolibѣ обстоятельства. Таки*мъ* образомъ нарѣчїе, въ тѣсномъ смыслѣ, есть тоже для глагола, что имя прилагательное для имени существительнаго; т. е. какъ имя прилагательное, означаетъ свойства имени существительнаго, такъ нарѣчїе означаетъ свойства глагола; напр. ты *всегда* говори*шь*, а твой братъ *нигдѣ* не говори*тъ*. Здѣсь нарѣчїе *всегда* означаетъ непрерывный разговоръ, а нарѣчїе: *нигдѣ* отрицаетъ. Нѣкоторые нарѣчїя, подобна именамъ прилагательнымъ имѣютъ три степеня: *положительную, сравнительную и превосходную*. Въ польскомъ языкѣ сравнительная степень производится отъ положительной, прибавляя окончаніе *ej*; а превосходная отъ сравнительной, прибавляя въ началѣ *naj*, напр. pięknie, pięknie*j*, najpięknie*j*. Въ русскомъ языкѣ сравнительная степень есть тоже, что въ именахъ прилагательныхъ утѣченного окончанія а превосходная составляется изъ сравнительной чрезъ прибавленіе въ началѣ *наи*, или въ концѣ *ѣше* напр. прекра*сь*не, умн*ѣ*ше, наилуч*ше*, покорн*ѣ*ше.

We francuzkim i niemieckim języku stopnie w przysłówku tak się formują jak w przymiotniku — to jest przez dodanie w pierwszym słówek *plus* i *le plus*, a w drugim głosek *er*, oraz *st*; jednak dodaje się jeszcze do stopnia najwyższego słówko *am* na początku np. *ce cheval court vite*, *dieses Pferd läuft geschwind* (ten koń biega prędko), *l'autre court plus vite encore*, *das andere läuft noch geschwinder* (drugi biega jeszcze prędzej), *cependant le troisième court le plus vite*, *das dritte jedoch läuft am geschwindesten*, (trzeci jednak biega najprędzej).

Odstępują od tego prawidła w polskim, przysłówki: *dobrze*, które ma w stopniu wyższym *lepij*, a w najwyższym *najlepij*; *źle*, *gorzej*, *najgorzej*; *mało*, *mniej*, *najmniej*; *wiele*, *więcej*, *najwięcej*. We francuzkim: *bien*, *mieux*, *le mieux*; *mal*, *pis*, *le pis*; *peu*, *moins*, *le moins*; *beaucoup*, *plus*, *le plus*. W niemieckim: *gut*, *besser*, *am besten*; *viel*, *mehr*, *am meisten*; *bald*, *cher*, *am ehesten*; *hoch*, *höher*, *am höchsten*; *nah*, *näher*, *am nächsten*.

Во французскомъ и нѣмецкомъ языкахъ, степеніи сравненія въ нарѣчныхъ также, производятся, какъ и въ именѣхъ прилагательныхъ, именно прибавляя въ первомъ *plus* и *le plus*, а въ другомъ *er* и *st*, однакожь въ превосходной степеніи прибавляется еще въ началѣ *am*, напр. *ce cheval court vite*, *dieses Pferd läuft geschwind* (эта лошадь скоро бѣгаетъ); *l'autre court plus vite encore*; *das andere läuft noch geschwinder* (другой бѣгаетъ еще скорѣе); *cependant le troisième court le plus vite*, *das dritte jedoch läuft am geschwindesten* (однакожь третья бѣгаетъ скорѣе всѣхъ).

Уклоняются отъ этого правила въ польскомъ языкѣ, нарѣчія: *dobrze*, котораго сравнительная степень, *lepij*, а превосходная, *najlepij*; *źle*, *gorzej*, *najgorzej*; *mało*, *mniej*, *najmniej*; *wiele*, *więcej*, *najwięcej*. Во французскомъ: *bien*, *mieux*, *le mieux*; *mal*, *pis*, *le pis*; *peu*, *moins*, *le moins*; *beaucoup*, *plus*, *le plus*. Въ нѣмецкомъ: *gut*, *besser*, *am besten*; *viel*, *mehr*, *am meisten*; *bald*, *cher*, *am ehesten*; *hoch*, *höher*, *am höchsten*; *nah*, *näher*, *am nächsten*.

Przykłady do nauczania się na pamięć.

Примѣры для выучиванія наизусть.

To jest dobry papier,
pisze się na nim
dobrze.

Это хорошая бумага,
на ней хорошо
пишется.

Voici de bon papier,
on écrit bien dessus.

Das ist gutes Papier,
es schreibt sich gut
darauf.

Drugi jest lepszy, pi- sze się na nim je- szcze lepij.	Другая́ луч́ше, на ней ещё́ луч́ше пи́шется.	L'autre est meilleur, on écrit encore mieux dessus.	Das andere ist besser; man schreibt noch bes- ser darauf.
Jednak papier holen- derski jest najle- pszy, jaki tylko mieć mo- żna; najlepij się pisze na nim.	Одна́кожъ голлánd- ская бума́га са́мая луч́шая, какую́ то́лько мож- но имѣ́ть; на ней наилу́чше пи́шется.	Cependant le papier de Hollande est le meilleur papier, qu'on puisse trou- ver; on écrit le mieux dessus.	Das hollándische Pa- pier ist jedoch das beste, das man nur finden kann; es schreibt sich am be- sten darauf.
Brat pana jest nie- grzeczny, zawsze się źle za- chowuje.	Бра́тъ вашъ невѣ́ж- ливъ, всегда́ худо́ ве- дѣ́тъ себя́.	Monsieur, votre frère est méchant, il se comporte tou- jours mal.	Mein Herr, Ihr Bru- der ist unartig, er betrágt sich immer schlecht.
Postępowanie Jana jest jeszcze gorsze; sprawuje się gorzej jak jego brat.	Поведѣ́ніе Ива́на ещѣ́ ху́же, онъ ведѣ́тъ себя́ ху́же своего́ бра́- та.	La conduite de Jean est encore pire; il se conduit pis que son frère.	Das Betragen von Jo- hann ist noch schlin- mer; er fñhrt sich árgers auf, als sein Bruder.
Jednak postępowanie Jakóba jest najgor- sze; zachowuje się naj- gorzej, jak tylko wystawić sobie można.	Одна́кожъ поведѣ́- ніе Я́кова наи́ху́д- шее́; онъ ведѣ́тъ себя́ такъ ду́рно, какъ то́лько мо́жно себе́ вообрази́ть.	Cellé de Jacques est cependant la pire; il agit le pis, qu'on puisse s'i- maginer.	Das jenige von Jakob ist jedoch das árgste; er veráhrt so schlecht als man sich nur vor- stellen kann.
Ja mało mam pienię- dzy.	У меня́ ма́ло де́негъ.	J'ai peu d'argent.	Ich habe wenig Geld.
Ty masz jeszcze mniej.	У тебѣ́ ещё́ мѣ́ньше.	Vous en avez encore moins.	Sie haben noch weni- ger.
Ale ona ma najmniej.	Но у не́го наиме́ньше.	Mais lui, il en a le moins.	Er aber hat am wenig- sten.

Pan mssz wiele orze- chów; mój brat ma wię- cej; ale mój kuzyn ma najwięcej.	Вы имѣете много орѣховъ; у моего брата болѣе; но у моего рѣд- ственника наибо- лѣе.	Vous avez beaucoup de noix; mon frère en a plus; mais mon cousin en a le plus.	Sie haben viele Nüs- se; mein Bruder hat mehr; mein Vetter aber hat deren am meisten.
Mój brat ma więcej książek niż ja.	У моего брата боль- ше книгъ, неже- ли у меня.	Mon frère a plus de livres que moi.	Mein Bruder hat mehr Bücher als ich.
Mam dwiema mniej od niego. Bądź łaskaw, daj mu trochę kawy. Dajesz mu za mało.	У меня двумя мень- ше его. Пожалуйте, дайте ему немного кофе. Вы слишкомъ мало даёте ему.	J'en ai deux de moins que lui. De grâce, donnez-lui un peu de café. Vous lui en donnez trop peu.	Ich habe zwei weniger als er. Ich bitte, geben Sie ihm ein wenig Kasse. Sie geben ihm zu we- nig.
Dałem za wiele bratu pana.	Я далъ слишкомъ много вашему брату.	J'en ai trop donné à votre frère.	Ich habe Ihrem Bru- der zu viel gegeben.
Im więcej będziesz nalegać na niego, tém mniej zrobi.	Чѣмъ болѣе вы его будете понуждать, тѣмъ онъ менѣе сдѣлаетъ.	Plus vous le pres- serez, moins il travaillera.	Je mehr Sie in ihm dringen werden, desto weniger wird er thun.
Im kto mniej pracuje, tém mniej ma ukon- tentowania.	Чѣмъ менѣе кто ра- ботаеъ, тѣмъ менѣе имѣ- етъ удовольствія.	Moins on travaille, moins on est con- tent.	Je weniger man ar- beitet, desto weniger ist man zufrieden.
Ale, ale, jakże się ma siostra pana?	Кстати, каковѣ поживаетъ ваша сестра?	Apropos, comment se porte Mademoiselle votre soeur?	Apropos. wie befindet sich Ihr Fräulein Schwester?

Zawczora miała sie trochę lepijéj ;	Третьяго дня ей было не много лучше ;	Elle se portait avant hier un peu mieux ;	Sie befand sich vorge- stern etwas besser ;
ale od wczora ma się gorzej jak dawniej.	но отъ вчерашня- го дня ей хуже нежели прежде.	mais depuis hier elle est pis que jamais.	seit gestern aber geht es schlechter als je mit ihr.
To gorzej niż dawniej.	Это хуже нежели прежде.	C'est pis que jamais.	Es ist ärger als jemals.
A teraz jeszcze gorzej.	A теперь ещё хуже.	Maintenant c'est en- core pis.	Jetzt ist es noch ärger.
Coraz to gorzej idzie.	Всё хуже и хуже дѣлается.	Cela va de pis en pis.	Das geht immer schlim- mer.
Niemasz nic gorszego nad to.	Нѣтъ ничего хуже этого.	Il n'y a rien de pis que cela.	Es giebt nichts ärgeres als das.
Nie mogło mi się nic gorszego przytrafić.	Ничего хуже не могло случиться сомнѣю.	Il ne pouvait m'arriver rien de pis.	Es konnte mir nichts schlimmeres begegnen.
Miałem ja już coś gorszego na to.	Мнѣ случилось уже кое-что ещё ху- же этого.	J'ai déjà vu quelque chose de pis que cela.	Ich habe schon etwas ärgeres erlebt.
Pan zawsze uważasz rzeczy z najgorszej strony.	Вы всегда смотрите на вещи съ самой худой стороны.	Vous prenez toujours les choses au pis.	Sie betrachten immer die Sachen von der schlimmsten Seite.
Czy siostry panów już się pogodziły ?	Господа, помири- лись-ли ваши сё- стры ?	Messieurs, vos soeurs se sont-elles déjà réconciliées ?	Meine Herren, haben sich Ihre Schwestern schon mit einander ausge- söhnt ?
Nie, mój kochany,	Нѣтъ, мой любез- ный	Non, mon cher ami.	Nein, mein Lieber,
teraz jeszcze gorzej żyją ze sobą jak dawniej.	онѣ теперь ещё ху- же живутъ другъ съ другомъ не- жели прежде.	elles sont pis que jamais ensemble.	sie sind ärger als je mit einander.

Pan gniéwasz się na mnie, a ja nie wiem dla czego.	Вы сёрдитесь на меня, а я не знаю за что.	Monsieur, vous êtes fâché contre moi, et je ne sais pas pourquoi.	Mein Herr, Sie sind böse auf mich, und ich weiß nicht warum.
Dla tego, że tylko w najgorszej potrzebie do mnie się uciekasz.	За то, что ты только въ крайней надобности прибѣгаешь ко мнѣ.	C'est que je suis toujours votre pis aller.	Deswegen, weil Sie mich immer für Ihren Nothnagel halten.
W najgorszym przypadku, powrócę na wieś.	Въ крайнемъ случаѣ, я возвращусь въ деревню.	Au pis aller, je retournerai à la campagne.	Im schlimmsten Falle, werde ich aufs Land zurückkehren.
Co w tém najgorszego, to, że go przyjaciele opuścili.	Хуже всего то, что друзья оставили его.	Le pis que j'y trouve, c'est que tout ses amis l'ont quitté.	Das Schlimmste, was ich dabei finde, ist daß alle seine Freunde ihn verlassen haben.
To idzie coraz lepiej.	Это идётъ всё лучше и лучше.	Cela va de mieux en mieux.	Es geht immer besser.
Interesa mojego ojca idą dobrze; ale interesa mojego stryja idą jak tylko można najlepiej.	Дѣла моего отца идутъ хорошо; но дѣла моего дѣди идутъ такъ хорошо, какъ только можно желать.	Les affaires de mon père vont bien; mais celles de mon oncle vont le mieux du monde.	Die Geschäfte meines Vaters gehen gut; jedoch diejenigen meines Veters gehen auf das beste.
On woli lalek patrzeć, niż się uczyć.	Онъ охотнѣе занимается куклами, нежели учениемъ.	Il aime mieux bayer aux corneilles que de faire ses leçons.	Er mag lieber gaffen, als seine Lektionen machen.

О приимкахъ.

О предлогахъ.

Przyimki oznaczają różne okoliczności rzeczowników, zaimków i słów, tak względem siebie, jako téż względem innych wyrazów; np. ojciec jest *w* swoim pokoju, a brat poszedł z siostrą *do* ciotki; отецъ *въ* своей комнатѣ, а братъ пошелъ *съ* сестрой *къ* теткѣ; mon père est *dans* sa chambre, et mon frère est allé *avec* ma soeur *chez* la tante; mein Vater ist *in* seinem Zimmer, und mein Bruder ist mit meiner Schwester zu der Tante gegangen; kupiłem *to dla* ciebie; я купилъ *это для* тебя; je l'ai acheté *pour* vous; ich habe es für Sie gekauft. Następujące są przyimki w polskim, rossyjskim, franczskim i niemieckim języku.

Предлоги выражаютъ разные обстоятельства имёнъ существительныхъ, мѣстоимѣній и глаголовъ, какъ въ отношеніи къ себѣ, какъ и къ другимъ словамъ напр. отецъ *въ* своей комнатѣ, а братъ пошелъ *съ* сестрой *къ* теткѣ; ojciec jest *w* pokoju, a brat poszedł z siostrą *do* ciotki; mon père est *dans* sa chambre, et mon frère est allé *avec* ma soeur *chez* la tante; mein Vater ist *in* seinem Zimmer, und mein Bruder ist mit meiner Schwester zu der Tante gegangen. Я купилъ *это для* тебя; kupiłem *to dla* ciebie; je l'ai acheté *pour* vous; ich habe es für Sie gekauft. Слѣдующіе предлоги находятся въ польскомъ, русскомъ, французскомъ и нѣмецкомъ языкахъ:

Od	отъ	depuis de	seit von
do	до	à chez	zu bei
przy	при	près auprès dans	
w, we	въ	en	in

przed	предъ, перёдъ	avant devant	vor
za	за	derrière	hinter
pod	подъ	sous	unter
nad	надъ	sur	über
przeciwno	прóтивъ, напрóтивъ	contre	
przeciw	вóзлѣ	vers envers	wider gegen
obok	вóзлѣ	à coté	neben
naprzeciwko	насу́противъ	vis-à-vis	gegenüber
dla	для	à cause pour	um willen wegen für
około	о́коло	autour	um
zamiast	вмѣсто	au lieu	anstatt statt
za pomocą	съ по́мощью	moyennant	vermitteltst mittelfst
naprzeciw	прóтивъ	au devant	entgegen
nad	надъ	au dela	jenseits

z téj strony	съ этой стороны	en deçà	diesseits
oprócz	крѣмъ, свѣрхъ	hormis hors excepté	außerhalb außer noch
po	по	après	mit nächst nebst sammt zwischen unter
z, ze	съ	avec	
między pomiedzy	мѣжду	entre parmi	
mimo pomimo	не смотря	malgré nonobstant	ungeachtet trotz
bez	безъ	sans	ohne
przez	чрезъ, сквозь	par	durch
wedle według	по	suivant selon	laut kraft
podczas	мѣжду тѣмъ	pendant	während

Przykłady.

П р и м ѣ р ы.

Od pana tylko zależy.	Только отъ васъ	Monsieur, il ne dé-	Mein Herr, es hängt
spełnić moje życze-	зависитъ,	pend que de vous,	blos von Ihnen ab,
nia.	исполнить мой	d'accomplir mes	meine Wünsche zu er-
	желанія.	voeux	füllen.

Od kogoś sie tego dowiedział?	Отъ когѣ ты узналъ объ этомъ?	A qui l'avez vous entendu dire?	Von wem haben Sie dieses erfahren?
Pisałem do mojej siostry.	Я писалъ къ моей сестрѣ.	J'ai écrit à ma soeur.	Ich habe an meine Schwester geschrieben.
Na głupie pytanie nie warto odpowiadać.	На безразсѣдныя вопросы не стоить отвѣчать.	A sottе question point de réponse.	Auf eine thörigte Frage verlohnt es sich nicht zu antworten.
Przybyliśmy do Warszawy na samym zmroku.	Мы прибыли въ Варшаву въ сумерки.	Nous arrivâmes à Varsovie à la nuit tombante.	Wir kommen mit Einbrechen der Nacht in Warschau an.
On przybył przy zamknięciu bram.	Онъ прибылъ, когда затворяли ворота.	Il est arrivé à portes fermantes.	Er ist bei Thoreschluß angekommen.
Odjedzie za otwarciem bram.	Онъ уйдетъ когда отпрутъ ворота.	Il partira à portes ouvantes.	Er wird beim Aufschließen der Thore abreisen.
Pojechał do Włoch.	Онъ уѣхалъ въ Италию.	Il est allé en Italie.	Er ist nach Italien gereist.
Jest na drodze do Berlina.	Онъ на дорогѣ къ Берлину.	Il est en chemin pour Berlin.	Er ist auf dem Wege nach Berlin.
Na której ulicy spotkałeś go?	На которой улице ты его встрѣтилъ?	Dans quelle rue l'avez vous rencontré?	In welcher StraÙe ist er ihnen begegnet?
Spotkałem go na ulicy Miodowej.	Я встрѣтилъ его на Медовой улицѣ.	Je l'ai rencontré dans la rue de Miel.	Er ist mir in der Methstraße begegnet.
Mój przyjacielu, uczucia które mam dla ciebie, są trwałe; nie wątp o tém.	Другъ мой, чувства, которыя я къ тебѣ питаю, не измѣнны, не сомнѣвайся въ этомъ.	Mon ami, mes sentiments pour vous sont durables; n'en doutez pas.	Mein Freund, die Gefühnungen die ich für Sie hege, sind dauerhaft; zweifeln Sie nicht daran.
On dla niego jest uprzedzonym.	Онъ предупрежденъ противъ него.	Il est prévenu pour lui.	Er ist für ihn eingenommen.
A moja ciotka jest uprzedzona przeciwko niemu.	Но мой тѣтка предупреждена противъ него.	Mais ma tante est prévenue contre lui.	Aber meine Tante ist gegen ihn eingenommen.

Pan mieszkaś nademną? Tak, nad panem, ale pod bratem pana.	Вы живёте надомно? Такъ, надъ вами, но подъ вашимъ братомъ.	Monsieur, vous logez au dessus de moi? Oui Monsieur, au dessus de vous, mais au dessous de Monsieur votre frère.	Mein Herr, Sie wohnen über mir? Ja wohl, über Ihnen, aber unter Ihrem Herrn Bruder.
Nie widzę już książek na stole. Położyłem je na pańskim biurku.	Я не вижу уже книгъ на столѣ. Я ихъ положилъ на вашей канторкѣ.	Je ne vois plus de livres sur la table. Monsieur, je les ai mis sur votre bureau.	Ich sehe keine Bücher mehr auf dem Tische. Mein Herr, ich habe sie auf Ihren Schreibtisch gestellt.
Tu leży jedna książka pod stołem.	Вотъ одна книга лежитъ подъ столомъ.	Voici un livre sous la table.	Hier liegt ein Buch unter dem Tische.
Czy znasz tego pana co idzie przedemną?	Знаете-ли вы этого господина, который идѣтъ впереди меня?	Connaissez-vous ce Monsieur qui marche devant moi?	Kennten Sie den Herrn, der vor mir geht?
To jest hrabia F. przybył tu na kilka dni przedemną.	Это графъ Ф. онъ прѣѣхалъ сюда нѣсколькими днями прежде меня.	C'est le Comte F. il est arrivé ici quelques jours avant moi.	Es ist der Graf F. er ist einige Tage vor mir hier angelangt.
Mój ojciec! tyle ubogich stoi przed drzwiami. Powiedz im żeby przyszli przed trzecią godziną, dostaną chleba i pieniędzy.	Отецъ мой, сколько, нищихъ стоитъ у дверей. Скажи имъ, чтобы пришли къ третьему часу, они получатъ хлѣба и денегъ.	Mon père, il y a tant de pauvres devant la porte. Dites-leur de revenir avant trois heures, ils recevront du pain et de l'argent.	Mein Vater, es stehen so viele Arme vor der Thüre. Sage ihnen, daß sie vor drei Uhr wiederkommen möchten, wo sie Brod und Geld bekommen werden.

Do kogo idziesz?	Къ кому ты идёшь?	Chez qui allez-vous?	Zu wem gehen Sie?
Od kogo idziesz?	Отъ когô ты идёшь?	Dechez qui sortez vous?	Von wem kommen Sie?
Idę do mego stryja.	Я идѹ къ моему дядѣ.	Je vais chez mon oncle.	Ich gehe zu meinem Vetter.
Mój kochany, nie masz co pieniędzy przy sobie?	Любѣзнійшій, нѣтъ съ тобою сколько нибудь денегъ?	Mon cher ami, n'avez-vous pas quelque argent sur vous?	Mein Lieber, haben Sie nicht etwas Geld bei sich?
Nie mam ani przy sobie, ani w domu.	У меня нѣтъ ни съ собою, ни дома.	Je n'en ai ni sur moi, ni chez moi.	Ich habe keins, weder in der Tasche, noch zu Hause.
Gdzie jest twój przyjaciel?	Гдѣ твой другъ?	Où est votre ami?	Wo ist ihr Freund?
Zostawiłem go w tyle.	Я его оставилъ позади.	Je l'ai laissé derrière.	Ich habe ihn hinter mir gelassen.
Według zdania pana, mój ojciec dziś nie przyjedzie?	По вашему мнѣнію, отецъ мой сегодня не приѣдетъ?	Monsieur, vous croyez que mon père n'arrivera pas aujourd'hui?	Mein Herr, Ihrer Meinung nach, wird mein Vater heute nicht eintreffen?
Zatrzyma się jak sądzę kilka dni w Kaliszu,	Я думаю, что онъ промѣшкаетъ нѣсколько дней въ Калишѣ,	Je crois qu'ils s'arrêtera quelques jours à Kalisch,	Ich glaube, daß er sich einige Tage in Kalisch aufhalten wird,
dla ukończenia swych interessów.	для окончанія дѣлъ своихъ.	pour finir ses affaires.	um seine Geschäfte zu beendigen.
Czy pan myślisz że mu się udażą?	Вы думаете, что это ему удастся?	Croyez-vous qu'il y réussisse?	Glauben Sie, daß sie ihm gelingen werden?
To zależy od okoliczności.	Это зависитъ отъ обстоятельствъ.	C'est selon.	Das hängt von Umständen ab.
Ja zaś, mimo tylu zażdrośnych,	Я же, не смотря на столько многихъ завистниковъ,	Et moi, en dépit des envieux,	Ich aber bin trotz der Neider,
jestem pewny dobrego skutku.	увѣренъ въ хорошемъ успѣхѣ.	je suis sûr du succès.	eines guten Erfolges gewiß.

Pójdę na koncert,	Я пойду́ на кон- цертъ,	J'irai au concert,	Sch werde ins Concert gehen,
jakakolwiekby była pogoda.	какая бы ни бы- ла погода.	quelque temps qu'il fasse.	welches Wetter es auch sein möge.
Mój panie, nie mogę tego zrobić, co pan odemnie żadasz,	Милостивый госу- дарь, я не могу́ сдѣлать того, че- го вы отъ меня́ требуете,	Monsieur, je ne puis faire ce que vous me demandez,	Mein Herr, ich kann das nicht thun, was Sie von mir ver- langen,
bez uchybienia mym obowiązkom.	безъ нарушенія моихъ обязанно- стей.	sans manquer à mes devoirs.	ohne meinen Pflich- ten nahe zu treten.
Zawsze był dla mnie grzecznym.	Онъ всегда́ былъ вѣжливъ для ме- ня́.	Il a toujours été poli envers moi.	Er ist immer artig ge- gen mich gewesen.
Na której go spotka- łeś ulicy?	На которой́ улицъ ты его́ встрѣтилъ?	Dans quelle rue l'avez- vous rencontré?	Auf welcher StraÙe ist er ihnen begegnet?
Na ulicy Miodowej. Idę do wuja.	На Медовой́ улицъ. Я идѹ къ дядѹ.	Dans la rue de Miel. Je vais chez mon oncle.	Auf der Methstraße. Ich gehe zu meinem Vetter.
Czy on ciągle chory?	Онъ всё́ ещё́ бо- ленъ?	Est-il toujours ma- lade?	Ist er noch immer krank?
Tak panie, lecz już wyszedł zniebezpieczeństwa.	Такъ, сударь, однакожь опа- сность уже́ ми- новала.	Oui, Monsieur, mais il est déjà hors de danger.	Ja, mein Herr, er ist aber schon außer Gefahr.
Gnięwam się na niego. Niech pani tego nie żałuje.	Я сержусь на него́. Сударыня, не гнѣ- вайтесь за это́.	Je suis fâché contre lui. Madame, ne soyez pas fâchée de cela.	Sch bin böse auf ihn. Madam, betrüben Sie sich nicht hierüber.
Po dopełnionej pracy, spoczynek jest przy- jemny.	Послѣ трудовъ, от- дыхъ пріятенъ.	Après le travail, le repos est agréable.	Nach vollbrachter Ar- beit ist gut zu ruhen.

О спóжнiкахъ.

О союзахъ.

Spójniki służą do łączenia z sobą poje-
dyńczych wyrazów, lub téż zdań szczegó-
lnych np. dom *i* ogród, домъ *и* садъ, la
maison *et* le jardin, das Haus *und* der
Garten; on *lub* ja, онъ *или* я, lui *ou* moi
er oder ich. Spójniki są następujące:

Союзы слѣзуютъ для соединенія
мѣжду собою отдѣльныхъ словъ, ѣли
предложений, напр. домъ *и* садъ, dom
i ogród. la maison *et* le jardin, das Haus
und der Garten; онъ *или* я, on *lub* ja,
lui *ou* moi, er oder ich. Союзы суть слѣ-
дующіе:

i
i...i
czy, albo, lub
czy...czy
ani...ani
także
téż
albo téż
lecz, ale
przecież
jednak
jednakże
jednakowoż
przecież, atoli
jeśli, gdy
gdyby, czy
byle tylko
że, iż

и
и...и
ли, ѣли, лѣбо
ѣли...ѣли
ни...ни
также
тоже
ѣли же
но
однако, однакожь
при всѣмъ томъ
однакожь
поелику, такъ-какъ
ѣсли, ѣжели, когда
когдабы
чтобы, дабы
что

et
et...et
ou
ou...ou
ni...ni
aussi
ou bien
mais
néanmoins
cependant
pourtant
si
pourvu que
que

und
sowohl...als
oder
entweder...oder
weder...noch
auch
oder auch
aber, sondern
nichts desto
weniger
jedoch
indessen
dennoch
wenn
ob
wenn nur
daß

czyby
nawet
żeby, aby
choć, chociaż

to jest
jak, jakto
nadto, oprócz
tego

bo, bowiem
albowiem
więc, więc tedy
zatém
tedy
przeto

jak, gdy
wtedy, gdy

skoro
skoro tylko
jak tylko

gdy, kiedy

nim, zanim
dopóki
dopóty

рѣзвъ
даже

чтобы

хотя

то есть
какъ, какъ это

и тамъ

ибо

потому
слѣдственно

какъ, когда
тогда какъ

лишь-только
какъ скоро
какъ только

когда
прежде нежели

до тѣхъ поръ пока

à moins que
quand même

afin que

quoique
bien que

savoir
comme

d'ailleurs

car, parce que
puisque

ainsi

donc
par conséquent

lorsque

dés que
tandis que
tant que

après que
avant que

tant que

wofern nicht
wenn auch

damit

obgleich
ob schon
obwohl
wiewohl

nämlich
wie, als

überdies
außerdem

denn
weil

also, daher

also
demnach
folglich

als, da

sobald als
so lange als
während daß

nachdem

ehe

so lange

Przykłady.

П р и к л а д ы.

Moi bracia i siostry wyszli.	Мой братья и сёстры вышли.	Mes frères et mes soeurs sont sortis.	Meine Brüder und meine Schwester sind ausgegangen.
Dostał i pieniędzy i książek.	Онъ получилъ книги и деньги.	Il a reçu et de l'argent et des livres.	Er hat sowohl Geld als auch Bücher bekommen.
Nim papier nastal, używano kory z drzewa, lub skór zwierzęcych do pisanja.	Прежде нежели изобрѣтена была бумага, употребляли для письма древесную кору, или звѣриныя кожи.	Avant que le papier fût en usage, on se servait d'écorces ou de peaux, pour écrire.	Ehe das Papier im Gange war, bediente man sich der Baumrinde, oder der Thierhäute, zum Schreiben.
Mój panie, albo mi oddaj pieniądze, albo książki.	Сударь мой, отдайте мнѣ или деньги, или книги.	Monsieur, rendez-moi ou mon argent, ou mes livres.	Mein Herr, geben Sie mir entweder mein Geld, oder meine Bücher zurück.
Nie chce ani czytać, ani pisać.	Онъ не хочетъ ни читать, ни писать.	Il ne veut ni lire, ni écrire.	Er will weder lesen, noch schreiben.
Ani pieniądze, ani okazałość nie czynią nas szczęśliwemi.	Ни деньги, ни роскошь не дѣлаютъ насъ счастливыми.	Ni l'or, ni l'opulence ne nous rendent heureux.	Weder Geld noch Pracht, machen uns glücklich.
Dopóki ojciec mój będzie na wsi, i my z nim zostaniemy.	Пока мой отецъ будетъ въ деревнѣ, и мы тамъ проживѣмъ.	Tant que mon père sera à la campagne, nous resterons avec lui.	So lange mein Vater auf dem Lande ist, wollen wir bei ihm bleiben.
Na cóż mu się przydało łakomstwo,	До чего довела его жадность,	Que lui a valu son avarice,	Wozu hat ihm sein Geiz geholfen,

jeśli nie do obrzy- dzenia go między ludźmi?	если не до омер- зѣнія его передъ людьми?	si non de le ren- dre odieux?	als daß er ihn ver- haßt gemacht hat?
Zezwalam na to, abyś tylko pierwsze kroki zrobił.	Я согласенъ, лишь бы ты сдѣ- лалъ первый шагъ къ этому.	J'y consens, pourvu que vous fassiez les premi- eres démarches.	Ich willige darein, wenn Sie nur die ersten Schritte thun wollen.
Przebaczam panu, choć na to nie zasługu- jesz.	Я вамъ прощаю, хо- тя вы этого и не- заслуживаете.	Je vous pardonne, quoique vous ne le méritiez pas.	Ich verzeihe Ihnen, ob- gleich Sie es nicht verdienen.
Ponieważ jest pogoda, więc wyjdziemy.	Такъ какъ теперъ хорошая погода, то пойдѣмъ.	Puisqu'il fait beau, nous sortirons.	Da es schönes Wetter ist, wollen wir ausgehen,
Ponieważ nic nie u- mię, więc szydzi z nauk.	Такъ какъ онъ ни- чего не знаетъ, то и насмѣхается надъ науками.	Parce qu'il ne sait rien, il se moque de l'instruction.	Weil er nichts weiß, spottet er über die Kenntnisse.
Przebacz pan, jeśli przeszkadzam.	Извините, если я вамъ мѣшаю.	Pardon, Messieurs, si je vous interromps.	Verzeihen Sie mein Herr, wenn ich Sie unterbreche.
Gdybym miał pienią- dze, pojechałbym do Wiednia.	Еслибы у меня бы- ли деньги, то я поѣхалъ бы въ Вѣну.	Si j'avais de l'argent, je partirais pour Vienne.	Wenn ich Geld hätte, würde ich nach Wien reisen.
Nie wiem jeszcze, czy pójdę na przechadz- kę.	Я ещё не знаю, пойдѣ-ли гулять.	Je ne sais pas encore, si j'irai me prome- ner.	Ich weiß noch nicht, ob ich spazieren gehen werde.
Mój kochany, chcę koniecznie, abyś się przed nim uniwinnił.	Любѣзный мой, я непремѣнно хочу, чтобы ты предъ нимъ оправдался.	Mon cher, j'exige que vous lui fas- siez des excuses.	Mein Lieber, ich will durchaus, daß sie sich bei ihm entschuldigen.
Jest również uczony jak jego brat,	Онъ также учёный, какъ и его братъ,	Il est aussi savant que son frère,	Er ist eben so gelehrt als sein Bruder,

lecz mniej ma od niego pretensji.	но онъ мѣнѣе имѣетъ желанства.	mais il a beaucoup moins de prétentions.	aber er macht weit weniger Ansprüche.
Powiedz mu, żeby odszedł.	Скажи ему, чтобы онъ вышелъ.	Dites-lui qu'il s'en aille.	Sagen Sie ihm daß er weggehe.
Chociaż mu to po kilka razy powtarzałem,	Хотя я ему нѣсколько разъ говорилъ это,	Quoique je lui aie dit cela plusieurs fois,	Obwohl ich ihm dieses zu wiederholten Malen gesagt habe,
nie chce się jednak oddalić.	однакожь онъ не хочетъ удалиться.	il ne veut pas s'éloigner.	will er sich nicht entfernen.
Panie, trzeba abyś mnie zaspokoił, albo oddając mi książki	Вы должны, сударь, мнѣ удовлетворить, или отдать мнѣ книги,	Monsieur, il faut que vous me satisfassiez; ou en me rendant mes livres,	Mein Herr, Sie müssen mich befriedigen; entweder daß Sie mir meine Bücher zurückgeben,
albo płacąc mi za nie.	или заплатить за нихъ.	ou en me les payant.	oder daß Sie mir dieselben bezahlen.
Moje dziecko, nie dostaniesz tego ciastka,	Дитя моё, ты не получишь этого пирожного.	Mon enfant, vous n'aurez pas ce gâteau,	Mein Kind, du wirst diesen Kuchen nicht bekommen,
gdyż się o nie napierasz.	потому что ты слышай, комъ настаёшь.	puisque vous vous opiniâtrez à l'avoir.	weil du ihn durchaus haben willst.
Oddałem mu i książki i mappy.	Я отдалъ ему и книги, и географическія карты.	Je lui ai rendu et ses livres et ses cartes de géographie.	Ich habe ihm sowohl seine Bücher als seine Landkarten abgegeben.
Im więcej się kto napiera,	Чѣмъ кто болѣе настаётъ,	Plus on s'opiniâtre,	Je mehr man sich capriert,
tém więcej mu się opierają.	тѣмъ болѣе ему противятся.	plus on est contraire.	desto mehr wird man widersprochen.
Mówisz, że to jest człowiek uczciwy, niech i tak będzie, lecz mało ma rozsądku.	Ты говоришь, что это честный человекъ, пусть будетъ такъ, но онъ мало имѣетъ разсудка.	Vous dites que c'est un honnête homme, soit, mais il a peu d'esprit.	Sie sagen, daß er ein redlicher Mann wäre, es mag seyn; doch hat er wenig Verstand.

Czy jész, czy pijesz,
miéj zawsze chwałę
Pana Boga na
względzie.

Ojcie nasz.

Ojcie nasz, któryś jest
w niebie,
świéć się Imię Two-
je;
przyjdź królestwo
Twoje;
bądź wola Twoja,

jako w niebie tak
i na ziemi;
chleba naszego po-
wszedniego daj nam
dzisiaj,
i odpuść nam nasze
winy,
jako i my odpu-
szczamy naszym
winowajcom,
i nie wódz nas na
pokuszenie,

ale nas zbaw ode-
złego, Amen.

Вѣ-ли ты, ѡли
нѣшь, хвали всег-
да Господа Бо-
га.

Омче нашъ.

Отче нашъ, ѡже еси
на небесѣхъ,
да святѣтся Имя
Твое;
да приидетъ цар-
ствіе Твое;
да будетъ воля
Твоя,

ѡко на небесѣхъ и
на земли;
хлѣбъ нашъ на-
сущный даждь
намъ днесь;
и остави намъ
долги наши,
ѡко же и мы оста-
вляемъ должни-
камъ нашимъ;
но не введи насъ
во искушеніе,

но избави насъ отъ
лукаваго, Амѣнь.

Soit que vous mangiez,
soit que vous buviez
faites tout pour la
gloire de Dieu.

Le Pater.

Notre Père qui êtes
aux cieux,
que votre nom soit
sanctifié;
que votre règne
arrive;
que votre volonté
soit faite,
en la terre comme
au ciel;
donnez-nous au-
jourd'hui notre pain
de chaque jour;
et pardonnez-nous
nos offenses,
comme nous pardon-
nons à ceux qui
nous ont offensés;
et ne nous laissez
pas succomber à la
tentation,
mais délivrez nous
du mal, Ainsi soit-il.

Ihr möget essen, oder
trinken, so thuet es
zu Gottes Ehre.

Das Vaterunser.

Unser Vater, der Du
bist im Himmel,
geheiligt werde
Dein Name;
Dein Reich komme;

Dein Wille geschehe,

wie im Himmel, al-
so auch auf Erden;
unser täglich Brod
gieb uns heute;

und vergieb uns un-
sere Schuld.

so wie auch wir ver-
geben unsern Schul-
digern;

und führe uns nicht
in Versuchung,

sondern erlöse uns
vom Uebel. Amen.

*Jan B. ...
Kawaniec
1029 rok ...*

Spis Rzeczy.

WOKABULY.

O ciele ludzkim	str. 5
O mi. kaniu	7
O	8
O domie	10
O ubiorze	10
O mieście	12
O ogrodzie, drzewach i kwiatach	14
O roku, miesiącach, tygodniach, świętach i porach roku	15
O potrawach	17
O piśmiennych materjałach	19
O szkole i nauczycielach	20
O rodzicach, przyjaciółach, robotnikach i służących	22
O czworonożnych zwierzętach i ptakach	24
O polu, lesie i o wsi	26
O człowieku	27
O instrumentach i broni	29
O rybach i gadzinach	30
O czasie	31
O święcie	32
O kruszczach i rozmaitych innych rzeczach	35
Przedmioty religijne	38

ROZMOWY.

Krótkie zdania	42
Małe rozmowy	55
O pogodzie	63
O niepogodzie	65
Rozmowa między dwiema pannami	67
Rozmowa między matką i córką	68
Rozmowa przy stole	69
Rozmowy rozmaite	74

OGÓLNE PRAWIDŁA WYMAWIANIA

języka francuskiego.

Samogłoski i dwugłoski w języku francuskim	85
Ilozas. Przycisk	87
Wymawianie samogłosek samych lub w złączeniu	88
Wymawianie spółgłosek	91

Prawidła wymawiania języka francuskiego po rossyjsku str.
od strony 99 do strony 113

WYMAWIANIE W JĘZYKU NIEMIECKIM.

O wymawianiu samogłosek w języku niemieckim	113
O wymawianiu dwugłosek	115
O wymawianiu różnych spółgłosek	117

POCZĄTKOWE ZASADY GRAMMATYKI.

O mowie i jej częściach	120
O rzeczowniku i przedimku	121
Przykłady do nauczania się na pamięć, objaśniające uży- cie rzeczowników i przedimków	125
O przymiotniku	130
Przykłady do nauczania się na pamięć, objaśniające uży- cie przymiotników	133
O zaimku w ogólności	137
O zaimku osobowym	138
Przykłady na zaimki osobowe do nauczania się na pamięć	138
O zaimku dzierżawczym	142
Zaimki dzierżawcze łączne	143
Zaimki dzierżawcze rozłączne	143
Zadania do nauczania się na pamięć	144
Przykłady do nauczania się na pamięć	149
O zaimkach wskazujących	154
Przykłady do nauczania się na pamięć	154
O zaimkach względnych	157
O zaimkach pytających	165
Przykłady do nauczania się na pamięć	165
O zaimkach nieokreślonych, czyli odpowiadających	168
Przykłady do nauczania się na pamięć	169
O liczebniku	177
Liczyby porządkowe	180
O słowie	182
O przysłówku	185
Przykłady do nauczania się na pamięć	186
O przyimkach	191
Przykłady	193
O spółnikach	198
Przykłady	200
Ojciec nasz	203

Wien

12,00

Wien

Lr's B

San Br

Fre

5
per 10

Wojewódzka Biblioteka Publiczna
w Olsztynie

010-033687